

ישיבת הצוות לשינוי כלכלי חברתי

ישיבה מס. 7 יום א' 18 בספטמבר 2011

משתתפים:

פרופ' מנואל טרכטנברג, יו"ר ות"ת – יו"ר הצוות
אייל גבאי – מנכ"ל משרד רוה"מ
ד"ר גבאי יורם-יו"ר פעילים, מכון פאלק למחקר כלכלי ישראל
דומיניסיני אסתר – מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי
הרשקוביץ גל- הממונה על התקציבים, משרד האוצר
כהן שחר – אינדיגו-HP, פעיל חברתי עמותת NOVA
רו"ח מיכל עבאדי-בויאנג'י – החשבת הכללית, משרד האוצר
ד"ר פריזט שלומי – הכלכלן הראשי, הרשות להגבלים עסקיים
פרופ' רפי מלניק – משנה לנשיא לעניינים אקדמיים, המרכז
הבינתחומי
פרופ' יוג'ין קנדל – ראש המועצה הלאומית לכלכלה
פרופ' קליין פנינה – ביה"ס לחינוך, אוני' בר אילן, כלת פרס
ישראל לחינוך
ד"ר רגב טלי – ביה"ס לכלכלה, אוני' ת"א, מרכז טאוב לחקר
המדיניות החברתית בישראל
ד"ר שמחון אבי – יו"ר הוועדה המייעצת לשר האוצר,
האוני' העברית
מר אבי ליכט – מטעם היועץ המשפטי לממשלה
מר עדי ברנדר
מר ראובן חביב – מרכז הוועדה
גב' נועה נוף-שטיינר – עוזרת אישית לפרופ' טרכטנברג
שרון אחדות – דובר
יובל אלגרבל
ד"ר קרנית פלוג – המשנה לנגיד בנק ישראל

ד"ר רביע בסיס

גב' יעל עטיה

אוהד רייפן

אודי פראוור

אמיר ברקן - ראש הענף הכלכלי, משרד רה"מ

על סדר היום :

1. צוות ההידברות עם הציבור
2. צוות שרותים חברתיים – הצגה ודיון
3. מצגת של צוות המקרו :

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אנחנו רוצים להתחיל. מי חבר? חברים אני מבקש להתחיל, זו הישיבה מספר 7, אם אינני טועה, כן, ואנחנו אכן בישורת האחרונה. בשבוע הבא לא תהיה ישיבה אלא אני מקווה שנגיש את הדוח, אז אנחנו מתקרבים לסוף של הקטע הזה. תרשו לי להתחיל עם משהו פחות סימפטי, היינו עדים במהלך השבוע האחרון לשיטפון, לא להדלפות, ואני מתייחס לזה בחומרה רבה מכיוון שהדבר הזה זה לא רק עניין של הדלפות, זה עושה נזק רציני, גם לעבודת הוועדה וזה יוצר תחושה של חוסר אמון בתוך המסגרות שלנו עצמנו, וגם עושה נזק ממשי לדוח עצמו. כי הרי מה שקורה הוא שבעצם רוב התחמושת כבר בחוץ, היא כבר אתה יודע, כאילו ירינו בכל התותחים על ריק ובסוף יגיע דוח ואנשים יגידו: "איפה הבשורה? מה קרה? על מה המהומה?", כן? הרי כל זה ידענו כבר כי זה בכיס, כל מה

שמתפרסם קודם זה בכיס. אנשים מפנים את זה ואין חידוש. אז הנזק כבר נעשה, מה שאנחנו ננסה לעשות עכשיו זה קודם כל למזער את הנזק מכאן ואילך כי עדיין יש תחמושת, מועטה אבל יש. ותרשו לי פה להבהיר, קודם כל את כללי המשחק מכאן ואילך, קודם כל לגבי הנוכחים כאן, אז הנוכחים כאן הם א' חברי הוועדה, כאן אני מתכוון לשיבות שיהיו מהיום ואילך. חברי הוועדה, הרכז של הצוות שעליו מדובר באותו רגע של זמן ונגמר הדיון הרכז יוצא. פלוס, אם ראש הצוות סבור שהוא צריך להביא לדיון המסוים מספר אנשים שהם עבדו או עובדים ישירות בנושא הזה, הוא מבקש רשות ממני בעניין הזה, שמית, ואני מאשר או לא מאשר. ותרשו לי הפעם להיות תקיף בעניין הזה ולהשתמש בפרוגטיבה של יו"ר בעניין הזה. וברגע שנגמר המצגת או הדיון באותו נושא, אלה שבאו, שהם לא חברי ועדה, לנושא הזה יוצאים מהחדר. ומלבד זאת, יושבים כאן, אני אציין את השמות שנדע, יושבים כאן כך: המטה, מי זה המטה? המטה זה רובן, שהוא הרכז של הוועדה ויובל, אתם מכירים, זה, אתה לא במטה אבל אתה בהחלט בתפקיד מטה, אבי של הייעוץ המשפטי, זה שרון שהוא הדובר שלנו, זה גדי פרנק, וזה ליאור שהוא המנהל של האופרציה. אוקיי? אלה השמות, זה המטה, וכמובן יש את התמיכה הטכנית של התמלול והזה. ואני מבקש שבאמת לשים לב מי נמצא ומי לא, מכאן ואילו זהו זה, וזה דלתיים סגורות. אני חוזר ומבקש מכם, מכל בקשה כי יהיו כמה נקודות קריטיות בימים הקרובים לקראת הדוח שנשים על השולחן נתונים או אמירות שהם עדיין נשמרות ברקע. ועכשיו שאנחנו יודעים מי יושב פה ומי צריך לשבת פה, אני לא רוצה להישמע לא טוב, אבל תאמינו לי שנשים לב ביתר שאת אם הדלתות – השינויים לעומת מה שיהיה אינו – יוצא החוצה, כן? אז תאמינו לי שלדברים האלה נשים לב, ואני אישית אשים לב על זה, וגם אם עבודת הוועדה מסתיימת בעוד שבוע העולם לא נעצר עוד שבוע, ומן הסתם מי שיושב פה הוא חלק ממערכת, וכמו שאנחנו אומרים

בתורת המשחקים זה repeated game, זה repeated game עם כל מה שמשמע מזה. אז אני מצטער על הטון אבל יש גבול, העבודה שנעשית היא מדהימה, המסירות של כל אחד מכם ושל הצוותים מאחוריכם, באמת, מעל ומעבר, לא ראיתי דבר כזה. חבל, חבל מאוד שנרוקן מתוכן את מה שנפרסם בגלל הדבר הזה. זה לגבי זה, אם כן, יש הערות? אני רוצה לדווח, אבל באמירה לא יותר מזה, שהיום, כלומר, היום אנחנו נדון על מיסוי ועל תחרותיות ויוקר המחייה, ביום שלישי על שני הנושאים הבאים – שירותים חברתיים ודיור. בכל התחומים הייתה התקדמות משמעותית ביותר בכתיבת, בחלקם עדיין יש פערים רציניים ואין מה לעשות צריך לסגור אותם. אני חושב שבפן המהותי אנחנו נמצאים קרובים מאוד לאיזשהו קו סיום לא רע בכלל במהות ובחלק ניכר מההמלצות, ועכשיו צריך להתכנס בדברים עצמם ובכתיבה. עוד משהו פרוצדוראלי לגבי קבלת ההחלטות, אני מעדיף שהדברים יתקבלו בקונצנזוס, בסיכום של היו"ר, אבל כמובן זה יהיה תלוי במהלך העניינים. אם אנחנו נראה שיש איזשהו נושא שבמחלוקת, וזה לגיטימי לחלוטין, כן? אז ננסה לשכנע אחד את השני, אם נגיע גם לקו הסיום עם מחלוקת תתקיים הצבעה. בכל אופן אני מעדיף שלא לארגן הצבעות אלא לקבל את זה כסיכום של יו"ר בקונצנזוס, אבל אם יהיה צורך, כמובן נעשה את זה. יוג'ין the floor is yours אני מציע שתציג מי שנמצא כאן מטעמך שנדע.

פרופ' יוג'ין קנדל: הוא בסוף ירה בי. יושב פה אורי גבאי רכז צוות, שירה ברלינר ועופר דרור שהם הצוות שעבדו על הנושא הזה כל הזמן. דרך אגב אני מאוד הצטערתי לראות מה שכתוב היום בזה, אנחנו הפצנו את הדוח ביום חמישי, לצערי בעיתון, זאת אומרת חלק מהדברים זה בהמשך לזה שהיום בבוקר כתוב, דווקא היום בבוקר לא נתנו לי the marker אז אני לא ידעתי על זה עד שהגעתי לעבודה. אז בואו נלך, מה שאני מציע כמתווה לדיון, אני מציע שאנחנו נעבור על המצגת עם שאלות הבהרה, אחרת אנחנו לא נגיע,

ואז אם יש, זאת אומרת כמובן שיהיה דיון, אבל אני מציע שהדיון יהיה כולל במקום על כל שקף ושקף, אוקיי? זאת ההמלצה. אז בעצם המטרות של בעצם איך שאנחנו ראינו את המנדט שלנו זה בעצם היו שלושה דברים, לא בטוח שהסדר שלהם הוא מראה על חשיבותם אבל הורדת יוקר המחיה, צמצום אי השוויון והחלטה של הועדה כולה הייתה שאנחנו מתמקדים באוכלוסייה שבה יש, ללא קשר בהכנסה של משפחות צעירות עובדות, יש להם הוצאות מוגברות בזמן שיש להם ילדים קטנים וזה יוצר דיסוננס במערכת של ניהול משק המשפחה, ואנחנו בעצם התמקדנו כמו שאר הצוותים בנושא הזה, זאת הייתה החלטה של כלל הועדה.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: עוד פעם, סליחה יוג'ין, הסדר כן חשוב גם אם אתה אומר שהוא לא חשוב, אז כיוון שאתה הולך בסופו של דבר לשינוי בתמהיל המס, שהוא שינוי פרוגרסיבי, כן? אז הדבר הראשון צריך להיות צמצום אי השוויון כי זה בעצם המהות של השינוי שאתה עושה.

פרופ' יוג'ין קנדל: בסדר, אנחנו, בוא אני מציע שכל אחד ירשום את ההצעות, סליחה שאני, אתה בכל זאת יושב ראש אבל, זאת אומרת, אנחנו לא נשואים לזה, לכן אני לא אמרתי שהוא לא חשוב אני רק אמרתי שאני לא מייחס לסדר פה חשיבות, שהראשון יותר חשוב מהשני או השלישי. הלאה. סקירה כללית היא בעצם המצב הנוכחי שמערכת המס עברה הרבה מאוד תהפוכות ורפורמות משמעותיות, גם במיסים עקיפים גם במיסים ישירים ובגדול התוצאה היא מערכת שמתפקדת טוב, היא פשוטה תפעולית, שיעורי מס כלליים בסך הכל לא רחוקים או מאוד קרובים למה שמה מקובל בעולם, ולכן אנחנו לא עושים פה איזושהי מהפכה וממליצים כפי המליצו לנו, תחשבו בכלל על מערכות מס אחרות, זה אנחנו אומרים שאנחנו מסתכלים על זה כנתון ומנסים לעשות שיפורים איפה שיש צורך בשיפור, בלי לקלקל את מה שמתפקד טוב. הלאה. מערכת המס במגמות, יש נטל המס, כפי שאתם ראיתם ירד משמעותית בשנים האחרונות וכל

הירידה הייתה בצד המס הישיר, וכדאי לזכור שפרוגרסיביות של מערכת המס עדיין מאוד מאוד גבוהה, בין הגבוהות ב-OECD אפילו אחרי שירדה בצורה מסוימת מאז 2003. הלאה. אוקיי המלצות הצוות, בעצם המטרות זה סיוע למשפחות צעירות עובדות והקלה ביוקר המחייה, והכלים, הצעדים המרכזיים, זה פשוט כדי לתת איזשהו רווח, זה בעצם מתן נקודות זיכוי נוספות לילדים קטנים שזה החלק השני, המענק הכנסה, זה בכלל לא אצלנו אנחנו פשוט רצינו להדגיש שיש פה איזשהם דברים נוספים שנעשים במקומות אחרים שהולכים לאותו כיוון, וזה כמובן בכפוף להמלצות של צוות שירותים חברתיים. בצד של הקלות של יוקר המחייה יש לנו בעצם הורדה של בלו, ומכסים ומיסי קנייה שאנחנו בעצם המטרה שם היא שינוי בתמהיל המיסים לטובת מיסים עקיפים. מקורות בעצם באים מעצירת מתווה המס, העלאת מיסוי על הון, חברות והכנסות גבוהות. זה בעצם בגדול, אני לא יודע אם זאת דרך הכי טובה להציג את זה אבל זאת דרך שבחרנו להציג את זה. הלאה. אוקיי, מגבלות, ופה מה שאי ב-2012 אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שאנחנו פועלים בתקציב סגור, זאת אומרת אנחנו לא, בגדול כן? כי עד לטעויות ולעיגול של סכומים אנחנו השימושים שווים למקורות, בהמשך אנחנו מייצרים מקורות שיאפשרו חופש פעולה עתידי בהחלטות על השימושים, וכן זה שימושים בכל מיני סוגים. פגיעה מינימלית בצמיחה בתחרותיות במשק, זה בדיוק הנקודה שאייל העלה והיא נקודה חשובה מאוד. אנחנו חייבים לזכור שאנחנו צריכים להימנע משיעורי מס קיצוניים שיבריחו גם הון, עלולים להבריח גם הון וגם כוח עבודה איכותי, ויגבירו התחמקות במס. מצד שני אנחנו צריכים לחשוב על איך אנחנו, בהינתן שיעורים סבירים, מגבירים את החלוקה הצודקת של המס, בהינתן השיעורים ולא רק על ידי קביעת שיעורים שלא ניתן לגבות בהם שום דבר. ישימות כמובן שזה שמירה על פשטות וישימות של מערכת המס, שיהודה וערן עמדו על זה מאוד מאוד

חזק, ובצדק. הלאה. הדגש בעצם הוא על שינוי של תמהיל המיסים, ואם אנחנו שולים מה החדשות הגדולות יש לנו פה בעצם, המגמה הנוכחית תביא לאיזושהי עלייה נוספת במס העקיף כאחוז מסך המיסים, היא לא מעלה המס העקיף אבל היא בעצם כאחוז נטל המס עושה אותו יותר כבד, ואנחנו ממליצים לעשות בעצם פעולה הפוכה, זאת אומרת ללכת ולאזן את זה לכיוון של הורדת המיסים בעקיפים והגדלת המיסים הישירים, שהתמהיל יחזור להיות הרוב שם.

אייל גבאי: תאמין לי, זה לא ככה, זה היה ככה.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, עכשיו זה ככה.

אייל גבאי: לא, לא, לא. היה, היה ככה.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, לא היה ככה, זה בדיוק העניין. עכשיו זה שווה.

אייל גבאי: לא בסדר אבל באופן יחסי התזוזה הייתה לשם.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אוקיי, לא חשוב, לא חשוב, תעזוב.

פרופ' יוג'ין קנדל: אנחנו ממליצים לעשות תזוזה.

קרנית פלוג: יותר מיסים ישירים פחות מיסים.

פרופ' יוג'ין קנדל: כן, בסדר. אנימציות אנחנו לא נלך לרב על אנימציות. למרות שאנימציה פה.

קרנית פלוג: מאוד חמודה האנימציה.

פרופ' יוג'ין קנדל: כן זה תודות לצוות אני לא קשור לזה, זאת אומרת זה רק השראה ממני, אבל כל השאר זה, גם זה לא בעצם. טוב, אוקיי, המלצות. יש לנו המלצות.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אני מבקש שתשים, יהודה תרשה לי קצת על בדיחות הדעת, תצלמו את יהודה ככה עם מטפחת קשורה לשיניים מחזיק את זה ככה.

פרופ' יוג'ין קנדל: איכשהו אני חושב שהוא לא יסכים, משום מה יש לי כזה חשש. לא צריך לצלם את יהודה ככה, עם לשים עקבים ואחר כך ככה.

קרנית פלוג: אתה עוד יותר אוהב לשלם מס הכנסה שלילי נכון? שעוד יותר אתה אוהב לשלם מס הכנסה שלילי.

פרופ' יוג'ין קנדל: טוב, אני רוצה עכשיו להבהיר איך בנויה המצגת. המצגת בנויה, בהתחלה יש לנו המלצות עם מקורות ושימושים מידיים, זאת אומרת אלה שיש להם כבר השפעה ב-2012 ויש עליהם הסכמה כוללת של הצוות, פלוס מאזן ל-2012. ואחר כך המלצות נוספות שהן או מצוות תעשה או מצוות אל תעשה אבל שאין להן בהכרח השפעה מיידית על 2012, ואחר כך דברים שהם עדיין במחלוקת או שחלק מהדברים שעלו בימים האחרונים שלא כל כך נידונו, זאת אומרת ואפשר, זה דברים יותר שוליים מן הסתם. אוקיי, ביטול מתווה מס. ביטול מתווה מס רמות המיסוי הישיר, אני דרך אגב, אני מסתמך על זה שאני כבר נתתי פרזנטציה אז אני מתאר לעצמי שכבר זוכרים את זה, אז בגדול רמות המיסוי הישיר דומות למקובל ב-oecd, אפילו טיפ טיפה יותר נמוכות. המשך ההפחתה כן פוגע בפרוגרסיביות למרות שיש לו כמובן את ההשפעות על הצמיחה אבל הוא כן מגדיל את הפרוגרסיביות, בצוות היתה מגמה גורפת בצוות להמליץ על לבטל את המשך ההפחתה המתוכננת והביטול יאפשר צמיחה עתידית בשירותים חברתיים והגדלת הפרוגרסיביות, זאת אומרת הוא גם נותן, כרגע אבל מעבר ל-2012 הוא גם נותן איזשהו חופש פעולה מסוים בעתיד לשימושים. העלאת מדרגת מס עליונה במס הכנסה, ישנה המלצה של צוות להעלות שיעור מס הכנסה במדרגה עליונה מעל ארבעים אלף לארבעים ושמונה אחוז, שנכון להיום זה ארבעים וארבעה? לא היום חמש אבל נכון, ארבעים וחמישה אחוז, ועוד פעם זה שוב, זה עניין של הגדלת פרוגרסיביות, התוצאה היא הגדלת פרוגרסיביות ויצירת מקורות נוספים, וגם יש פה, אני לא רוצה לכתוב את זה, אבל יש פה איזשהו מעין הרשה של, אני יודע, צדק או הרגשה של, אני, תלוי איך, אצל מי מגדירים את זה אבל יש פה משהו תדמיתי גם. העלאת מס חברות, העלאת מס חברות המלצת הצוות היא

להעלות את שיעור המס לחברות לעשרים וחמישה אחוז, זה עדיין החצי אחוז מתחת לממוצע ב-oecd ואנחנו לא מאמינים שהעלאה מרמה של היום, של עשרים וארבע, לעשרים וחמש יש לה פגיעה משמעותית התחרותיות, מאידך יש איזשהו תדמיתיות מסוימת בזה שאתה בכל זאת מתחת לממוצע של ה-oecd. הייתה קבוצת מיעוט בצוות שרצתה להעלות את זה לעשרים ושישה אחוז, זאת אומרת הייתה, הרוב היה עשרים וחמישה אחוז, הייתה קבוצה של שלושה או ארבעה אנשים שרצו להעלות את זה לעשרים ושישה אחוז.

קרנית פלוג: יחד עם העלאת המדרגה במס היחידים לארבעים ותשע.

יוג'ין קנדל: זה אני לא זכרתי. אוקיי זה אני לא זוכר שאנחנו הצבענו על זה אבל בסדר. טוב, העלאת המס על רווחי הון דיווידנד וריבית, בעצם בגדול הדבר הזה הוא שרירותי, כי מעבר לזה שאתה בעצם רוצה להעלות את, רוצה או שוקל, להעלות את המס על רווחי הון, דיווידנדים וריבית זה די מחויה מציאות אם אתה רוצה שצורות התאגדות שונות של עצמאי וחברה, או סחיר וחברה יהיו שקולות, ולא יהיה תמריץ כמו שהיום יש ללכת לכיוון החברות, אז אתה חייב להעלות את זה, זאת אומרת, שזה בעצם אומר שישנה שקילות בין ארבעים ושימונה אחוז מס מקסימלי במס הכנסה אישי לבין קומבינציה של עשרים וחמישה אחוז ו, עשרים וחמישה אחוז פה ועשרים וחמישה אחוז במס חברות. עכשיו, סליחה, שלושים אחוז פה ושלושים אחוז במס חברות, כי מדובר בבעל שליטה, זאת אומרת פה המס הרלוונטי הוא על בעל שליטה, כן כי זה מי שמחליט אם להתאגד ככה או כהה, זה יהיה בעל שליטה. והוא כמובן מגדיל את הפרוגרסיביות של המס אבל רק יש נקודה אחת שיש נכון להיום, על הכנסות נומינליות המס הוא חמישה עשר אחוז, לפי החישובים שנעשו בשביל הצוות אין צורך להעלות אותו כי הוא צריך להיות גם כן שקול, מבחינה נומינלית לעומת ריאלית ואז אותו, בו לא צריך לגעת, הוא צריך להישאר חמישה עשר אחוז. כי זה

בדיוק מתאים. אוקיי, הלאה. זה בעצם בצד המקורות שיש להם השלכה מיידית ל-2012. מצד השימושים, השימוש הגדול, בעצם הכי משמעותי הוא ביטול העלאת הבלו על הדלקים. על פי חוק התקציב ב-2002 שב-2012 יועלו משמעותית הבלו על בנזין, סולר ופחם. על בנזין, עד כמה שאני זוכר, זה ארבעים אגורות, על סולר עשרים אגורות ועל פחם 34 שקלים לטון. שמשמעות הדבר הראשון מתורגם למכוניות השני מתורגם להובלה ולחימום והשלישי מתורגם למחיר חשמל. שלושת הדברים האלה ישנה הצעה שהיא מקובלת על כל הצוות להוריד את הזה, זה בעצם חלק הארי של כל ההמלצות מבחינת התקציב, התקציב מאוד גדול.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אתה יכול להזכיר את מה היה הרציונל של ההעלאה המתוכננת באמת, משיקולים פיסקליים?

פרופ' יוגין קנדל: תראה, הרציונל של ההעלאה היה פיסקלי לחלוטין, זה היה מקורות, זה היה פיסקלי לגמרי. מה?

מנואל טרכטנברג, יו"ר: חשוב להזכיר, כי אם אתה לא עושה את זה, זה לא שאתה פוגע באיזושהי מטרה מעבר לכאן.

פרופ' יוגין קנדל: לא יש, תראה יש תמיד את השיקול של, יש תמיד את השיקול של הקטנת התשואה.

אבי שמחון: היה גם שיקול של השפעות חיצוניות שיש לדלק, זה בפירוש, בוודאי על פחם.

קרנית פלוג: אנחנו יודעים כמה אי העלאת הבלו תשפיע על התחבורה הציבורית, על מחירי התחבורה הציבורית?

שלמה פריזט: הם לא בהסדר סולר התחבורה הציבורית?

אבי שמחון: זה לא סביר ככה שממילא בעשרים אגורות הם ראו לפנייהם מחיר אחר לגמרי, כלומר הם חמישים אחוז,

קרנית פלוג: זאת אומרת זה לא ישפיע, אז העובדה שלא,

אבי שמחון : אז ההשפעה עליהם יותר קצרה, והתחבורה הציבורית בחלקה מסובסדת, כלומר ההעלאה לגביהם לא הייתה אמורה לשנות, כשאני מדבר על תחבורה ציבורית מדובר על אגד ודן.

קרנית פלוג : אני פשוט חושבת שאם יש איזושהי השפעה זה דבר שכדאי להבליט אותו כי זה בהקשר.

שלמה פריזט : זה לא סביר, זה יהיה מסגרת סגורה בתקציב המדינה, בסוף.

פרופי יוגין קנדל : לא, אבל הדבר הזה הוא מתורגם, הוא מתורגם לכל,

ערן יעקב : תחבורה ציבורית היא בהסדר הסולר ולכן היא הייתה מקבלת,

פרופי יוגין קנדל : וזה לא חמישים אחוז?

ערן יעקב : חמישים אחוז.

פרופי יוגין קנדל : זהו, זה אומר שזה עשרה אחוז, עשר אגורות במקום. לא אבל קרנית צודקת שכדאי להבליט את זה.

קרנית פלוג : כדאי להבליט כי אנחנו מדברים על, בסופו של דבר, על יוקר המחייה, וזה לא עושה משהו. זה תחבורה ציבורית אז כדאי להזכיר את זה.

פרופי יוגין קנדל : זה בדוח, אנחנו צריכים להבליט את הנושא שבנזין הוא, לכולם ברור שזה מיד לנשואה של הפרט, סולר זה תשואה של תחבורה ציבורית והובלה של כל המוצרים במשק, אמנם פחות בגלל ההסדר, מה?

ערן יעקב : ותעשייה?

פרופי יוגין קנדל : ותעשייה וחימום, ופחם זה ישירות לחשמל. זאת אורמת שזה בעצם, זאת אומרת זאת בעצם, זה בעצם הכסף הגדול.

שלמה פריזט : יוגין, ומה לגבי, באותו דיון הוחלט לא להטיל את הבלו של השלושים וארבע אגורות, של השלושים וארבעה שקלים שהטילו על פחם, לא להטיל אותו על הפטקוק, שפטקוק זה חומר הגלם שהיחיד שמשתמש בו בישראל, זה מפעל המלט נשר. משום מה החליטו להטיל על כל הציבור בסולר, בבנזין ובפחם אבל לא בפטקוק, אתם עומדים להשאיר את זה? כלומר לא להעלות, להגיד לא להעלות גם בפטקוק?

פרופ' יוג'ין קנדל: פעם ראשונה שאני שומע על זה, אנחנו לא, יהודה נסרדישי: עם הפטקוק, שלומי, קיבלת ממני הסבר וטוב שאתה מעלה את זה. ראשית כל הוא חלק מהחומר שהוא תהליך בתוך תהליך הייצור, הוא לא נלווה לתעשיית הדלק, כי לראשונה נגענו בזה כשבאנו לוועדת הכספים אמרו לנו: "רבותיי אתם לא יכולים לעשות את זה עכשיו ומיד" ולא אמרנו שלא נחזור לזה אמרנו בשלוש-עשרה אנחנו נחזור ונבטל את זה. פרופ' יוג'ין קנדל: אוקיי, יש לנו, אורי כשאנחנו מדברים על נושאים שלא נדונו, שלמה פריזט: קראתי את הפרוטוקול, אני יודע. פרופ' יוג'ין קנדל: שלומי, שלומי אנחנו לא נעשה דיון כרגע, יש לנו נושאים שאנחנו לא דנו בהם, זה יהיה עוד נושא אחד שלא דנו בו. אני פה, נרשום את זה. פטקוק, זה הסוג חדש זירוקוק פטקוק, זה עוד קוקה קולה אחד? אוקיי, אז זה ברור. אוקיי, הורדת מכסים ומיסי קנייה. אוקיי, מה שאנחנו סיכמנו שאנחנו בעצם נותנים תקציב מקסימום מבחינת המקורות לצוות של שלומי, כי הסיבה להוריד או לא להוריד מכסים היא לא סיבה פיסקלית ולכן לעשות את זה פעמיים בשני צוותים זה לא היה הגיוני. אז מה שאנחנו אמרנו, אנחנו עד מיליארד וחצי נותנים לצוות של שלומי והם צריכים למליץ. עכשיו מה שאנחנו כן המלצנו שההורדות תהיינה במוצרים שבהם הפחתה של מכסים או מיסי קנייה תתגלגל לציבור ברובה ולא תיבלע בתוך היבואנים, וגם יש לקחת בחשבון כמובן את ההשפה של התהליך על הזה על הייצוא, כי אנחנו לא רוצים בסופו של דבר, ללא צורך למוטט עסקים שיכולים לייצא. אני לא מדבר על הגנה של עסקים לצריכה, אבל דרך הסכמי סחר יש פה, כי עד כמה שאנחנו מבינים, כי שלומי אחר כך ידבר על זה יותר, בהסכמי סחר, יש לנו מול אירופה ומול ארצות הברית אין לנו כמעט מכסים, ולעומת זאת מול מדינות אחרות שאנחנו עדיין עוד לא פתחנו, עוד לא סגרנו את ההסכמי סחר יש את זה, וזה בעצם כקלף מיקוח. אז אנחנו ממליצים לקחת את זה בחשבון. נקודות זיכוי בגין פעוטות

הניתנים לאבות, אוקיי? עכשיו, כפי שאמרנו, מדובר באוכלוסייה שהיא, שיש שם דיסוננס הכי גדול בין הכנסות לבין הוצאות זמניות שנובעות מעלות גידול הילדים, זה גם תחום שבו המדינה עד כה מתערבת הכי פחות, או עוזרת למשפחות הכי ופחות ולכן אנחנו אמרנו שאנחנו רוצים לתת תמיכה מעבר לשירותים חברתיים שיינתנו. באופן מסורתי ניתנת נקודת זיכוי על ילדים לנשים, אבל זה לא כל כך משמעותי כי יש, עשרים וחמישה אחוז מהנשים רק מגיעות לסף המס לכן אין דרך. אנחנו ניסינו לבדוק דרך איך אפשר להחזיר כסף, כל זה מאוד מסובך, אנחנו חוזרים לפשטות של מערכת המס, לכן בעצם מוצע לעשות את זה על ידי הענקת נקודת זיכוי לאב כי אצל האב הנצילות תהיה שבעים וחמישה אחוז במקום עשרים וחמישה אחוז. עכשיו, מומלץ אם זה משפחה חד הורית שנקודת הזיכוי תינתן גם, אוקיי? שזה בעצם, זאת אומרת, שאם אין, יש מבנה של משפחה אחר אז זה לא אומר שלא צריך לתת. ואנחנו, הייתה המלצה שההוראה הזאת, ההמלצה הזאת תינתן להוראת שעה של כשנתיים או שלוש עד להבשלת הפתרונות האחרים שהוצגו בצוות השירותים החברתיים של כניסה, כן?

קרנית פלוג: לא היה קונצנזוס על זה שזה יהיה בהוראת שעה, זה היה ההצעה כמו שאמרת.

פרופ' יוג'ין קנדל: כן.

יהודה נסרדישי: קרנית, אני לא מכיר הוראת שעה שבסוף לא,

קרנית פלוג: בסדר, אז חבל מלכתחילה לעשות את זה.

יהודה נסרדישי: בגלל זה קוראים לזה הוראת שעה.

פרופ' יוג'ין קנדל: אוקיי, אבל מה שאני רק רוצה להגיד שאנחנו הצבענו כן על הוראת שעה, בסופו של דבר זה היה, זאת הייתה,

קרנית פלוג: זה היה פה אחד?

פרופ' יוג'ין קנדל: זה אני חושב שפה אחד, אני לא זוכר שאני הצעתי את זה להצבעה, לא

כהוראת שעה, אבל אפשר לדון גם על זה.

שלומי פריזט: יוג'ין, אפשר שאלה?

פרופ' יוג'ין קנדל: כן.

שלומי פריזט: יש ניתוח של ההשפעה של זה על אי השוויון? האם אנחנו יודעים בסופו של

דבר לאן הולך הכסף? כמה כסף זה עולה ומה ההתפלגות שלו על

ההכנסות?

פרופ' יוג'ין קנדל: אנחנו לבד, המערכות, תראה, אתה לא צריך להסתכל על הנושא הזה

לבד, אתה צריך להסתכל על הנושא הזה כמערכת כוללת של פתרון של

הבעיה הזאת. תזכור שאנשים עם הכנסות גבוהות, בדרך כלל, הם לא

אבות לילדים קטנים, או משפחות. בדרך כלל זה הולך בתחילת המשפחה,

יש כמובן יוצא מן הכלל, אבל זה כאילו progression סביר שאתה, כשיש

לך ילדים קטנים ההכנסה שלך לא כמו שתהיה לך כשאתה בן חמישים או

שישים. אז לכן זה,

מנואל טרכטנברג, יו"ר: לכן אני הפסקתי לעשות ילדים, כדי להרוויח יותר.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, זה דבר אחד. דבר שני, יש סדרה של צעדים שהם נעשים בצד

ההוצאות, שהם צעדים שיותר מסתכלים על הצד של חלוקת הכנסה כי הם

עושים בדיקת הכנסות, אוקיי? ולכן אני חושב שאם אתה מסתכל על

המכלול, אני חושב שהמכלול הוא פרוגרסיבי בהחלט.

קרנית פלוג: ולפחות חלק מההצעות היו להשלים את הדבר הזה של נקודות הזיכוי עם

מס הכנסה שלילי למי שלא מגיע לסך המס ואז זה בהחלט יהיה יותר

ממוקד מבחינת חלוקה.

פרופ' יוג'ין קנדל: אבל עוד פעם, צריך להסתכל על כל המכלול ולא רק על הדבר הזה, כי

אחרת, אוקיי. ודבר אחרון זה השטחת הגיבנת בביטוח לאומי, שהיה

קונצנזוס שהיום מערכת המס שנוצרה בעצם בלחץ של המשבר ב-2009,

כאשר חיפשו מקורות מכל הכיוונים, וכפי שלפי דעתי זה לא היה מוצלח

במיוחד אבל מצד שני זה קל לשבת היום להסתכל אחורה ולהגיד תשמע

זה לא היה חכם. כן? אני לא השתתפתי באותו יום, אני לא יודע אתה היית בישיבות האלה, לכן אני לא. אבל בהינתן שאנחנו לא במשבר מדובר על תקנה שהולכת להתבטל בסוף 2012, זאת אומרת מ-2013, לכן אין פה גם משהו שאתה יכול לתת כנגדו שהם, זה לא מקור לשימושים עתידיים.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אני רוצה שתסביר מה זה כי מספר אנשים כאן, פרופ' יוג'ין קנדל: כן, כן תכף אני מסביר. מה שזה עושה בעצם שבהכנסות מארבעים עד שבעים אלף שקלים יש, שיעור מס שולי הוא חמישים ושבעה אחוז. אם אנחנו נעלה את המס השולי מארבעים אלף שקלים לארבעים ושמונה אחוז אז זה יהיה שישים אחוז, אוקיי? לכן הדברים האלה, שישים אחוז מס זה יהיה הכי גבוה בכל מדינות ה-oecd, המס השולי. זאת אומרת, זה לא סביר.

אייל גבאי: למה זה לא סביר?

פרופ' יוג'ין קנדל: זה לא סביר, אני אגיד שזה לא סביר מכמה סיבות. בעיקר,

אייל גבאי: זה החזרים קפיטליסטיים שצריך לקחת.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, אבל אם כבר אז אנחנו צריכים להעלות את זה מעבר לזה, מעבר

לאיפה שזה נגמר, אם אנחנו מדברים. חוץ מזה הדבר הזה,

אייל גבאי: הבעיה זה בדיוק זה,

פרופ' יוג'ין קנדל: שניה, אני,

אייל גבאי: אז אפשרות אחת זה להוריד את הגיבנת ואפשרות שנייה זה,

פרופ' יוג'ין קנדל: זה אפשר כן,

אייל גבאי: אז תסבירו למה החלטתם דווקא את זה ולא התחליף.

פרופ' יוג'ין קנדל: א' הדבר הזה ממילא נופל בסוף 2012, לכן הדבר הזה הוא רלוונטי רק ל-2012, אין לו משמעויות מעבר לזה. אלא אם כן אנחנו רוצים להטיל מיסים ברמות של שישים אחוז פלוס בשוליים במדינת ישראל, שזה מביא לתופעות מאוד לא רצויות, שאנחנו ראינו עכשיו ביצירת עשרות אלפי חברות ובעצם הבאת של שיעור המס הזה להכנסות גבוהות במקום ארבעים

וחמישה אחוז או ארבעים ושמונה אחוז כמו שאנחנו רוצים לרמה של עשרים וחמישה אחוז שמירה של הכסף בחברות ואובדן הכנסות משמעותי. קרנית פלוג: גם אז לא ברור שמס, שהביטוח הלאומי זאת הדרך הכי הגיונית לעשות את זה, גם אם אתה רוצה להעלות את המס.

פרופ' יוגין קנדל: חוץ מזה, חוץ מזה שלדבר הזה אין שום קשר לביטוח לאומי, כי זה ביטוח לאומי בזה זה בעצם איזושהי אצטלה, זה pass trough להכנסות המדינה ישירות, לכן זה בכלל לא קשור לביטוח לאומי. דבר שלישי שהצעד הזה מומלץ שיהיה מלווה, ויהודה, יש כבר הכין, אנחנו גם נכתוב את זה בדוח, הכין כבר תכנית כפי שהם עשו ב-2002, נדמה לי, לפרק את החברות, לתת להם אפשרות לצאת מהחברה בלי שהם יסחבו אותם. כי יש משמעויות, יש עלויות יותר גבוהות לניהול חברה מאשר לניהול עסק, עוסק מורשה, והדבר הזה אמור לייצר הכנסות נוספות ב-2012, דווקא בעקבות כך. במיוחד אם אנחנו עכשיו נעלה את המס ולא נבטל את זה, אנחנו מגיעים למצב שבא אנשים יגידו: "תשמע זה פרמננטי", אז היום החברות האלה קמו כשעדיין חשבו שזה יהיה לשנתיים, אנחנו הארכנו את זה לארבע שנים, זה כבר, הממשלה לא רצתה, הכנסת לא נתנה לעשות את זה, אבל הדבר הזה צריך להתבטל כי הוא לא, הוא לא מביא הכנסות נוספות, הוא גורע הכנסות והוא גם לא, הוא גם תדמיתית מאוד רע, הוא מראה שאתה ככה בעצם מתנכל לאוכלוסייה. שנייה, לך אחורה רק רגע. אני עוד פעם רוצה להגיד שנניח שאנחנו לא עושים את זה, אז מבחינתי אני לא רוצה להעלות את מס ההכנסה השולי ליותר גבוה, כי אז אנחנו מגיעים לשישים אחוז, אבל נניח שאנחנו לא עושים את זה, אין,

אייל גבאי: אבל רגע, שנייה, בוא נמקד את זה. אתם אומרים שהבעיה עם השישים

אחוז זה לא השיעור הגבוה אל זה שהם יכולים לחמוק ממנו.

פרופ' יוגין קנדל: לא, זה שניהם, שניהם, גם וגם. אנחנו מאוד הקפדנו שהמיסים השוליים לא יהיו מעל חמישים אחוז.

קרנית פלוג : למה?

אייל גבאי : עכשיו התוכניות של אובמה שם להעלות את השולי,

פרופ' יוג'ין קנדל : מה זאת אומרת, לא, לא. שניה, אובמה לא הולך להעלות את זה מעל זה. מס השולי, מס השולי המקסימלי היום פדרלי שלושים ושלושה אחוז. יש אמנם כמובן את המס ה-stay. אוקיי, אני רק עוד פעם להגיד את הנקודה שאם זה לא מעלה, אין כנגד זה משהו פרמננטי שאתה יכול לתת. אתה יכול לתת משהו ב-2012 ואז לבטל אותו. אם אתה נותן משהו פרמננטי אתה יוצר, אתה יוצר חשיפה תקציבית עתידית. אוקיי. מבחינת המקורות ושימושים זה בעצם מה שקורה, ביטול מתווה מס נותן לנו בערך שניים וחצי מיליארד שקלים ל-2012, העלאת מדרגת מס עליונה עוד 0.8, העלאת מס חברות עוד 0.7, והעלאת מס על רווחי הון עוד 1.3, ביחד 5.3. מבחינת השימושים, ביטול העלאת הבלו על כל הדלקים, זה לא רק דלק זה פחם, דלק וכן הלאה, זה שניים וחצי מיליארד, הורדת מכסים ומיסי קנייה, פה המספר הוא כרגע 1.4, אבל זה, זאת אומרת, יכולים לשים פה גם עד 5 כי זה בעצם הגבול העליון שאנחנו נתנו, ונקודת זיכוי לאבות בגין פעוטות 0-2 זה חצי מיליארד, וביטול הגיבנת בתשלומי ביטוח לאומי, כרגע המספר הזה הוא 0.85 כי אנחנו עדיין לא יודעים, ביקשנו מרשות המיסים לחשב כמה הם יכולים לעשות. יש הבדל בין המספר האחרון הזה לבין כל שאר המספרים ממשיכים הלאה, מ-2012 אם לא משנים שום דבר, אז הם נמשכים, המספר הזה אם אתה לא משנה שום דבר אז הוא מת בסוף 2012 ממילא.

קרנית פלוג : אפשר לשאול שאלה?

פרופ' יוג'ין קנדל : כן.

קרנית פלוג : ביטול מתווה המס, כמה מזה זה הורדת מס חברות, וכמה מזה זה הורדת

מס ליחידים בתוך השתיים וחצי?

אייל גבאי : שבע מאות זה חברות, כל השאר יחידים.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו : אולי כדאי לפתוח את המספרים, מה נו?
פרופ' יוג'ין קנדל : כן, כן שבע מאות.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : שבע מאות ו-1.8, ו-1.8 זה בעצם,
מנואל טרכטנברג, יו"ר : זה ל-2012 כי אחר כך המס על חברות היה אמור לרדת.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : כמה זה ב-steady state?
פרופ' יוג'ין קנדל : אין steady state.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : לא, ביטול המתווה,
קרנית פלוג : תשעה מיליארד נדמה לי.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : בדיוק.
פרופ' יוג'ין קנדל : לא, לא ארבע-עשרה.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : צריך להראות עוד טבלה כי אתה, בביטול ירידה אתה מקבל יותר
משתיים וחצי.
פרופ' יוג'ין קנדל : לא, לא בהמשך כן.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : כמה?
קרנית פלוג : ב-2016 זה יגיע ל?
פרופ' יוג'ין קנדל : לא, יחד עם מע"מ זה ארבעה-עשר.
קרנית פלוג : עם המע"מ? מע"מ זה מה שנשאר?
פרופ' יוג'ין קנדל : כן.
מיכל עבאדי-בויאנג'יו : בסדר אבל, מעל אחד עשר מיליארד, וכמה באחד-עשר מיליארד
הזה זה חברות ופרטיים?
פרופ' יוג'ין קנדל : אני אגיד לך בדיוק, זה 24.6 כפול ארבע מיליארד וכל השאר 6.2 זה
ארבע-עשרה, שש, שנייה, 14,12 ופה 4,8. שמונה מיליארד פרטיים ארבע
חברות.
אבי ליכט : לגבי תיקון הגיבנת, אני לא יכול לכל צורך לבטל, כל מה שיהיה לי יתבטל

בסוף, והביטול הזה לא באמת עוזר לאוכלוסיית היעד שלכם הוא בעצם עוזר רק לעשירים ממש, אז מה דחוף לנו לבטל את זה, לא כדאי לקחת את הכסף ולהשתמש בו?

פרופ' יוג'ין קנדל: עוד פעם, אני חוזר, אני חוזר על הנקודה. אם אתה רוצה לסדר את המערכת כמו שהיא, אתה לא רוצה לסדר את המערכת טלאי על טלאי אתה רוצה לסדר הכל. מה שאנחנו עושים זה מעלים את המדרגת מס העליונה גם לאנשים שמרוויחים ארבעים אלף שקלים וגם לאנשים שמרוויחים מיליון וחצי, אוקיי? לארבעים ושמונה אחוז. מה שקורה עכשיו, אתה לוקח מאנשים שמרוויחים ארבעים אלף שקלים, אתה לוקח מהם בשוליים חמישים ושבעה אחוז ומאנשים שמרוויחים מיליון שקלים לחודש אתה לוקח מהם ארבעים וחמישה אחוז.

אבי ליכט: כלומר אתה אומר שזה בעצם בא לעזור לאלה שמרוויחים ארבעים אלף שקל כדי, כדי לאזן את זה, הבנתי.

פרופ' יוג'ין קנדל: תזכור שמה שאתה עושה, אתה בעצם מעלה להם את זה בנקודה ואתה מביא את כל אלה שמרוויחים, נניח שעצמאי שהיה מרוויח חמישים שישים אלף שקל והוא עבר לחברה ואתה איבדת, אתה קיבלת את כל ההכנסות שלו ואתה עכשיו מנסה אותו בעשרים וחמישה אחוז, ורק על קצת אתה ממסה.

אבי ליכט: הבנתי.

פרופ' יוג'ין קנדל: אז אתה בעצם אומר, תשמע, זה גם לא הגיוני, מערכות כאלה, אין מערכות כאלה עם גיבנות כאלה זה ברור שזה לא הגיוני. דבר שני אין לך גם, ומבחינת השימושים אתה יכול לתת משהו לשנת 2012 וזה הכל, אתה לא יכול לתת משהו פרמננטי. זה מת.

אבי ליכט: לא זה הבנתי, אבל אמרתי אם אתה יכול לתת boost ב-2012.

פרופ' יוג'ין קנדל: boost למה?

אבי ליכט: סתם, לאוכלוסיית היעד שלך, כלומר למה,

אסתר דומיניסיני: יש לזה כבר הקצאה, זה לא מס הכנסה שאתה נותן לזה boost, זה עסקי הביטוח הלאומי. אתה עכשיו בעצם עושה ניסוי נוסף דרך הביטוח הלאומי, וחוף מזה יש כבר שימושים, כבר האוצר לקח את חלקו ל-2012. אל תדאג.

פרופ' יוג'ין קנדל: אתה בעצם, חוף מזה אתה בעצם קורא לזה, יש פה גם פגיעה. אבי ליכט: אני חוזר בי מהצעת.

פרופ' יוג'ין קנדל: קורא לזה ביטוח לאומי שאין לזה שום, יהודה נסרדישי: יוג'ין, היא עושה בזה, אולי סוף סוף נעצור את חברות הענק במידה מסוימת ולא יפתחו עוד, פרופ' יוג'ין קנדל: כן, תכף נדבר על זה, יהודה נסרדישי: אני לא גובה מהם מיסים מהעצמאיים העשירים.

פרופ' יוג'ין קנדל: זה בעצם המאזן, פלוס מינוס, על 2012 אוקיי? אנחנו למען האמת לא הספקנו להראות את ההשלכות הלאה, אבל כפי שאמרנו, בהבשלה מלאה הביטול מתווה מס, כל שאר הדברים נשארים פחות או יותר אותו דבר מבשילים יחד עם התוצר, ביטול מתווה מס יש שם בתוספת לשניים וחצי מיליארד, יש שם עוד המלצה לא לבטל מע"מ ב-2013, שנמצא היום בחוק בשני מיליארד, בחצי אחוז כי כפי שתכף אני אסביר את זה, ואת, עוד את התשעה מיליארד נוספים מביטול מתווה מס.

רפי מלניק: אולי כדאי שבדוח,

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, בדוח יש את זה. לא, לא. בדוח יש את זה, אנחנו פשוט עבדנו עד לרגע האחרון.

רפי מלניק: אגב, המספר אנחנו, עדיין יש לנו,

פרופ' יוג'ין קנדל: כן, רשות המיסים צריכה לתת לנו אומדנים כמה הנטו, כי זה הברוטו, זה כמה אותם אנשים שלא התאגדו בחברות עדיין משלמים בתוספת. זה לא אומר כמה אנשים שיכלו לשלם ארבעים וחמישה אחוז היום משלמים עשרים וחמישה אחוז, כי בעקבות זה זה יכול, זאת אומרת פוטנציאלית זה

יכול להיות מספר שלילי. אני לא מאמין אבל הוא, זה מספר הרבה יותר קטן. הלאה. עכשיו אנחנו מדברים על מקורות עתידיים, כן? וזה שני דברים.

אסתר דומיניסיני: רק עוד רגע, יש טעות, טעות קטנה, זה ב-13-2012 המתווה הוא 9.75 ולא 10. בחוק ההסדרים האחרון זה תוקן וזה לא דומה לחוק ההסדרים הקודם, פשוט לתקן.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, הכוונה היא לבטל, הכוונה היא לבטל את זה לרמה, כן, את צודקת. לא לא, את צודקת, אני רק רוצה לחדד, הכוונה היא לחדד כדי שמערכת המס תהיה מערכת פרוגרסיבית לכל הדרך. אוקיי. שתי המלצות שיש להן קשר למקורות עתידיים, זאת אומרת שאנחנו לא רואים איך אנחנו עושים את זה ל-2012, מבחינה הזאת, אבי זה קשור אליך גם, מבחינה הזאת שהנושאים האלה מורכבים וצריכים ישיבה של צוותים מקצועיים, זמן יותר רב בשביל לסגור את הנושאים האלה. אחד הוא נושא של העמקת הגבייה.

רפי מלניק: לפי היום the marker כבר מינו את יהודה,

פרופ' יוג'ין קנדל: רפי תמיד ממנה את כולנו.

יהודה נסרדישי: שמים ידיעה ממני עם התמונה שלי ואשתי בחמש וחצי בבוקר שואלת: "יהודה מה זה?" אני אומר אני גם לא יודע.

פרופ' יוג'ין קנדל: תגיד זה כאילו עושים לי למתנה לפרידה.

יהודה נסרדישי: אתה יודע, ארבע שנים השתפשפתי וחצי, כבר אני יודע איך זה עובד.

רפי מלניק: איזה פרידה, יוג'ין? איזה פרידה?

מנואל טרכטנברג, יו"ר: יש מינוי של שר האוצר, יש מינוי של,

פרופ' יוג'ין קנדל: כתוב שם, כתוב שם: "אחרי פרישתו הוא יעשה,

רפי מלניק: אבל הוא לא פורש.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא יודע, זה מה שכתוב, אם כתוב זה כנראה נכון.

יהודה נסרדישי: חברה יום אחד אפרוש ואני גם את הוועדה הזאת אני אזמין לפרידה, אל תדאגו.

פרופ' יוגין קנדל: אוקיי, אנחנו לא כתבנו פה יותר מדי דברים, אבל אנחנו צריכים, אנחנו רוצים להדגיש שתי נקודות. נקודה אחת, אתה יכול לדבר על מערכת מיסים שהיא כביכול הוגנת, ואז אתה יכול לדבר על תשעים אחוז מס ושבעים וחמישה אחוז מס, אבל אז אתה לא, בעצם אתה לא גובה שום שבר, כי מערכת צריכה להיות הוגנת בגבייה ולא בהצהרות. לכן אנחנו בעצם אומרים שהשיעורים צריכים להיות סבירים, אבל הגבייה צריכה להיות מעמיקה וכמה שיותר רחבה, וכל מי שחייב במס צריך לגבות ממנו מס. אז כל הנושא הזה, יש פה בקשה מרשות המיסים, למנות, או משר האוצר, למנות ועדה בראשות ראשות המיסים, ושהיא תציג ברבעון הראשון של 2012 תכנית שהיא בעצם איזשהו שילוב לפי בחירתה בין הגברת האכיפה, כולל הגדלת תמריצים לגילוי מרצון, זאת אומרת שזה צעדים משלימים, זאת אומרת זה החלק בהוגנות של המערכת דרך מאבק עם העלמות מיסים, החלקים הלא חוקיים של,

יהודה נסרדישי: אני לא רוצה שהוועדה הזאת תיתן לי כוח אדם אבל היה כתוב גם אמצעים, ובמהלך הזה הוא חייב להיות צמוד לאמצעים שהרשות תקבל. אל תכתוב מספר תכתבו שזה,

גיל הרשקוביץ: אולי לא צריך אמצעים, מאיפה אנחנו יודעים?

יהודה נסרדישי: אז אומר לך מנהל רשות המיסים שכן צריך. יוגין, תכתוב את ההסתייגות שלי פה ותכתוב אותה שאני עומד על כך שיהיה כתוב פה שיוקצו לכך האמצעים הנדרשים.

פרופ' יוגין קנדל: טוב, אנחנו ננסה ללבן את הנושא הזה אחרי הישיבה. אנחנו, איזשהם אמצעים אנחנו צריכים אם אתה רוצה, יש, אין בעיה.

(מדברים יחד)

יהודה נסרדישי: אני מבקש את רשות הדיבור.

מנואל טרכטנברג: חברה, תרשו לי שנייה, אנחנו נדון בזה. בבקשה יהודה.

יהודה נסרדישי: לא, לא יכול להיות על הערה שאני אומר מיד לקטול אותה, אחרת אני לא צריך להיות פה, אני גם לא אכתוב על הדוח. אי אפשר להקים וועדה להעמדת גבייה בלי שכתוב שהרשות תקבל את האמצעים הנדרשים. לא אמרתי מה ולא אמרתי כמה. אני אביא לכם הערכה לאגף התקציבים.

גיל הרשקוביץ: אולי נבוא מחר בבוקר ונעלה אלף ואחד הצעות שראיתי, כטיוטה, שהמשמעות שלהם היא התייעלות נטו, של רשות המיסים, והגברת הגבייה ולא בתוספת אפילו של תקן אחד. אולי, ואולי לא. אבל למה, אי אפשר לקבוע וועדה ומראש כבר להחליט ולומר שכרגע זה.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: גל, יהודה אני מבקש, יש לנו לא מעט נושאים שאנחנו צריכים ללבן אותם, בואו, הסטטוס של הנושא הזה הוא לא מעל ומעבר, לא נשכח, פרופי יוג'ין קנדל: אני מביח לך שנימצא ניסוח בדוח שיספק את שניכם. או לפחות ננסה.

יהודה נסרדישי: אי אפשר לשנות את הדוח בלי שאני יודע, יוג'ין, אני אראה לך את הטיוטה, הנה היא.

פרופי יוג'ין קנדל: לא, שתספק, שתספק את שניכם, זה לא דוח זה, יהודה נסרדישי: אני לא רוצה לספק אף אחד אני רוצה להביע את דעתי בוועדת המיסים, אני מנהל ראשות מיסים עד להודעה חדשה.

פרופי יוג'ין קנדל: יהודה, אני אמרתי, אתה צריך לחתום על הדוח, זאת בסך הכל מצגת. יהודה נסרדישי: בסדר.

פרופי יוג'ין קנדל: לכן אני אומר שננסה להגיע לניסוח שיספק גם אותך וגם אותך, אם לא נצליח אז אני לא יודע מה נעשה. זאת נקודה, זאת אומרת רק חשוב פה להגיד שזאת לא המלצה פחות חשובה מההמלצות הקודמות, רק שאין לה מידית, אין לה תג מחיר ב-2012 ועדיין לא תג מחיר ברור. אבל היא כן מביאה ליצירת מערכת מס הוגנת יותר וגן מגדילה את בסיס המס. מצד שני יש פה את הצד החוקי של תכנון מס והקטנת המיסוי שכבר דיברנו

עליו, הרבה מאוד אנשים מתאגדים כחברות ובעצם, וזה דרך אגב הולך בין אם זה אנשים מעל, נניח, שש מאות שבע מאות אלף שקלים או חמש מאות, בהינתן הגיבנת הזאת, זה כבר מחמש מאות אלף שקלים, אבל גם אנשים שמחזיקים מתחתיהם פירמידות ענקיות שיש להם בעצם חברות ענק שמשמשות מקלט מס, יחסית לאותו דבר שהם היו משלמים, יחסית למס ההכנסה שלהם. זאת אומרת, אתה בעצם מקבל מעין מקלט מס שאומר: "תשמע בגלל שאתה יכול להתאגד כחברה, והחברה כביכול יש לה את השיקול דעת מתי להשקיע בנכסים כאלה ואחרים, מתי לקנות מטוס, מתי לקנות מכונית", אז החברה הזאת בעצם מנוצלת ליצירת מעין ארנק שלרשות המיסים יש גישה מאוד חלקית אליו. אוקיי? רק על מס החברות ואנחנו ממליצים, זאת אומרת, יש קונצנזוס בוועדה להמליץ על, עוד פעם, על הקמת צוות, על וועדה בראשות ראשות המיסים, אבל יותר, קצת יותר רחב פה כי זה באמת נושא שהוא מאוד חשוב, זאת אומרת זה ממש חוק חברות, יש פה השלכות. זה אנחנו גם, מבחינתנו, גם נשמח כמובן שגם משרד האוצר צריך להיות בזה, ואנחנו חושבים שכל מיני נושאים כמו מיסוי אופציות, כמו חברות ארנק ואולי נושאים נוספים שלמשל היועץ המשפטי לממשלה רצה להעלות בקשר לאיזשהם דרכים לצאת מהמס בכירים, צריכים להיות נידונות שם. בעצם הרעיון הוא איך אנחנו מבטיחים שבעלי הכנסות גבוהות, אמנם משלמים שיעורי מס סבירים, אבל משלמים אותם. ולא בגלל שיעורי מס לא סבירים בורחים לשיעורי מס מגוחכים. אוקיי? זאת בעצם המטרה של הצוות הזה, ואז הם, משלמים – אחד מטפל בצד הלא חוקי וצד אחר מטפל בצד החוקי. הלאה. עכשיו המלצות אל תעשה, שהן גם חשובות, לפי דעתנו, לא פחות כי הן מורידות מהשולחן לפחות מבחינת הצוות, הן היו, שתי ההמלצות האלה פה אחד, לא הייתה שום מחלוקת עליהן. בנושא של מע"מ, אחד, נושא של מע"מ דיפרנציאלי.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: יוג'ין, לאו דווקא שב, פשוט אל תעשה.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא יודע זה אמרו לי שככה זה בתנ"ך.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: לא, זה בסדר, אני לא מתווכח עם זה, אני אומר ש,

קרנית פלוג: אל תעשה.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: שאל תעשה זה מספיק.

אבי שמחון: אין, זה לא בתנ"ך שב ואל תעשה, מה פתאום. בתנ"ך זה לא שב ואל

תעשה, בתנ"ך זה. משנה זה אחרת.

פרופ' יוג'ין קנדל: עמוד איתן ואל תעשה. אוקיי, אז מע"מ דיפרנציאלי. מחד הוא נראה

פרוגרסיבי ומקובל בעולם, מצד שני, קיבלנו די הרבה נתונים מבנק ישראל

שהפרוגרסיביות של המס הזה היא לא ממאוד גבוהים בכלל. דבר שני, או

שהוא יקטין משמעותית את היקף הגבייה ואז אנחנו צריכים לחפש

מקורות אחרים, או לחלופין יחייב העלאת מע"מ סטנדרטי, זאת אומרת,

ואנחנו, אם אנחנו מסתכלים על מדינות שיש בהן מס המע"מ שלנו הוא בין

הכי נמוכים בין חברות ה-oecd, אם אנחנו לא לוקחים בחשבון את

לוקסמבורג וקפריסין, שזה שתי מדינות מאוד קטנות עם הכנסות מאוד

גדולות מה-offshore, שלנו אין אותן בכלל ולכן הן יכולות להרשות לעצמן

לא למסות את האזרחים שלהן, כי הם ממסים אזרחים של מישהו אחר.

אנחנו בעצם המע"מ הכי נמוך, אז, ולהעלות את המע"מ לעשרים וחמישה

אחוז כדי להוריד אותו על דברים אחרים וזה אנחנו לא רואים את זה

כדבר רצוי, הוא מאוד מורכב תפעולית ופתוח להעלמות מס מבחינת

ההגדרות של מוצרים שונים, כבר היום אומרים לי שמגדירים כל מיני

דברים בתור ירקות ופירות ויש עם זה בעיה. ודבר אחרון שהוא הכי בעייתי

זה לחלוטין לא חסום, זאת אומרת יש עד היום בשנת 2010 ו-11 הוגשו

עשרים ושש הצעות חוק פרטיות, שכל אחת מגדירה משהו אחר בתור זה,

מתשמישי קדושה, דגים טריים, תרופות, בגדי ילדים, בדירות ראשונות וכן

הלאה. זאת אומרת, אחרי חמש דקות אנחנו מבינים שאנחנו מאבדים

הכנסות ואנחנו צריכים לחפש אותן במקום אחר, אנחנו לא ממליצים את זה ואנחנו לא ממליצים, לא שלא ממליצים, אנחנו ממליצים בתוקף, כל הוועדה, לא לעשות את זה. זאת אומרת ככה זה ייכתב, יש המלצה בתוקף לא ללכת לכיוון הזה. ישנה חשיבות מאוד גדולה לעמדה של הוועדה כולה כי יש הרבה מאוד לחץ, גם בכנסת וגם פופוליסטי כן ללכת לכיוון הזה ואנחנו מאוד מאוד לא ממליצים על זה, זאת אומרת ממליצים מאוד מאוד לא.

מנואל טרכטנברג, יו"ר: זה לא שזה מקובל בוא נאמר, זה קורה בפועל. פרופ' יוג'ין קנדל: כן, נכון, קורה בעולם, נכון. תשנה את זה בסדר? אתה צודק ודרך אגב אנחנו מאוד,

גיל הרשקוביץ: זה מגמה הפוכה, תרשום את זה. תרשום גם שהמגמה באותו עולם שזה קיים היא לנסות להעלות את שיעורי המע"מ הדיפרנציאלי הפוך, כלומר זה מגמה,

פרופ' יוג'ין קנדל: היה לנו, היה לנו oecd, ב-oecd ישבו איתנו ואמרו לנו שהם מאוד מאוד לא ממליצים לנו ללכת לכיוון הזה, שזה דבר שהוא ייחודי לנו וזה מבחינה חיובית, והם מאוד לא ממליצים לנו לסטות מזה.

קרנית פלוג: יש לנו דוגמאות קונקרטיות למדינות שהרחיבו את בסיס המע"מ? שביטלו את הפטורים לחלק מהדברים? אני לפחות לא מכירה, זאת אומרת, היה נחמד אם היה לנו.

גיל הרשקוביץ: מנסים,

קרנית פלוג: לא, בסדר, מנסים זה לא משהו שאתה יכול,

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, דווקא כן. לא, לא, דווקא כן. מיקרופון, גל מיקרופון.

קרנית פלוג: כן, אני באמת חושבת שזה רעיון רע רק שאין דוגמאות וזה פשוט בגלל שזה בלתי, כנראה מאוד מאוד קשה פוליטית.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, אבל אם יש לכם דוגמאות למדינות שהיה ניסיון לעשות את זה, הניסיון עצמו הוא חשוב.

גיל הרשקוביץ : דוגמאות לניסיון להעלות?

פרופ' יוג'ין קנדל : להשוות, להשוות.

קרנית פלוג : בישראל מע"מ על פירות וירקות היה ניסיון נכשל. מע"מ באילת, זה הדוגמאות.

מנואל טרכטנברג, יו"ר : היה ניסיון באילת.

קרנית פלוג : באילת, אמרתי.

פרופ' יוג'ין קנדל : אוקיי, טוב. אוקיי, אז אנחנו, אנחנו, ומה שחשוב כמובן אם זה עשרים

ושש הצעות חוק פרטיות, כאשר אין מע"מ דיפרנציאלי אתם יכולים

לראות כמה מאות הצעות חוק יהיו כשיהיה מע"מ דיפרנציאלי, אם חס

וחלילה יהיה, אז הדבר הזה הוא לחלוטין פרוץ. עכשיו לגבי הורדת מע"מ.

דבר הכי פשוט, כביכול, הוא להגיד תראה בוא נוריד באחוז את המע"מ,

בסדר, אז משפחה שמוציאה עשרת אלפים שקלים לחודש תוציא מאה

שקלים פחות, זה ראוי, רק שאז יוצא דבר מאוד מעניין שלפי אומדנים רק

ארבעים אחוז מההפחתה הזאת אכן תועבר לצרכנים, זאת אומרת זה

ממבחינים אמפיריים, מה שאומר שבעצם המשפחה הזאת תוריד רק

ארבעים אגורות, סליחה לא ארבעים אגורות – ארבעים שקלים. ודבר שני

שמתוך הארבעים אחוז האלה, זאת אומרת אם זה עולה לנו ארבעה

מיליארד בהקטנת המיסים זה אומר מיליארד שש מאות עובר לצרכנים

ומתוכם ארבעים אחוז מתרכז בשלושה העשירונים העליונים. אוקיי? זאת

אומרת שזה, למטה, לשבעה העשירונים התחתונים עובר רק עשרים

וארבעה אחוז מכל ההפחתה הזאת. אנחנו מאמינים שזאת דרך לא יעילה

להעביר, להוריד את יוקר המחיה בעלות תועלת של עלות תקציבית, עלות

בהכנסות שנצטרך להשלים אותן ממקור אחר, לבין התמסורת.

קרנית פלוג : יוג'ין, רק מילה, אני חושבת שזה המספר, האחוזים האלה הם נכונים

לשינויים יותר גדולים, שינוי של חצי אחוז אני מניחה שזה יהיה עוד פחות.

פרופ' יוג'ין קנדל: אוקיי, בסדר, אז צריך לכל היותר לכתוב. מה ש, מזה נובע גם שהצוות ממליץ לא להוריד חצי נקודת מע"מ שכבר נמצאת בהורדות במתווה המס ל-2013, זאת אומרת, כי מאותן סיבות, כי זה בעצם בהקטנות קטנות תלך לבזבז.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: אפשר לשאול שאלה יוג'ין? תאגידים בנקאיים היום, נדמה לי שכל המוסדות הפיננסיים הם בשש-עשרה וחצי.

שלומי פריזט: זה מס שכר, יש להם מס שכר.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: לא, לא, סליחה, סליחה. כולל, יש הפרש או אין הפרש? הם ימשיכו לשלם את היותר גבוה?

יהודה נסרדישי: בטח.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: זאת כל השאלה, יוג'ין?

פרופ' יוג'ין קנדל: זה לא אליי, זה אליו.

יהודה נסרדישי: המס על שכר והמס על רווח הוא בדיוק שישה-עשר אחוזים.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: אבל בין הבנקים לשאר המשק ימשיך להישאר החצי אחוז הפרש. יהודה נסרדישי: לא.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: זאת אומרת כל המערכת תהיה באותו מע"מ.

יהודה נסרדישי: נכון.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: בסדר.

יהודה נסרדישי: מס הסחר הקטינו אותו כהוצאה לצורך מס הרווח.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: סליחה, נכון, נכון, נכון. סליחה, סליחה, ברור, ברור. בסדר.

שלומי פריזט: יהודה, מה שאתה צריך לעשות זה לאוניברסיטאות.

יהודה נסרדישי: לאוניברסיטאות לא משלמים הרבה, למכללות קצת יותר.

פרופ' יוג'ין קנדל: הוא אחראי על שניהם.

קרנית פולג: תסגרו איזה דיל.

מיכל עבאדי-בויאנג'יו: כן, זה הדיל.

פרופ' יוג'ין קנדל: יש שם כסף שאפשר להביא? זה לוועדה הזאת. אוקיי, זה אל תעשה. עכשיו הצעות במחלוקת. עכשיו יש הצעה בנושא של מס ירושה, מחד המס הוא צודק ופרוגרסיבי, פרוגרסיבי הוא בוודאות צודק – זאת שאלה של הסתכלות, זאת אומרת בסופו של דבר המס הזה זה מס על משהו שכבר מוסה פעם אחת. זאת אומרת יש אפשרות, זאת אומרת צבירת הון נכון וכל העניין, ויש גם שיקול שהמס הזה כבר שולם, אבל בגדול הוא בוודאות פרוגרסיבי. מאידך, הוא מאוד מאוד מורכב מבחינת תפעול ואכיפה ולא מביא יותר מדי משאבים. מבחינת ב-oced הממוצע הוא 0.13 אחוז תוצר, אוקיי? המס הזה. זאת אומרת שזה סדרי גודל שאנחנו אצלנו יכולים לחשוב ללא בריחת הון יכולים לחשוב על סדרי גודל של עשירית, כמה זה? אבי שמחון: מיליארד מאה.

פרופ' יוג'ין קנדל: מיליארד מאה, משהו כזה. עכשיו הבעיה במס הזה נוספת שכל המדינות תמיד אומרת זה רק להכנסות, לעיזבונות מאוד מאוד גדולים ובשיעורים מאוד מאוד נמוכים. ואז אם אנחנו מסתכלים על cross section של המדינות פתאום אתה מתחיל לראות שזה עד לגודל של דירה קטנה או סטנדרטית או מעל זה כבר מתחיל להיות שלושים אחוז ואז יש כל הדילים של נאמנויות וכן הלאה, יש התארגנות, יש תעשייה שלמה בכל מדינה שיש את המס הזה, יש תעשייה שלמה שמעלימה את ההכנסות מהמס. כל הנאמנויות שבעצם עוקפות את הדבר הזה לחלוטין, ויש הרבה מאוד, אז אם אנחנו רוצים לעודד תעשייה של עורכי דין ורואי חשבון ובנקאות, זאת דרך מאוד טובה. מצד שני זה מצריך חובת דיווח כללית, ומצריך מס מתנות, זאת אומרת שאתה עוזר לילד שלך לקנות דירה מעל סכום של שלושים אלף שקל אתה צריך ללכת למס הכנסה. רפי מלניק: לא, הסכומים לא נקבעו.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, אני אומר לך מה, תקשיב. אם אתה היום נמצא בארצות-הברית ואתה רוצה לעזור לילד שלך בעשרת אלפים דולר, אתה צריך ללכת ולדווח על זה ולשלם על זה מס. אוקיי?

רפי מלניק: אני רק אומר שבהצעה לא קבענו סכומים.

פרופ' יוג'ין קנדל: זה ברור, אנחנו לא מדברים על סכומים, אבל כל סכום שהוא אתה צריך לקחת סכום הרבה יותר קטן מזה והתחיל למסות מתנות. זאת אומרת דיווחים, זה מצריך,

אבי שמחון: למה אתה לא יכול להגיד שמי שמעביר יותר ממיליון שקל לשנה,

פרופ' יוג'ין קנדל: אתה יכול לתת לי שנייה לסיים את המשפט? אני, אנחנו, זה יוצר חיכוך מאוד גדול בין מערכת המס לאזרחים, להרבה אזרחים, כי אתה תופס פה עשרה אתה צריך להיות עם שלוש מאות, סתם זורק מספרים, אבל מספרים הרבה יותר גדולים של אנשים בחיכוך במערכת, וזה גם יוצר חיכוך עם אנשים בזמן מאוד קשה בחיים שלהם. זה לא משהו שהוא נעים. וכמובן במדינת ישראל מאוד חשוב, אולי, מיכל הלכה, מערכת בנקאית פה שנים עבדה הרבה על הון זה, הפקדות של הון זה, אנחנו נקבל בוודאות ואין לזה בכלל עוררין, אנחנו נקבל בריחת הון. עכשיו בוועדה, בסוף, היה רוב גדול נגד מס ירושה או מס עיזבון, דרך אגב זה תלוי, אתה יכול גם ככה וגם ככה. שני אנשים הצביעו בעד לכן זה הצעה במחלוקת. אבי אתה רצית להגיד משהו.

אבי שמחון: אתה לא צריך לדווח על כל מתנה של עשרת אלפים שקל, אבל יכול להיות שאתה תצטרך לדווח אם נתת, באמת, במהלך שנה קלנדרית יותר ממיליון שקל. זה יספיק.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, לא זה בפירוש לא מספיק כי זה אומר שאני לכל ילד שלי אתן תשע מאות תשעים ותשעה אלף שקלים כל שנה במשך עשרים שנה, וזה אומר שאתה לא תראה שום מיסים מאף אחד, כמעט חוץ מלא יודע, חמש משפחות במשק. את החמש משפחות במשק, אם המטרה למסות חמש

משפחות במשק אולי נעשה מס פשוט שמי, אני חושב שזה יהיה יותר פשוט. זאת אומרת, זה לא עובד ככה. עובדה שבארצות-הברית זה עשרת אלפים דולר, הם לא, ולמרות ששם זה מחמישה מיליון דולר, המס. אבי שמחון: כי אולי אם אנחנו ניקח שיעורי מס הרבה הרבה יותר נמוכים מארצות-הברית, חוץ מזה אתה קראת את המלך ליר, זה לא מומלץ לתת כל שנה מיליון דולר במשך עשרים שנה.

פרופ' יוג'ין קנדל: תלוי כמה יש לך.

אבי שמחון: נכון.

פרופ' יוג'ין קנדל: אתה תיתן בדיוק את כמה שאתה צריך כדי לא לשלם על זה מס. אוקיי.

חוץ מזה, נאמנות אחד,

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אני נמנע מלתת,

פרופ' יוג'ין קנדל: מלתת מיליון דולר בשנה? כן גם אני.

אבי שמחון: ממה שאני קראתי בספר – שום דבר.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא אבל זה בגלל, תשמע אולי אחרי זה תשנה את דעתך. טוב, הלאה.

הועלתי נקודה של מס יסף שבעצם זה אומר הטלת מס נוסף לבעלי הכנסות מאוד גדולות, זאת אומרת מעל נניח מיליון מאתיים אלף שקלים לשנה, בשיעור מאוד מתון שבעצם מעלה את כל שיעורי המס לאותו בנאדם, לא משנה מאיפה הוא בא, נניח בשני אחוז. במקום ארבעים ושמונה אחוזים זה יהיה חמישים, במקום עשרים וחמש זה יהיה עשרים ושבע וכן הלאה. זאת אומרת זה בעצם מעלה סיבה שהמס הזה הוא יותר נוח כי הוא לא, מצד אחד לא מפר את האיזון בין מס חברות לבין מס יחידים אבל מצד שני, מצד שני הוא לא מוטל על כולם, זאת אומרת אתה לא מעלה לכולם את מס חברות, אתה בעצם עושה פה משהו כמו פינצטה להכנסות מאוד גדולות. זה לא מונע, דרך אגב, התאגדות כחברה ועדיין בריחה מכל העניין הזה, כי זה, אבל בזה אנחנו נצטרך לטפל וזה כבר דיברנו על זה, זה לא (?). זה מצריך אכיפה מאוד אדוקה וחובת דיווח

שקיימת היום אבל פחות נאכפת, וההצעה הזאת בעצם עד היום אנחנו לא יודעים בגלל שאין לנו הערכות ליכולת גבייה של הצד ההוני של ההצעה הזאת, אז אנחנו לא כל כך יודעים כמה זה. עכשיו, בגדול הייתה מעין הסכמה שאם אנחנו לא חושבים שאפשר לייצר מזה סכומים משמעותיים כמקורות אז אין יותר מדי משמעות לדבר הזה, אבל אנחנו מצד שני רצינו לבדוק את זה יותר לעומק.

קרנית פלוג: היה עוד משהו שהזכרתי קודם שחשבו שאפשר להעלות את מס חברות לעשרים ושש ואת המדרגה העליונה לארבעים ותשע, זה במידה מסוימת תחליפי, זה מה שרציתי להגיד.

שחר כהן: אני לא מבין מה הסטטוס של מס העסק?

פרופי יוגין קנדל: בהמלצות כרגע אנחנו לא מביאים אותו כהמלצה אנחנו שומרים אותו לדיון נוסף.

שחר כהן: איפה?

פרופי יוגין קנדל: בהמשך יבוא. אנחנו כרגע לא חושבים שזאת, כצוות אנחנו לא ממליצים לוועדה ליישם את זה אנחנו פשוט מדווחים כרגע שאנחנו,

אייל גבאי: זה לא פוגע בפנסיה, במי שצבר צבירה משמעותית לפנסיה?

פרופי יוגין קנדל: לא זה רק על הכנסה, זה הכנסה של מיליון מאתיים, אם הוא חי מפנסיה של מיליון מאתיים אז זה, אז זה כן פוגע, לא אז זה כן פוגע.

אייל גבאי: אז מגיע לו שישלם.

שלומי פריזט: שיפרוש מהצבא.

אייל גבאי: זה מיסוי כפול.

פרופי יוגין קנדל: הוא יפרוש, לא הבנתי, אז אני לא הבנתי את הנקודה.

אייל גבאי: זה מס על המס בעצם, גם אם זה פנסיה גבוהה המיסוי הוא בעת ההפרשה.

פרופי יוגין קנדל: אבל פה מסיתי את כולם, יש לו הכנסה אז זאת הכנסה מכל מקום, גם שהוא קנה נכס נניח.

אייל גבאי : טוב לא משנה, זה מקרה קיצוני, עזבנו, אבל מי שהפריש לפנסיה ממוסה כבר בעת ההפרשה.

מנואל טרכטנברג, יו"ר : כן, זה נכון.

פרופ' יוג'ין קנדל : כן, אבל גם מי שקנה נכס זה אחרי מס.

שלומי פריזט : לא אבל מנואל, מיליון מאתיים בפנסיה, נניח יש ביטוחים שונים שמאפשרים, אפשרו, עד שמשרד האוצר עצר את זה, למשוך כקרן הון בחד פעמי ואז אתה צריך להתמודד עם זה.

פרופ' יוג'ין קנדל : לא, זה צריך להתמודד, לא. יש פה נקודות, יש אפילו יותר פשוט, למשל מכירת דירה. זאת אומרת, שבח על הדירה אתה צריך לפרוס אותו באיזושהי דרך, זאת אומרת זה ברור. יש פה שיקולים לא פשוטים תפעוליים. ולכן כל הנושא של אכיפה, של דיווח וכל הנושא התפעולי, אם הוא מביא לך בסוף מאתיים מיליון שקלים זה לא בטוח שאתה רוצה להתחיל מס שהוא זה. יש גם סכנה במס הזה שהוא קצת קורץ לגנב, כן? לא לגנב אבל הוא, אני מנסה לעשות פרה-פרזה של, יהודה נסרדישי : רצית להגיד מעלים, מעלים. לא גנב אלא מעלים.

פרופ' יוג'ין קנדל : עזוב, נעזוב, זאת הייתה פליטת פה לא מוצלחת. היא לא הייתה בכוונה, אבל לא משנה, טוב. Never mind.

שחר כהן : שניה, אבל אם אנחנו, יוג'ין, אם אני שומע את הטון, את המוזיקה של מה שאתה אומר, המוזיקה שלך מאוד חרישית גם לגבי מס ירושה וגם לגבי מס יסף. רוצה לומר,

פרופ' יוג'ין קנדל : לא, היא לא חרישית. לא, לא, אבל אני רוצה, לא, אני רוצה להגיד, אולי אני לא הובנתי. לא, היא לא חרישית לחלוטין. לגבי זה היא יותר, לגבי מס ירושה היא מאוד מאוד, הייתה הסכמה מאוד רחבה חוץ משני אנשים שזה לא דבר נכון לעשות, זאת אומרת היא ממש לא חרישית. אם זה היו שני אנשים האלה היו מסכימים זה היה בהמלצות הקודמות, אבל מבחינת, מתוך תשעה אנשים שבעה מאוד מאוד בבירור אמרו לא.

שחר כהן: מה שאני אומר שאם אנחנו לא עושים, אז אני אפתח דיון?

מנואל טרכטנברג, יו"ר: אנחנו נדון, עזוב.

שחר כהן: שתקתי.

פרופ' יוג'ין קנדל: לא, אחר כך בוא נפתח דיון, אני רק רציתי לחדד את העמדה של הוועדה. קרנות השתלמות היה דיון, בדיון הוא מתחלק לשניים, הייתה המלצה, אולי אנחנו צריכים להעביר את זה, להעביר את החלק הראשון להמלצות ודאיות מאל תעשה. כי נכון להיום, ביטול של הטבה של קרנות השתלמות כרוך בארגון של כל ההסכמים הקיבוציים במשק. אוקיי? כי בכל הסכם קיבוצי יש מישהו שמקבל קרנות השתלמות כי זה הישג אחד של הוועדים. זאת אומרת, משמעות הדבר שאתה צריך לפתוח את כל ההסכמים הקיבוציים שזה לא משהו שאנחנו חושבים שבטווח קצר המשק יכול להתמודד איתו. אוקיי? זה פשוט סכנה למערכת ולכן יש הסכמה מלאה, מאה אחוז, זאת אומרת זה לא במחלוקת. אורי אנחנו צריכים להעביר את זה לטבולט הראשון – לשם. יש הסכמה פה אחד שזה, לא לגעת בזה, לא בגלל שאנחנו לא חושבים שזה, שאנחנו חושבים שזה נכון אלא בגלל שתפעולית זה מסבך את המערכת במשהו שאנחנו לא יודעים, אנחנו יודעים איך זה נפתח, אנחנו לא יודעים איך זה נגמר. זה יהיה כתוב, ביטול של זה יצריך, או יעורר, פוטנציאלית יעורר את הפתיחה וזה וכן הלאה. אוקיי, עכשיו ישנה הצעה שהיא, אני רוצה להגיד שהיא במיעוט. היא בכלל במיעוט, אבל עדיין היא במחלוקת. היו שלושה אנשים שתמכו בהצעה הזאת. וההצעה הזאת אומרת בעצם את הדבר הבא: יש לנו סיטואציה,

רפי מלניק: מי זה ה שלישי?

יוג'ין קנדל: תמכו בה אסתי, אבי ואני. המטרה היא מאד מאד פשוטה, ויש פה בעצם יחסית לדיון האחרון בצוות, יש פה איזה מתווה שיפורים שעונה על חלק מהביקורת. הרעיון מאד פשוט. יש לך

מצבים שבהם מס הכנסה נותן אפשרויות לפתוח קרן השתלמות בזמן של צורך משמעותי. כמו כן אנחנו, יש אפשרות לקחת הלוואות כנגד קרן השתלמות. עכשיו, בהנתן זה אנחנו בעצם אומרים, יש פה אנשים עוד פעם, עם הדיסוננס הזה, אותה אוכלוסיה שהיא נמצאת בדיסוננס בין ההוצאות וההכנסות שלה, לזמן קצר, ובו בזמן אנחנו בעצם מכריחים אותם בשוטף להפריש מההכנסה שלהם לקרן ההשתלמות.

עכשיו, מה שמוצע פה זה לאפשר להם ללוות ביתר קלות כנגד קרן ההשתלמות שלהם. איך אנחנו מציעים לעשות את זה? כל מי שיש לו קרן השתלמות והפקיד לקרן ההשתלמות לפחות שנתיים, ז"א שקרן ההשתלמות לא מתחילה, זה דרך אגב, פתרון איך אנחנו פותרים את זה. אנחנו מאפשרים למשך שנתיים מכסימום לעשות, למי שיש ילדים בגיל 0-2 שחצי מההפקדה תלך לקרן השתלמות וחצי מההפקדה תלך להלוואה כנגד קרן ההשתלמות. אבל השוני בהלוואה הזאת שזו הלוואה לא כמו הלוואה רגילה, שאתה לוקח סכום גדול ואח"כ מחזיר אותו בתשלומים קטנים, פה אתה לוקח את ההלוואה כסכומים קטנים ומחזיר אותה בעת פרעון ההלוואה. זו אותה הלוואה, רק הלוואות כאלה לא קיימות במשק, ולכן אין אפשרות לקחת הלוואה כזאת כתחליף. מה שזה בעצם מאפשר, זה לתת לשנתיים לבן אדם את ההטבה הזאת, זה לא נותן תמריץ לפתוח קרנות השתלמות, כי אתה לא תספיק לעשות את זה, זה חד פעמי, וההצעה הזאת נועדה לספק נזילות זמנית למשפחות צעירות.

והדבר האחרון, יש פה, מה היתרון? מבחינת הפתרון של בעיית הנזילות אין שום דבר שאנחנו מציעים, כל הוועדה. אין

שום דבר שאנחנו מציעים שיכול להשפיע על משפחה באותם סדרי גודל, ויתרון נוסף שאין לזה עלות תקציבית בכלל. ז"א שזה לא נתקע לנו באלטרנטיבות.

יהודה נסרדישי: סליחה יוג'ין, זה שונה ממה שדנו בוועדה.

יוג'ין קנדל: לכן אני אמרתי שיש פה יותר שיפורים.

יהודה נסרדישי: אבל אם אני משקף אותך, אתה אומר: אני אתן לך over sraft של שנתיים, תקבל אותה במחיר מאד מוזל ולאט לאט תחזיר אותה.

יוג'ין קנדל: לא, אתה תחזיר אותם בזמן שאתה מושך את זה.

יהודה נסרדישי: נכון. אני צריך לחייב אותו בשווי ההטבה הזאת כהכנסת עבודה. יש פה יחסי עובד ומעביד.

יוג'ין קנדל: לא, הוא לוקח הלוואה כנגד משהו שלו.

יהודה נסרדישי: אבל מי נותן לו את ההלוואה?

יוג'ין קנדל: קרן השתלמות זה כנגד קרן השתלמות.

יהודה נסרדישי: זה בדיוק, בדיוק, אני אחייב אותו בהטבה הזאת.

יוג'ין קנדל: למה?

יהודה נסרדישי: כי זה חלק –

יוג'ין קנדל: שניה, אי אפשר לדבר שניים.

יהודה נסרדישי: תקשיב, זה תחליף להכנסת עבודה.

יוג'ין קנדל: למה?

יהודה נסרדישי: כי אני אגיד לך מה, אתה אומר לאותו עובד, במקום שאני

אתן לך משכורת ואני אחייב אותך במס, אני אעשה לך קרן

השתלמות והיא תתן לך הלוואה וההלוואה הזאת איפה היא?

היא מכספי המדינה.

יוג'ין קנדל: לא יהודה, זה בדיוק העניין, אני יודע שאתה לא אוהב את זה,

אבל בוא נפריד. אני רוצה להסביר רק מה מוצע, כדי שאנשים

יבינו. מה שמוצע זה שתחשוב שיש גוף, הגוף שלוקח ממך כסף, מעביר אותם לקרן השתלמות, לוקח מקרן השתלמות הלוואה ונותן לך הלוואה כל 15 לחודש. אתה לא צריך לחייב אף אחד בכלום, כי זה הלוואה.

מנואל טרכטנברג: אנחנו צוללים בתוך הנושא הזה, וזה אחד מהנושאים ששנויים במחלוקת שהיתה פה בצוות.

יוג'ין קנדל: אין בעיה, זה לא משהו, אני רק רציתי להסביר שזאת הלוואה ולא הכנסה. הלאה. הצעות נוספות, ההצעות האלה או שלא נדונו או שנדונו מאד בזריזות ואנחנו רק רצינו לשים אותן על השולחן, שזה דברים שצצו בשבוע האחרון. יש נושא של השוואת המס למוצרי טבק שונים למס על סיגריות. מס על סיגריות הוא מס מסיבות בריאותיות, טבק זה טבק ולכן אם אתה מטיל מס על סוגים מסוימים של טבק, אז מן הראוי שתטיל אותו גם על סוגים אחרים של טבק. מדובר פה על סדרי גודל של 200 מליון שקלים של הכנסות. זה לא משהו מאד גדול. ישנה גם בנוסף החלטה, נדמה לי שהיא בחוק ההסדרים. אבל יכול להיות שהיא,

שלומי פריזט: רגע, מדברים על דובק או שמדברים על טבק ללעיסה? יוג'ין קנדל: זה הכל. כל מוצרי טבק לפי זה צריכים להיות, סיגרים כל הדברים ששמים בנרגילות, טבק לגלגול, כל הדברים האלה ממוסים מעט מאד.

ערן יעקב: לא לא, הוא מדבר על כמה דברים, אחד זה הקטנת הפטור שיש היום ביבוא אישי שבא נוסע מחו"ל ויכול להביא עד שני פקטים לפקט אחד שזה כבר הותווה לפני שנתיים בחוק ההסדרים, שזה 200 מליון. זה דבר אחד, דבר שני, זה טומבק שזה בדומה לטבק שהיום מיובא במס מופחת משמעותית ממס

שמובא טבק מעובד, שזה אותן השפעות וזה אותו דבר, רק

המס מופחת –

יוג'ין קנדל: זה שמיים בנרגילות.

ערן יעקב: שהמס עליו מופחת וזה 120 מליון, זה הדבר השני שהוא דיבר

עליו, והדבר השלישי,

יוג'ין קנדל: אתה מבין? לכן זה זה, אנחנו רק גילינו את זה בשבוע שעבר.

ערן יעקב: טומבק אגב, כל מה שהילדים מעשנים בנרגילות זה טומבק זה

מיובא במס נמוך מאד, אנחנו חשבנו מזמן שיש מקום להעלות

את זה. הסיבה היתה פוליטית, אמרו שמשתמשים בזה

אוכלוסיה נמוכה יותר, כל מיני שטויות כאלה, זה הזמן ויש צו

מוכן.

יוג'ין קנדל: אז יאללה, בוא ניתן להם למות לאט לאט, זה לא, אם זה

בריאות אז זה בריאות.

ערן יעקב: בדיוק, אנחנו פועלים שם, והדבר השלישי שאמר יוג'ין, זה

להשוות את המס על סיגרים למס על סיגריות. הוא בא ואומר,

הוא רואה בסיגרים השפעה אקסטרנאלית בדומה למה שיש

מסיגריות,

מנואל טרכטנברג: זה יותר גרוע.

ערן יעקב: בסדר, אני רק אומר את זה בלשון,

מנואל טרכטנברג: אני לא מצליח להפטר מהריח של הסיגרים.

ערן יעקב: כן, אבל זה חייבים להגיד, מדובר בכסף לא גדול, אבל איך

יוג'ין אמר? גם ברמת הנראות,

יוג'ין קנדל: לא, יש גם טבק יש פיפ, יש טבק לגלגול, יש כל מיני טבקים.

ערן יעקב: אני אתך. גם ברמת הנראות הוא חושב שזה נכון.

שלומי פריזט: מה עם עלי טבק? הכנסה של עלי טבק לישראל.

יוג'ין קנדל: דרך אגב, אני רוצה להגיד לכם, שמאיפה אני לקחתי את כל הדבר הזה? מאחת ההצעות, אני לא ידעתי, רק אחרי שדיברתי עם ערן, הוא אמר, אבל זה בא מהצעות הציבור.

שלומי פריזט: יוג'ין, לגבי עלי טבק, מי שמביא לתעשייה המקומית עלי טבק, שעורי המכס, שעורי הדברים, הרי יש הבדל בין יבוא של סיגריות שמגיע כאילו מיוצרות בחו"ל ומגיעות לפה, לבין יבוא של עלי טבק.

ערן יעקב: השווינו.

שלומי פריזט: השווינו. תודה רבה. הלכתי. תודה רבה.

יוג'ין קנדל: זה נושא לפי דעתי ממש מייצר מקורות. ז"א לא גדולים, אבל 300-400 מליון שקלים הוא יכול לייצר. העלאה הדרגתית של בלו על מזוט, בלו על מזוט בישראל הוא מגוחך. הוא מבחינת, הרי בלו בא לבטא את הזיהום של כל מקור דלק, יש סולר שהוא ממוסה, כמה, 3000 שקלים לטונה, ולמזוט שהוא מזהם יותר, ממוסה 14 שקלים לטונה. ז"א שזה משהו מטורף לחלוטין. יש לזה הסבר כשחלק מהתעשייה עובדת על מזוט, אבל יש צורך בהעלאה הדרגתית של בלו על מזוט. ז"א אין פה בכלל, זו גם דרישה של המשרד לאיכות הסביבה וגם אין שום סיבה, וגם של רשות המסים וגם אין פה שום צורך. אני חושב שזה צריך לצאת מפה. בדיוק איך – לא היה לנו בדיוק את הזמן לעשות את זה.

ערן יעקב: יש. זה מוכן.

יוג'ין קנדל: בדיוק, וחוף מזה אתה צודק, לרשות המסים יש תוכנית, צריך לדון בזה ופשוט להביא את זה. אני חושב שזה צריך לבוא בתקציב של השנה הבאה, ויש עוד את הנושא הזה מאותה סיבה היום בלו על הגז, שהוא אמנם מזהם הרבה פחות

מהדברים האחרים, אבל הוא עדיין מזהם בערך חצי מסולר. אז המסים צריכים להיות במסי גודל כאלה, למרות שהמסים היום הרבה הרבה יותר נמוכים. בלו הרבה יותר נמוך. עכשיו אנחנו רוצים לפתח את זה, אנחנו לא ממליצים לעשות את זה היום, אבל ברגע שהגז מתמר יתחיל לזרום ב-2014, זה בערך שנה אחרי זה, אנחנו כן ממליצים למסות. שוב, כשאני אומר אנחנו ממליצים, אנחנו דנו מעט מאד בזה.

מנואל טרכטנברג: לא ממליצים, זה כאילו –

יוג'ין קנדל: זה דברים נוספים שאין להם המלצות, אבל אני חושב שהוועדה כן יכולה לקחת את זה. בזה סיימנו.

מנואל טרכטנברג: טוב. תודה רבה. מה שנעשה, אני רוצה להגיד כמה דברים.

יוג'ין קנדל: אה, ופטקוק מצטרף לזה. פפסי. אנחנו נקרא לזה פפסי, בדיוק. מנואל טרכטנברג: טוב, קודם כל תודה רבה, באמת מצגת מצוינת ונעשתה פה עבודה יוצאת מן הכלל. יש פה מספר נושאים. אני אנסה להיות מאד ממוקד. מה שאני מציע, יוג'ין, תשים בחזרה את השקף של הכסף. בואו נתמקד לרגע כאן וננסה לשים בקונטקסט הזה את חילוקי הדעות שישנם ואת ההצעות השונות שעדיין לא הוכרעו. אז קודם כל תמונת המצב הזאת היא תמונת מצב ל-2012. בכל זאת צריך להגיד כמה מילים על ההמשך, וזה נאמר ואני רוצה לחזור על הדברים.

תראו, יש הצעות הרי גם להגדיל קצת מקורות וגם להגדיל קצת שימושים. אנחנו נדון על הדברים האלה. בל נשכח שבהמשך 2013 ואילך, אני אשמח שצד המקורות יגדל בהתמדה ולא באותו קצב של צד השימושים. אני רק רוצה להזכיר

לעצמנו איפה מה שראינו בשבוע שעבר, אז אין לנו פה שוליים מי יודע מה. צריך להיות מאד מאד זהירים בדברים האלה. עוד נקודה אחת, יש בצד השימושים כבר אנחנו יודעים שיהיה עוד מצד הבטחון, ואייל אם תרצה להגיד משהו על הדברים האלה, תגיד. בכל אופן, שנדע שיהיו גם שימושים שצריך גם את המקורות. אנחנו לא ניתן חשיפות כאן, כמו למשל, אם אנחנו אומרים שב-2012 נהיה מאוזנים, נהיה לפחות מאוזנים. אני הייתי שמח אם תהיה גם קצת כרית בטחון. זה צריך לדעת.

יש גם, ולמען ההוגנות, אייל שם לנו מכתב בשבוע שעבר, וזה ראוי וצריך לשים את זה מבחינתי בין הנושאים שלא הוכרעו וזה מותר שבועדה יועלו, זה נוגע לביטול בהכנסות הבינוניות בואו נקרא להם, לביטוי של המקרה, שהביטול פרושו הכבדה על השכבות הבינוניות וזה כאילו מנוגד למנדט של הוועדה, וצריך להתייחס לזה.

מה שאני מציע זה שנדון בסדר הזה, אבל בסוף נדון על הכל. לגבי ביטול מתווה המס, אני חושב שעל זה אין חילוקי דעות ושימו לב, מדובר על ביטול ולא על דחיה ולא על עצירה. זה חשוב מאד, האמירה פה היא ברורה, היא הובאה לכאן בקונצנזוס מטעם הצוות וכמובן אפשר לחלוק, אבל אני חושב שגם כאן היה קונצנזוס.

לגבי העלאת מדרגת המס העליונה כך זה נשמע לי, שהיה קונצנזוס, ירד ל-48% ולא נרחיב. לגבי הורדת מס החברות,

קרנית פלוג: רגע, שאלה אם 48 או 49,

יוג'ין קנדל: בצוות היה קונצנזוס.

מנואל טרכטנברג: אפשר להעלות את זה, הכל אפשרי, אבל איך אני רואה את זה, אפשר לחלוק, כי אני לא מסכים, אני אומר מה שנראה לי. לגבי העלאת מס החברות, אני מופתע ששמתם את ה-25%, אני רוצה להגיד לכם שדעתי כבר ידועה ואני חוזר עליה, 25% זה לא מספיק, זה לא מספיק כבר עכשיו, רק שתדעו, זה לא מאוזן כרגע, ולו רק מכיוון שיש בצד השימושים מרכיב שבא מצד תקציב הבטחון, שמכביד, וכרגע זה לא מאוזן. אז לו רק בגלל זה, אנחנו נצטרך עוד מקורות, ואני סבור שמש חברות צריך לגדול לפחות עד ל-26% כלומר, בעוד נקודת אחוז אם לא שתיים. ונקיים דיון על זה. אני חושב שההצעה, העלאת מס על רווחי הון לא שנויה במחלוקת. בצד המקורות עוד מה ששמתם על השולחן, כהצעות שלא הוכרעו, זו ההצעה לגבי מס ירושה, והצעה לגבי מס יסף. ועל זה נעשה דיון. אני מציע שאת הדיון נקיים קודם כל בצד המקורות ואח"כ על צד השימושים, אבל בואו נקיים את הדיון על צד המקורות בידיעה שכרגע אנחנו במינוס בצד השימושים, במינוס, ואנחנו במינוס כרגע, בגלל העניין של הבטחון.

קרנית פלוג: מה גודל המינוס?

אייל גבאי: בערך 400 מליון שקל.

מנואל טרכטנברג: קצת יותר.

אייל גבאי: נכון לעכשיו,

קרנית פלוג: בצד המסים,

מנואל טרכטנברג: כן, בצד המסים.

אייל גבאי: כן, בצד המסים וזה יכול להשתנות, בעיקר כלפי מעלה.

מנואל טרכטנברג: בדיוק. בואו ניקח את האמירה, שמדובר על כחצי מליארד, כלומר, כרגע חסרים לנו מקורות בחצי מליארד,

וחסרה לחלוטין כרית בטחון, ועוד לא דנו על עוד נקודת זיכוי ועוד לא דנו על ההצעה של אייל. כלומר, אנחנו נמצאים שם במינוס רציני.

שלומי פריזט: מנואל, מה לגבי, בזמנו דיברנו על, דיברתי לגבי חוק עידוד השקעות הון ותוואי החצי מס חברות למי שמייצא 25%. לא שמעתי שום דבר במצגת של המסים על זה. אני חושב שיש לפחות מה לחשוב על זה. זה לא מצא חן בעיניך.

רפי מלניק: חשבנו על זה וזה ירד.

מנואל טרכטנברג: ועכשיו אני רוצה, צריך את המספרים. אני אומר עוד פעם, זה לחשיבה. אבל בסדר, אנחנו נחכה, לחשיבה מדובר על מס חברות, שעור העליה במס חברות. מדובר על מס יסף, מדובר על מס ירושה, זה בצד המקורות, בצד השימושים מדובר על בטחון שזה בפנים. עוד נקודת זיכוי וההצעה של אייל שלא פרטנו, אבל לעשות משהו לגבי הכנסות הביניים ושעור המס שם. זה בעצם מה שאומר הצוות. נחכה להם. בואו נעשה חמש דקות הפסקה.

הפסקה.

מנואל טרכטנברג: יובל, קדימה.

מיכל עבאדי: יהודה, מה עם מיסי אופציות כהכנסת עבודה?

אופציות כהכנסת עבודה, איפה זה פה? יוג'ין איפה זה? איפה

במקורות והשימושים

יוג'ין קנדל: אה אין כסף.

יהודה נסרדישי: הרבה כסף אין.

יוג'ין קנדל: אנחנו לא אישרנו. אנחנו אמרנו שאנחנו ממנים צוות תשלומים, דיברנו בפרוש.

יהודה נסרדישי: חברות הארנק זה פלוס האופציה.

מיכל עבאדי: תודה.

מנואל טרכטנברג: טוב, חברים אני רוצה לחזור לעניין של המקורות. אני שוב פעם מציין,

מיכל עבאדי: תעשה טי.

מנואל טרכטנברג: מה על השולחן מבחינת מקורות. אז א. מס חברות להעלות את זה לא ל-25% אלא ל-26% או 27%.

אייל גבאי: כי זה נכון או זה מקור?

מנואל טרכטנברג: תכף נתייחס, אבל מה נמצא על השולחן, אמרתי. זה אחד. שתיים, דובר על מס יסף. שלוש, מס ירושה ו-4. דובר על מסים נקודתיים, מס טבק, מס מזון וכו', בואו נקרא להם מסים נקודתיים. זה מה שנמצא על השולחן. דעתי היא דרך ידועה, אבל לא חשוב, בואו נפתח את הדיון ואני רוצה בצורה שיטתית אחד אחד לעבור על הדברים האלה, אני חוזר: מס חברות, מס יסף, מס ירושה ומסים נקודתיים. The floor is yours, זה טבק ומזון וכו'. זה מה שכן נאמר, מיכל.

מיכל עבאדי: עמדתי בנושא מס ירושה שלא צריך ללכת על זה משתי סיבות. אחת אני חושבת שזה מס שבסופו של דבר מי שישלם אותו זה יהיו דווקא המעמדות היותר נמוכים. הגדולים תמיד ימצאו דרך להתמודד עם זה. 2. אני חושב שזה עשוי להביא לטווח קצר לבריחת הון מישראל. זה דבר ראשון. דבר שני, בנושא קרנות ההשתלמות, אני בעיקרון יש לי קושי עם זה משתי סיבות. סיבה ראשונה היא שבאמת –

מנואל טרכטנברג: לא לא לא, אנחנו לא,

מיכל עבאדי: אנחנו לא מדברים על זה?
מנואל טרכטנברג: במקורות בעצם נאמר שלא. מה שיוג'ין הציע זה לא מקור.

מיכל עבאדי: זה לא תקציבי, בסדר.
מנואל טרכטנברג: אז זה לא מקור. אנחנו מדברים על מקורות.
מיכל עבאדי: אבל אני כן הייתי מציעה לשאול משהו. אני רק הייתי מציעה לשאול משהו על המס הזה, לא קשור עכשיו לסיפור. יוג'ין, אם קרן השתלמות תצטרך לתת הלוואות מתוך קרן, היא תצטרך להיות יותר נזילה. והאם אתם לקחתם בחשבון,

מנואל טרכטנברג: לא לא, אני רוצה להיות ממוקד. נדון בזה אח"כ.
יוג'ין קנדל: רק נקודה אחת. אין קשר בין קרן השתלמות לבין מס ירושה.
מנואל טרכטנברג: יוג'ין זה חבל, מדברים על מקורות. אז אמרת לא למס ירושה, הלאה.

מיכל עבאדי: לא למס ירושה, אני מס יסף בעד. אני חושבת שזה עושה צדק זה מגדיל הכנסות, זה מגדיל מסים בהכנסות גבוהות.
מנואל טרכטנברג: מה לגבי מסים נקודיים? טבק, מזון וכו', מה לגבי מס חברות?

מיכל עבאדי: אין לי עוד דעה. אני מחכה לוועדה. אין לנו פה עדיין.
יהודה נסרדישי: החברות חיו על מתווה מס שמגיע ל-18% למס ישיר אצל היחיד 39%. קחו בחשבון שחברות תכננו עסקאות, עשו השקעות והלכו למתווה הזה, ולפי עניות דעתי היום לעבור את הסף של 25% זה כבד, זה קשה, כל ההפרשות למסים נדחים בדוחות הכספיים של החברות יעלו וזה יקשה על קשיי המימון שלהם והנזילות שלהם. כל הנושאים האלה העלינו אותם בוועדת המסים, ולכן, לפי עניות דעתי, הרי בשנה הבאה היינו צריכים לרדת ל-23%. דיינו אם אנחנו מעלים 2%, גם זה יוצר

קושי מסוים בתפעול בכל המערכות. זה לגבי, ואסור לדעתי ללכת מעל 25%.

מס ירושה, אפילו דאגנו ברשות המסים והכנו נייר, הבאנו את זה לוועדה. תשואה ממנו, מקור רציני ממנו אני לא רואה. מה גם שעלו הצעות שם מ-5 מליון או מ-10 מליון, ולקחת 5% או 2% זה בטל ב-60. ההכנסות שם יכולות להיות לפי החישובים שלי בין 300 ל-400 ל-500. בשביל זה לא צריך ליצור מערכת בירוקרטית אדירה שפעם ברחנו ממנה, אבל אתם יודעים, לי יש היסטוריה ברשות הזאת.

דבר נוסף אני יכול להגיד לכם, כל העשירים במדינת ישראל יסתדרו עם זה ולא ישלמו לא מס עזבון ולא מס ירושה. עכשיו, אדוני היו"ר, אחד הדברים המסובכים ביותר במערכת המס זה נאמנויות. נאמנויות בחו"ל, נאמנויות בארץ, נאמנויות תחת כנפי השכינה אני קורא להם, להבדיל, ומערכת המס לא תוכל להתמודד עם זה. בשורה האחרונה אלה שלא יהיו להם מייצגים ולא יעשו להם את תכנון המס, אלה ישלמו את המס הזה ואסור לנו לדעתי כמובן, לעניות דעתי, לחזור לזה.

דבר נוסף, קרן השתלמות. אני בשום אופן אני צריך לשמור על שקיפותה וטהרתה של מערכת המס. אני לא רק גובה מס, אני צריך להיות שקוף, הן אם המעביד ייתן הלוואות או הן אם נפקיד לו בקופת קרן השתלמות וימשוך אותה ויחזיר אותה בתור הלוואה, זה אנחנו מבקעים בו, ז"א אנחנו הורסים את מערכת היחסים ומערכת המס בין מעביד ובין עובד. עכשיו, מישהו אחר יגיד לי: אדוני, אז תתן לי הלוואה מוזלת, תן לי את שכר שלי מראש בהלוואה ואני אחזיר לך את זה בעוד שנתיים שלוש. כל הדברים האלה בין יחסי עובד ומעביד,

בוועדת בן שחר סוף סוף ב-1975 הגענו לאיזה מתווה יחסים בין עובד למעביד, ואסור לגעת פה היום, אסור לשים תחליפים אחרים. אם אנחנו רוצים לשכבות הביניים לתת הטבות אחרות, תפדאל, בואו ניתן, אבל לא נמצא הבה נתחכם לו. זה לפי עניות דעתי.

לגבי מס יסף, קודם כל ברמות שהוצע בוועדת המסים, ויוג'ין תקן אותי אם אני טועה, זה לא, זה סכומים מעל מסוים, עם תקרה די גבוהה.

יוג'ין קנדל: 1.2 מליון.

יהודה נסרדישי: 1.2, וב-1.2 מליון אני אומר לכם, שכתזרים כמקור זה לא ייתן לנו שום דבר. זה לא ייתן לנו כלום, זה ייתן לנו "פיבצים" גדולים ולפי עניות דעתי השתמשנו פעם במס יסף. אני זוכר שזה היה ב-84' או 85' כשהיה גם כן משבר, אבל שם הרף היה יותר נמוך. ועכשיו ללכת לעשות מס על מס, לפי דעתי זה לא נכון. ולכן אני גם נגד מס היסף.

קרנית פלוג: אני חושבת שזה לא נכנס במס החברות, מדובר מעל 49%, ולשמור על כך כאילו שמש החברות יהיה מס יחידים, אני חושבת שזה עדיף על פני מס יסף, וזה גם מטפל בנושא של הפרוגסיביות. נדמה לי שחלק מהסיפור זה נראות, אבל נראות בסופו של דבר גובים במקרה הטוב 200 או 300 מליון שקל, אני לא בטוחה שכדאי להוסיף עוד מס ולהעלות את המס, כשנדמה לי שזה הדבר העיקרי שהוא עושה, בעוד שאם אנחנו מעלים גם את מס החברות וגם את המדרגה העליונה במס הכנסה, אז זה באמת פרוגרסיבי, זה נותן ביחד 1.5 מיליארד, זה הרבה יותר כסף. אני מסכלת פה על המדרגה הקטנה, וסליחה, אולי טעיתי, אולי זה לא 1.5 מיליארד.

יוג'ין קנדל: לא לא, זה 0.3%. זה 260 ועוד 0.7 זה בערך קצת פחות ממיליארד.

קרנית פלוג: או.קי. זה מיליארד, לעומת מס נוסף שהוא מס יסף שבמקרה הטוב אולי יגיע ל-300 מליון. ואני חושבת שגם מבחינת הנראות זה מבטא את הגדלת המס לאוכלוסיה עם השתכרת של למעלה מ-40 אלף שקל לחודש וזו בהחלט אוכלוסיה שגם מבחינת הנראות אנחנו לוקחים ממנה, ולכן אני בעד לנסות. מס ירושה אני חושבת שהנימוקים של רשות המסים והשילוב של בריחת הון, השילוב של שני הדברים האלה מביא אותי להתנגד. והמסים המחודשים, בעיקרון אני חושבת שזה סבר.

רפי מלניק: גם אני בנקודת ראות של המתווה המקרו כלכלי, אני חושב שאנחנו צריכים לדאוג ולהכין את הקרקע למחסור שייווצר לנו בהמשך ובתיקון הזה אני חושב שצריך להעלות את מס החברות -26%. הייתי אולי שוקל 27% גם. עכשיו, אם זה ייצור עיוות לטובת הכנסה מעבודה כנגד מס על חברות, אז זה ייצור את התמריץ לחברות לחזור חזרה ולפרק אותן. ולכן אני לא כל כך מודאג אם העיוות שם הוא של אחוז אחד לטובת בעלי הכנסה מעבודה.

בוועדה דנו בסוגיה של הנראות ושל איזשהו מס שאמור לתת תשובה איכותית אולי, לסוגיה הזאת של המיסוי על בעלי ההכנסה הגבוהה, ונשקלו שלוש הצעות. הצעה אחת היתה מס עזבון, מס ירושה, הצעה שניה מס רכוש והצעה שלישית זה מס יסף/מדרגת מס עליונה על בעלי שכר גבוה ומיוחד. כשעשינו את ההצבעה, הדברים האלה, ההצבעה היתה במכלול אחד, בהנחה שלפחות אחד מהמסים האלה, יהיה מומלץ ע"י הוועדה. כלומר, זאת היתה עמדתנו, לפחות אחד מהם. אז מס

רכוש מכל מיני סיבות ירד והוא אפילו לא מופיע במצגת – בסדר. מס עזבון הוא מס בעייתי. אנחנו יודעים שהוא מס בעייתי. אבל הוא מס קיים בכל מדינות ה-OECD אנחנו רוצים להיות יוצאי דופן או להיות חלק מה-OECD אז נכון, זה בעייתי, זה לא מס פשוט. זה מס שצריך להתמודד אתו עם מתנות, עם סוגיות למיניהן. אני הייתי בעדו. הייתי במיעוט אבל הייתי בעדו.

לכן החלופה היא כמובן, אני לא הייתי קורא לזה מס יסף. מס יסף זה שם לא טוב, הייתי קורא לזה מס בכירים. מס בכירים אני חושב שהוא שם טוב, הוא נותן מענה בדיוק לחלק מהסוגיות, אתה בכיר, אז טוב לך. טוב לך לשלם את המס הזה כי אתה שייך לאוכלוסיה הנשגבת הזו של הבכירים. אז אני בעד זה כלומר, אם הוועדה בסופו של דבר תלך ותאמץ את מס הבכירים או לחלופין מס שולי גבוה על הכנסות מעבודה, אז אני מוכן לוותר על מס העזבון. אני אומר, אם אומרים לי מס יסף הוא מס בעייתי, צריך להקים מערכת, אני לא יודע, אז אני אומר: או.קי. אנחנו נשים מס שולי של 60% על הכנסות מעל 100 אלף שקל. נקודה. ואנחנו נצטרך להתמודד עם חברות הארנק, כל הבעיות האלה, כל הסוגיות האלה מעלות כל מיני בעיות שרשות המס צריכה להתמודד אתן, ואין מנוס, צריך להתמודד עם זה. אני חושב שצריך למצוא דרך לטפל גם בעניינים האלה.

עכשיו, אנחנו דנו די בקצרה בכל הנושא של ביטול פטורים. אבל יש פטורים שאולי צריך לשקול אותם, כמו למשל בניגוד להצעה שישנה על השולחן, לשכלל את קרן ההשתלמות ולהפוך אותה לסופר קרן, לא לקרן מוגבלת למספר אנשים. דרך אגב,

יוג'ין, המציאות היא לא סטטית. ברגע שאתה תציע את התב"ע הזאת, אני מודיע לך: כל השכירים במשק יקבלו את זה, כי זה משכורת בנטו. בנטו.

יוג'ין קנדל: אין טעם להסביר לך, אתה לא מקשיב לי.

רפי מלניק: לא, אתה לא מקשיב לי.

יוג'ין קנדל: אני כן מקשיב לך, לכן אני משנה, אבל אתה לא שם לב לשינויים ועדיין הולך ואומר אותו דבר כמו שאמרת לפני שלושה שבועות כשמאז יש סיבובים של שינויים.

רפי מלניק: נכון.

יוג'ין קנדל: בסדר, אבל זה לא נכון לנהוג כך.

רפי מלניק: או.קיי. בכל אופן אני חושב שאסור לנו לשכלל את העניין הזה, ואנחנו צריכים בכל זאת להמליץ לממשלה באיזשהם הסכמי שכר עתידיים, לבטל את ההטבה הזאת ולהתמודד עם זה ברמה הפוליטית. אנחנו לא יכולים כמובן להמליץ לבטל את הפטור הזה, כי יש את כל הצרות שהזכרנו כאן, אבל כאמירה, זה פטור שצריך להיות מבוטל מהמערכת. ואני בעד זה שזה יהיה כתוב בצורת המלצה לממשלה, באיזשהו שלב, כאשר הכוח הפוליטי יאפשר את זה, לבטל את הפטור הזה.

שלומי פריזט: כמה דברים. יש כאילו שאלה על השולחן, כמו שאני רואה אותה, בסופו של דבר, האם תוספת במס חברות, ואני אגיד כבר, לדעתי, ההטבות שניתנות במס חברות לגבי ייצוג, הן לא מוצדקות. הן לא מוצדקות, אני יודע שאני יוצא פה נגד הרבה מוסכמות והרבה עבודה שנעשתה – איפה אבי? הרבה עבודה שנעשתה לא מזמן. אבל זו דעתי, מה אני אעשה. אתה אומר, בכבוד הראוי לה, מה שנקרא. לי לא ברור למה חברה

שמייצאת 25-26-27% מתוצרתה, תברח לי מחר בבוקר. זה אומר ש-75% נשאר פה? לאן היא תברח מחר בבוקר? זה אחד. שתיים, אנחנו מדברים על תחרותיות ותחרות מול העולם. בסוף אנחנו מקבלים שהקוטג' ברומניה נמכר ב-2 זוז, והקוטג' בישראל ב-8.90. בשקל כסף מה שנקרא. זה לב הבעיה. זה לא זלוטי? מה יש שם?

יוג'ין כשאתה מדבר על תחרותיות, תקשיב, אתה יכול לבוא ולהגיד: אני רוצה לעזור לך לצמוח בחו"ל. לא איכפת לי מה תעשה פה בארץ. אבל אתה לא בדיוק אומר את זה. אתה אומר: תראו, אני רוצה שהמפעל הזה יצליח, יישאר פה, א יברח לי. אני לא יודע, מי שמייצא 25% מתוצרתו,

יוג'ין קנדל: אני רוצה הבהרה,

שלומי פריזט: אין בעיה. אם תנובה נחשבת יצואנית של יותר מ-25% מתוצרתה ומקבלת הטבות, אתה בסוף במקום שהוא חשוף לתחרות בחו"ל תקבל את המחירים הנמוכים, וב-75% בארץ תקבל את השניים וחצי יצרנים שיש לך. זאת האמירה. זאת האמירה. זה זה להיבט הזה. אני חושב שזה לא מוצדק ואין לזה מקום, זה דבר אחד. שתיים, לגבי מס חברות, בסופו של דבר, אם הייתי צריך לבחור מס חברות של 26% נשמע לי דבר שאנחנו צריכים לדעת לחיות אתו. בסוף אני לא רואה את האלטרנטיבות, ז"א האם זה באמת הולך לפגוע במשק בצורה כל כך משמעותית? קשה לי לראות. קשה לי לראות למה הפגיעה תהיה כל כך חזקה לעומת, אני אומר, חלק מהדברים שנראה לגבי לאן הלכו המקורות של הממשלה, ואם חסרים לנו מקורות, אני חושב שזה לגיטימי לדבר במונחים של 26%.

עכשיו, לגבי מס יסף ומס ירושה. אין לי, אני לא איש מסים. אני לא יודע להגיד מה אומר המנגנון שמדבר עליו מנהל רשות המסים, איזה עצמה יש לו, איזה גודל יש לו, איזה בעיות יש לו. האם זה נראה לי נכון? תשובה: כן. האם זה נראה לי יעיל? אני לא יודע. אבל לא ראיתי ערר. אם היינו חברה עסקית, היינו אומרים: טוב, רבותי, כמה זה עולה להביא את השקל הזה? תוך כמה זמן אני מקים את המנגנון? תוך כמה זמן, איזה כסף אני שם היום, מה גודל ההשקעה וכמה אני גובה כל הזמן בעתיד, להבין על מה מדברים. אלא אם כן זה נטול כדאיות כלכלית לגמרי, אתה בונה את המנגנון פעם אחת. אם יהיה דיווח כללי למס ירושה, יהיה דיווח כללי להכל.

(מדברים יחד)

שלומי פריזט: לא לא, רגע רגע, זה אדוני, וואלה זה לא פייר ואני אסביר למה זה לא פייר. אני אסביר למה זה לא פייר. יש לי הסבר.

יוג'ין קנדל: אני רואה לאן הדיון הולך,

שלומי פריזט: לא, אם זה מוצדק, אם באה רשות המסים ואומרת: רבותי, קונצפטואלית מבחינת, אני אגיד חלוקה שוויונית של הנטל מבחינת מוסר, אני חושבת שזה נכון אבל זה מסובך. זה יקר, זה לא יביא הרבה כסף, זה סוג אחר של טעון מאשר גליוטינה. זה סוג אחר של טעון, אז שמישהו יעמוד מאחורי הטעון הזה. זה בסדר הגיד אותו רק בואו נראה מה מדברים.

יוג'ין קנדל: זה לא רק זה שזה לא יעיל, יש לך השלכות שאתה לא יכול לכמת אותן, שאחד הדברים שאנחנו מציעים לעשות זה להביא לפה תעשיות ואנשים by the finishing לא יבואו לפה אם אתה תעשה את זה. חלק מהאטרקציה של המדינה, אין למדינת ישראל יותר מדי אטרקציות, ואחד מהדברים שאתה אומר

מנואל טרכטנברג: ראית את האטרקציה בים המלח אתמול.....
יוג'ין קנדל: טוב, זה היה חד פעמי, וחוף מזה זה לא ל-2012.
שלומי פריזט: יהודה, מיקרופון, לא שומעים את ההתנגדות שלך, ואז יוצא שרק אני אמרתי.

יהודה נסרדישי: אני חי את עולם המיסוי ואני חש אותו ואני נושם אותו. אתה יודע איזה תכונה יש היום במשק? כיצד להתארגן עם הנכסים, כיצד להבריח אותם, כיצד לחפש נאמנויות בחו"ל. והייתי מציע לוועדה הזאת שתוציא בת קול ותגיד: אין מס עזבון. לא יישאר פה כלום. עדיין יש לנו יהדות בגולה, עדיין מביאים לפה נכסים וכספים, הבה נשמור עליה.

שלומי פריזט: לגבי מסים נקודתיים. טבק וכו', אני בעד, אבל צריך להבין, עד עכשיו לא שמעתי במסגרת הזו גם על המס בלו על המזוט וגם בלו על גז טבעי, לא שמעתי מה בסוף ההשפעות על יוקר המחיה. ז"א זה הכל יפה וטוב, אבל בסוף הדבר הזה הול להיות ב-transmissions בתוך המחירים של המוצרים התעשייתיים בישראל. וזו עליה שתהיה across the board של כל היצרנים הגדולים. על בלו על מזוט. אם אתה מעלה את הבלו על המזוט, אתה בסדר גודל די טוב מעלה את המחירים לצרכן.

יוג'ין קנדל: בוא נעלה בלו על מזוט ונוריד בלו על פחם. השאלה היא למה ככה, כי הכיוון הזה לא יכול להיות. כל בלו מעלה by the finishing ויש לנו בלו על הכל שמהווה איזשהו עניין של פגיעה בסביבה וכו', אבל לא על מזוט. כמובן שאם אתה מתקן עיוות, אתה מעלה את זה, לכן א. דיברנו הדרגתית שיהיה להם תמריץ לעבור לגז, וב. גם אם לא יהיה גז, צריך להיות, יש הסדר סולר אבל זה 50%. פה אין כלום. הסדר סולר, תזכור, בין 50% של

הסדר סולר זה עדיין 1700 שקלים לטונה, ופה מדובר על 14.

פי מאה.

יהודה נסרדישי: אל תשכח, את היתר אני מכיר לו כהוצאה. עדיין הוא

מעלות הסולר שלו משלם 25% לא יותר. אתה מבין?

מנואל טרכטנברג: אתה סיימת?

שלומי פריזט: סיימתי, אבל אתה מבין שהתכלית – טוב, בסדר.

מנואל טרכטנברג: כדי למקד את הדיון, אני רוצה להגיד כמה אמירות. כי

אנחנו בורחים לכל מיני כיוונים וזה מתחיל להתפזר ועוד מעט

נדבר על מס על הוידאו. תראו, המטרה שלנו, כשאנחנו באים

לדון על הקצאת המקורות מעבר למה שכתוב שם על הלוח,

כמו שאני מבין, המטרה היא כדלקמן: בהנתן שכבר יש יותר

שימושים מאשר יש מקורות, אז א. אנחנו צריכים יותר מקורו

כדי לממן את השימושים. ב. מזה אי אפשר לברוח, כי אנחנו

לא ניתן יד למשהו שהוא לא מאוזן. התחייבנו לזה וככה זה

יהיה.

יוג'ין קנדל: לא, אבל יש שם עודף ב-0.85 יש שם עודף של כנראה 300-400

מנואל טרכטנברג: עדיין אנחנו במינוס. ואם לטעות, אז נטעה לכיוון

שתהיה כרית בטחון ולא להפך. הדבר השני שאנחנו רוצים

להשיג מקורות תוך כדי שאנחנו משעבדים את המקורות שזה

פרוגרסיביות, שוויון וכו'. הדבר השלישי, שכל דבר שלא נעשה

בצורת המקורות, צריך עם הסתכלות קדימה לעבר אופק שהוא

בעייתי מבחינה פיסקאלית. אז זה מה שאנחנו צריכים ולא כל

דבר אחר. ולמה אני אומר לא כל דבר אחר? כי זה לא, אמרתי

את זה בעבר בישיבה השניה שהיתה, יש כל מיני דברים שניתן

להעלות בהקשר של המסים, כמו גם בהקשרים אחרים,

שרותים חברתיים וכו'. אנחנו לא שם. עדיין יש ממשלה

בישראל, ותהיה גם בשנה הבאה, וכשהיא תבוא לדון על מסים וכו', והיא תדון, זה לא סוף פסוק מה שאנחנו עושים כאן, צריך לשים כלים על השולחן.

לדעתי, ואני אגיד אותה, אבל זה לא מקובל שהיו"ר אומר את זה על התחלה, אני חושב שלא צריך ללכת ולגעת במסים נקודתיים. יש שורה ארוכה של מסים כאלה, שאין מה לכוון וטוב שרשות המסים מכינה תוכניות כאלה, יש ממשלה בישראל, אפשר להעלות את זה, יש להם רציונל והם יקודמו. אני לא נותן לעצמי היום מס על מזוט או לא מס על מזוט, לא יודע להגיד את זה. יכול להיות שזה רעיון מצוין, יכול להיות שלא. אני לא רואה איך הוועדה הזאת יודעת לתת את דעתה על דבר כזה. אבל זו דעתי. בכל אופן אפשר לא להסכים אתי, אבל במטרות לחכות להרשאה.

אבי שמחון: אני לפני זה רוצה הערה מקדימה. בדיונים שהיו לי עם אנשים שונים, דיברו על זה, למשל, אני אמרתי, תשמעו, המס ירושה שאני תומך בו זה 5% מעל 10 מליון שקלים. מי שיש לו פחות מ-10 מליון שקלים לא יצטרך לשלם את זה, מי שיש לו יותר כן יצטרך לשלם וזה 5%. אז אמרו לי: תראה, 5% אולי בסדר, זה לא יביא לבריחת הון, אבל אתה מכיר את הכנסת, מחר זה יהיה 8 ומחרתיים זה יהיה 25%. אני חושב שאנחנו צריכים להיות מאד ברורים בעניין הזה, ובעיקר היו"ר, שמה שאנחנו ממליצים הוא אחרי שחשבנו עליו, ואנחנו חושבים שזה צריך להיות 5%. ואם אנחנו מגיעים למסקנה שזה צריך להיות 5% אז זה לא 6%. אם אנחנו נשאיר את הדברים פתוחים למו"מ, אם זה יהיה דו"ח של ככה צריך לעשות, אבל תקחו מזה מה שאתם רוצים, ותוציאו מה שאתם רוצים, זה יהיה

קטסטרופה. ואתם ראיתם כבר, זה חדר סגור, אז אני מתכוון להגיד כמה דברים שאולי לא צריך לומר ביותר משלושה ארבעה אנשים.

אתם ראיתם כבר את התגובה של יו"ר וועדת הכספים, אם אנחנו משאירים את הכל למו"מ, אז הקריטריונים על הדיור הלכו, כי מישהו ייקח שם, ישנה את הקריטריונים במקומות מסוימים ובסוף ייקחו מה שרוצים ויהפכו את מה שלא רוצים וזה יהיה נורא ואיום. אז אני חושב שאנחנו צריכים לא לחשוב על מה יקרה בסוף המו"מ, אלא להסתכל על זה כמשהו שהוא ככה צריך להיות, לא אחוז יותר ולא אחוז פחות, וזה דבר כללי.

עוד דבר שהוא אולי לא מתאים לי לומר אוו ככלכלן, אבל אני בכל זאת אגיד אותו, כשאנחנו עושים דברים, אנחנו לא יכולים לבוא ולתת סטירת לחי לקובעי המדיניות. ז"א אם קובעי המדיניות חשבו שמשם חברות צריך לרדת ל-18%, אנחנו נבוא ונגיד: לא, 32% או 35%, רבותי, יש פה משהו שלי נראה לא נכון. אז 25% אפשר לחיות עם זה, זה פחות או יותר ההקפאה של המתווה ואולי הוספנו עוד אחוז בדרך. אבל ברגע שאם מתחילים להתפרע ולעלות, אתם נותנים סטירת לחי לאלה שרצו שהמס ירד ל-18%.

רפי מלניק: אתה מתפלא אם אתה לא מעלה.

אבי שמחון: אז הם חשבו אחרת. והם קבעו 18% ואנחנו צריכים לקחת את זה בחשבון. אני לוקח את זה בחשבון, ולכן אני מבקש שלא נעלה את זה מעל 25%. עכשיו, עוד כמה דברים, אני לא יודע, הגיבנת זה בצד המקורות או השימושים. אתם כתבתם את זה בצד השימושים, יש סטירה אינהרנטית במה שיוג'ין אמר לנו.

מצד אחד הוא אמר לנו: תראו, הגיבנת הזו רעה כי היא גרמה לאנשים לעבור לחברות ואנחנו מפסידים בעצם מס. מצד שני כתוב שם, שאם אנחנו מבטלים אותה, אנחנו מפסידים 0.85 מיליארד שקל, אז תחליט. אם הגיבנת גורמת להפסד מס, אל תשים את זה בצד השימושים, תשים את זה, נבטל את הגיבנת, קיבלנו כסף, ובכלל יש פה מצב אבסורדי, שהיחידים שנהנים מההצעות שלנו זה אלה שמרוויחים מעל 40 אלף שקל. כל אלה שמרוויחים פחות, אנחנו מבטלים להם את הפחתת המסים שהם היו צפויים לעוד שלושה חודשים. מי שמרוויח מעל 40 אלף שקל, אנחנו אומרים: אה, היה פה משהו לא סביר, אנחנו עושים פה איזה תיקון ומבטלים את הגיבנת, כך שמי שמרוויח מעל 40 אלף שקל, מרוויח בין 40 אלף למשהו כמו 120 או 130. מרוויח מהשינויים הללו. למה עד 130? כי באיזשהו שלב ה-48% נכנס. אתה מבין, הוא הרוויח מ-40 עד 73 ואז הוא מתחיל להפסיד כמה אחוזים, זה מתאזן איפה שהוא ב-120-130 אלף שקל. אז כל מי שמרוויח בין 40 ל-130, זו בעצם הקבוצה היחידה שמרוויחה, חוץ מאלה שיש להם ילדים קטנים ואולי יקבלו נקודת זיכוי, אבל זה פחות ממה שמרוויחים. עכשיו אני רוצה לקשר.

יש פה בעיה עם הגיבנת, אז תן לה להיעלם מעמה ב-2013. זו דעתי. עכשיו, שכר בכירים. אני יודע שיש וועדה לשכר בכירים, אבל כן יש וועדה גם לריכוזיות ויש וועדה למחירי המזון ויש וועדת תחרותיות, ויש וועדה לכל דבר. אני לא חושב שזה צריך להפריע לנו. אני חושב שצריכה להיות אמירה לוועדה, אם הוועדה הזו באה לדבר על צדק חברתי, אז צריכה להיות אמירה ביחס לשכר הבכירים. ואמירה זה דרך מה שאפשר

לעשות ומה שאפשר לעשות זה למשל להעלות את שיעור המס למי שמרוויח מעל 100 אלף שקל. זה ביחס לשכר בכירים. מס ירושה. אז אני יודע, כל מס הוא מס רע במובן הזה שהוא גורם לעיוותים. אתם מכירים מס שהוא לא גורם לעיוותים? חוץ מהגליוטינה, אני לא חושב שיש הרבה מסים שלא גורמים לעיוותים. אז כן, מס ירושה גורם לעיוותים. אבל אם נעשה את זה שוב, בשעור נמוך של 5% מעל 10 מליון שקלים, אני חושב שאנחנו נגבה יותר מהחישובים של רשות המסים, ואני מתנצל, לא הספקנו לדבר על זה, יהודה, אבל היה נדמה לי שהיתה לכם טעות קונצפטואלית בחישוב. אני עברתי על החישוב שלכם. וזה יהיה הרבה יותר מה-300 עד 400 מליון שקל שאתם מדברים עליהם. קרנות ההשתלמות, אני חושב שזו הצעה מדהימה. היא כל כך פשוטה, היא כל כך ברורה, היחידים שמפסידים מזה, זה קרנות ההשתלמות והבנקים. היום יש לי over draft ואני משלם עליו 10% ואני מחזיק כסף בקרן השתלמות שאני מקבל עליה 3%. זה לא הגיוני, ואפשר למצוא את הדרך כך שגם יהודה יסתדר עם זה, כי יש פה איזושהו עיוות ואפשר לפתור את העיוות הזה, צריך למצוא את הדרך שיהודה יוכל לחיות עם זה בשלום. זהו.

אסתר דומיניסיני: קודם כל אני רוצה להתייחס לנתון פה שבשנת 2012 זה 450 מליון ולא 850 מליון, כל הסכום נכנס בסל הביטוח הלאומי עם הקוד של ביטוח לאומי, והאוצר, השנתיים האלה מוציא 200 מליון בעצם מהקופה לצרכים שלו, וזה חד פעמי.

יוג'ין קנדל: רק שניה, אז למה אנחנו אומרים שזה 850? זה רק 200. אסתר דומיניסיני: אני זוכרת את המספר. 200 זה למלאי, זה בשתי השנים

.400

יוג'ין קנדל: אסתי לא היתה פה, ואני חושב שזה הוצג כבר מספיק זמן בצוות, כבר לפני שלושה שבועות, ואני חושב שזה היה נכון ועדיין נכון, שאני מציע לשבת,

גל הרשקוביץ: מה שאני מציע המספרים עלו בצוות, נכון שא לא היית, ולכן לא יכולת להתייחס. יחד עם זאת אני מציע, וזאת ההצעה הכי נכונה, אני מציע שלגבי זה, פשוט לדון ביחד עם צוות מקרו ולבוא עם משהו מוסכם.

אסתר דומיניסיני: לא איכפת לי לשבת עם צוות מקרו. המספרים האלה לא נכונים, זה לא המתווה, זה אחד. שתיים, אנחנו העלינו את ההצעה לחייב את המעסיקים באופן שיכול לסייע לקדם לק מהדברים שאנחנו מדברים עליהם היום פה, והם יגיעו ל-1.2 מיליארד שקל. זה ממש לא לנו. אנחנו רק צינור העברה, וההעלאה של חצי אחוז של היטל המדינה שיוכל להשתמש בו לנושא של מערכת הבריאות.

מיכל עבאדי: זה לא יעיל, אנחנו מקבלים כהעברה, ואנחנו מקבלים גם בשביל התפעול איזשהו סכום.

יוג'ין קנדל: אסתי, אני רק אחדד את זה. אני לא דיווחתי. הנושא של מס בריאות של מעסיקים, אסתי בקשה להעלות את זה. אני העליתי את זה בישיבה האחרונה, וזה נתקל, לא היתה תמיכה לזה, ולכן זה ירד. ז"א פשוט ליידע.

אסתר דומיניסיני: דבר שני, תראו, אנחנו דווקא כל הזמן בהתחלה של הדיון התחלנו בזה שיש הטיה לטובת מס נמוך על ההון ומס גבוה על עבודה. ופתאום כל החלטה שאנחנו רוצים לקבל היא לא כולה הולכת לכיוון שאנחנו התכוונו בכלל להגיע אליו בנושאים האלה. אנחנו הצענו עוד הצעה ואני מבינה שהיא תדון, לגבי הנושא של חזרה למתווה של 2005 לגבי מס

מעסיקים, שזה גם כן בעצם לחברות ולגופים אחרים, שזה נותן הכנסות, אח"כ נתווכח מה יעשו עם זה, אבל קודם כל זו הכנסה, וזו חלופה בעצם לחלק מהעניין של הגיבנת של הביטוח הלאומי, שבסופו של דבר גם העניין של האיתנות הפיננסית של הביטוח הלאומי שזה העתיד, אם הדור הצעיר מדבר על העתיד, אז יש פה בעיה מאד גדולה שצריך להתייחס אליה. אני רוצה שזה יהיה ברור שזה יידון.

דבר נוסף, ועשינו בביטוח הלאומי, מנהל מחקר, את הנושא של מס עזבון ואנחנו נגד לתמוך באופן חד משמעי, עם כל הניתוח של מס עזבון. לגבי מס בכירים או מס עשירים, אני אומרת שוב, אני הרשיתי לעצמי בשיחות עם אנשים כאלה שיש להם את זה, לראות איך היו מקבלים בכלל דבר כזה. אמרו לי 2%? צריך להטיל 5% בנושא הזה. אף אחד לא נבהל מזה, זה נראה כל כך נכון שבסופו של דבר, כי מה, יש להשוות בין 48% שישלם מי שמקבל 40 אלף שקל, לעומת מי שמרוויח בשנה 1 מליון או 1.2 מליון, זה דומה בכלל מבחינת הנושא של איך צריך למסות את זה, ואיך צריך לטפל בשתי הסוגיות? 40 זה לא העשירים הגדולים. אבל מי שמרוויח בשנה 1.2 מליון או 1.5 אותו, אי אפשר לגעת בו כי יש איזה מנגנון שהוא בעייתי, נראה לנו בנושא הזה לא נכון, ואני חושבת שיש לזה מסר מאד מאד משמעותי בנושא הזה. לגבי הנושא של מס חברות, אני אל מומחית גדולה ואני לא רוצה להתייחס לזה.

שחר כהן: אני רוצה שתי התייחסויות.

אסתר דומיניסיני: ועוד שאלה אחת, יש שם מקורות גדולים שאפשר לעשות בהם שימושים אחרים. למשל, יש היום בוועדה אחרת שאני יושבת בה, הנושא הפנסיוני, בכלל הנושא של הפנסיה, גלגל

9.5 מיליארד שקל, וחלקו לשכבות הגבוהות העשירות. אז בואו נראה מה נעשה עם הסיפור הזה, אם כולו צריך להיות מוחזר להטבות מס בנושא הזה של החסכון הפנסיוני ויכול להיות שחלק מהחסכון שם יכול להיות להטבות מס אחרות שמיועדות לנושאים שהם היום אנחנו חושבים שהם אולי יותר חשובים. אז זה היום זה בצד ההוצאה ובצד הפחתת המס, אפשר לעשות בזה עוד שימושים ויש פה מקורות משמעותיים.

שחר כהן: טוב, לגבי מס הבכירים או מס ירושה, אני חושבת שצריך להיות מהלך לפחות אחד משניהם. אנחנו לא יכולים להשאיר את זה בלי שאנחנו ממסים את העשירים ביותר. אני רואה את זה גם בציפיות שאני מקבל מהשטח, זה ברמת הנראות שהיא חשובה, אין מה לעשות, אבל גם בעצם העובדה שבעצם יש, אני חושב שיש ערך לזה שמנגנון המס יתאמץ יותר לפתח את השרירים שלו בגבייה ובהתמודדות עם עולם, אני אומר, הרי מה הטעון כל פעם כשמעלים מסים? אני בינתיים משלם מס, אתה יודע, אבל אני השתפשפתי קצת במערכת המס, נקודה. לא נפלתי מהכסא לאור היכולות שאני לפחות התחכתי בהן. עדיין אני חושב שאי אפשר להשאיר את השולחן ריק בלי או מס יסף או מס עזבון. בעיני זה המסר שאני מביא מהשטח. אתה יודע, אני מדבר עם אנשים, התאחדות סטודנטים, ראשי מאהלים וכו', זה לא עובר. גם יותר מזה, אנשים שעובדים אתי ומרוויחים את ה-70-60 אלף שקל בחודש, אומרים: תעשו מס עזבון, או מס עשירים. הם אומרים את זה בעצמם.

יוג'ין קנדל: בטח, זה לא עליהם.

שחר כהן: טוב, בסדר, אבל למה, מס עזבון זה עליהם בדיוק.

יוג'ין קנדל: כל אחד מוכן שיטילו מס על השני.

שחר כהן: אני תפשתי שיחה עם חבר שאבא שלו הנפיק חברה ב-100 מליון דולר והוא בעד מס עזבון. אבל בסדר, אני אומר, יהודה נסרדישי: אנשים מגיעים אלי אחרי חקירות, אני צריך להעמיק את הגבייה, גבייה וגווייה, אתם לא מספיק בשטח. כשהוא יושב מולי הוא אומר לי: למה דווקא אותי חיפשת?

שחר כהן: או.קי. מסר אחד, אני אומר, אי אפשר להשאיר את השולחן ריק בלי מס בכירים מס עשירים מס יסף, מס עזבון משהו שהוא באזורים האלה, במיוחד במדינת ישראל שבה כמו שראינו, ראינו ג'יני הכי גבוה, ויותר מזה, שכר הבכירים יותר גבוה מאשר שכר הבכירים בארה"ב או במקומות אחרים. מנכ"ל אקזיט(?) מרוויח פחות ממנכ"ל בחברה ישראלית. וזה לא סביר. או שהוא כנראה לא מוכשר מספיק.

ועוד הוצאה פופוליסטית בשולחן. אם כבר אנחנו בכל מקרה הולכים לעורר התנגדות בקרב ההסתדרות. והם הולכים להכנס בנו ועכשיו אני אומר עופר עיני, בוא כבר נעשה את זה כמו שצריך. סליחה על ההצעה. אני אומר, בואו נעשה מס צדק חברתי במגזר הציבורי, משהו כזה. הוא אומר, אנחנו ממסים או מקצצים 10% מהשכר של כל מי שמרוויח מעל 35 אלף שקל במגזר הציבורי. או 30 אלף שקל במגזר הציבורי, זה נשיא, ח"כ או מנכ"לים, יכול להיות שחלק מהאנשים שיושבים פה, אני לא יודע, ומעבירים את כל הכסף כמו שהוא, אני לא יודע כמה זה יוצא, לעובדי השרותים החברתיים.

מיכל עבאדי: אני מנועה מלהגיב על זה. המגזר הציבורי צריך לתת פחות מהמגזר הפרטי, זה קשור לשרות הציבורי.

אייל גבאי: את היית באה גם בחינם אם היו מציעים לך,

מנואל טרכטנברג: עוד מישהו רוצה להתבטא? חברי הוועדה דיברו, גל, בוא נסיים את הסיבוב.

גל הרשקוביץ: אני חושב שקודם כל אנחנו צריכים לשנות את עצמנו לפני זה. קודם כל, עזבו רגע את השקף הזה, אני אחזור אליו, צרי להבין שאנחנו עושים פה דרמה גדולה. כי המשמעות, אני חושב שזה לא הופנס, אני אחזור לשקף הזה, אבל הוא לא האישיו כרגע, האישיו כרגע הוא לקבל החלטה שביטול רפורמה של מס, שמשמעותה 11 מיליארד שקל ב-2016 בבסיס ואני לא חישובתי בדיוק, אני מניח שתחשבו את זה, 130 מיליארד שקל במצטבר, כשמתוך זה רק 7% זה אותו המס חברות, בבסיס זה 3.5 מיליארד שקל, ז"א קודם כל בואו לא נשכח מה קורה אחרי השקף הזה, מ-13 ואילך וזו דרמה מאד מאד גדולה. זה פעם ראשונה וזה זעזוע משמעותי, ואיך אמרתם? סטירת לחי, לא סטירת לחי, שינוי כיוון מהותי.

עכשיו, לגבי מה שאנחנו רואים פה לגבי 2012, במיוחד גם בתקופה שאנחנו נמצאים בה כרגע, מבחינת אי הוודאות שבאמת הוצגה פה, אני חושב שאנחנו צריכים להיות זהירים. ואני חושב שיש מספר נושאים שתכף אני אתייחס אליהם, שאף אחד פה בשולחן לא יכול לדעת מה תהיה המשמעות שלהם, מבחינת לכאן או לכאן, ואני בעצמי, בחלק מהדברים מתלבט ואני לא מרגיש כזה חד כמו שכולם: זה לא תהיה בעיה, זה לא תהיה בעיה- מן בטחון כזה, ממש בקלות רבה. אז אני לא יודע. אולי קטונתי, אבל יש פה כמה נקודות שאני מרגיש מאד לא בטוח ואני אתייחס אליהן. בואו נהיה קצת צנועים וקצת זהירים במה שאנחנו עושים, ואני אומר, אם אנחנו לא בטוחים – בואו נהיה על ה-safe side.

עכשיו לגבי השאלה ששאלנו אני מסכים, בואו נשאל את עצמנו כרגע ל-2012 מה אנחנו מחפשים. אם יש לנו בעיה של מקורות מול השימושים זה פעם אחת, אז אפשר לחשוב עוד פעם אפילו לא צריך היום, לבוא לראות אולי גם נבוא דרך צד השימושים בדברים שאנחנו לא הכי בטוחים איפה אנחנו נמצאים ונמצא את האיזון בין המקורות והשימושים. אם אנחנו באים לעשות משהו כדי להראות הנה עשינו, מבחינת מה שמצפים, זה כבר סרט אחר. אז אפשר לטפל במקורות בהיבט הזה.

אני חושב שכרגע, מה שאנחנו רואים פה ופלוס fine tuning אחרי שהתייחסתי כבר לנושא כל הדרמה הגדולה באמת, שעליה אנחנו לא מדברים, מה שאנחנו רואים פה, ויש ותהיה לי התייחסות בסה"כ, סביר. תמיד יהיה אפשר לבוא עכשיו ולהגיד: תשמעו, אפשר לפה ואפשר 2% לכאן, וחצי אחוז לכאן, אבל אני חושב שבסה"כ מה שאנחנו רואים פה, עושה שכל סביר, דרך אגב, גם בהתאם למה שצופה ועדיין מצופה מהוועדה, תעלו מסים ישירים ותורידו מסים עקיפים. זה למעשה המנדט, זה גם למעשה הכיוון וזה מה שרואים פה. עכשיו, לגבי כמה סוגים של מסים. תראו, לגבי מס חברות, קודם כל עשינו שינוי אחד מהותי, תזכרו, אנחנו בעולם חברות של 18%. להגיד שזה נכון או לא? הצטרפתי ואני עומד מאחורי ההמלצה בצוות לביטול הרפורמה שזה משמעותי גם.

אחרי שעשינו את הצעד הזה, השאלה היא לאן אנחנו זזים. תראו, כשאומרים חברות, צריך גם לראות מה עומד מול זה, ברמה שאנחנו תמיד רואים אותן קבוצות עסקיות, החברות הגדולות, אבל בתוך החברות הללו יש גם הרבה מאד חברות

קטנות ובינוניות שנמצאות בשווקים מאד מאד תחרותיים, ולמעשה נמצאים במלחמה לא פשוטה של השרדות וצריך להביא את זה בחשבון. זה פעם אחת. לגבי חברות ומדינות שמשקיעות כאן, אני מסכים בהחלט ששיקול המס, מבחינת האם להשקיע במדינת ישראל או לא להשקיע במדינת ישראל, הוא לא שיקול יחיד בלתי, וגם אם מחר נוריד ל-15% כולם ירוצו לפה וישקיעו במדינת ישראל. זה לא נכון. אבל יחד עם זאת, כן ישנה איזושהי חשיבות מבחינת המגמה, המדיניות, תזוזות חדות מדי בהיבט השיקולים הקיימים, ואני חושב, יש לי הרגשה שאנחנו צריכים להיות זהירים בקטע הזה. אז נכון, אף אחד לא יכול לבוא ולהגיד מחר בבוקר מנו, אם נעלה עכשיו ל-26 אולי אפילו 27, השמים ייפלו. אני לא אומר את זה ואני לא בא עכשיו לבוא עם איזה סיפור בלהות, שאם מחר בבוקר זה יקרה, השמים ייפלו וכיו"ב. אבל כיוון שאני לא מרגיש בטוח, אני מעדיף להיות במקום שבו אני מרגיש יותר, אם אין לי איזו בעיה חריפה כרגע בשקף הזה של מקורות, ואני לא בטוח, ואף אחד פה לא בטוח, אני מעדיף להיות על ה-safe side בקטע הזה ולהיות טיפה טיפה יותר זהיר.

אל תשכחו שבמקביל להעלאה של מס חברות אנחנו עושים גם תנועה חדה של מס על הדיבידנדים, לא רק כאלה שאינם בעלי עניין, לבעלי עניין, לחברות עצמן, אנחנו זזים מ-25 ל-30%, אל תשכחו את זה, זה לא רק כאילו רק אחוז, אז קודם כל האחוז זה לא אחוז, זה 7% במתווה הכולל, ודבר שני, עוד 5% שאנחנו זזים מ-25 ל-30, הגענו ביחד פחות או יותר ל-48-49 אחוזים. כשאני מסתכל איפה אנחנו נמצאים יחסית לעולם, ותזכרו, אנחנו סוחבים גיבנת, כתוב פה גיבנת? אנחנו עם

גיבנת, כי אנחנו בגלל המצב הבטחוני כבר נמצאים בשני צעדים אחורה אל מול מדינות אחרות מבחינת האטרקטיביות אל מקום של השקעה, על אחת כמה וכמה כרגע מבחינת גם הנושא הבטחוני שאולי אני לא יודע לאן יגיע כרגע, יוחרף, לא יוחרף, ואי הוודאות צריך לזכור את זה, אנחנו אחרי העלאה, אנחנו הולכים לפחות להעלאה של האחוז, אנחנו פחות או יותר נמצאים איפה שהוא במקום באמצע, כאשר צריך לזכור, אנחנו גם נמצאים עם הגיבנת של המצב הבטחוני הגיאו פוליטי שאין אותו ולא קיים לגבי מדינות אחרות וצריך להביא אותו בחשבון. כך שאם אני מסתכל לגבי מס חברות ואני לא מרגיש כזה בטוח, וצריך לחשוב על זה, מנו, ולהסתכל גם מבחינת המקורות והשימושים איפה אנחנו עומדים, אם הייתי רואה שיש כרגע בעיה ל-2012 כי צפונה אנחנו כבר פתחנו את אותם מקורות שהתפנו בעיקר דרך המס חברות, וטוב שעשינו את זה, וטוב שכך, אבל אם אנחנו לא בקטסטרופה ב-2012 כרגע על מקורות ושימושים, הייתי הולך על ה-safe side ברמה של להיות טיפה יותר זהיר, וזאת עמדתי.

עכשיו תראו, יש פה הרבה אמירות שכתבתי, חוזרות על עצמן. נצטרך להתמודד עם זה, נצטרך לראות מה עושים עם זה. מה זה נצטרך? סליחה, אני מאד מאד מעריך, באמת אני אומר את זה, את כל חברי הוועדה כאן, שבאמת אנשים משכמם ומעלה, אבל עם כל הכבוד, מחר בבוקר כולם הולכים הביתה, וזה לא נצטרך, זה תצטרכו. כך שבחלק מהמקרים, בעיקר בנושא של המסים, גם אם אני לפעמים חלוק עם יהודה, ויש דברים שאפשר טיפה לצאת מחוץ לקופסה ולהיות יצירתי – זה נכון. אבל מצד שני, בואו נחשוב פעמיים, הלא נצטרך, זה לא נצטרך

ולא נראה לי שזה נכון, בדברים שככה קל או קשה או טיפה בעייתי לתמודד אתם, בעיקר בנושאים התפעוליים, אז זה בסדר, תתמודדו עם זה ונצטרך להתמודד עם זה לא נצטרך. ויש הבדל בין זה שבסופו של יום אתה צריך להתמודד עם זה, לבין שאחרים יתמודדו עם זה. ואני חושב שבהקשר הזה צריך לחשוב טוב טוב לפני שאנחנו מקבלים החלטות בחלק מהנושאים האלה, שזה אנחנו "נצטרך" כי זה לא נצטרך.

תראו, לגבי הנושא של מס הירושה. אני חושב שבעצם, אני דווקא מאד הסכמתי עם עדי מבנק ישראל, ביטא את זה בצוות בצורה מאד ברורה בהקשר הזה. איך הוא אמר? בעייתי מאד מבחינת המנגנון, לא הרבה כסף, מוטל בספק, יש פה לכאן ולכאן בנושא של הצדק, זה לא clear cut יש כאלה שיגיעו כפל מס, יש כאלה שיגידו לא צודק, ישנם כאלה שיגידו כן צודק. בואו נגיד, מספיק לי שהדברים הם לא חדים כל כך ברמת האי צדק, ובהיבט של היעילות. אני הבנתי ובאתי פתוח, זה פעם ראשונה שאני נחשף, אני חושב בהקשר הזה לא נכון יהיה לעשות את זה.

לגבי היסף, אני בהחלט התלבטתי. אני עדיין מתלבט ורוצה לחשוב בהקשר הזה. מה שבעייתי לי, זה שהוא לא מביא הרבה כסף, אני מבין שיכולה להיות בעיה ביעילות וזה בעייתי ברמה, אני מרגיש פה, מנואל, מדרון חלקלק. ה-2% שמים ליד זה אפס, וזה הופך להיות 20 ו-20 זה בעצם 70. ואני רואה את זה בקלות רבה מגיע. צריך לחשוב על זה. ולראות את העניין ואז בסוף פעלנו מתוך מטרה ליצור פה משהו visibly בכמה זה, 250-300 מליון? ויכול להיות שנמצא את עצמנו באיזה מערכת, ואני ביקשתי לבדוק כמה דברים, לפני שאנחנו

מקבלים את ההחלטה בצד רשות המסים, כי כן חשוב לי לשמוע עוד כמה דברים ברמה הטכנית והתפעולית, ונבוא עם משהו אחד שרצינו טוב ונכון ונמצא את עצמנו בסוף באיזה בלגן ביורוקראטי תפעולי ועוד ב-20% שולי שכולם חושבים 20% לא מבינים שזה 70. זה לגבי נושא מס היסוף. לגבי הנושא של מעל 100 אלף שקל והגיבנת. נתחיל מהגיבנת. אני פשוט לא מבין. אני לא מבין איך אפשר, וועדה מקצועית יושבת פה, ואתה מדבר אתי על 57% מס שולי שיורד אחרי זה ל-45. לא הגיוני, תמצא לי עוד מקום אחד בעולם, שמס שולי עולה -57 ויורד אחרי זה ל-45. תמצא לי מקום אחד, אני אתך. רק פה זה יכול לקרות ומסבירים לי: עזוב, בוא נחליק, בוא נעלים. לא נעלים. זה לא נכון. זה לא הגיוני. ואם התוצאה של זה היא שבין 40 ל-70 השכר עולה, אז הוא יעלה. אבל ככה זה צריך להיות ומה שלא נכון ומעוות, צריך לטפל בו ולא לחכות. אתה יודע למה? כי אם אתה תחכה, התחכה הזה תמצא את עצמך פתאום איך זה נשאר בעוד שנה, ואני לא אתפלא. מה שאפשר לעשות עכשיו הוא לא נכון, בואו נעשה עכשיו במיוחד כשהוא זועק לשמים. והנקודה היתה, יוג'ין, זה לא רק בגלל מרוויח או מפסיד, מס שולי של 57 שיורד ל-45. זה פשוט לא נתפש.

יוג'ין קנדל: אני אמרתי לכם את זה בפרוש. זה לא צודק וגם לא חכם. גל הרשקוביץ: לא, להפך, אני מחזק את מה שאתה אומר. פשוט הזוי. זה לא רק לא צודק.

קרנית פלוג: זה נכון מה שאתם מסכימים.

יוג'ין קנדל: מצד אחד זה לא צודק ומצד שני זה לא נכון. וגם לא חכם.

גל הרשקוביץ: הזוי. זהו. עכשיו לגבי ה-100 אלף שקל ומעלה. אני מסכים שצריך לשקול את זה עדיין, צריכים עוד לחשוב על רקע המס יסף, כי הם תחליפים, את המס יסף אמרתי, יתרונות וחסרונות, ה-100 אלף שקל ומעלה, החסרון היחידי שאני רואה אותו ואני רוצה עדיין לחשוב על זה, בסדר, עדיין אני רוצה לחשוב על זה, אנחנו לא צריכים עד הפינה האחרונה, אני חושב צריכים לקבל בגדול חלק גדול, 95% מהדברים, כמה דברים שעוד שווה לחשוב וזה העיוות הון אל מול עבודה בשולי. ז"א אם נעלה מעל 100 אלף שקל נגיד 52 או what ever ייווצר לנו אולי פער שאני רוצה להבין עוד יותר טוב את המשמעות שלו, כי אין לי בעיה עם זה ברמת ה-visibly, מס על עשירים וכיו"ב. אני לא רוצה שנגרום עיוות בנושא של הון עבודה, אני מרגיש, אני מודה ומתוודה, אני לא כזה בטוח לכאן או לכאן, ואני רוצה עוד טיפה לחשוב. ברור שהוא תחליפי אל מול, אין פה משהו מושלם. צריך לחשוב.

יוג'ין קנדל: חברות מול פרטיות.

גל הרשקוביץ: כן, זה יוצר לי את העיוות, היסף לא יוצר לי, היסף יוצר לי משהו אחר. אני רוצה לחשוב על זה בהקשר הזה. בהיבט של מקורות ושימושים, עוד פעם, בקטע הזה אני רוצה לחזור. אני מסתכל פה עוד פעם על 2012, אנחנו מבינים שיש לנו את הבעיה עם הצבא. יכול להיות שאם נראה, וזה כן קשור, שהמשמעות של מה שאנחנו הולכים לסכם כרגע, תהיה לו בעיה אל מול המקורות ברמת המסים, אנחנו צריכים לחשוב על זה עוד פעם, דיברתי עם אייל ואנחנו נראה מה המשמעות. יכול להיות שגם זה ישתנה, ואז זה ישנה לנו את כל הסיפור של הצורך אולי במקורות נוספים. אולי אני אחליף את זה במשהו

אחר. אנחנו צריכים לראות, בכלל, אנחנו צריכים להזהר ולחשוב מה המטרה. אם הבעיה היא מקורות מול שימושים, אז צריך לחשוב טוב טוב גם בנושא של השימושים, כדי לראות אם אפשר להמנע בצד המקורות. זה מה שאני בא לומר.

לגבי המס בכירים, אז גם, תראו, אני אגיד לכם דעה. אני חושב שהשכר, בעיקר בחברות הציבוריות, בחלק גדול מהחברות הוא פשוט שערורייתי. פשוט שערורייתי בחלק מהמקומות. אבל באמת, אני לא חושב שזה צריך להיות. אני חושב שזה מנותק מהמציאות ובמיוחד כשמדובר לא בחברות פרטיות שאתה מחזיק מאה אחוז, תעשה מה שאתה רוצה, זה בעיקר בחברות הציבוריות. אבל, ופה אני שם את האבל, כיוון שאני יודע, אי אפשר להתעלם שבסה"כ נעשית עבודה ועבודה טובה ונכונה במסגרות וועדות אחרות, אני כן אומר לוועדה פה בהקשר הזה, נכון, צודקים, שכר בכירים חשוב, לא רק visibly ברמה העקרונית, אני ממש חושב שזה מובן, ואף אחד לא ישכנע אותי, שהמנכ"לים והוא מנכ"ל יחיד במינו, והם רק זה, זה ממש לא שם, ואני אומר יותר מזה, מי שיש לו חברה במאה אחוז של המנכ"ל, יש לו כמה שהוא רוצה, וזה לא יקרה. זה ממש לא יקרה בהקשר הזה, כשזה בא מהכיס הפרטי, אבל פה אני מציע להזהר ואני רוצה לומר, שאני מכיר טיפה כשותף בתהליכים נוספים, ואבי יושב פה, באמת, נעשית פה, ואני לפחות התרשמתי וראיתי, עבודה במסגרת וועדות. אפשר לציין אולי, שהוועדה, אבל לא הייתי רוצה, כי זה גם נראה לא נכון, שנעשית עבודה נכונה, בדיוק ממוקדת בכיוון הזה, ואז אנחנו באים ואומרים: או.קי. נטפל בשכר בכירים באיזה משהו נקודתי פה באיזה טיפול מיוחד, כי אני חושב

שהנושא הזה נכון, חשוב וצריך להיות מטופל, אבל הוא מטופל.

לסיכום, לגבי מס הבריאות, שלא התקבל בצוות ברוב דעות. מס הבריאות זה מס לכל דבר והמשמעות להעלות מס בריאות כתוספת ייעודית למערכת הבריאות הוא לא נכון בעיקרון שלו. אם חושבים שמערכת הבריאות נדרשת, נדרשים לה שימושים, תוספות וכיו"ב, לא צריך להיות תלוש מהמקורות, אין לזה משמעות. אז זה ימומן ממס הכנסה, מתקציב המדינה, גם ככה תקציב המדינה מממן היום מחצית פחות או יותר, אז הוא יממן קצת יותר מהמחצית הזאת, וצריך לנתק את הקשר בין הנושא של המס הייעודי לבין אם מערכת הבריאות צריכה 20 מיליארד תוספת מחר והיא צריכה לקבל את ה-20 מיליארד שלה, ללא כל קשר למס בריאות, ללא בשביל זה צריך להעלות את מס הבריאות. צריך לראות את כל התמונה מבחינת מערכת המס, ולכן כך צריך להסתכל על זה.

לגבי מס מעסיקים, אני מסכים עם אסתי,

מנואל טרכטנברג: סליחה, יש לראות בזה מס מחלה, לא מס בריאות.

גל הרשקוביץ: אני מסכים עם אסתי ויש לנו הסכמה בצוות הזה, הסכמה מלאה, ואני מבין שזה יעלה פשוט רק במסגרת המתאימה האחרת.

מנואל טרכטנברג: תודה גל. פנינה, את רוצה להתבטא?

פנינה קליין: מדובר על דרמה, על מערכת כוללת של פתרונות, על המכלול הפרוגרסיבי, אין ספק שכשאנחנו מסתכלים על הנושא אני לפחות חשה שיש כאן הסתכלות רצינית לעומק והתייחסות לתרומה של משתנים שונים לתמונה הכללית. אבל יחד עם זה, אוכלוסיית היעד שהיא אחד הקריטריונים שלנו, צריכה לראות

את התפוקות של אותם דברים שאנחנו מתייחסים אליהם, והייתי רוצה לראות בנוסף ללוחות האלה, לוח של אינטרפרטציה של כל הדברים היפים והחשובים שאנחנו מתלבטים לגביהם, או אולי כבר לא מתלבטים, אלא שיש איזושהי הסכמה, מהי התרומה שלהם לשה"כ, לשורה התחתונה ולשאלה של הבן אדם הממוצע ברחוב.

ובהקשר לכך נקודה נוספת, שלמעשה גל הזכיר אותה, בסוף דבריו. יש את המלחמה או צמצום אי השוויון. זאת היתה אחת מהנקודות שהועלו באופן חזק מאד, ואני חושבת שהנקודה הזאת של משכורות עתק, היא בהחלט נקודה שאם לא ניתן עליה את הדעת, אני חושבת שלא נתייחס בכבוד לבעיה גם בגלל נקודת המבט של אוכלוסיית היעד, וגם בגלל העובדה שזה לא צודק להתעלם מהנקודה הזאת.

לגבי הנקודות האחרות, מס עזבונו, מס חברות, אני מקבלת את המלצתו של יהודה, ויש גם התכנסות של החברים לגבי הנקודה הזאת.

אייל גבאי: אני לא, לכן שאלתי את יוג'ין ישר בהתחלה, אני לא מבין את הדיון. אם אנחנו עסוקים בלחפש מקורות, בואו נתחיל לנבור לחפש מקורות. אני מבין, לא אגיד את הלחץ, אבל את הרצון של כולם לעשות, להוציא מתחת ידינו דבר מתוקן שיתקבל בציבור, במיוחד באותו ציבור שמחה. אבל מצד שני, לא בכל מחיר. צריך לעשות מה נכון. עכשיו, אני לא בטוח ששאלנו את עצמנו מה הדברים, מה הם עושים מבחינת צמיחה, כמה זה נכון וכו'. שלומי העלה נקודה נכונה. לפני שהולכים למס חברות באופן מקיף, בואו נשאל את עצמנו כל אותם מקורות שפטורים ממס חברות, חברות היי טק, חברות בפריפריה,

עידוד השקעות הון, בואו נסתכל שם. למה על זה אנחנו לא מסתכלים, כי זה נראה פחות יפה? כי יותר קל להעלות את מס החברות?

דבר שני, בואו שניה לפחות את עצמנו לא נשלה. מס חברות זה לא מס על עשירים שלא בציבור תיעלו את מס החברות וכו', בסוף את המס חברות משלמת בעיקר הפנסיה של האדם הממוצע. זה אל ההון הגדול ביותר, קרנות הפנסיה, קופות הגמל של כולנו, קרנות ההשתלמות, הם אלה שבעיקר נושאות במס החברות, הן משלמות חלק ניכר מהסיפור הזה, כל היתר מוציאים את הכסף איך שהם רוצים להוציא אותו, ובטח בשעורי המס הכי נמוכים שהם יכולים.

דבר נוסף, גם אם נחשוב שיש אולי איזשהו הגיון בלעצור את המתווה של הירידה, אני לא בטוח שצריך לשגע את המשק עם הנייר. יש אמירה שיש לה, ואני מתחבר במידה מסוימת למה שגל אמר, זה למה תעשו עם זה אחרי זה. כי אנחנו כאן באים, אומרים לממשלה תעצרי, ולא רק שתעצרי, תעלי, שזה מאד אגרסיבי, וזה ממש משהו מאד ערכי, שינוי מילא אל תמשיכו ללכת לעלות, לשנות כיוון. אני לא יודע. אני כבר מפסיק להאמין למדינה הזאת, מכל מיני כיוונים. אני אומר, זאת מדינה שבאה ומשנה את הכללים, מבטיחה דברים ולא מקיימת אותם, משנה דברים בדיעבד, עולה, יורדת וכו', כתוצאה מלחץ ציבורי, כי אני לא רואה אי אנחנו שמים כאן נימוקים שזה הולך לשרת את הצמיחה. זה בטוח, בכל הדיונים מסביב לשולחן, לא אמרתי משהו אומר באופן ערכי, זה טוב לצמיחה, זה נכון וכו'. זה אולי יכול להחזיר את אמון הציבור, אולי המון דברים אחרים, אבל זה לא בדיוק הדברים שחד

משמעית נותן כאן איזשהו ערך לצמיחה. אז אני אומר, בסוף זה לא הוועדה הזאת, זה בסוף מה הממשלה עושה ואח"כ צריך להיות לה איזה אמינות בשווקים גם לדברים אחרים שהיא עושה, צריך לקחת את זה בחשבון, ואני לא אומר שלא עשו את זה. יש כאן כמה אנשים שעשו את זה מסביב לשולחן. אגב, עשו את זה בעניין תמלוגי הגז, שינו, לגיטימי יש מקומות שצריך לשנות, צריך לדעת גם איפה המינונים ומהן הסיבות. אני בטח לא הייתי הולך להעלות, אם רוצים לעצור את המקרה בסדר, הייתי נעצר שם, אני לא חושב שהייתי עולה.

דבר נוסף זה עניין מתווה המס על יחידים. בשם האמירה של מס ישיר ומס עקיף, לא צריך להרוג בסוף את העשירון החמישי שישי. יש עשירונים שבמתווה המס באים לעשות את החיים יותר קלים. אז אני בפניה שלי כתבתי על אותם אלה שעד 30 אלף שקל, אפשר לפלח את זה למקומות יותר נמוכים. אבל בסוף מה אנחנו באים ועושים? אנחנו לוקחים מקבוצה שבסה"כ משתכרת לא רע. היא היתה אמורה לקבל באמת, כי מהר מאד מטפסים פה במדרגות המס. והולכים ונותנים את זה, נניח, נקודת זיכוי לאבות בגין פורטו, שיכול להיות שמישהו שמקבל 50 אלף שקל, מקבל את הכסף הזה. זה לא לוקחים מקבוצה מאד מוגדרת שאני חושב שצריך לחשוב עליה, ונותנים את זה לכולם. אז אני לא יודע כמה זה חכם, אני לא יודע כמה צריך, אנחנו ממילא לקבוצה הזאת נותנים, ונכון שהשנה תהיה מלאה בשלב ההוצאות, אבל בואו, לא צריך להרוג את כל היתר, יש פה עוד אנשים עובדים. לא צריך להרוג אותם.

לגבי כל יתר המסים, אני חושב שהשאלה בסוף של העולם של האופרציה היא שאלה מאד מאד מהותית. ואם דברים יוצרים חיכוך מיותר עם האזרח, והתועלת שלהם מוטלת בספק, זה בכלל בעיני אין שאלה, בעניין מס הירושה, אני חושב שיש מעט מאד הזדמנויות שמדינת ישראל מרוויחה מזה שהיא מדינת לאום. זה אחד המקומות היחידים שבהם אנחנו מרוויחים, יהודים עשירים באים למות בישראל. לא רע. לא רוצה לאבד את זה, אני חושב שיש לזה ערך. אני חושב שאנחנו בכלל לא עלה לדיון מה יכול להיות הסיכון פה. את זה אני רוצה לשמור, אם זה שווה כסף והם באים ובין היתר באים ועושים כאן דברים בסוף חייהם, הכסף הזה עובד, חבל שהוא ילך לאיבוד.

על החברות הציבוריות, שכר מנהלים שם אני חושב שיש המלצות של הוועדה של יוג'ין שיסבה שם, אני חושב שצריך לזרז, אין מזרזים אלא למזרזים, צריך להגיד לממשלה שצריכים לגמור את העניין הזה, ואני אמרתי לראש הממשלה שלא צריכים לחכות עד לעונת הדוחות הבאה.

לגבי המס יסף צריך, אני חושב שיש כאן כפילות במידה מסוימת בין מס יסף לבין משכורות מעל 100 אלף שקל בחודש, זה בשביל היופי. אף אחד לא יברח בגלל זה ואף אחד לא זה, אני מפחד מאד, זה נורא קל אחרי זה במספרים להוסיף עוד אחוזים שם. זה נורא נחמד.

רביע בסיס : אני רוצה להתבטא בנושאים שאני לא ממש בקיאה בהם, אבל בכל זאת, יש שלוש הערות. א. מה שגל אמר, שבעצם האמרה הזאת אם נצטרך נצטרך, אז אולי לפני זה תצטרכו, אני לא יודעת. אבל אני חושבת שהמנדט של הוועדה הוא באמת להמליץ איך אפשר לעשות צדק חברתי, ואיך אפשר להביא את

המצב למצב טוב יותר. אז כמובן שיש מי שאמור ליישם ומי שהעלה את כל ההצעות האלה ולשקול את כל השיקולים המקצועיים.

רציתי להתייחס לנושא שנקרא העלאת המיסוי על שכר בכירים, לדעתי זה דבר מאד חשוב, אמרה מאד חשובה, כי יש ציפייה מאד גדולה בשטח, שבאמת היא אמירה מהוועדה בנושא הזה, כי אומרים שזו בעצם אולי הסיבה או הגורם לנושא הצדק החברתי.

נקודה שניה שגם אבי העלה אותה זה בעצם לגבי קרן השתלמות. אני חושבת שדווקא מי שנהנה מההטבה הזאת, זו דווקא שכבת הביניים ו/או הבכירים במשק, ולדעתי זה דווקא רעיון טוב. אני יכולה לספר לכם מה שעבר עלי באופן אישי בשנה שעברה. רציתי לחתן בן, יש לי קרן השתלמות, רציתי לקחת הלוואה ויש לי אפילו קרן נזילה, אומרים שזה רק 25% מהקרן את יכולה לקבל. לדעתי, זו יכולה להיות באמת הטבה טובה לשכירים במשק.

נקודה שלישית זה לגבי מה שנקרא מיסוי נקודתי. אני מדברת כאן כי יש אולי, אם נדבר על מיסוי על סיגריות או בכלל, כל מה שנקרא הנרגילות וכו', שיש עליה מאד מאד דרסטית דווקא בעישון, זה לדעתי יכול להיות דווקא צעד חיובי, ואני יכולה להגיד לכם, בכל מה שקראתי על האוכלוסיה, מה שנקרא אוכלוסיה ערבית, המגזר הערבי, ששם באמת עליה מאד גבוהה של 47% מהגברים מעשנים, ואולי אפילו יותר, אז זה יכול מצד אחד אולי לפגוע בהם אבל מצד שני זה יכול להיטיב אתם וגם לבריאותם, וגם למשפחות שלהם זה יכול להיטיב.

יוג'ין קנדל: לטווח ארוך זה בוודאות ייטיב.

רביע בסיס : כן, גם לדיון וגם למה שנקרא להיטיב עם המשפחות. אני מקבלת את מה שהעלתה פרופ' קליין, שבאמת צריך גם לחשוב על ההשלכות או על היתרונות שאנחנו מקבלים אותם, או אותה שכבת הביניים, שמקבלת בעצם מכל ההצעות.

אבי ליכט : עבדנו יחד עם הצוות של יוג'ין וההמלצות מבחינה משפטית חוץ מאיזו הסתייגות אחת, מקובלות עלינו. אני רוצה לדבר רק על שכר הבכירים, פחות בהיבט המשפטי ויותר בהיבט שהייתי יחד עם יוג'ין, חבר בוועדת נאמן ואני חושב שחשוב שיהיו לכם את כל הנתונים לגבי הוועדה הזאת והשורה האחרונה שאני חושב שזה מס חשוב מאד. וועדת שכר בכירים, וועדת נאמן מתעסקת רק בבכירים בחברות הציבוריות. מס היסוף מה שיפה בו, זה שאם באים לפתור בעיה חברתית של צמצום פערים ולהתמקד באוכלוסיה החזקה, אין הגיון להתמקד רק בשכר בכירים בחברות הציבוריות. הדבר היחיד שמבחין בין חברות ציבוריות לחברות אחרות, זה שפשוט חברות ציבוריות מחויבות בחובת דיווח. ואז פשוט רואים כמה הם מרוויחים ואז זה מעורר את המחאה הציבורית. אבל יש אנשים שמרוויחים לא פחות כסף, ואף אחד לא מדבר עליהם ואם הכוונה היא לקחת מהעשירים ולצמצם פערים חברתיים, ההתמקדות בחברות ציבוריות היא אפילו קצת פופוליסטית ומה שיפה במס היסוף שמוצע פה, זה שהוא יושב על ההכנסות של כולם ולא עושה הבחנה בין חברות ציבוריות לחברות אחרות ולכן בהיבט הזה הוא יותר נקי ויותר נכון.

מה עוד שוועדת נאמן, ההמלצות שלה מתמקדות בממשל התאגידי והחברות הציבוריות. כלומר, איך מתקבלות ההחלטות. המודל שמוצע הוא מודל מאד אגרסיבי, יחסית

לעולם. אבל בכל העולם המערכת של ממשל תאגידי לא באמת הצליחה להביא להורדה, ולכן אם בונים על המערכת הזאת, כמשהו שייצור את הצדק החברתי שמדובר עליו, חשוב להבין שעל וועדת נאמן ניתן לסמוך והוא ניתן מאד מאד מצומצם. זו נקודה אחת.

נקודה שניה, כל הזמן מדברים פה על ה-200 מליון שקל שזה יביא. חשוב להבין שהמס יסף הזה יושב גם על רווחי ההון.

אסתר דומיניסיני: רק שאף אחד לא בדק את זה, את הנתונים על היסף אבי ליכט: לא. כתוב, מה שיש, זה שזה נותן 200 מליון שקל הערכה ראשונית, ועוד תקבולים עתידיים ממיסוי ההון, שאף אחד לא בדק, לכן לדעתי, זה יהיה יותר מ-200 מליון שקל. אני מסכים גם עם הניתוח של אייל לגבי החיכוך, ואני רק רוצה להזכיר שברמות השכר האלה, ככל שאני מבין, יש כבר ממילא דיווח חובה. ולכן זה לא באמת יוצר חיכוך.

גל הרשקוביץ: אמרתם שרק על השכר שהוא מעל 600 אלף שקל בשנה. נכון? יוג'ין קנדל: אבל אם יש לך חברה. יהודה נסרדישי: חברה אתה חייב.

אבי ליכט: לכן זו לא באמת שאלה משפטית ולכן אני לא חבר וועדה, אבל לפחות, אני לא יודע עד כמה ההמלצה שלי חשובה, אבל היא נראית לי ממש ממש המלצה חשובה, המס יסף, בלי קשר לשאלה מה רוצים באהלים, אלא מבחינת צדק חברתי באמת ולא לסמוך על וועדת נאמן. זה דבר אחד. בכלל, אבל בהיבט הזה זה מאד מאד חשוב. דבר שני זה קרנות ההשתלמות. דיברנו גם עם יוג'ין על הדבר הזה, יש, למרות שההמלצה של יוג'ין קצת מעקרת את הבעיה הזאת, יש בעיה משפטית מסוימת בהיבט של קרנות ההשתלמות, כי בעצם היא נותנת,

אנחנו בעצם רוצים להיטיב עם כלל אוכלוסיית היעד. בעצם אנחנו מיטיבים ונותנים סוג של הטבה רק למי שיש לו קרנות השתלמות. ואם אנחנו רוצים להוסיף תוספת לנטו, לא בהכרח הכלי של קרנות ההשתלמות, שזה לא היעד המרכזי שלו, הוא הכלי הנכון. אבל שוב, זו רק בדיקה ראשונית, כי הכל פה נורא נורא מהר. אם אתם רוצים ללכת על קרנות ההשתלמות, דעו לכם שיש על הדבר הזה צורך בבדיקה משפטית נוספת וההיבט הזה בעייתי. (עכשיו הוא יגיד דברים שהם הפוכים ממה שאמר קודם?)

יוג'ין קנדל: לא, אבל יש פה כמה נקודות. תראו, עוד פעם, אני כנראה לא הצלחתי להבהיר נקודה מאד חשובה. יש הבדל בין צדק חברתי, וזה שאתה משיג בכוונות שאתה מטיל שעורים שאתה לא תוכל לגבות, לבין צדק חברתי שאתה מטיל על עצם הגבייה. אותנו מעניין השני ולא הראשון, למרות שכנראה הראשון נראה יותר טוב בעיתון. לכן, אם אנחנו לא נצליח להסביר את זה, יש פה, הדבר שאנחנו מעלים עכשיו, כל הנושא של הצוות שאנחנו מקימים ורוצים לפתור את הבעיה של חברות הארנק, הוא דבר שהוא במשמעותו זה שינוי חוק חברות, שלא נעשה באף מקום. ז"א זה משהו שהוא מאד מאד משמעותי, זה ככה נראה כאילו בהחלקה.

יהודה נסרדישי: אגב, בריכוזיות לא התייחסתם לזה?

יוג'ין קנדל: לא, בריכוזיות אנחנו לא התייחסנו לזה, כי אנחנו רצינו כבר לקראת הסוף, ידענו שאנחנו הולכים להקים ממילא צוות, אז אמרנו, אנחנו ממילא נקים צוות, כי בריכוזיות בכלל, בכל נושא המיסוי זה רק נשאר בסופו של דבר מה שדיברנו אז.

אבל אני חושב שהמשמעות של הדבר הזה, של הצוות הזה, הוא פתרון לשכר בכירים. כל הנושא, דרך אגב, של מס יסף בתור פתרון לשכר בכירים צריך ללכת אז לשם, ולעשות אותו אז כמתווה, כי אתה אז צריך לראות אותו איך הוא מתרשת לשם, כל הנושא, דרך אגב, כשכולם מדברים על שכר בכירים, זה לא שכר. כל הסכומים שאתם רואים, הסכומים הגדולים, זה בכלל מימוש של אופציות. זה בכלל לא קשור, ואפילו אם אתה תטיל על זה על מס שכירים, זה עדיין צריך להפתר באותו צוות במיסוי של אופציות. לכן זה בכלל לא,

מנואל טרכטנברג: מס יסף היה פותר את זה.

יוג'ין קנדל: מס יסף היה מוסיף לך עוד 2%.

יהודה נסרדישי: הוא ממסה את זה ב-2%.

יוג'ין קנדל: אבל הוא לא פותר את זה.

גל הרשקוביץ: אגב, יש המלצה בצוות להחשיב את זה כמס על עבודה. אנחנו קיבלנו המלצה כזאת.

יוג'ין קנדל: זה לא פותר את זה, זה פותר 2% מ-23 שאתה צריך לפתור. זו הנקודה. הוא לא פותר לבד. לכן נושא של שכר בכירים, אני לא ממליץ, אנחנו צריכים למצוא דרך לעשות כקופי רייטר, למצוא copy righter ולמצוא מה המשמעות של הדבר הזה. המשמעות של זה היא הרבה יותר גדולה מאשר כל הדבר הזה שאנחנו מראים. גם לשנה הקרובה, אם אנחנו נצליח להעביר את זה.

מנואל טרכטנברג: את מה, את מס היסף? כלומר, למסות את האופציות? יוג'ין קנדל: לא, הדבר הזה של פתיחה של חברות, לא רק אופציות, פתיחה של דרכים להמנע מלשלם מס סביר, ולכן אנחנו לא יכולים ללכת לשני הכיוונים. אפשר ללכת או לכיוון הצהרתי, של

להטיל מסים של 60-70 אחוז, או ללכת למס אמיתי, שאתה לוקח אנשים שמשלמים היום 25% ומביא אותם ל-48. לכן אני חושב שהשני הרבה יותר טוב.

לגבי חוק עידוד השקעות הון, הסיבה שאנחנו דנו בו, והחלטנו לא לגעת בו מסיבה פשוטה, משתי סיבות פשוטות. אחת, ישבה עכשיו וועדה וסיימה את עבודתה, ואנחנו לא חושבים שמיד אחרי סיום עבודת הוועדה וקבלת החוק, אנחנו צריכים לשנות את זה, ודבר שני, שהכסף החדש, אפילו אם נעשה משהו, יגיע ל-2014 וצפונה. כי כל החברות שיושבות היום הן בהסכמים ישנים עד 2014. לכן זה לא רלוונטי ל-2012 ממילא.

דבר שלישי, לגבי טבק, אני חושב שיש שם סדרי גודל שבין 200 ל-400 מליון שקלים. אני חושב שזה בפרוש גם הולך לכיוון של בריאות ונכון, זה מס פרטני, אבל הוא מס שנותן לך פתרון למקורות והוא גם מס, שדרך אגב, זה מס שבא מתוך הציבור. ז"א מבקשות הציבור, אחת הבקשות היתה באמת עליית המס, וזה שאנחנו מסיתים את הילדים שלנו לעשן נרגילות כאילו זה משהו לא מזיק, אני חושב שזה לא נכון.

לגבי מס חברות, אנחנו עוד פעם, בוויכוח הזה של עוד אחוז ועוד אחוז, אני מחזיר את מה שאייל אמר, שיותר מ-50% בסופו של דבר משלמות קרנות הפנסיה שלנו. אנחנו משלמים, זה בעצם הלוואה כנגד החסכונות שלנו. אתם מתנגדים להלוואה שכן אדם לוקח, אבל אנחנו כציבור לוקחים הלוואה אחת גדולה מהחסכונות הפנסיוניים שלנו. מאידך, יש גם חברות זרות וגם אנשים שמשלמות מס חברות פה, ולא משלמות מס דיבידנד, אז יש פה כאילו trade off.

עכשיו, לגבי אמינות, אני מסכים עם אייל שאנחנו צריכים לשמור על אמינות, אבל בהנתן מצב המקרו שלנו, שקרנית הראתה את זה, אנחנו ממילא נצטרך להעלות את זה בעוד 8-10 חודשים, אם אנחנו לא נעלה את זה עכשיו, אז אני חושב שהאמינות עוד יותר תפגע אם אנחנו נעשה את זה בשתי פעימות. זה לא בטוח מה.

ודבר אחרון, ממי לוקחים ומה נותנים, וזה גם פנינה העלתה את הנושא הזה. מה שאנחנו בסופו של דבר עושים, אנחנו עוצרים את מתווה המס לכולם. אנחנו החלטנו, היה דיון והחלטנו לא ללכת על לשחק פה, לתת אחוז, כי זה בעצם כל אחוז ברמות מס בינוניות זה חצי מיליארד שקלים. ז"א שזה בעצם מוריד את כל הכסף שיש לנו והופך את זה לרמות של, אם אנחנו מורידים את ההעלאה וגם לא עוצרים את מתווה ההורדה ברמות שכר יותר נמוכות, יהיה לנו מצד המקורות 1.5 מיליארד רק העלאות, אם אתה לא עושה את זה, אז יהיה לך פחות 2.5-3. לא, סליחה, יותר, יש לך 1.5 מיליארד רק בשלב ביניים, ואת מס רווחי ההון, לא משנה, בסופו של דבר, לכן אתה ממילא תצטרך לעשות את זה בעוד שמונה חודשים. אבל מה שקורה פה, זה שבן אדם בהכנסות ביניים מה שהוא מקבל, הוא בעצם משלם קצת יותר, אתה לא מעלה לו מס ולא מוריד לו מס, אבל מצד שני, הוא מחר בבוקר, או ב-1.1.2012 יראה את העליה המשמעותית, ירידה משמעותית במחירי דלק ובמחירי חשמל. זה מה שהוא מקבל. ואלה מהם שיש להם ילדים קטנים, שזה הכי כואב, יקבלו סכומים לא מאד משמעותיים, כי אנחנו כרגע נותנים רק נקודת זיכוי אחת, אבל בכל זאת יקבלו משהו ספציפי לנטו.

מנואל טרכטנברג: תודה.מישהו אחר רוצה להתבטא דחוף? אני אנסה לסכם. לטעמי, יש הסכמה בשורה של נושאים ויש עדיין כמה נושאים שהם פתוחים. אני אעשה הפרדה בין השניים, גם בין אלה שאני אגיד שנראה לי שיש לא ממש קונצנזוס אבל רוח מרכזית שנושבת כאן, אפשר כמובן להגיד איך אני רוצה לסכם, כי אם תהיה בקשה להצבעה, נעשה הצבעה. ואח"כ יש נושאים שלדעתי צריכים דיון נוסף, ואני תכף אציג איך לעשות את זה.

לגבי הדברים שאני חושב שיש כמעט קונצנזוס, או מניעת חילוקי דעות ועוד פעם, אפשר לחלוק על זה. קודם כל לגבי הגיבנת, אני חושב שזה מתבקש, שנתפטר מהגיבנת הזאת. הטעמים נאמרו ואני שם את זה כmust. עוד פעם, אם מישהו חולק ורוצה הצבעה, נעשה הצבעה.

לגבי קרן השתלמות, יש בעצם שני דברים, העניין של האם להביא את האמירה על מיסוי של קרן השתלמות ואמירה שניה, דבר שני זו ההצעה של יוג'ין לפתוח את זה כאילו ל-over draft של הדבר הזה. אני רוצה להסיר את שני הדברים האלה מעל הפרק, אני חושב שזה בעייתי, זה לא בשל, זה עלול להכניס אותנו למקומות שאנחנו לא רוצים להיות בהם. חבל, חבל, זה לא פרודוקטיבי, זה לא משרת אותנו ישירות לאן שאנחנו רוצים ללכת. זה עלול לפגוע בנו, וחבל להסתבך עם משהו שהוא לא עושה שינוי תמהיל. אני מוכן להתעמת עם מי שצריך במשהו שהוא מאד עקרוני, וזה עושה הבדל משמעותי. לא על משהו שולי. אז אני רוצה לשים את זה בצד.

לגבי מסים נקודתיים, אני הייתי מעדיף שלא נכנס לשם. הסיבה היא מאד פשוטה. כל אחת מההצעות, יש טעם גם

מבחינת הטבק, אני עדיין לא מתחבר למיסוי על הטבק ועל אלכהול ועל מה שלא יהיה, אבל אני אומר לכם, זה לא במנדט של הוועדה לטפל בדברים האלה. יש ממשלה בישראל, תהיה ממשלה מחר בבוקר, יהיה דיון תקציבי לקראת 2013. הממשלה צריכה דרגות חופש. תנו את אותן דרגות חופש לממשלה. אין שום דבר, ואני תכף אגיד מה ההבדל, למשל, במס חברות לבין מס טבק.

מס חברות, מה שנעשה עכשיו, אני מקווה שיהיה סוף פסוק לחמש שנים לפחות. אוי לנו אם זה לא יהיה ככה. אוי למדינת ישראל אם זה לא יהיה ככה, אותו דבר לגבי מס יחיד. אתה לא פותח חוק כל שני וחמישי. מס על טבק – כן, אתה יכול לעשות מחר בבוקר, לא יקרה שום דבר. וגם מס על מזוט וכו' וכו', בואו לא נערבב שמחה בשמחה, נשאר דרגות חופש, זה לא הכרחי, זה יוצר תחושה של כלבוניק כזה, שאתה יודע, באותה הזדמנות כבר עושים כך וכך.

לגבי מס ירושה, מס ירושה אני חושב שהוא לא צריך להיות על סדר היום כאן. רבותי, זהו מס לא צודק, והוא לא צודק עם מה שיקרה בפועל, אנחנו יודעים בדיוק, מתוך הנסיון, מה שהולך לקרות בפועל, שמי שהנכסים שלהם, ההכנסות שלהם הן באמת בעשירון העליון לא ישלמו פרוטה, ואולי מי שישלם זה מי שיש להם דירה וחצי, שהצליחו בעמל רב לקנות עוד דירה אולי בשביל הילדים ולא העבירו בזמן, אבל אין להם מספיק כדי לשכור את עורכי הדין הכי ממולחים שיש בסיטי כדי שיעשו להם את הפתרון. וזה מה שהולך להיות. מי שאומר לי שיש בכל המדינות ולכן אנחנו צריכים את זה, מותר להיות שונה בטוב. אותו נימוק השתמשנו לגבי מע"מ דיפרנציאלי,

ברוב המדינות יש מע"מ דיפרנציאלי, ב"ה שאצלנו אין, ולא נכנס לתלם הזה. אז אני אומר את זה, זה לא מס צודק, אין בזה צדק כי העשיר ייקח עורכי דין ממולחים. זה הצדק היחיד שיהיה למדינת ישראל כתוצאה מזה. וזה דבר שאני סולד ממנו, כי בסוף אנחנו יודעים שזה משהו שהולך להעשיר את מי שהכי פחות אני רוצה להעשיר אותו, וסליחה אם יש פה עורכי דין בחדר הזה.

שלומי פריזט: לא, יש, אבל לא ממולחים.

מנואל טרכטנברג: אלה הדברים שאני רוצה לשים בצד. אני חוזר, הגיבנת נשארתי, מיד אתן לכם זמן להתייחסות, גל, אני רוצה רק לסכם. הגיבנת נשארתי. זה נשאר, מס ירושה לא, מסים נקודתיים לא, קרן השתלמות לא. האם יש התייחסות.

שלומי פריזט: רק לא הבנתי מה עושים עם הגיבנת.

מנואל טרכטנברג: משאירים את הביטול.

שלומי פריזט: לא מבטלים את הביטול. הבנתי.

מנואל טרכטנברג: זה באשר לחלק הזה, רבותי, זה מיד, 2013 זה כבר ישנו. ב-2012 נוציא. או.קי. עכשיו, יש שני דברים שדורשים בירור ויש נושא שאני רוצה לסכם אותו ושם אין חילוקי דעות. אבל יש דברים שדורשים דיבור נוסף, לטעמי. אני חושב שהקונצנזוס הוא שאנחנו לא יכולים לעצור ב-48% מס על יחידים ותו לא. אלא שדרוש עוד משהו, בין אם זה מס יסף ובין אם זה מה שקרנית אמרה אולי עוד מדרגה, 50% מעל ל-100 אלף שקל. אני לא יודע להגיד כרגע. אני אומר שזה הקונצנזוס. ומה שאני פונה לצוות של מסים, יוג'ין: תבואו אתם עם הצעה שעושה סדר גם חישובית, בדיוק מה יהיה מס היסף, יותר נתונים מרשות המסים, או אלטרנטיבית, נניח, עוד

מדרגת מס ל-100 אלף, 50 אלף, מה שתמצאו לנכון. זה דבר אחד מבחינת מה שהייתי מבקש מהצוות לחזור אלינו. צריך שהמסר של הוועדה יהיה די חד משמעי. צריך עוד משהו שם. מה בדיוק אנחנו לא בדיוק בטוחים ואני לא רוצה כרגע לומר, כי אני לא בטוח לגבי זה.

הדבר השני שאנחנו לא בטוחים, לא דיברנו על זה, אבל צריכים לדבר על זה, זה בשימושים, זה עוד נקודת זיכוי לגבר, וזה היה על השולחן וזה עלה כהצעה, או הצעה של אייל, אולי עוד אחוז, להוריד אחוז נניח, במדרגה של 8000 עד 12 אלף, בכסף זה בערך אותו דבר. וזה כחצי מיליארד שקל. אני רוצה, יוג'ין, שבשני הדברים האלה, המסר שאני קולט כאן הוא: דרוש עוד step למעלה ב-must וצריך בצד של הנתונה, עוד נתינה או בעוד נקודת זיכוי לגבר או במה שאייל הציע. אייל הציע, אם הבנתי מה שהוא הציע,

יוג'ין קנדל: לשים גליוטינה, זה אני זוכר.

מנואל טרכטנברג: לא לא, אנחנו הרי ביטלנו את המתווה. במתווה היתה הקלה גם בהכנסות למטה, נניח בין 8000-12000 באחוז אחד. כן להוריד. זה בערך חצי מיליארד.

יהודה נסרדישי: כשאתה אומר תוספת, תוספת למה? נקודת זיכוי לה?

אייל גבאי: לא, מעל לנקודת הזיכוי שקיימת.

מנואל טרכטנברג: אנחנו דיברנו על עוד נקודת זיכוי לגבר, כהוראת שעה או לשנתיים, לא חשוב מה. יש הצעה שלעוד נקודת זיכוי שניה לגבר, ואל מול זה יש את ההצעה של אייל, שאולי כן לתת, להוריד את המס במדרגה מ-8000 ל-12 אלף לאחוז אחד. וזה אקוויוולנטי מבחינת הכסף. אז אני אומר, בשני הדברים האלה, אני פונה אליכם עד יום שלישי, תבואו עם המלצה לשני

ההקשרים האלה. מס יסף או עוד מדרגה, אבל אם עוד מדרגה, אני כבר אומר, לדעתי, אי אפשר להעלות על הדעת שיהיה יותר מ-50%, אם יהיה פער של 2% לעומת 48, קרנית הציעה 49, אבל אני חושב שזה לא מעביר את המסר, ובהקשר הזה של השימושים מה שאני אומר.

הנושא שנשאר זה מס חברות. אני רוצה להגיד לכם, לא צריך לשכוח לא רק לאן היינו אמורים להגיע, אלא מאיפה אנחנו באים. אנחנו באים ממס של 36% זה ירד ל-24%. הממוצע של ה-OECD זה 25.5. אני רוצה להגיד לכם משהו, בהנתן מה שאנחנו יודעים שהולך לקרות, מבחינת הגרעון של מדינת ישראל, מותר לי להיות חצי אחוז מעל הממוצע של ה-OECD. קשה לי לשמוע, אתה יודע, שזה משהו שסוטה מאיזושהי נורמה, כשזה כל מה שאנחנו אומרים. למה אני רוצה להיות חצי אחוז מעל ולא חצי אחוז מתחת? כי מצבנו לא טוב החל מ-2013 ביודעין. מס החברות לא תוכל לשנות משנה לשנה. או לנו אם נשנה משנה לשנה. ואז אני יודע מה שהולך להיות. מה שהולך להיות, זה שהדילמה שלנו תהיה עוד פעם להעלות את מע"מ, ואני לא רוצה להיות שם. אני לא רוצה להיות בכל המקומות,

אייל גבאי: לאן זה הממוצע של ה-OECD?

יוג'ין קנדל: הוא יעלה, תאמין לי שהוא יעלה. הוא יעלה, הם יצטרכו לפתוח את הגרעונות שלהם.

אייל גבאי: מנו, הרי בסוף אתם תעלו את זה. אני אומר לך, שמה שיקרה פה, זה שאתם תשימו המלצה ל-26-27, זה לא משנה. מרגע שאתה אמרת אני לא עוצר, אני עולה, הכנסת תשלים את

המהלך. תגיד לי איזה מספר אתה רוצה, אני מבטיח לך שהכנסת תעלה אותו, המספר לא באמת משנה. יהודה נסרדישי: קבעו ל-25, הכללי רוצה 26.

מנואל טרכטנברג: תרשה לי שנייה, אייל. הדיון הזה כבודו במקומו מונח, אבל הוא תקף כמעט לגבי כל דבר שאנחנו לא נציע. אני לא אעשה שקר בנפשי. אני אומר את זה, אני לא אסטה לא ימינה ולא שמאלה, על מה שאני חושב שזה נכון, ואח"כ אני צריך להתמודד עם זה אל מול הלחצים. אני לא יכול, אתה יודע, שיהיה מאבק לרעתי מבחינה פסיקאלית ולהגיד כאן זה נעצר, אתם תסתדרו עם הגרעון החל מ-2013 ואילך. לא יכול להגיד את זה. אני חושב, גם אם נסתכל על השימושים, אנחנו פה בצרה, הרי לא חשוב אם תעשה מס יסף, או עוד מדרגה, זה לא יעלה הרבה כסף. יש לנו את העניין של הבטחון, ויש לנו עוד נקודת זיכוי או מה שאתה רוצה עם המדרגה למטה. צריך לברר את הדברים האלה. אני חושב שזה נורא חשוב שנהיה עקביים עם עצמנו. אמרנו, אנחנו מסכימים אולי עם כרית בטחון, אנחנו הולכים קדימה, לא נכנסים לכלים לטפל בגרעון, אבל אנחנו גם לא רוצים להתעלם, אם אנחנו כיום עולים רק ל-25, לא תוכל לגעת בזה בעתיד, וטוב שלא תוכל לגעת בזה. אבל אז אנחנו נמצא את עצמנו במקומות שאנחנו לא רוצים להיות שם. או הקטנה של ההוצאה מול ההקטנה לפיסקאלי, לא רוצה להיות שם. באמת לא רוצה את זה, זה לא בסדר שנהיה שם.

אז אני אומר, לגבי מישהו דיבר על סטירת לחי וכו', צר לי לאכזב אתכם, כל השיחה שהתרחשה כאן, התרחשה גם ביני לבין דברים אחרים. ואף אחד לא הגיש תביעת נגד. הכל

לגיטימי, הכל על השולחן, יש כאלה שיאהבו את זה פחות ויש כאלה שיאהבו את זה יותר. אנחנו עם האמת המקצועית צריכים ללכת לדעתי, עד הסוף. אז מה שאני מבקש, זה א. שני הנושאים, יוג'ין, שאתם צריכים להביא אלינו לסיכום ביום שלישי, ולא נושאים אחרים, זה הסיכום שאני מציע, אלא אם כן מישהו חושב אחרת, מותר להעלות הצעות.

יוג'ין קנדל: אני רוצה רק הבהרה. בעקבות הדיונים פה, והדיונים פה יהיו רק התחלה של הדברים, אם נרצה לשנות את הטבלה הזאת, אני מציע לשנות את הטבלה הזאת. ואז נרצה לעשות את זה, להעצים את זה, וזה בעקבות מה שמיכל אמרה, שהיא לא רואה פה מה קורה עם מס רווחי הון ומס חברות, מיכל עבאדי: ומי מביא את המקור.

יוג'ין קנדל: אני רוצה לעשות את זה כרפורמה במס חברות, רפורמה במס יחידים ורפורמה במס היחידים אני רוצה להכניס שמס היחידים יהיה חדש, לא כפי שהוא היום, שזה כולל את הגיבנת. ואז הגיבנת אומרת מצד השימושים ללכת לצד המקורות.

מיכל עבאדי: כן, לנו לא משנה את המספרים.

יוג'ין קנדל: זה משנה את המספרים למטה. זה יהיו מספרים יותר אפקטיביים אם אתה מוריד מפה ומפה. אני יכול לנסות מה שאמרת, להתייחס לשתי הנקודות,

מנואל טרכטנברג: להביא לנו המלצות. זה רצון הוועדה להביא לנו המלצות. יוג'ין קנדל: אני יכול לנסות.

מנואל טרכטנברג: נעשה הפסקה ונמשיך.

שלומי פריזט: רגע, על עידוד השקעות הון לא מדברים? תגידו, זרקתי אותי מכל המדרגות, אין בעיה. תזרקו אותי.

מנואל טרכטנברג: לא לא, סליחה, סליחה, אתה צודק.
שלומי פריזט: אתה זורק אותי פורמלית מכל המדרגות. אני מתנצל, אבל
יש לי משהו בוער למחר בבוקר. אני כבר מתפוצץ.

מנואל טרכטנברג: הוא העלה את זה וצריך התייחסות. אני חושב שלגופו
של עניין היה מקום לדון על זה, אם העיתוי היה אחר. אני
קיבלתי, מה שנאמר כאן, בפעם הראשונה שהעלינו את זה, אני
חושב שלאור המטרות הראויות של השינוי שהיה בחוק עידוד
השקעות הון, גם על זה אין וויכוח, אני חושב שזה לא יהיה
נכון לשנות את זה ולהגיד, אחרי שהתקבלה החלטה, לאור
העובדה שזה לא משרת ישירות את המטרות של הוועדה. אני
אמרתי כאן, שלא יהיו פרות קדושות. אבל לא יהיו פרות
קדושות שתשחט אותן אם זה משרת ישירות את המטרות
שלנו. לעשות את המעשה הזה של לפתוח את זה מחדש, שזה
מעשה לא פשוט כאשר התועלת מבחינת היעדים שלנו היא לא
תועלת ישירה וברורה, חבל. לכן אני גם את זה נשים בצד,
כרגע.

יוג'ין קנדל: ההכנסות מזה מתחילות מ-2014, אבל הנקודה היא שהדבר
היחיד שאנחנו יכולנו לעשות בזה, זה להגיד במקום 14% 12%
או 14% אבל לא ידענו מה המשמעויות של הדבר הזה.

מנואל טרכטנברג: אנחנו נעשה הפסקה, ולאחר ההפסקה, נדון בנושא של
הנכסים, כי אני רוצה שנתחיל מהצוות של התחרותיות, אבל
מכיוון שיש את הפן החזק של מיסוי שם, כמובן, יהודה, אני
אבקש ממך להשאר בקטע הזה של הנכסים.

הפסקה

מנואל טרכטנברג: רק כדי שתהיה לכם ציפיה לבאות, אני עומד להודיע משהו מאד מאד חשוב, אייל. מתוכננת ארוחת ערב בסטנדרט גבוה בשעה 7 בערב, שאושר ע"י אבי ליכט. אבי ליכט: לא לא, אני מצטער מאד, אני לא נתתי לזה יד. מנואל טרכטנברג: הוא אמר שיאשר את זה בוועדת הכספים. עכשיו אני מבקש מכם להתאפק עד שנגיע לשם. מה שנעשה, חברים, במסגרת התחרותיות ויוקר המחיה, פותחים את הנושא ישירות בנושא המכסים, כדי לחבר את זה לדיון הקודם, וכשזה יסתיים, נמשיך בצוות שמופקד על התחרותיות. בבקשה שלומי.

צוות התחרותיות ומחירים לצרכן

שלומי פריזט: בעולם של המכסים, בנגזרת של יוקר המחיה והתחרותיות, אנחנו מבקשים או רוצים לדבר, אני מדבר כרגע רק על מכסים, הכותרת הראשונה מדברת גם על היטלי סחר, כרגע אנחנו לא שם. מחפשים את המקומות שבהם הפחתת המכסים תתבטא במחירים לצרכן, בסופו של יום. אנחנו לא מבינים בצוות שלנו שיקולים פיסקאליים, אנחנו לא מסתכלים על מקורות, אנחנו לא מסתכלים על מונופולים ממשלתיים אחרים. אנחנו מחפשים איפה אפשר בסוף להוריד את הדבר הזה, את הגלגול מהמכס לתוך המחירים לצרכן. ההצעה שאנחנו מביאים לשולחן היא חשיפה ליבוא ואני אסביר במקומות אחרים, בהתחלת המצגת למה אנחנו חושבים שחשיפה ליבוא היא חלק

מרכזי מהפטרון לפחות בחלק מהענפים שאנחנו מסתכלים עליהם.

כאשר היעד במקומות שבהם נדע שזה בהסתברות גבוהה יורד לכיס של הצרכנים, היעד בטווח הארוך יהיה של אפס, זה יעד שאפתני, זה יעד חזק, אבל אנחנו נעשה אותו גם בהדרגה וגם בשיקול דעת במובן הבא. אנחנו מציעים ב-2012 ללכת ל-6% בכל המכסים, או הפחתה של 50% משעורי המכס הנקובים, כלומר, מה ש-12 ילך ל-6, מה ש-8 ילך ל-4. העלות היא בתוך העלות שהגדיר יוג'ין. זה לדעתי 1.1 במכסימום מה שאני נותן כאן. למה? למעט מוצרי חקלאות שיש בהם ייצור מקומי, ואת זה אנחנו כרגע שמים בצד לגמרי. כל מה שהמדינה כרגע מבקשת להגן עליו, שאנחנו אח"כ נדבר למה ואיך, כרגע אנחנו לא רוצים לדון בזה, מכיוון שלדעתי, אין לנו את היקף הזמן הראוי, על מנת להבין איזה השפעות ואיך ולמה, לחולבים ולפרות ולהאבקה של הדבורים.

עם זאת, אנחנו מוציאים החוצה מוצרי חקלאות. אנחנו גם מוציאים החוצה רכבים וחלקי חילוף, רכבים, לדעתנו יש מקום לטפל בשוק לפני שמתחילים לטפל במכס. יש לנו חשש שזה לא יגיע לצרכן מטעמי תחרותיות, גם חלקי חילוף אותו דבר. לדעתנו יש מקום שהוא מערכת ריכוזית בחלקי חילוף, לא ברור שהדבר הזה יורד לכיס של הצרכן, באותו יחס תמסורת שהיינו מקווים לו. כלומר, שקל – מכס, כמה הוא בסוף שקל הוצאת צרכן. יהודה, אתה נראה לי או מוטרד או שכואב לך משהו.

יהודה נסרדישי: לא לא, בשעה כזאת מאוחרת, קשה לי לקלוט. מה דיברת

על הרכבים ועל חלקי החילוף?

שלומי פריזט: כרגע אנחנו לא רוצים להפחית מכס ברכבים ובחלקי החילוף. יהודה נסרדישי: 90 אחוז הרגעת אותי.

שלומי פריזט: או.קי. כן יש מקומות ואלה דברים שלהבנתי גם מקובלים על גובי המכס שלנו וגם על מקומות אחרים. במקומות שבהם המכסים הם כל כך גבוהים שמהווים חסמי סחר, אפשר לצמצם באופן הדרגתי, ישנה הצעה קונקרטית שהגיעה לשולחן, בבשר בקר טרי, בכבש, בטונה, בנקניקים, במיצים, הפחתה מדורגת על מנת להגיע למצב שבו תהיה חשיפה, אבל השוק המקומי יוכל להספיק להתארגן. עכשיו, מה קורה אחרי ה-6, הפעימה האחרונה הא פעימה של 6, האם ואיך אנחנו מגיעים לאפס, זה דבר שחייב להיות בשיקול דעת פרטני. זה לא דבר שאנחנו יכולים לעשות בצוות, בטח לא בלוחות הזמנים שלנו, צריך את אנשי המקצוע, גם את המשרדים הרלוונטיים, גם אנשי המסים, גם אנשי התקציבים, כולם צריכים להיות בפנים. אם אין תחרות בענף מסוים, לא ברור שאנחנו רוצים לוותר על המכס, כי התמסורת, לא שזה לא יגיע, משהו יגיע, אבל התמסורת, יעילות ההוצאה תהיה נמוכה.

רפי מלניק: על מי זה חולק? עד ה-6% זה 50% אתה אומר בסדר, אני משלי עם זה שחלק מזה אנחנו גם לא תחרותיים, מעבר לזה, אני שוקל את התחרותיות. למה אתה עושה את ההבחנה הזאת?

שלומי פריזט: אני אסביר. ב-6% בהפחתה אנחנו מאמינים שלמעט במערכות החקלאות ולמעט ברכבים, המסות הגדולות זה מכשירי אלקטרוניקה, זה טקסטיל, הכסף הגדול, ויתקן אותי

יהודה, יושב במקומות שבהם אנחנו מאמינים שיש תחרות. ולכן יחס הטעות כאן הוא לא גבוה, זו דעתנו. יהודה נסרדישי: לא נפגע במס קניה בכלל. זה מתחיל מ-230 מליון שקל, זה מס קניה על כל הטלוויזיות והזה, מנואל טרכטנברג: אני אתן תשובה על זה, אבל לא עכשיו. שלומי פריזט: יש שאלה של הסכמי סחר שעלתה על השולחן שאנחנו עוד פעם, בלו"ז שלנו לא יודעים לטפל בה, אבל זה נראה דבר שצריך לאזן אותו, צריך לאזן מול הצורך להוריד מחירים לצרכן, גם את היכולת ארוכת הטווח של מדינת ישראל אח"כ לחתום הסכמי סחר מול מדינות, בפרט מול סין ומול הודו, אלה דברים שייכנסו לתוך המנדט של הצוות לשיקולים ייחודיים. ישנו כמובן נושא החקלאות, המדינה צריכה להגיד את דברה. אני חושב שאלה דברים שיידונו בייחוד בתוך וועדת קדמי, אבל זה מעבר, זה גם מעבר לוועדת קדמי, בסוף זו החלטת מדיניות. האם מנגנון השמירה יהיה מנגנון מכס, האם הוא יהיה מנגנון סובסידיה, ואיך הוא יראה בסופו של יום, כאשר נקודת המוצא, אנחנו נמליץ על הפחתה בכל מקום שבו תהיה תחרות או שיש צפי לתחרות, נמליץ על הפחתה. הגבלת היבוא של יצרן מקומי, זו נקודה שפגשנו אותה עכשיו, להבנתנו, אני לא יודע להגיד את זה מידיעה אישית. הבנתי שתנובה בקשה רשיון יבוא, כחלק מהיבוא של מוצרי חלב. רשות ההגבלים העסקיים שלחה מכתב ואומר: רבותי, אנחנו מתנגדים לדבר הזה. זה לא נראה לנו סביר, יבוא שלא מצמצם ריכוזיות הוא לא סוג היבוא שאני רוצה. זה לא החשיפה ליבוא שאני רוצה. זה לא מה שאני רוצה. זה גם מה שאני לא רוצה. אני רוצה לבטל את הביטול שביטלנו.

לדוגמא, היתה דוגמא של דבש. ישנה מכסה של דבש, במכסה ללא מכס. היא ניתנה ליצרן מקומי גדול. החיים שלו דבש ותותים. אני לא יודע להסביר את זה, אבל אלה דברים שאנחנו צריכים להדרש אליהם גם במסגרת וועדת הריכוזיות. יתכן, אני אומר יתכן, כי עוד לא ראיתי את הדו"ח הסופי, יתכן שתהיה התייחסות למצב שבו מדינה נותנת רשיון או היתר או זכות יבוא, צריכה לשקול גם שיקולי תחרות, בין היתר מה שלא מפחית ריכוזיות זה לא מה שאנחנו רוצים. זה מה שאנחנו לא רוצים. לגבי מסי קניה ואלקטרוניקה בידורית, יוגיין קנדל: מה זה שייך לתחרותיות, זה ממש לא במגרש שלנו.

שלומי פריזט: זה לא במגרש שלנו, כי אני לא מחלק היתרי יבוא, או מכסות יבוא.

מנואל טרכטנברג: רגע, רגע, אני רוצה לעשות הבהרה סמנטית. תסלחו לי, כי אנחנו כל הזמן אומרים תחרותיות וזה לא נכון. בעברית competition שזה מה שאני רוצה, תחרות ולא תחרותיות. אבל השתרש השימוש בתחרותיות בהקשר הזה, אני לא אלחם נגד זה, אבל הכוונה היא ל-competition.

אבי ליכט: שלומי, אני רק רוצה להעיר שוועדת הריכוזיות שעליה מדובר, לא דנה בזה, זה בעצם השיקולים של משרד המסחר והתעשייה שהוא מאשר את ההיתרים האלה, והוא יכול להגיד, אני כשאני מביא יבוא, אני לא מאשר למי שיש לו כבר נתח שוק, לכן אני הייתי מציע לך להוריד שם את וועדת הריכוזיות בסוגריים.

שלומי פריזט: מה שאני מנסה להגיד, זה במקום שהמדינה נותנת היתר זכות, מציעה מכרז, יכולה היא ורשאית אולי, לשקול שיקולי תחרות בין שאר השיקולים. זה דבר שכן מתחבר, להבנתי, למה שנעשה בוועד הריכוזיות ולכן זה שם. אם לא מתחבר, אני

מוחק ומחקתי, הכל מתחבר אלי בסוף, איכשהו. זה לא כל כך טוב, אבל זה מה שקורה.

אלקטרוניקה בידורית, אנחנו מאמינים שהפחתת מסי הקניה תתגלגל לצרכן, אנחנו מאמינים שרמת התחרות בשוק היא סבירה באופן שיצדיק את זה. לגבי טלפונים ניידים, שזה גם כן בסדר גודל של 235-250 מליו שקל, אנחנו מציעים לקבל החלטה להפחתה, אבל לשים אותה לעוד שנה מהיום, מכיוון שהולכים להכנס מפעילים חדשים, יש תקווה שתתחיל להתעורר תחרות יותר ערה בשוק מכשירי הקצה, שהיום רוב המכשירים עדיין בסופו של יום נרכשים בתוך החברות הסלולריות, לא ברור שאלה האנשים שהיינו רוצים להעשיר אותם, או ברור שלא היינו רוצים. אלה ההמלצות שלנו, זה עומד במסגרת, ה-6 עומד במסגרת ההקצבה של 1.5 שנתת לנו, יוג'ין, ה-0 עובר אותה. אני מדבר על 2012.

גל הרשקוביץ: לא, אני מבין שהפעימה הראשונה היא מיידית. אתה כותב שלגבי האפס, תהיה בדיקה פרטנית, אבל יש לך תאריך סופי? אין לי תאריך סופי.

גל הרשקוביץ: אז שים תאריך, אחרת שום דבר לא יזוז. שים תאריך שאנשים יתחילו להעלות איפה שיש להם בעיה.

שלומי פריזט: ישנם תהליכים שיכולים לקחת גם שנה וגם שנתיים, לא להחלטה, להתאמה. השאלה אם אתה מדבר על מתי ההחלטה הולכת להיות או מתי הכריזה הולכת להיות.

גל הרשקוביץ: אם לא תשים תאריך,

שלומי פריזט: תאריך להחלטה או תאריך לפריסה? להחלטה אין בעיה.

גל הרשקוביץ: זה ה-default זה אתה אומר את זה, עכשיו, בואו תשכנעו אותי, מי שיש לו מה לומר,

שלומי פריזט : להחלטה אין בעיה. נשים תאריך.
גל הרשקוביץ : ההפחתה חלה.
מנואל טרכטנברג : משהו כמו הראשון ביולי 2012.
גל הרשקוביץ : בדיוק. ומי שיבוא יבוא.
שלומי פריזט : הראשון לינואר 2013. אין בעיה. להחלטה אין בעיה, לפריסה
אני לא יודע להגיד.
יוג'ין קנדל : אי רוצה להבהיר משהו בקשר למשפט האחרון שאמרת. אתה
אמרת שהפעימה הראשונה כמה היא שווה?
שלומי פריזט : 6% בתוספת האלקטרוניקה הבידורית, שווה סדר גודל
של 1.3-1.
יוג'ין קנדל : אבל פעימה זה אומר שפעימה שניה לא יכולה להיות ב-2012.
שלומי פריזט : היא לא תהיה ב-2012. אתה צריך להחליט על פריסה.
יוג'ין קנדל : לא, אני אמרתי החלטה, מה ששאל גל בצדק, כמה זמן אתה
רוצה, כלומר, אתה מכין צוות שבעצם הכל יבצע, את כל
הנושאים, אבל תן לזה מוסד לגבי ההחלטה, לא יישום, אלא
סיום העבודה.
רפי מלניק : יוג'ין אם לא יחליטו אחרת בצוות, זה נופל, כלומר, אם
הצוות סיים לעבוד, אז מאותו רגע הכל נופל.
יוג'ין קנדל : לא לא, אם הצוות לא החליט אחרת, ה default שלך.
רפי מלניק : לא, אתה לא יכול אז לעשות את זה ב-2012. כי אין לך
מקורות.
רועי : אם זה הקושי שלך עדיף לך באמת לעשות את זה בדצמבר
2012, אבל שה default יהיה אפס.
מנואל טרכטנברג : טוב, רועי, זו הצעה של הצוות לתחרותיות.
התייחסויות.

אבי ליכט : אני יכול התייחסות משפטית קצרה לפני זה, או שאתה רוצה שאני אדבר בסוף, אחרי חברי הצוות?
מנואל טרכטנברג : תאסוף את כל ההערות.

יהודה נסרדישי : תראו, שלומי, האמת היא שבשבועיים האחרונים קצת השתפרת. תכף אני אגיע לעבר, קודם כל בשבועיים האחרונים, מאד מאד השתפרת, אבל בצורה מאד עקבית וחלשה. דבר נוסף, תקשיב, שלומי, תקשיבו, אנחנו משחקים פה ב-3-1.2 מיליארד שקל. אז אני בונה את הצפרדע הקשה הזה לגבי ירידה של 6% או 50%, אני מכיר את הנוסחאות האלה. הגבוה מביניהם. אני מכיר את זה.

הפעימה השניה, לבטל טוטאלית זו בעיה קשה ביותר. עכשיו, לבוא ולהכניס ללוח זמנים ולהגיד: אני ביולי 2012 רוצה להתחיל את התהליך או ב-2013 – לא. כי אפילו אם זה עוד סיכמתי אתכם, עוד בהפסקה, שאכן כל פריט ופריט יעבור פה בדיקה. יהיו פה בג"צים וזה לא יהיה דבר פשוט, ולכן אני מבקש אני מציע שאל תגעו באפס לפני 2013. זה הסיפור. להשתדל קצת, אדוני היו"ר. להשתפר קצת.

מנואל טרכטנברג : הוא בחור צעיר, הוא צריך אופק.
יהודה נסרדישי : הוא עוד יגיע רחוק, אבל ייקח לו קצת זמן.
(מדברים יחד – לא רלוונטי למהלך הישיבה).

מנואל טרכטנברג : מה שאומר שהעבודה של הוועדה, כוועדה, יכול להיות שיחליטו שלא תהיה שום הורדה, יכול להיות שיחליטו שיהיה רק 2% ב-2013 ואולי עוד 5 עד 2014, הכל פתוח.

יהודה נסרדישי : אני מבקש שכל העבודה על הפעימה השניה, תתחיל ב-2013.

מנואל טרכטנברג : למה? העבודה?

יהודה נסרדישי: ככה, כי אנחנו שמים עכשיו בשנה אחת 1.3 מיליארד, זו בעיה גם בתקציבים וזה יורד מהמזומן. א. אני גובה פחות. אז תוריד את זה גם מהיעד. ויחד עם זאת, אדוני היו"ר, אני אומר בסדר, בלענו את הצפרדע, נלך למכסים על ה-5% או 50% לגבוה מביניהם, ב-2012. נגמור את זה, וב-2013 יתחילו לבדוק דברים דברים ונראה לאן נגיע ולאיפה.

שלומי פריזט: רק הבהרה לגבי מה שאמר יהודה. יש כרגע דיון בתוך הצוות שרוצים 6 או flat שזה אני אגיד כרגע העמדה המסתמנת, או הצעה שעלתה ככה לא מזמן, שנעשה 50% ככה או ככה. הכיוון המסתמן הוא flat 6 לא הגבוה מביניהם, כי אז אנחנו נשאר עם 6 גם כן.

יהודה נסרדישי: נכון. קודם כל תקן את עצמך, לא הגבוה, אלא flat 6 ואני מבקש, אתם יכולים לסרב לקבל את זה, הדיון לפעימה הבאה יתחיל בתחילת 2013 לבדוק את זה. חצי שנה, שנה יבדקו, נגיע למכס 0. קודם כל זה הרבה כסף, זה הרבה עבודה, זה הרבה בג"צים שיעופו פה, רבותי, זה לא עניין, הרי אתה אומר לי תגבה פחות 2 מיליארד, אז אני גובה פחות. אבל פה יעופו בג"צים אדוני היו"ר.

מנואל טרכטנברג: אבל ברור, אין שום בטחון שיהיה אחרת. גל הרשקוביץ: אני רוצה כמה מילים לגבי המהות ואחרי זה כמה מילים לגבי התהליך. לגבי המהות, אני חושב שיש פה הזדמנות מצוינת בהקשר הזה, בהחלט לבצע ברמה הפרקטית, בלי יותר מדי סיסמאות ובלי יותר מדי דיבורים אלא לבצע פעולה שהיא נכונה בהקשר אחד של יוקר המחיה ושתיים, הגברת התחרותיות ושלוש, גם בהקשר של הגברת התחרותיות, גם נושא של הצמיחה ותעסוקה בטווח הארוך וכיו"ב. בעיקר

בהרבה מאד מוצרים שהם מוצרים שבהחלט הם תחרותיים בשווקים תחרותיים והם מהווים משקל די גדול בסל הצריכה של משקי הבית. אפשר לעשות את זה במהלך ההשפעה שלו תהיה מיידית. מבחינת ההרגשה של כל משק בית את הפחתת המחיר הזאת. זה פעם אחת ולכן צריך ללכת על זה.

עכשיו, בחינת התהליך. קצת היסטוריה. הרי תהליך החשיפה של אותם המוצרים האלה היה בתחילת שנות התשעים, מה היה? אמרו: תשמעו, בואו נעשה תהליך ובסוף הרי דיברו על 0, חבל שיורם גבאי לא פה, הוא היה מסביר. איך נולדו ה-12% הזה? האלה שנשארו עוד משנת '90 ועד היום, כמה זה? 20 ומשהו שנה. אמרו תשמעו, בגלל פה נשאר משהו, הסכמי שכר, נדבר, התהליך וכיו"ב ונוריד את זה. אף אחד לא התכוון שה-12% האלה יישארו 25 שנים, אפשר לבוא ולשאול בדיוק א אותם אנשים שהיו בתוך התהליך.

עכשיו, אני לתומי חשבתי שעכשיו כל מה שבאים ועושים, זה בסה"כ משלימים את אותה רפורמה, או את אותה חשיפה, אותו שינוי שכבר היה בתחילת שנות התשעים וכרגע גומרים ומסיימים אותו זנב שנשאר מאז, ואז הייתי בטוח שכרגע יבוא ויגידו: או.קי. בסה"כ משלימים את מה שנשאר מאז, מורידים לאפס בפעימה אחת בהקשר הזה, ואחרי זה, אם תהיה איזו בעיה או משהו כזה, שיבואו ויסבירו. אני כרגע לא רואה שום, אני בסה"כ ראיתי את זה כהשלמה להחלטה לפני 20 שנה, על מנת לסיים אותה. זה הכל. עכשיו מה אומרים לי? לא, בוא נתחיל בפעילות נוספות. נו, באמת, זה פשוט לא עולה בקנה אחד עם אותה התחלה שהיתה ולא הסתיימה לפני 25 שנה. עכשיו, מה יקרה? נשאר את ה-6% ובעוד 25 שנה היה עוד

וועדה שתשב ותגיד: רגע, יש 6% איך, 6%, שתי פעימות, 3% ו-3%. זה מה שיקרה.

מנואל טרכטנברג: מותר לי להגיד מה זה הסימפטום, זה חצי של החצי של החצי.

גל הרשקוביץ: כן, של החצי של החצי של החצי. זה מה שיקרה. בואו לא נשכח מאיפה זה בא. עכשיו, תראו לי, אמרו לי: לא, גל, תשמע, יש את הסכמי הסחר אולי זה כמה נקודות נקודתיות, שירצו להגיב וכיו"ב. להגיד לכם שאהבתי את זה? לא. אני חושב שזה לא נכון. אני חושב שהיה צריך לעשות את האפס הזה מהתחלה. אמרתי, טוב, יש כמה נקודתיים, נבדוק, נראה, הסכם סחר, אנחנו אוטוטו גומרים את הסכם הסחר. מה אתה מפריע, עוד מעט נגמור, תן עוד טיפה זמן, עם קוריאנה אוטוטו נגמר, אנחנו כבר בסוף. לא, אומרים לי, סין. באמת, אנחנו ממש היצואנים הכי גדולים של סין. אני חושב שהפרומיל של הפרומיל של הפרומיל זה בעצם היצוא הישראלי לסין, ועכשיו כל מה שהסינים מחכים, שנסביר להם עכשיו למה לא נוריד להם את היבוא שהם שולחים אלינו בפרומיל של הפרומיל ואוטוטו הם משנים את כל הסכמי הסחר של סין מול ישראל. נו, באמת.

מנואל טרכטנברג: אנחנו בשיחות עם סין?

גל הרשקוביץ: כן, בשיחות ואנחנו בשיחות כבר עשרים שנה. אז אמרתי טוב, בסדר

יהודה נסרדישי: זה נכון או לא נכון?

גל הרשקוביץ: כן, זה נכון. עכשיו אמרתי בסדר. איך אתם אומרים? בואו נזרום, נזרום וטעיתי בקטע הזה, אמרתי נזרום, לא הייתי צריך להגיד נזרום. נזרום בשתי פעימות, 6% ואחרי זה. עכשיו,

מה אומרים לי? נעשה 6% האפס אלוהים יודע מתי יהיה, נתחיל את זה מתהליך – סליחה, אנחנו לא בתהליך של שימועים. אנחנו מקבלים את ההחלטה ברמה של לרדת לאפס, רק אמרנו שבעקבות הערה שהיתה, שאוטוטו גומרים את הסכמי השכר, אבל סה"כ אמרנו או.קי. נתחום את זה בזמן, כי הזמן הזה נדרש על מנת להאיץ את הגורמים שמנהלים את המו"מ, את אותם המהלכים על מנת שינסו ולסיים, אמרו אוטוטו יגמרו, זה לא עכשיו הולכים לאיזה תהליך של שימועים וסיפורים. מה פתאום, זה התחיל מזה שאמרו: רגע, אוטוטו תן לנו לגמור את המו"מ שאנחנו אוטוטו הולכים לסיים. משם זה בא. אז אמרנו: או.קי. בקטע הזה נראה. עכשיו אומרים: לא, צ'ק פתוח. בעוד 20 שנה נפגש. ממש לא. לכן אני בא ואומר: תראו, אם אתם באים ואומרים שאוטוטו הולכים לסיים, ואולי יתברר שיש איזה צעצוע שאני לא יודע איזה נימוק יהיה שלא משתרשר לתוך הזה של הצרכן – בסדר, בואו נבדוק. לגבי הנושא של החקלאות נעשתה עבודה פרטנית מצוינת עם רשות המסים יחד עם משרד החינוך ויש רשימה שכרגע היא רשימה שאפשר ללכת אתה. ואומרים: טוב, בואו נבדוק, בואו נראה, בסדר. עדיין צריך לתחם בזמן. האפס הוא ה-default אנחנו מדברים על אפס, אם אפשר היה לדעתי היה צריך לעשות את זה מחר בבוקר. אבל אומרים: או.קי. ניתן זמן, מה ניתן זמן. בסדר. אבל לבוא עכשיו ולהגיד: תראה, נחכה אני לא יודע למה, כי אולי מישהו יבוא ויגיד איזה משהו? אני בכלל לא בתהליך של שימוע. ממש לא. אנחנו בתהליך של אפס, כל מה שאנחנו אומרים זה נותנים טיפה זמן לסגור את הסכמי הסחר, ובנוסף הממשלה רוצה לחשוב עוד

פעם אם יש איזה משהו נקודתי, אני לא יודע מה, אני לא מבין על מה. אז בסדר, אבל אם עכשיו הכוונה לפתוח את זה בלי שום תאריך, ממש לא. אני חושב שמה שנעשה פה, ונלך, אתם יודעים מה, עד סוף 2012 שנה פיסקאלית, שימושים, מקורות, לא רואים, כן רואים, שנת הראשון ל-2013 זו שנה שנראה כבר את המקורות. אני בקטע הזה, זה הרחוק ביותר שניתן ללכת.

עכשיו, לגבי נושא הגביה, יהודה. בואו לא נתבלבל, אתם לא אחראים על המדיניות הפיסקאלית. ערן, אתה לא אחראי על המדיניות הפיסקאלית, ברור לי שאתם תגבו פחות. אנחנו ציינו את זה פה ואנחנו רשמנו את זה פה לפנינו, ואנחנו רואים את זה כשימוש לכל דבר וזה בסדר. אני יודע שתגבו יותר, כיוון שאתם תעמיקו את בסיס הגביה, אז אנחנו נתחשב בזה אחרי זה, יהיה לנו מינוס זה, ואחרי זה פלוס כמה מיליארדים טובים כתוצאה מהעמקת הגביה, ואז גם אולי תאפשר לנו להוריד את ה-6% הנוספים במסגרת העמקת הגביה שתהיה במהלך 2012.

יהודה נסרדישי: גל ידידי, תראה, הנאום שלך הוא חוצב להבות, אני באמת מעריך אותך ולא נוח לי, אתה קולגה שלי, ואני אשאר חבר אתך לנצח. זה לא יפריד בינינו. תקשיב גל, עשית נאום מאד חוצב להבות.

גל הרשקוביץ: עוד לא סיימתי, יהודה.

יהודה נסרדישי: מכס איננו רק מכשיר גבייתי, אלא הוא מכשיר של ויסות, של לשמור על הייצור המקומי, הסכמי סחר – אני מבקש ממך, לפחות תכבד אותי, אל תזלזל בדברים כאלה שנבנו לבנה אחרי לבנה עשרות שנים. ולכן מה אומר לך מנהל רשות המסים? הוא אומר לך דבר פשוט: הכנעת אותי, עכשיו תוריד לכולם 6%.

מה אני אומר לך? תן לנו עד 2012/2013 שאנחנו נבדוק את זה, אתה רוצה תאריך? ב-1.1.2014 עביר את כולם -0.

גל הרשקוביץ: אני חושב ששנה זה זמן – קודם כל יהודה, בקטע הזה, אתה הכנעת אותי. אתה יודע יפה מאד, אני מאד מכבד אותך, ולכן גם בהקשר הזה מאד כיבדתי את דעתך ובאמת הלכתי למשהו שממש לא חשבתי שהוא נכון. לכן אני בא ואומר, יש לכם שנה שלמה לשבת ולסגור את כל מה שאתם רוצים, לא צריך לזה שנתיים, לא שנתיים ולא שלוש, שנה שלמה. אני מכבד מסכים ומקבל בקטע הזה.

יהודה נסרדישי: זה לא מספיק.

מנואל טרכטנברג: סליחה, יש הרבה אנשים שרוצים לדבר. כן, יוג'ין.

יוג'ין קנדל: אני רוצה להגיד שני דברים. הסיבה לשתי פעימות, לפי דעתי, אני לא יודע מה היתה הסיבה האחרת, כי אני לא חבר בצוות, אבל לפי דעתי, הרי הם התחילו מזה שאתה רוצה להוריד מכסים רק אם הם מתגלגלים לצרכן. ואפריורי אתה לא יודע מה מתגלגל לצרכן, ולכן לפי דעתי, שתי פעימות זה לא כל כך משנה אם זה 6 ו-6 או 4 ו-8, זה לא כל כך משנה. מה שאתה רוצה לעשות זה ללמוד על הראשונים, ואז להחליט מתוך אלה, אפילו אם אף אחד לא מתנגד, גל יסכים, שאם שום דבר לא יתגלגל לצרכן, אז הדבר הזה אני לא בטוח שאני רוצה לעשות את זה. ואם יתגלגל 20% זה גם אולי לא מספיק, כי אנחנו, תזכרו, שאנחנו לא מורידים מע"מ שמתגלגל בסדרי גודל של 40%. זה לפחות צריך להיות מעל זה. אחרת, יותר פשוט לגלגל את המע"מ לכולם.

גל הרשקוביץ: זה הכל מעל זה, תראה את הרשימות.

יוג'ין קנדל: לא, אבל זו רשימה שאנחנו צופים. אני אומר שצריך למדוד את זה בצורה מאד מדויקת וזה לוקח קצת זמן. לכן אני חושב, ואני מסכים דרך אגב, שצריך לעשות dead line אם זה יהיה בסוף 2012 או תחילת 2013 אני חושב שפחות חשוב, מאשר יותר חשוב שזה ייתן קצת זמן למדוד את זה.

דבר שני, אם אנחנו מסתכלים על טלפונים, אז אני לא בטוח למה לאשר היום ביטול שייכנס לתוקף בעוד שנה, אני חושב שאז צריך לעשות את אותו דבר. למה שאנחנו לא נוריד את זה ונמדוד את זה, כי יכול להיות, תזכרו שהטלפונים כמעט ולא נמכרים לבד. אתה קונה טלפון כעסקה ארוכת טווח ובעסקה הזאת,

רפי מלניק: ואז יגידו לך שהמחיר לא מתגלגל על הצרכן. יוג'ין קנדל: בדיוק. אז לכן אני לא בטוח שזה מאד יעיל. אבל בכל מקרה, בואו נעשה בדיוק את אותו דבר מה שאנחנו עושים למעלה, בואו נעשה למטה. הרי מבחינתנו, אנחנו לא מיצרים טלפונים ניידים, מבחינתנו מכס על טלפונים ניידים זה כמו, מס קניה זה כמו מכס. לכן אני חושב. דבר שני, פה ההבחנה של מנואל בין תחרות לתחרויות היא בדיוק במקום. כי מה שאתה מנסה, אתה מנסה לעודד תחרות אם אתה מצליח, אבל אתה כן פוטנציאלית כן פוגע בתחרותיות, כי יש לך במה לסחור מול היצואנים הישראליים. ז"א זה לא משהו שאתה, וזה שלא חותמים, צריך לעודד את משרד התמ"ת. אבל יש בפרוש, תשימו לב שבאירופה ובארה"ב אין לנו מכסים, איפה שאנחנו חתמנו על הסכם אין לנו מכסים, חוץ מאשר על תוצרת חקלאית וגם שם לוחצים עלינו וגם שם צריך לתת משהו. אתה

מבין? כי אחרת, אם אתה לא תבטל לבד, הם ידרשו משהו אחר.

רפי מלניק: די, נגמר הסיפור.

יוג'ין מלניק: לא, לא נגמר, בארה"ב יש נושאים בחקלאות שעדיין נשארו על הפרק, הם עדיין לוחצים.

גל הרשקוביץ: בחקלאות ובהיטלים של אירופה בוודאי שיש מכסים.

קרני פלוג: אני חושבת שההמלצה היא בעיקרון נכונה והוויכוח פה אם להתחיל את הבחינה של ה-6% הנוספים מיד או לא מיד, מה שנראה לי ברור, ונדמה לי שזה בעצם מה שיוג'ין אמר, זה שצריך שחלק מההחלטה תהיה לעשות מנגנון שיבדוק את ההתגלגלות של ההפחתה הזאת לצרכן הזה, וזה דבר שצריך ללכת עם זה. מעבר לזה, אני מניחה שיש גם שאלה של האם יש איזשהם מוצרים שבהם הפגיעה בייצור המקומי יכולה להיות יותר בעייתית מאשר במקומות אחרים. במיוחד בהפחתה הנוספת.

רפי מלניק: בשביל זה יש את הצוות.

מנואל טרכטנברג: בדיוק, הצוות הזה צריך לבדוק כמה דברים. כלומר, אחד זה הנושא של האם זה מגיע לצרכן, והשני זה האם יש פגיעה בייצור המקומי.

קרנית פלוג: או.קיי. ואת הבדיקה צריך לעשות במהלך השנה והצוות צריך לעצב אותו. זהו.

רפי מלניק: העמדה של גל מקובלת עלי לחלוטין. אבל אני חושב שבהנתן שיש לנו מגבלת תקציב מבחינה פיסקאלית ואנחנו לא יכולים לעשות את כל המהלך מיידית ואנחנו צריכים איזושהי הדרגתיות בגלל המקורות שלא עומדים לרשותנו, ובגלל המטרה שהצבנו לעצמנו והיא להשפיע כמה שאנחנו מסוגלים

על יוקר המחיה, כלומר, על גלגול מיידי למחירים לצרכן. אני חושב שיש פה שתי אופציות. אופציה אחת זה מה שהוועדה מציעה, זאת אופציה בסדר, להוריד את המכסים על הכל פרט לדברים שהזכרת, ולראות מה קורה. אופציה אחרת, יכול להיות שאין לנו את הידע, יכול להיות שאין לנו את הכלים. אבל אופציה אחרת היא בואו נפחית את המכסים ומסי הקניה על המוצרים שאנחנו יודעים שזה מתבטא מיד במחירים לצרכן. כי אלה ענפים תחרותיים ולכן המחירים מיד ייראו, ונעשה את זה בשני שלבים. כלומר, לא נלך 6% flat אלא ניקח את מגבלת התקציב שלנו, ונשתמש בה במוצרים שיש להם השפעה מיידיית על המחירים לצרכן. אם אין לנו את הידע הזה, אז אין ברירה אלא ללכת על מה שיש.

אבי שמחון: בכל זאת יש משו שמפריע לי. תראו, תקחו למשל את הסיפור של בננות. בננות זה פרי טרופי ופרי טרופי צריך כמות עצומה של מים. אז מה אנחנו עושים? המדינה מסבסדת בכמה עשרות מליוני שקלים, אל תתפשו אותי על המספר המדויק מסבסדת בכמה עשרות מליוני שקלים בתי רשת, שנועדו להפוך את זה מפרי שצריך כמות עצומה של מים, לפרי שצריך כמות גדולה מאד מאד של מים, חלקם של המים האלה זה מים שפירים. ומה אנחנו עושים פה? אנחנו גם נותנים להם סובסידיה, אנחנו גם מאבדים כמות גדולה של מים, שזה סובסידיה עקיפה שגם שווה כמה מליוני או עשרות מליוני שקלים, והצרכן הישראלי מקבל בננות גרועות ביוקר, במקום בננות טובות בזול. עכשיו תגידו לי: המון עובדים בפריפריה וכו'. לא. את הבננות מייצרים בין 10 ל-15 קיבוצים, שהקיבוצים לא יתמוטטו, וכמובן עוד הרבה עובדים זרים. אז זאת דוגמא אחת.

דוגמא שניה זה אמנון. שוב, כמה קיבוצים מגדלים אמנון? שניים? ויש 8 מליון צרכנים שצריכים לשלם יותר עבור הדגים שלהם. 8 מליון צרכנים, אם אתה רוצה שאני אדייק, 7.8 מליון. זהו.

מנואל טרכטנברג: עוד התייחסויות?

שחר כהן: למה מסי קניה? א. אני חושב, אני לא יודע מבחינה פוליטית, אבל אם יש מקום לסמן כמה ענפי חקלאות שבהם אפשר לבצע מהלכים, בעיני זה כיוון שהוא ראוי לגמרי. השאלה אם אנחנו רוצים לפתוח חזית שם. אני לא יודע.

גל הרשקוביץ: אנחנו פותחים חזית. כן, קודם הסברתם לי שאנחנו הולכים בדיוק לפי האני מאמין, לפי הזה, אז עכשיו זה פתאום חזיתות? אז בבקשה, לא חזיתות.

(מדברים יחד)

אייל גבאי: מי זה משרד החקלאות? משרד החקלאות זה האבא של המונופול ששומר עליו מכל הכיוונים. הדבר היחידי, דיברת על חקלאות. דבר ראשון ששאלתי את יוג'ין, זה השקף היחידי? אמר לי כן. אמרתי וואלה, זה מה שיש בחקלאות?

מנואל טרכטנברג: לא, סליחה, יש פה גם דבש. על הדבש ועל העוקץ.

אבי ליכט: אני קצת מודאג מההמלצות האלה ואני רוצה להסביר למה, בסופו של דבר יש פה מהלך די דרמטי. אני לא יודע איזה תשתית עובדתית יש למהלך כזה שבעצם אומר להוריד עכשיו flat ב-6% את כל מוצרי היבוא. אני לא יודע מה ההשפעות שיש לדבר הזה. מבחינה משפטית, נניח שיתברר שאין לבן אדם זכות קנויה להמשך מדיניות פיסקאלית ואין בעיה לעשות את זה, אבל מה אם יתברר לנו למשל שההפחתה הזאת מ-12 ל-6 יכולה לפגוע באיזה מפעל מסוים שדווקא יש לנו, החשש שלי

בכלל בצוות התחרותיות זה שאין מספיק תשתית עובדתית לכל הדרמות שתכף נדבר עליהן. אין לי בעיה, אני רק רוצה לדעת איך אני מגן על זה אם יהיו עתירות. ויהיו עתירות, שיהיה לכם ברור. והדבר הראשון שישאלו אותנו זה מה היתה התשתית העובדתית שלכם למה שאתם עושים. כי אם אתם אומרים למשל שהולכים בשתי פעימות, למשל, כי יש שיקולים ייחודיים, אז למה השיקולים הייחודיים האלה לא רלוונטיים כבר בפעימה הראשונה? יכול להיות שאותו שיקול יחיד, כמו העדר תחרות סחר חוץ, חקלאות, אני לא יודע מה, כל הדברים שכתבו פה, רלוונטיים גם לפעימה הראשונה. אני מתקשה להסביר לעצמי מה ההבחנה.

מנואל טרכטנברג: זו למידה.

אבי ליכט: למידה למה? דבר שני, אני לא יודע להסביר למה החקלאות בחוץ. כלומר, צריך שיהיה לנו איזה פרמטר, כי יבואו ישר וישאלו אותנו למה הלכתם דווקא על החקלאות. למה לא מפעלים בפריפריה, למשל. ואנחנו נצטרך להסביר, בהנחה שהממשלה תאמץ את ההמלצות ובאמת תפחית את המכסים על אתר, מה היתה התשתית העובדתית שלנו. למה המסקנות כאלה. אני מנסה להיות עדין, אני מנסה להסביר שגם אם אין לבן אדם זכות קנויה להמשך מדיניות פיסקאלית, יש לו מדיניות קנויה שהממשלה תתנהג בהגיון, בסבירות ובשוויון. ואני מתקשה, גם אם אין לי עמדה ערכית לגבי המהלך כן כו לא, למצוא את הרציונל של השתי פעימות ולמצוא את הצוות של כלים ייחודיים רק בפעימה השניה.

ערן יעקב: טוב, אמנם אני לא חלק מהוועדה וכו', ואני מבין שהדברים חשובים, אבל כמי שבכלל מעל עשור מתעסק בעניין של

הפחתות מכסים, ומסים בכלל, אני אומר לכם, וגם תהליך החשיפה שהיה, צריך לומר שתהליך החשיפה הוריד את המכסים מעולם של 80-90-120-150% ל-12%. וזה באמת השפיע על המחיר. אבל בעולם של מכס שנע עד 12% מכסימום ובעולם שהיום הוא בעיקר, בעיקר חלק ממנו מגן על תעשייה זו ואחרת, טוב, לא טוב, אני אומר לכם שיש תעשיות שגם הפחתה מ-12% ל-6% הורגת אותן. טוב, לא טוב שיחשוב מי שיחשוב, רק אני אומר לכם את העובדות כרגע. מתוך נסיוני, מתוך הבנתי. ואני אומר לכם בצורה מאד ברורה, שהפחתה של מכסים בשעור, נניח שאני מבין את ה-6% עושים flat הליך חשיפה, שהפחתה מ-6 ל-0 וכו', השפעתה על המחיר בדוק, השפעתה על המחיר היא מינימלית. בעולם של תמסורת נמוכה, בחלק גדול מהמוצרים שבהם יש ריכוזיות, הבעיה בכלל לא במכסים, ויש ריכוזיות ונתנו פה דוגמא את הדבש שאני הבאתי אותה לשלומי ויש עוד דוגמאות רבות אחרות שאנחנו בעולם של להפוך מיצור מקומי חלק קטן ואחר למנופולים ביבוא, שזה המשמעות וזה להעביר כסף מרשות הממשלה לרשות יבואן כזה או אחר. חד משמעית, אין פשרות בעניין הזה. לא על הכל. יש 9000 פריטים בעולם המכס. 9000 פריטים, זו המשמעות. לעשות משהו גורף, אני אומר לכם, אני שם פה את הראש המקצועי שלי, למרות שאני אומר דברים בניגוד אולי אפילו למנהל רשות המסים בעניין הזה. אבל לפחות הוא מאפשר לי,

יהודה נסרדישי: הוויכוח הוא על הפעימה השניה, על הראשונה אני מסכים על השולחן.

ערן יעקב: אבל יש פלורליזם ברשות המסים ואני חושב שנכון להביא אותה לפחות אליכם לוועדה, תקבלו החלטות על בסיס מה שאתם רוצים. אבל לפחות, תבינו את העובדות. והמשמעויות כפי שאני רואה אותן, כמישהו שבתהליך הזה לא מעט שנים, ואני אומר לכם שאנחנו הראשונים שרוצים להפחית מכסים. לא צריך להתבלבל. הראשונים, אבל התחושה שאין משרד תמ"ת שיודע נגיד הסכמי סחר, אין מי שיבוא וכרגע אומר לנו מהצד השני מה המשמעות של מה שאנחנו עושים, כי אנחנו מרגישים שאנחנו יודעים את הכל כרגע, וזה בסדר, ובעולם של יתרון יחסי ועקומת תמורה גבוהה יותר הכל בסדר. אבל אני אומר שמעבר לכך יש בתוך כך, כשאני מדבר על שעורי מכסים היום שהם לא גבוהים, המשמעות על התחרותיות אני אומר לכם, בחלק מהדברים, תהיה מינורית ויחד אתה תפגע בלא מעט דברים שאנחנו רוצים להגן עליהם.

תראו מה קורה בעולם. אין מדינה בעולם ששעור המכסים כמעט כמו שמדינת ישראל, ש-90% מהטובין במדינת ישראל מיובאים בפטור, מעל ל-90% בתעשייה, זה המצב, שלכאורה נראה פה, בכל, המשמעות של טובין היום במדינת ישראל 90% מהטובין שמגיעים למדינת ישראל, פטורים.

גל הרשקוביץ: אני ראיתי את המצגת הזאת, אתה מבלבל בין מספר הפריטים לבין-

ערן יעקב: לא מתבלבל, גל. עוד דבר אחד. גם בהשוואה בינלאומית כשאני מסתכל על מדינות מאד נחשלות, ארה"ב, אירופה, תסתכלו שם על שעורי המכסים, תראו מה קורה. האמרה של משרד התמ"ת כשאני אומר לכם, השכל לא נמצא תמיד, צריך לשמוע גם את האחרים, ואני נראה כאילו אני מציג איזו עמדה שלהם,

כשבעתם זה פוגע בהסכמים העתידיים ויש הסכמים היום, נגיד בכלי רכב זה קוריאנה, יש כרגע עומדים על הפרק הודו, ותבדקו את שעורי המכסים שם. תראו שה-trade off הזה קיים. כלומר שעורי המכס הם לא גבוהים, המשמעות לא גבוהה, מה שאנחנו הצענו, ואני חושב, צריך להפחית את המכסים, צריך להפחית אותם איפה שיש תחרות. ודוגמא: בטקסטיל יש תחרות, אפשר להפחית לאפס, לא צריך להגיד לזה, אפשר להגיד את זה. יש תחרות בטקסטיל. אין שום בעיה. באלקטרוניקה בוודאי שיש תחרות. להפך לאפס מחר בבוקר, יש לנו נסיון מעולה עם זה. הורדנו, דקה אחרי זה זה ירד. או.קי. בפלאפונים ברור שזה ייעלם. יש ארבע חברות סלולה שייקחו ואנחנו נעביר 300 מליון מהמשלה לחברות הסלולר, אז זה בסדר, רק תבין שזו המשמעות.

גדי פראנק: משהו אחד או שני דברים קצרים. אחד, אני חושב שכלכלית נטו האמירה שהירידה מ-12 ל-6 דינה כירידה מ-6 ל-0 או שהירידה מ-6 ל-0 היא פחות מזה, זה בדיוק הפוך להגיון הכלכלי. כי 0 הוא מספר אחד שאין בשום מקום אחר. אין לך מ-100 ל-1 אין לך שום מספר שמזדהה לאפס. אפס הוא לחלוטין נון תעריף, ברגע שירדת לאפס, אני לא צריך להתעסק אתך בתור – אם זה צרכן פרטי, או אם זה יבואן קטן, שיצטרך לרוץ בדיוק אחרי פקיד המכס ולהתקשקש אתו על 9000 פריטים וכן באותו רגע למצוא אתו למה זה ככה ולמה זה ככה. תאמין לי, אתה היית בצד ההוא ואני הייתי בדיוק בצד של אותו אחד שהיווה 2.5 או 2500 דברים, וכן, כשאתה לא היבואן הגדול, כשאין לך את העמיל מכס שרץ אחרי הפקיד מכס, ואתה צריך ללכת בעצמך להתקשקש אם זה מכס תל

אביב או בבו גוריון, אתה תאמין לי, אתה לא תעשה את זה, בטח אם אתה צרכן פרטי, ואם אתה יבואן קטן, אתה תשתגע בשביל לעשות את זה, ואתה כל דבר חדש שאתה תבחר לייבא ולהתחרות בגדולים, אז תחשוב עשר פעמים בגלל הדבר הזה.

ערן יעקב: אבל הנון תעריך יעבור במכס.

גדי פראנק: אבל המכס ברגע שהוא לא אפס הוא הגדרתית נוון תעריך בריה כי אתה צריך לרוץ.

שלומי פריזט: הוא דווקא תעריך בריה בהגדרה, הוא תעריך בריה בהגדרה גל הרשקוביץ: אם אפשר שתי מילים, אני חושב, אני משוכנע שצריך לעשות את זה, שבהחלט ישנה תשתית שאני יודע שנאספה, אני לא יודע אם היית עד כדי כך ער לזה, נעשתה עבודה מאד מקיפה במהלך התקופה האחרונה,

שלומי פריזט: תכף גם נעשה מצגת.

גל הרשקוביץ: ורצינית בשיתוף גם משרד החקלאות, משרד התמ"ת, משרד האוצר, שיתפו פה הרבה מאד אנשים, הרבה מאד זמן לבוא עם זה. לכן אני משוכנע ואני בטוח שצריך לעשות את זה, ובהחלט צריך להציג את זה, שאפשר להציג תשתית מאד מאד סבירה, שתעמוד בכל המבחנים, הן השווינוניות, סבירות וכיו"ב, שתתמוך בתהליך הזה ואני בטוח שזה יקרה. לגבי האם אתה שואל, קריטריון צריך להיות שבעקבות, נגיד, מעבר ח-6% הקריטריון שלא תפגע התעסוקה,

גדי פראנק לא.

גל הרשקוביץ: ממש לא. כן צריכים להיות ה-guide lines או העקרונות שעמדו בפני הצוות המקצועי שישב, מה הנחה אותו מבחינת ההמלצה להגיש ל-6 או אחרי זה ל-0 או החקלאות או כיו"ב,

אני לא רוצה להכנס לזה. אני יודע שיש את זה, והסעיף הזה יוצג.

גדי פראנק: בסדר, אם יש אז יש.

שלומי פריזט: אני אתחיל הפוך, בגדול מה שאומר ערן איננו נטול הגיון. אבל במקומות שבהם אנחנו סבורים שיש תחרות, אנחנו באמת לא רואים בעיה. אין בעיה ולא צריכה היות בעיה, וזה רוב הכסף בכל ה-6, רוב הכסף מגיע במקומות סבירים, ולכן יש לנו את הצוות שילך אח"כ מה-6 ל-0 וינתח את זה פריט פריט. מה שאייל אומר לגבי החקלאות, אני אגיד את זה בשתי דרכים. אחת: יש במדינת ישראל בעיה קשה בתחום מחירי המזון שבא ככל הנראה גם מזה שהחקלאים יודעים להתאגד, גם מזה שאין לנו הרבה יצרנים. לפחות, לפחות אני, אני יכול להגיד מה שאני יודע, מה שאני לא יודע אני לא יודע להגיד. את הדבר הזה צריך לפצח. האם זו החלטה של יוקר מחיה נטו? לדעתי לא. ולכן ז אושר לשלב השני, כי זה לא נטו יוקר מחיה, בנטו יוקר מחיה אתה צריך פה חשיפה טוטאלית. נטו.

גדי פראנק: מה ההבדל בין פעימה ראשונה לשניה. אני לא מצליח להבין. אם יש לך אינטרס להגן עליו, תגן עליו ב-12.

מנואל טרכטנברג: אני אענה על זה. קודם כל אחד הדברים בדיון זה שיש חוקים שעובדים בכל ההיסטוריה. באנגליה, במחצית השניה של המאה ה-19, אם אתה קורא, ואני עשיתי קורס של היסטוריה ואתה תקרא כל מה שהיה ונאמר בפרלמנט, זה בדיוק כמו פה. אותו דיון. אני לא אומר אם זה לטובה או לרעה. הנושא הזה של מידת ההגנה על האוכלוסיה המקומית, זה מה שנקרא ה"קונגלאו" מה שנקרא בחקלאות, זה תמיד חוזה לאותם מקומות וזה בסדר. מה עומד על הפרק? העיקרון

מכסים שכדי למצות אותו אתה צריך 0 מכסים ושום מחסום שמונע. יתירה מזאת, אתם אומרים מה עם האחרים שיש להם מכס? הם פוגעים בעצמם. למשל, יש תאוריה, אני פשוט אומר את זה למען הרקורד, יש תאוריה שמשפיעה על האיפה ומתני. כשאתה נמצא מול האחרים במצב של אחד מול אחד. במצב של אחד מול רבים זה כבר לא עובד. כלומר, האופי הוא ממש ככה. אז אני אומר,

שלומי פריזט: ממש במילה וחצי: בהשוואה לאירופה ולאר"ב במכסי הגנה, מקום שבו השווקים הם ענקיים, התחרות המקומית שנהנים האירופאים ונהנים האמריקאים היא אדירה. אם הם מחר סוגרים את היבוא שלהם למלט, וואלה, לא קורה כלום לאר"ב של אמריקה. אם אנחנו סוגרים – נגמר הסיפור, אדוני. 9.6 בתוך משקל תשומות הבנייה.

מנואל טרכטנברג: פה מה שהכי חשוב זה הדינמיות. הדבר האופטימאלי למשק הוא היקף העסקים. הדבר החשוב הוא הדינאמיקה שזה גורם. מה זה גורם? כן, לצערי סגרו מפעלים, זה מה שחייב לקרות בכלכלת שוק, שהמפעלים שהם פחות מהירים ולא מצליחים להתמודד בשוק העולמי, ייסגרו התשומות לפני הייצור יעברו לאלה שכן מסוגלים. האם נגרם נזק נקודתי לאנשים? כן. אני לא אשכח את ההוא שנפטר כבר, מקריית אתא. זה קורע א הלב, הבן אדם הזה באמת, היה סבל והוא לא נקלט במשהו אחר. אני חושב הרבה על הדברים האלה, כי לי איכפת גם מהבן אדם הזה. והבן אדם הזה ולכמותו המדינה צריכה לדאוג באמצעים אחרים. לעשות את זה עם כבוד, ומתי שמותר, כהכשרה מקצועית שתביא אותו למקום אחר ולתת לו רשת בטחון, אבל לא למנוע את ההתייעלות של המשק כולו,

ולתת לכוחות השוק לעשות את שלהם ולתרום יחסית. זה קרוב, לא צריך שום תשתית ראייתית. כלומר, מה שקרה זה כפי שגל אמר, הנשק נלקח ברמה מסוימת של מכסים כי זה הכוחות של הכלכלה המדינית וזה בסדר, אנחנו לא יוצאי דופן. מדי פעם יש לך הזדמנות לעשות תיקון וזה מה שקורה עכשיו. אני אומר לך, שהדבר הזה של להוריד ל-6% יכניס את המשק לתזזית שהיא התזזית הנכונה. לאמור, יש לך, אני לא יודע כמה, אבל יש לך סקטורים לא מעטים שהם נהנים מההגנה הזאת ומחזיקים גם את המחירים גבוהים וגם חוסר יעילות, זה יכניס אותנו ללחץ, כי יש את הלחץ המידי של ה-6% ואת הלחץ הצפוי גם אם הם מצפים שיתחילו לפעול מחר בבוקר. יתארגנו, זה בסדר. יתחילו להתארגן כדי למנוע את זה. זה לגיטימי ובתוך זה כן יהיו מקרים אמיתיים, כי שם יש שיקולים מאד פרטניים שבהתאם להם לא צריך לרדת לאפס.

אבי ליכט: ולעלות מ-6 ל-10 למשל?

מנואל טרכטנברג: בוא נאמר ככה, אתה צריך להבין, הפנסיה זה לא 12, זה לא 6, 6 זה השלב שמאפשר לך לעשות מה שהוא *feasibly* כיום, לתת את זכות השימוע, אם תרצה, או הערעור או *what ever* לשלב השני, אבל אתה צריך להיות ברור שאתה הולך לאפס, כי זה מה שנכון כלכלי *across the board* אתה מבין, החיים הם אף פעם לא שחור לבן, לכן אתה נותן איזשהו משחק שם אפשרי. אני מרגיש לגמרי שקט ובטוח מקצועית עד הקצה בעניין הזה. זה הא"ב של הכלכלה, כל הכתובים בעניין הזה, מה שאתה רוצה, אתה יודע, ככה התחילה הכלכלה, זה רשמית, זה הדברים הכי בסיסיים זה שם. לכן אני מרגיש גם בטוח ואני אומר לך, זו הזדמנות נהדרת למשק הישראלי

לעשות מהלך. שמע, מהלך החשיפה שנעשה, זה הביא את המשק, אתם צעירים, אבל המשק הישראלי, אתם לא זוכרים את שטיחי כרמל ושפירא, אתם יודעים מה זה?

אבי ליכט: כן, אני זוכר.

מנואל טרכטנברג: התודעה שיש לי מהדברים האלה, הזכרון של ראש וועדת הכספים של הכנסת מחזיק במונופול 700% מכס. אתה יודע, זה פשוט משהו מטורף. זה מה שהיה. וזה סימן מה שהיה המשק הישראלי. אז יש לנו פה הזדמנות לעשות מעשה. עכשיו, לגבי החקלאות. כבר היינו בסרט הזה וזה בסדר. עוד פעם, חקלאות זה חלק לא בגלל שיש לו לובי. אם לא היה לובי, אני הייתי עושה את זה. כלומר, זה אחרת. זה נכון, ולכן זה נאמר ככה, זה אחרת.

אייל גבאי: אבל למה ואיך זה אחרת? אתה מממן אותם בעוד שלושה דרכים? למה לא? איזה דברים אתה מוריד?

מנואל טרכטנברג: לא לא, תן לי להגיד. החקלאות זה אחרת במובן שאני לא רוצה שכוחות היתרונות היחסיים הגלובליים יביאו בהסתברות גבוהה לסגירתה של החקלאות במדינת ישראל. לא רוצה את זה. עם שטיחים אין לי שום בעיה.

אבי שמחון: החקלאות לא תסגר בשום מקרה.

אייל גבאי: אבל למה?

אבי שמחון: גם אם תעשה אפס מכס לא תסגר.

אבי ליכט: מה עם האתוס הציוני? מה קורה לכם, אני ממש – לא היית בבני עקיבא, אייל, אני לא מבין אותך.

אייל גבאי: אתוס ציוני, תקשיב, שגל יסבסד את זה, שיכתוב בתקציב כמה זה עולה.

(מדברים יחד)

מנואל טרכטנברג: אני מיד מגיע לשם.

אבי ליכט: אבל זה גם כתוב ככה בשקף, השקף הולך מסים או תמיכה. מנואל טרכטנברג: אייל, אני מגיע לשם. החקלאות זה אחרת, יש הרבה מאד מעגלים של externalities לפעילות החקלאית. ולכן, זה נכון שאם אתה עושה סבסוד ישיר, זה יותר שקוף, זה לא פחות בעייתי לטווח ארוך, כי עוד פעם, הדוגמא של אירופה היא מאד מאד בעייתית בהקשר הזה. אבל אני מוכן לשקול את זה. אני אומר שכל מה שקורה, הרי כיום אין בסמכותך להציע החלפה כזאת. אין בסמכות שלך/שלנו להגיד: לבטל את כל המכסים על חקלאות ואני שם על השולחן כך וכך מיליארדים כדי לסבסד ישירות את החקלאות. אין לנו מנדט לזה. ולכן אני אומר,

אייל גבאי: אתה רוצה? אני אדאג לזה. אמיתית.

מנואל טרכטנברג: אמיתית. ולכן אני אומר, הרע במיעוטו, זה מה שכתוב כאן, זה הכל. אז אי אפשר לשים את זה באותה קופסה יחד עם צעצועים וטלפונים. זה פשוט לא נכון.

אייל גבאי: למה להוריד מכסים כשאתה מרגיש שיש לך מנדט,

מנואל טרכטנברג: אני אומר, כי בדברים האחרים השיקול של ריקרדו, נא להסיר את הנכסים, תקף היה במאה ה-19 ותקף גם במאה ה-21. זה אותם דברים שיש externalities מעגלים מעגלים כמו בחקלאות, אז זה לא אותו שיקול, השיקול הוא יותר מורכב. אתם מבינים? אין לנו את היכולת לתקוף את הדבר הזה חזיתית, אז בואו ניקח step parties

אבי שמחון: אנחנו שותים מים מבקבוקים בגלל חקלאות, כי החקלאות

מנואל טרכטנברג: יש גם דברים כאלה, זה ברור.

אבי שמחון: כי החקלאות מזהמת את מאגרי התהום, החקלאות תופשת שטחים שאחרת אפשר לבלות בהם.

אייל גבאי: נביא לכאן את מנהל מנהל מקרקעי ישראל שתשמע ממנו כמה ואיזה סיפור יש לו בשביל לשחרר קרקע? אתה רוצה לשמוע את החוויות שאני עברתי לשחרר קרקע שמוחזקת ע"י הקיבוצים וצריך לשנות את החוק בשביל הדרוזים שמסרבים לשחרר את זה?

יובל אלגרבל: אייל, זאת בדיוק הבעיה בחקלאות. זו מערכת שלמה של עיוותים שאי אפשר לקחת פריט אחד שקשור למכס ולהגיד: או.קי. בזה אנחנו נתקן את הבעיה הכוללת שיש לנו סביב מדיניות הקרקע בחקלאות ומדיניות הסבסוד במים בחקלאות, ותמיכה במחזיקים ולא במעבדים ועוד שורה ארוכה של עיוותים, שאם אתה רוצה לטפל בחקלאות, שים את זה על השולחן ואז באמת אפשר לתקן. אבל לקחת רק את זה ולבודד, ולחשוב שבזה אנחנו יכולים לפתור את הבעיה העמוקה שיש לנו בכל מדיניות האכיפה בחקלאות בישראל, זה נראה לי טיפה פשטני.

אייל גבאי: זה בדיוק כמו שאתה אומר. תומכים בחקלאות בחמש דרכים שונות ואתה לא מטפל בכלום, אתה יכול לטפל באחת שיש לה אפקט מאד משמעותי. הרי בוא נבין למה הפאניקה הזאת סביב הורדת המכס על מוצרי חקלאות שהוא מטורף. אתה מדבר על 6%? בוא נדבר על 2%, איך בונים את ההתחלה? חברים, בואו נשים את המספרים, בואו נלך שם. תרדו ל-50% מכס בחקלאות, מכס על חקלאות, כבר יתחיל הסיפור. העיוותים בחקלאות הם אדירים.

גל הרשקוביץ: אייל, מה שאתה אומר, ועזוב רגע אפילו את הסובסידיה, ונגיד שאין לך תקציב לסובסידיה, אתה אומר, נגיד היום המכסים בחקלאות הם בשמים, בואו נעשה פעימה אחת, כי אתה צודק, מנואל, יש פה השפעות חיצוניות, יכול היות שיש פה השפעות חיצוניות לא לאפס, לא ל-6% נגיד לאיקס, ועכשיו בואו נדבר ונראה, לפני שאנחנו רצים ופוגעים בהשפעות חיצוניות שיכולות להיות כתוצאה מהפחתה נוספת, אז אנחנו עושים איזה מהלך אחד, עוצרים, מחכים, בודקים, מדברים לראות מה המשמעות מוצר מוצר מוצר, לראות מה ההשפעה החיצונית של כל מוצר ומוצר, ויכול להיות, אני מסכים אתך עמנואל, שדינה של החקלאות בהקשר הזה הוא לא דינו של הצעצועים, כי יש השפעות חיצוניות. אבל זה לא all over the boat

אבי שמחון: לבריכות דגים יש רק השפעות חיצוניות שליליות. גל הרשקוביץ: זה מה אני אומר. אמרתי שזה לא לכל הקו, אני חושבת שיש פה שונות, יכול להיות שצריך לשנות אבל גם פעולה צריך לעשות כמשהו,

יובל אלגרבל: נטפל בזה במסלול מיוחד בגלל הייחודיות שאתה אומר אותה עכשיו בדיוק. בגלל ה-externalities. בגלל העניין של הזנה,

אייל גבאי: כל הצעה כאן אני יכול להראות לך שיש טעוניהם וכו', בואו לא נרמה את עצמנו. כל נושא שהעלינו כאן, אני יכול להראות לך שיש טעוניהם לכאן ולכאן. בואו נשלח את מס הירושה גם לוועדה מיוחדת. דנו בזה, החלטנו, בסדר, הגיוני, החלטה מאד הגיונית.

גל הרשקוביץ: אפשר להציע הצעה? תראו, לגבי החקלאות מה שנעשה עד עכשיו, ואני יודע שנעשתה עבודה פרטנית, בדרג מסוים. מה שאני מציע, מנואל, אם אפשר, לעשות עוד סיבוב נוסף, באמת, כאילו עוד סיבוב נוסף וזה גם נעשה בתאום עם משרד החקלאות, על מנת באמת בכיוון לנסות ולעשות פה צעד נוסף בהקשר הזה. אני לא אומר, אני אומר איפה שהוא לנסות, מנואל טרכטנברג: בסדר, גל, אנחנו נשים בצד את העניין של החקלאות, אני מציע קודם כל לאמץ את ההצעה שהצעתם, הורדה של 6% ובסיבוב שני, אני חושב שצריך לתת עד ה-31.12.2012 לוועדה ולצוות לטפל בפעימה השניה. זה לא אומר שהצעדים יתחילו מיידית, זה ייקח זמן, יכול לקחת אפילו הרבה זמן, ולגבי החקלאות, אני מציע תביאו ביום שלישי עוד אמירה לגבי זה. שלומי פריזט: אני רוצה להתנגד לסיכום הזה. רגע. או שהולכים עם אייל או שהולכים עם יובל. אמצע זה, אבל מה קורה? יש חצי בעיה עם רבע פתרון עם שמינית הוצאה. מנואל טרכטנברג: לא, העולם הוא convent זה יותר טוב מעולם שהוא סימטרי. בסדר? דיברנו על זה הרבה. עד יום שלישי תחשוב על משהו. נקודה. נדבר על זה. טוב, תודה רבה לכל מי שהיה פה בצוות המסים. אלא אם כן אתם רוצים להשאר בחוץ עשר דקות ולראות אולי לנסות לסכם משהו. יהודה נסרדישי: לא, אתה יודע מה מנו, אני יוצא מהדיון הזה עם הרגשה לא טובה. בנושא חקלאות יש לי הערכה ויראת כבוד לאייל, נעשתה עבודה מאד יסודית והגענו להסכמה. אז אתם אומרים ככה: אם Bancroft אז יהיה Bancroft, בא שלומי, ורצוי שתשמע אותי, בא שלומי ובא גל ומציעים, ואתם אומרים? אתם יודעים מה? זה כבר יש לנו, בואו גם נלך על החקלאות.

אני לא מבין את הגישה הזאת, באמת שאני לא מבין את הגישה הזאת.

מנואל טרכטנברג: אמרתי שהוא יעשה חשיבה נוספת ואמרתי מה. יהודה נסרדישי: אני אומר לכם כמנהל רשות מסים, כל החלטה שתקבלו, כמובן, איך אמר גל? אנחנו לא קובעי מדיניות, אנחנו סה"כ גובי מס שחורים ולא מעבר לזה. יחד עם זאת, קבלו כל החלטה שתקבלו, אמרנו לכם את ההשלכות, אמרנו לכם מה אנחנו חושבים, ותצאו לדרך. תודה רבה לכם. לא לא, אני באמת אומר לך, שאני עוד לא ראיתי מן דיון כזה, שבא עם מצב מסוים ואתם גולשים גם לדגים וגם לבננות וגם ליישר אותן. תסלחו לי.

מנואל טרכטנברג: יהודה, אני מבקש ממך, שניה אחת בכל זאת. יש שיר שאני מאד אוהב של הגשש שאומר: אבל אל תלחץ על הבננה, למה למה אי –

יהודה נסרדישי: עד היום אני לא יודע למה יש קשר בין זה לזה, אני עוד קטפתי בננות בצעירותי.

מנואל טרכטנברג: ואני עבדתי במטע בננות ושם היה המפגש הראשון שלי עם נחש צפע. אני לא רוצה לתת לכם ללכת עם אמירה כזאת. תן לי שניה, הרגשה יכולה להשתנות גם בעקבות מה שנאמר כאן. כל מה שאמרתי לאור האמירות האלה, כשאנשים מרכזיים בוועדה מתבטאים בצורה, אתה יודע, מאד חזקה בנושאים מסוימים, אני נוטה להקשיב ולא לחתוך בצורה חדה כמו שלא חתכתי אותך ולא את אבי ולא את אף אחד אחר, לכן אמרתי, כל מה שביקשתי משלומי, שיטה אוזן למה שנאמר ויבוא ביום שלישי, גם אני אדבר אתו, ויש לבראש משהו, אני לא אגיד כאן, זה הכל.

יהודה נסרדישי: אדוני היו"ר, אני אתן לך משהו מהחיים, יום אחד הייתי מתמחה והופעתי בפני וועדה, והבוחן ירד לחיים שלי, ואז אמרתי לו: תשמע, יש עוד כמה עומדים להכנס, עשה לי טובה, תהיה קצת יותר רך, הוא אמר: בשביל זה אני שולח אותך לעוד ששה חודשי התמחות. ואז אמרתי לו: אתה מדבר ממרום כסאך, ואני מה אני עפר, אתה יו"ר הוועדה מנו טרכטנברג, מי זה מנהל רשות המסים, תודה רבה לכם.

אייל גבאי: יהודה, אתה צריך אחרי זה להסביר לי כשאני חותך בצל, אם אני בוכה בגלל הדמעות או בגלל ה-180%. זה מה שאני רוצה שתסביר לי.

יהודה נסרדישי: היום יש בצל שאתה יכול לחתוך בלי לבכות.

אייל גבאי: זה כנראה זה בלי המכס.

שלומי פריזט: זה מיבוא הבצל הזה.

מנואל טרכטנברג: טוב, חברים, אנחנו לא סיימנו, התוכנית היא כזאת: לא להתרגש מאמירות כאלה, שלומי, לסיכום, זה בסדר. כל מה שלוקח זה קצת שיחה עם אייל ואתי. זה לא סוף העולם. אנחנו עכשיו נתחיל את הדיון. מה שאני מציע, נותרו שבע דקות עד 7, פשוט את השקף הראשון שהוא כללי, על התחרותיות ואת הדברים הסובסטנטיביים אחרי ארוחת הערב.

שלומי פריזט: טוב, אני אגיד, ההתחלה שלנו, אם זה היה מהקוטג', אם המקום להתחלת הפעולה ולרקע למחשבה מתחיל בקשר בין המצוקה הכלכלית שהיא ברקע של המחאה בצורה, אם זה מהקוטג' ואם זה מחירי הדיור ואם זה מהשרותים החברתיים. זה לא דבר שהוא יוקר מחיה במוצרים בלבד, או במוצרים סחירים או במוצרים של שוק בלבד. למחירים ולזמינות של שרותים ומוצרים בתוך המשק, לשאלות של השפעה של מסים

עקיפים ואנחנו נראה כשנעשה ניתוח של יוקר המחיה, description בלי לדבר על דעות או על אמירות שהן ערכיות. נראה מה קרה להוצאות הצרכנים גם בהיבט של מסים עקיפים ושינויים במיסוי, וכמובן בתחרותיות ורגולציה, אני חושב שהדברים האלה עלו בצורה מאד חזקה במפגשים של שיתוף הציבור, בעצם בשני היבטים ראשוניים. ההיבט הראשון היה הקושי. הקושי הכלכלי, הכאב הכלכלי, המצוקה הכלכלית, שלב ראשון. בשלב השני התחושה הזו שאין אבא למעמד הביניים. שהמדינה לא באמת מצליחה לשים את העצמות שלה ואת הכוח שלה במקומות שבהם השיפור של רווחת הצרכנים נמצא.

הנגזרות שלנו לפעולה היו קודם כל שאלות העובדות. חבל שאבי יצא, כשמדברים על עובדות, אח"כ הוא אומר שהוא לא ראה את העובדות, שזה עובדתית נכון. האם ומה יקר בישראל? האם אנחנו יותר יקרים מהעולם ובמה? ובמה התייקרנו? כלומר, אחד, זו נקודה של השוואה של level בהשוואה, נניח בינלאומית והשני זה שאלה של מה קרה במדינת ישראל על פני זמן לרכיבים שונים של הוצאה ולרכיבים שונים של מחיר. נסתכל על הוצאות משק הבית, על מדד מחירים לצרכן ונעשה השוואה בינלאומית בהקשר הזה, נגזור מסקנות אופרטיביות לגבי מה צריך לטפל בו בהמשך. לא רק מה שאנחנו כצוות צריכים לטפל בו, אלא נגזרות לעבודה לגבי כלל השולחן הזה, לדעתי. וננסה אח"כ לענות על שאלה שהיא תמיד חומקת מתשובה טובה, למה התייקר. למה יקר ולמה התייקר. מה הסיבות המרכזיות שעומדות מאחורי השינויים האלה וננסה לבוא עם שני הסברים מרכזיים.

הראשון מטפל ברגולציה, כולל חסמי יבוא, כולל חקיקה, כולל איך שמכון התקנים עובד, אני נותן איזה preview כזה קטן, כולל הרבה מאד דברים שגורמים לנו להיות יותר ריכוזיים, פחות חשופים ליבוא, פחות תחרותיים ואח"כ נדבר על תחרות בענפים ספציפיים, יותר כמערכת של דוגמאות לאיפה ניתן לשפר הרבה כנגזרת של צד ימין של הטבלה. כלומר, מה ראינו בצד ימין שזו ומה אנחנו יכולים להגיד עלה בצד שמאל, לגבי ניתוח ענפי קונקרטי. אני מקווה שזה היו שבע דקות.

מנואל טרכטנברג: יש לך עוד דקה ורבע.

שלומי פריזט: אין לי מה להגיד.

רפי מלניק: אנחנו בשלב הזה, באמת, הניתוח חשוב, אבל יותר חשוב זה ההצעות.

שלומי פריזט: תקבל גם וגם.

רפי מלניק: כי ראינו את המצגת של המסים, הם באו עם A B C D וקיבלנו החלטות.

שלומי פריזט: תקבל גם כזה וגם כזה.

מנואל טרכטנברג: אנחנו נעשה עכשיו הפסקה לארוחת ערב.

שלומי פריזט: בדיוק נתתי את כל העובדות, אבי, כל התשתית העובדתית שמת.

הפסקה – ארוחת ערב

שלומי פריזט: לאור בקשת הקהל, אני ארוץ על הניתוח, תחת מחאה, ואני אגיע לשורות התחתונות. התחלנו ועשינו ניתוח של השינויים ביוקר המחיה על פני זמן, הסעיפים המרכזיים של הוצאות הצרכנים, הוצאות משקי הבית עלו בהם מ-99' ועד 2010 זה

בריאות בצורה מאד משמעותית, דיור, תחזוקת משק הבית שזה אומר חשמל, גז, מים, מסים עירוניים, חינוך תרבות ובידור, מזון חוץ מפרות וירקות, ולמטה למטה ריהוט וציוד לבית שירדו המחירים ועלתה הכמות.

הסיפור שהדבר הזה מספר לנו, הוא סה"כ, אני אגיד פשוט, וכיוון שאני רץ על הניתוח ואני רואה את העיניים של כולם בטבלאות, נשבר לי הלב, אבל ההסברים שם אצל פרופ' טרכטנברג אח"כ. זוכרים אותי? הגרף שמפרק את השינויים במחיר לעומת השינויים בכמות. ברביע הימני למעלה, זה כמו הגרף של ידיעות אחרונות והארץ: גבוה, נמוך, רע וטוב. מקומות שבהם עלה הביקוש ועלה המחיר, צד ימין למעלה. צד שמאל, זה קונסיסטנטי עם הגדלת הביקוש הפרטי. הגדלת הביקוש הפרטי למוצרים שנמצאים ברביע בצד ימין למעלה. תכף אני אראה בדיוק מה הם. אפשר לראות שזה חינוך, תרבות, בריאות וכאלה. מזון בצד שמאל למעלה, כמות קטנה – המחיר עולה. שזה דבר קונסיסטנטי עם צמצום ההיצע, שזה דבר קונסיסטנטי עם הפעלה של כוח שוק. כלומר, העלאת מחיר תוך צמצום כמות.

מה יש לנו ברביע הימני העליון ברמת הפריטים? יש לנו חשמל, מסים עירוניים, שרותי ביטוח בריאות בקופות חולים, שרות רפואי פרטי, שרותי דיור בבעלות הדיירים, שכר דירה, תשלום לגן ילדים, שכר לימוד וכו' וכו', רכב פרטי ואחזקתו. בסופו של דבר, מה יש לנו ברביע הזה, אלה בחלקם הגדול מוצרים נגיד, ציבוריים שניתנים ע"י המגזר הציבורי, גם חשמל, גם מסים, גם מים וכו', בריאות, דיור, חינוך ותחבורה ותקשורת

רכב פרטי, שמשם אנחנו נוציא action item לגבי שוק הרכב בטיפול שלו אח"כ.

בחלק השמאלי יש לנו מזון, גז ומים. מוצרים שהעליה שלהם במחיר היתה יחסית גבוהה, והכמות ירדה, אבל ממש בקצת בחלק גדול מהמקרים. במזון אני רוצה לפרט: קמח עלה מאד, לחם עלה מאד, מרגרינה, סוכר, אם מסתכלים על הייצור המקומי שקודם דיברנו – איפה אייל? גבינות, עופות, בשר, דגים, חלב, ביצים, כולם מוצרים של ייצור מקומי, כולם עלו באופן משמעותי, ובכולם הכמות ירדה.

רפי מלניק: מה מקור הנתונים לכמויות?

שלומי פריזט: הכמויות הנגזרות הן כמויות, המקור לנתונים בכמויות, השינוי בכמות הנגזרת, יש לנו הוצאה של הצרכנים, יש לנו שעור שינוי מחירים ממדד המחירים לצרכן, יש כמות נגזרת. זה לא כמות אנליטית, אבל זה כמות נגזרת שלא לוקחת בחשבון שינויים של איכות. ואם יש טענה שהעופות השתפרה האיכות שלהם בצורה משמעותית, בצד הימני התחתון מקומות שבהם יש הרחבה של ההיצע, מחירים יורדים, כמות עולה, זה מוצרים וציוד לבית, אלקטרוניקה, טלוויזיות, כלי מיטה וכו', והלבשה. הלבשה, הנעלה, הלבשה לגבר, הלבשה לאשה, כל הפריטים של המדד. בחלק השמאלי התחתון, כיאה וכיאות לתרבות הצריכה הישראלית, אין. מה זה הצד השמאלי התחתון? זה מחירים יורדים וגם כמות יורדת. זה ירידה בביקושים. אז אין ירידה בביקושים. הרוב זה עליה. זה אנליזה.

אבי שמחון: תסתכלו על הגרף הזה.

שלומי פריזט: הסתכלנו, מכיוון שהמזון הדאיג אותנו מאד בצורה קונסיסטנטית נמצא במקום שבו המחירים עלו והכמויות ירדו, הסתכלנו על כמויות המחירים בעולם. מ-99 ועד 2010. מ-99 ועד סוף 2007 אנחנו והעולם זזים ביחד. העולם זה ארה"ב ואירופה. איך אמר ערן? "שתי מדינות נחשלות". ב-2007 היתה קפיצה מאד מרכזית, מאד משמעותית במחירים בישראל של המזון, שחלק ממנה גם נמצא באירופה ובארה"ב, אבל הפער נפתח אז, ותכף נראה מאיפה זה הגיע ולמה. אנחנו עולים יותר מהר ויותר גבוה, וגם לא יורדים.

יוג'ין קנדל: נוכל לקבל את זה?

שלומי פריזט: בוודאי, זה יהיה בדו"ח. מתוך מחירי הסחורות של הבנק העולמי. במחירי הסחורות מתוך המחירים של הבנק העולמי, בסוף 2007 היתה באמת עליה משמעותית מאד במחירי הסחורות השונות בעולם. היתה. אבל גם אח"כ בסביבות 2008, עם המשבר, היתה ירידה מאד משמעותית שלא ראינו אותה אח"כ בתוך המחירים בישראל. כלומר, אם זה הדלק שדחף את זה למעלה כטריגר, או הדגנים או השמן בעולם, או המחירים הבינלאומיים שנתנו את ה-UP ואת ה-down שהיה בעולם, אנחנו לא ראינו בישראל, אני רק עובר אחורה לגרף, תראו את ההבדל בין הגרף הזה לבין הגרף הזה.

יוג'ין קנדל: תראה גם את המסים על הדלק והכל,

שלומי פריזט: אין בעיה, זה כולל גם המסים, ההוצאות של הצרכן כוללות את המסים. עכשיו, ניסינו לראות מה אנחנו יודעים להגיד במקומות שבהם אפשר להשוות את מדדי היצרנים, התקבולים של היצרנים ל-CPI לתשלומים שמשלמים לצרכנים. מ-99 ועד היום, (CPI זה בעברית, מנו, בשעות כאלה אתה לא מחייך

יותר? זה לא בסדר) מ-99 ועד היום סה"כ הם הולכים ביחד, הם הולכים ביחד ובעליה, בקפיצה בסוף 2007 הקפיצה הזאת, אני לא רוצה להגיד הגיעה, אבל היא לא משהו שהגיעה מרשתות השיווק ונשאר ברשתות השיווק בלי שזה הגיע אחורה ליצרנים. לא. זה הגיע ליצרנים. אפשר להגיד זה הגיע מהיצרנים. אבל בסוף מי שקיבל את עליית מחירי המזון לפי הגרף הזה, ויש לנו עוד כמה כאלה, לא רק לבשר, עופות וכו', יוג'ין קנדל: זה אומר שהם הלכו ביחד, יש פרופורציה קבועה של mark up אז גם מגיע לרשתות המזון אותו דבר. כאחוזים.

שלומי פריזט: זו שאלה טובה. אני לא אומר שאין שום דבר ברשתות המזון. אבל אם הייתי רואה כוח שוק משמעותי, הייתי צריך לראות הבדלים ב-CPI מה-PPI גם. אם רשתות המזון היו מצליחות לשמור אצלן כסף בצורה משמעותית. הייתי צריך לראות התבדרות מתי שהוא בעשור האחרון. ואני לא רואה אותו.

יוג'ין קנדל: אתה כן יכול לראות שבינואר 2007 ה-PPI הוא יותר גבוה והוא עולה פחות מאשר CPI ז"א יש לך שם איזה 5%.

שלומי פריזט: יש הבדלים, יש הרבה גרפים כאלה, שבהם בסופו של דבר הדברים זזים ביחד בצורה די רצינית. ז"א אין כרגע, אני לא אומר שזה לא קיים, אני רק אומר, אין כרגע עובדות שמעבר לריכוזיות במקטע הייצור שקונסיסטנטי עם ההגנה המכסית החזקה על מקטע הייצור והיכולת של המשווקים להתאגד, יש משהו נוסף מעבר לזה שמכניס עוד רעש לתוך המערכת.

שחר כהן: אבל שלומי, CPI, ה-PPI זה משהו ליצרן, נכון?

שלומי פריזט: לא מה שעולה, מה שקיבל.

שחר כהן: מאה אחוז, אבל העלות, קח לצורך העניין מוצר מזון, העלות של ה-CPI מתוכה 60-70% לא זז. כי 30% עלות המזון עצמו.

נגיד, קח קפה שחור, הכי קיצוני, אני מכיר מכיוון המיקרו אני מכיר את זה, כמי שעבד עם שטראוס וכו', קפה שחור, אז נגיד מהמחיר לצרכן 40% זה מחיר הקפה. 60% זה מרווח השיווק, זה שכר עובדים וכו', זה כביכול לא עלה. ז"א היית צריך לראות שינוי יותר נמוך בCPI לעומת הPPI. זה מה שאני טוען. שלומי פריזט: אם היתה עליה של חומרי הגלם, אז היית צריך לראות עליה של הPPI בשעור יותר גבוה, וזה שאתה לא רואה את זה, זה אומר

שחר כהן: בדיוק, כי עלות הפרסום בטלוויזיה לא עלתה. עלות המנהל מותג לא עלתה דרמטית.

שלומי פריזט: כן, אבל אתה לא רואה כאן את ההבדלים בלבד. אתה רואה את ההבדלים בשינוי.

שחר כהן: זה מה שאני אומר.

יוג'ין קנדל: אבל זה לא משנה,

גדי פראנק: אם יש fix cost

שחר כהן: זה לא fix זה פשוט cost שהוא לא קשור למכירה.

יוג'ין קנדל: זה לא משנה. מה שנאמר פה זה הדבר הבא. נניח שיש לך fix

cost, מה שזה עולה, תיקח את הקו הכחול כפי שהוא. ככה

הוא עולה. זה מה שהם גבו.

שלומי פריזט: נכון.

יוג'ין קנדל: אתה לא יודע אם גבו בגלל זה, מה שהוא אומר, שמה שעלה,

אחוזי השינוי שזה עלה לצרכנים, זה בדיוק מה שהיצרנים

העלו. לכן ההבדל היחיד ביניהם זה כבר לוקח את הצד היצרני

בתוך הקו הכחול. לכן זה לא רלוונטי. אם אתה רוצה להסביר

למה הקו הכחול עולה, אז אתה צודק. אבל הוא לא עושה את

זה. הוא שואל רק בהנתן שהקו הכחול עולה ככה,

שלומי פריזט : לא לא, ה PPI זה המחיר לסופרסל או המחיר לשטראוס?
יוג'ין קנדל : לסופרסל.
שלומי פריזט : אני שואל, אבל אני לא בטוח.
יוג'ין קנדל : לא, לסופרסל, זו המשמעות.
שלומי פריזט : מה ז"א , מה ההבדל בין המחיר לשופרסל למחיר לשטראוס?
לא הבנתי. זה מה שמקבלת שטראוס
שחר כהן : אבל אתה יודע, המחירים הרי לא זזו. זה סופרסל מגלגלת גם
אלינו עלויות שיווק ועלויות שגם הן לא זזו. וזה משהו כמו
50% מהעלויות. זה לא סתם, אתה יודע.
יוג'ין קנדל : אתה מנסה להסביר שאלה שהיא לא נענית פה. השאלה שלך
למה ה PPI, ה PPI זה המחיר ששטראוס גובה מסופרסל.
ששטראוס גובה מסופרסל. ולמה הוא עולה ככה זאת שאלה
נפרדת. אבל בהנתן שהוא עולה ככה, המחיר לצרכן הסופי
עולה באותם שעורים.
גדי פראנק : כל מה ששחר אומר, שבמוצרי צריכה שהחלק השיווקי בהם
מאד מאד גבוה, הכך היה בגרף סגול, הייתי צריך לראות
שהגרף הכחול עולה בפחות.
שחר כהן : בדיוק.
יוג'ין קנדל : אבל זאת בדיוק הנקודה, אתם הולכים לכיוון הפוך.
גדי פראנק : לא, גם אם אתה הולך מהצד הנכון, היית מצפה לראות אם
הכחול עלה בככה, וזה התגלגל הכל, כל מה שאני רוצה לבדוק
זה האם זה התגלגל הכל ליצרנים, אני צריך שהסגול יעלה
ביותר.
יוג'ין קנדל : למה?
מנואל טרכטנברג : השעה משפיעה, בואו, תעזבו את זה עכשיו.
קרנית פלוג : אבל השעור לא השתנה.

רפי מלניק: אבל בכל זאת יש לי הצעה, למה שלא תחשב את המחיר היחסי? ולא שני קווים מהסוג הזה שקשה לראות אותם. אני חושב שעד 2007 אתה תראה שהמחיר לצרכן הוא הרבה יותר גבוה מהמחיר ליצרן. ואח"כ יש איזשהו catching up אבל את זה אתה תוכל לראות,

מנואל טרכטנברג: זה שעור השינוי, אבל לא חשוב.

שלומי פריזט: לעומת זאת, בתעשיות אחרות שנראות בעולם שבו אם נניח אנחנו מדברים על מחירי האנרגיה כמה שדחף את השינוי הזה בעולמות אחרים, אנחנו רואים גרפים שנראים אחרת. במקומות של הנעלה נניח, שיצרנים מקומיים בPPI זה ליצרנים מקומיים, חשופים ככל הנראה לתחרות מיבוא וממקומות אחרים רואים סוג אחר לגמרי של גרף. רואים ירידה של מחירים, רואים ירידה של התקבולים שמקבלים היצרנים המקומיים על פני זמן וגם ירידה של המחירים לצרכן על פני זמן. יש הבדל,

מנואל טרכטנברג: טוב, זה דרמתי. זה אומר כל הביגוד.

שלומי פריזט: בסדר, אבל זה הנעלה וכלליות.

קרנית פלוג: בעולם יש מדינות שלישיות,

(מדברים יחד)

שלומי פריזט: בהשוואה בינלאומית שערכנו מוצר למוצר, ז"א זהה, לא היה לזה סל מוצרים שיכול להיות שיהיו שינויים בצריכה, אלא מוצר מול מוצר, רוב המוצרים המחיר בישראל גבוה מהמחיר החציוני. זה לא שאנחנו בראש הטבלה בכל דבר, זה לא נכון להגיד, אלא אנחנו מעל המחיר החציוני, חלק מהם אנחנו ליד ראש הרשימה, כאשר אם מסתכלים, מתקננים לכוח קניה, אז אנחנו נמצאים בעצם גבוה במחירים, אבל רק באמצע מבחינת

כוח הקניה, כלומר, אם מדברים על רמת חיים, יש לי את כל הנתונים. תקבלו אותם.

קרנית פלוג: באיזה פער בערך

שלומי פריזט: אני לא זוכר בע"פ להגיד. לא יודע להגיד את זה.

קרנית פלוג: כמה זה הכשרות?

שלומי פריזט: על יבוא? לא יודע לפרק את זה לכשרות לבד? לא יודע. רמות

המחירים בעוף טרי, בחלב מפוסטר, ביוגורט, בשמן זית אנחנו

הכי יקרים בעולם, רבותי וגבירותי, בעולם. במדינות ההשוואה

האירופאיות. בשוקולד חלב, בקפה שחור, בבירה לבנה,

בספגטי, בגבינה צהובה קשה ובתפוחים. בחלק מאד גדול

מהמוצאים האלה יש בין מיעוט גדול מאד של יצרנים, אחד או

שניים או שלושה. זה לא דבר שהוא בלתי מתקבל על הדעת

לאור הנתונים שאנחנו יודעים על מקטע הייצור של המוצרים

האלה. בבירה לבנה אין הרבה שחקנים. אותו דבר בשוקולד,

אותו דבר בגבינה צהובה. אין הרבה שחקנים, המקטעים הם

מאד מאד ריכוזיים. הסיכום שלנו עד כאן, וזה דבר שהוא

אמרתי אותו קודם, הייצור המקומי הזה, מכיוון שהוא בסוף

חקלאות, נהנה ממערכת של הגנות שהיא מודעת, זה לא קרה

לנו במקרה ויש מערכת חזקה של הגנות על הייצור הזה,

מערכת רגולטיבית חזקה. האמירות שאנחנו רוצים לשים על

השולחן הן כאלה, קודם כל, הצורה שבה התייקרו המחירים

בישראל היא רגרסיבית מובהקת. כי מה שראיתם שם, זה

מוצרי צריכה בסיסיים שעלו. זה במקומות שהחמישוניים

התחתונים נמצאים, במקומות שהעשירוניים התחתונים

נמצאים, שמוציאים חלק יותר גדול מההוצאות שלהם, מתוך

ההכנסה על צריכה ובטח על צריכה של מוצרים כמו מזון, בקונטקסט הזה, לא בלבד, בשעור. קרנית פלוג: יש אבל CPI על הדברים הנכונים. לא נשאר פער לאורך זמן בעליית מדד המחירים לצרכן של החמישון התחתון והחמישוני האחרים.

שלומי פריזט: זו לא היתה הטענה שלי. הטענה שלי היתה, שאם אני ומנואל, אני מוציא יותר כסף על לחם ומנואל מוציא יותר כסף על משהו שמחירו עלה פחות, או שיש לו יותר כסף ממני, ההשפעה של עליית המחירים היא רגרסיבית במובן זה שאני נשאר ככה.

קרנית פלוג: כן, אבל מה שאני אומרת, זה אם אתה מסתכל לאורך זמן על סל המוצרים שנצרך ע"י החמישון התחתון והחמישוני האחרים, אתה רואה שאין הבדל גדול בעליית המחירים לאורך זמן, של הסלים השונים. ז"א שהשינוי בכללותו לא היה רגרסיבי.

שלומי פריזט: לא, לא נכון.

מנואל טרכטנברג: הבעיה בעשירונים או החמישוני לצורך העניין, הוא שבעצם זה לא הומוגני, אבל השונות היא קטנה מהראשון עד הרביעי לצורך העניין, והשוני הוא בקצה. ולכן זה מה שאנחנו רואים,

קרנית פלוג: לא, הסל הוא מאד שונה בין החמישוני. אבל הוא עלה. זה נכון אבל הוא זו ועדיין יש הבדל בסל, אם אתה מסתכל לאורך זמן, אז ה-CPI של החמישון התחתון והעליון עלו בערך אותו דבר.

מנואל טרכטנברג: לפי האינפלציה לצורך העניין הוא אחיד.

קרנית פלוג: נכון.

שלומי פריזט : בסדר, אבל אם אני מוציא חלק יותר גדול מהכנסתי, קרנית פלוג : אצל כולם זה סל משתנה, מעדכנים אותו פעם בשנה. גדי פראנק : זאת בדיוק הבעיה, שזזים חלשים דרך החמישוניים לסל שלך, אתה לא יכול להשוות. זה מה ששלומי אומר. בסל של החמישון התחתון, אנשים זזו לשלישי ולחמישי. קרנית פלוג : אתה אף פעם לא מסתכל על אנשים קבועים. אבי שמחון : שלומי, הטענה שלך אנשים בדקו אותה והיא לא עומדת. שלומי פריזט : אני לא מסכים אבל, ברגע שאני מוציא, אבי שמחון : מי עשה את הבדיקה הזאת על החמישוניים? אתה לא מכיר את הבדיחה הזאת של האננס? שלומי פריזט : של האננס? אבל אני לא טוען שהיתה עליית מחירים יותר גבוהה בחמישון אחר. לא זו הטענה. לא, בהנתן שעור שינוי קבוע של מחירים, אם אני נניח, מוציא את כל הכנסתי על הדבר הזה, ומישהו אחר, מדובר במשהו זניח מבחינתו, מנואל טרכטנברג : תעזוב, תעזוב את זה שלומי, לא חשוב. קרנית פלוג : ב-CPI יש לפי חמישוניים. זה בדיוק לפי הפרופורציה. שלומי פריזט : את מדברת על הוצאה או על CPI קרנית פלוג : לא, יש פער ממוצע, גדי פראנק : אחרי זה אנחנו נלבן את זה. מנואל טרכטנברג : חברים השעה מאוחרת. שלומי פריזט : טוב, נמשיך. חלק מזה מגיע מגורמים אקסוגניים, חלק מהשינויים במחירים מגיעים מגורמים אקסוגניים, כמו עליה במחירי הסחורות ועליה במחירי הדלק, אבל נגיד, היכולת שלנו גם להעלות יותר במדינה, בישראל, גם להעלות יותר ממה שעלה בממוצע בעולם, במחירי המזון וגם לרדת פחות אח"כ בסופו של יום, קשורה לדעתנו לשלושה גורמים ולאילוונים

החוזרים ולקשרי הגומלין ביניהם. הראשון: כשל שהוא בסיסי ומתמשך בהיבטים של הרגולציה הכלכלית שמפעילה המדינה. עכשיו, זה נשמע מאד בומבסטי. חלק ממה שאנחנו רוצים להגיד זה כששומרים על תעשיות כאלה ואחרות, כששמים חסמים כאלה ואחרים ליבוא, כשלא חושפים ולא מאפשרים לכוחות השוק לפעול, במודע, התוצאה של הדבר הזה שאפשר להעלות לאזרחי המדינה את המחירים ביותר. כאשר בא הטריגר של עליית המחירים. ואח"כ הריכוזיות הטבעית מאפשרת גם לא להוריד אותם.

קיומם של חסמים ליבוא, שדיברתי עליהם לפני רגע והעדר של חשיפה אפקטיבית, אני אגיד ככה: הדוגמא המרכזית מגיעה מהמזון בעניין הזה, אבל זה נכון לכל המוצרים, אני אראה ל תקינה לדוגמא, באלכהול, שלא מאפשרת יבוא. אלכהול תעשייתי, לא מאפשרת יבוא, לא בתקן הבינלאומי. למה?

מנואל טרכטנברג: זה מדהים שאתה עושה זום על מה שיש. בעצם ברוב השווקים הלוקאליים אתה לא רואה, אחד משתיים, או תחרות או יש את היד של הממשלה שם שפועלת הפוך. זה פשוט מדהים הדבר הזה, זה across the board כשבום, אתה רואה את עליית המחירים. זה פשוט מדהים.

שלומי פריזט: וכמובן אני אגיד התוצאה וההזנה של הדבר הזה. כלומר, השווקים הריכוזיים והרנטה המונופוליסטית מייצרת את הרגולציה ששומרת על הרנטה המונופוליסטית שמייצרת את השווקים הריכוזיים. יש ביניהם יחסים של הזנה ויחסי גומלין בין שלושת הגורמים האלה, זה לא מקרה ששומרים על איפה שיש כסף, כי ברגע ששומרים עליו אז יש כסף. אז יש כסף, אז כדאי יותר לשמור עליו, כי יש יותר אינטרס לשמור על זה.

יוג'ין קנדל: אתה מדבר, אני לא בא בטענות, אבל –
שלומי פריזט: אני הבאתי תשתית עובדתית.
קרנית פלוג: רק הייתי מציעה לתקן את המשפט הראשון שאומר שיוקר
המחיה, ומה שהיה מגבה את זה, זה אם הסל של אנשים
ברמות הכנסה נמוכות היה מתעדכן מהר.
יוג'ין קנדל: שניה, בזה שאתה חוסך 50%, זה עדיין,
שלומי פריזט: קרנית, אם אני בזה טועה אני אמחק. רק תשכנעי אותי ואני
מוחק. אני לא נגד. ברגע שאני אשתכנע שטעית, אני אקח את
זה אחורה ואני אבוא לכאן עם התנצלות רשמית.
קרנית פלוג: חס וחלילה.
שלומי פריזט: לא לא, אין בעיה, ההערה התקבלה תחת צורך בדיון נוסף.
הבנתי מה אני צרי לבדוק, תן לי להשתכנע, להשתכנע גם on
line אני צריך? דקה. אני רוצה לחלק את הדיון ככה: נתחיל
מהנושא של כשלי הרגולציה. הרגולציה הכלכלית היא לא
מדיניות. כשהמדינה רוצה לבוא ולדבר על הצורך בחינוך או
בסבסוד של תעשייה כזאת, או לא דברים של מדיניות, על זה
אני לא רוצה לדבר. אני רוצה לדבר על המקומות שבהם
המדינה משתמשת במודע או שלא במודע בחוקים שמייצרים
תעשיות לא תחרותיות. לדוגמא, בחוק האריזות – במודע
הקימו אחד. ועכשיו יש אתו צרות כבר הרבה זמן. אבל הקימו
אחד, כי זה מה שרצו לעשות. זה מתחיל בכנסת, עובר בשרי
הממשלה ונגמר בפקידים. כולנו באיזשהו מקום מעורבים
בתוך המערכת שנקראת רגולציה כלכלית, במקום שבו מתווים
את המגבלות ואת כללי המשחק בתוך השווקים. ותמיד יש לחץ
בין הציבור ובין מי שעומד מהצד השני של האינטרס הציבורי.
בין קבוצות הלחץ השונות, זה יכול להיות וועדי עובדים

בעניינים מסוימים, זה יכול להיות במונופולים ממשלתיים בעניינים מסוימים וזה יכול להיות בהרבה דברים. לא תמיד אנחנו רואים כתוצאה, לפחות בחלק מהמקרים, זה לא דברים בזדון שנעשים, אלא כתוצאה, לא תמיד אנחנו רואים איזון ראוי בין האינטרס הציבורי לבין האינטרס של קבוצות מגזריות שונות בתוך האוכלוסיה. לפעמים משקלם של יוקר המחיה והתחרות בפונקציית המטרה לא מספק. לפעמים הוא בכלל לא קיים. לפי חוק או פשוט לא כתוב שצריך להתייחס לתחרות, אז לא מתייחסים או לא מתייחסים ליוקר המחיה. אומרים: אנחנו נעשה ככה וככה כי זה יותר פשוט, מה ההשפעות על יוקר המחיה? זה בכלל לא במנדט של השיקולים. שאין לי אמירה ערכית בעניין הזה כרגע, אני חושב שזה לא בסדר. אבל זה מה שיש. אין אבא ליוקר המחיה בסוף, ז"א יש משרד האוצר, יש משרד ראש הממשלה, אבל אין מישהו שזה האג'נדה שלו, התיק שלו בחיים. מה זה עושה ליוקר המחיה. מנואל טרכטנברג: אני רוצה, יש פה באמת לא מעט אנשים שהיו בממשלה ואמונים על התקציב, כמה מהם, רפי, יוג'ין, גל אני מניח, אף פעם בדיון שאני הייתי, לא נאמר שזה במנדט של הממשלה לקראת התקציב. לקראת התקציב אתה שם יעדים על המעטפת לתקוף את בעיית יוקר המחיה. אף פעם לא. זה כאילו לא בעיה בוועדה, אתה מבין? לא מתוך כוונה רעה. פשוט, זה לא נתפש כחלק מהאחריות של הממשלה לתקוף את זה. למה? כי זו אמירה שזו אחריות של בנק ישראל על האינפלציה, ברור שזה קשור, אבל האינפלציה זה תוצאתי וזה אגריגט וזה לא זה, וזה כלים אחרים. הרי שם אתה מסתכל על מה שער הריבית עושה עם זה, אבל מה קורה בתוך השווקים שמשפיע על זה.

גל הרשקוביץ: מנואל, אני חייב למחות. במשך כל השנים אחד הנושאים המשמעותיים ביותר שבהם טיפל משרד האוצר, היה נושא התחרותיות. מה זה תחרותיות? תחרותיות באופן ישיר מדובר משתרש ליוקר המחיה. מנואל, כשאלף ואחת תוכניות עבודה נגעו לנושא של מחירים למוצרים מסוימים, על מנת לפתוח את התחרות, עבדך הנאמן זוכר מאבקים מאד מאד גדולים ביבוא של מגבית של תרופות, ואלף ואחד מלחמות מול אלף ואחד מונופולים. מה זה כל הנסיונות לאורך כל השנים לפתוח לתחרות מונופול או שווקים? זה יוקר המחיה.

מנואל טרכטנבג: אני אמרתי שבשלושה שקפים הראשונים שאגף התקציבים היה מציג, הנושא הזה לא היה מופיע. בכלל לא. כלומר, זה נושא שנתפש כנושא כללי כפרובינציה של בנק ישראל, ולא כך הדבר.

שלומי פריזט: מנואל, יש לנו הרבה לאן להתקדם, ואני מתנצל. אתה יו"ר הצוות והוועדה, אפשר להתווכח על מה שרוצים.

גל הרשקוביץ: תלוי כמה אחוזים מתוך זה זה יוקר המחיה. גדי פראנק: שניה, אני רוצה להגיד, גם ב-2006/2007 כל שנה היה לך בכל שנה סעדים להגדלת התעסוקה והקטנת אי השוויון. אבל מה, אף פעם זה לא הינן לך בשקף הראשון, שאתה אמרת: אני רוצה לשמור על הגרעון, אני רוצה לשמור על יציבות פיסקאלית ואז - 2007/2008 הוספת: אני רוצה תעסוקה ועוני, וזה כן שינה את ההתייחסות, כאילו כמשהו קוהרנטי ולא כצעדים נקודתיים. העובדה שכל הזמן,

שלומי פריזט: אנחנו מזהים חוסר בתורה של רגולציה, איך צריך לעבוד רגולטור, באיזה כלים הוא צריך להפעיל, איך זה נראה, איך הכתיבה ואיך התפישה של הרגולציה, במה הוא צריך להתחשב

ובאיזה משקלות. קושי בפיקוח בדיעבד על ענפים לא תחרויים, יש מקומות שבהם לא מצליחים להבקיע, למרות שיודעים שיש בעיה, תכף ניתן כמה דוגמאות. יש קושי אובייקטיבי, זה לא כוחות לעמוד מול הרגולטורים ובין הרגולטורים ובין החברות שאמורות להפגע מהרגולציה שאמורה להיות עליהם, קולם של הצרכנים בתוך המערכת לא נשמע, ואם נשמע, לא בצורה מספיק חזקה. יש בעיה אינהרנטית בזה שהציבור הוא מבוזר ואטומיסטי וכל אחד נפגע ב-40 אגורות בבלו של הסולר, שאז תגיע נשר, שהיא יודעת שהיא הולכת להפגע בפטקוק ב-34 שקל לטונה שהם 32 מליון שקל, תגיע לוועדת כספים ותגרום לזה שלא יעבור המס על הפטקוק. כל הצרכנים ישלמו מיליארדים על הבלו של 40 אגורות לכל אחד בדלק שלו, קטן,

רפי מלניק: שלומי, מה אתה מציע?

שלומי פריזט: אחד, הגדרה ברורה של מטרות הרגולציה, כך שתכלול בין היתר אחריות לרווחת הצרכן ולתחרות בתחום הרלוונטי, שכל רגולטור יהיה לו בכללים שלו, בתפישה שלו, בהגדרה שלו, שזה חלק מהממדים שהוא חייב להסתכל עליהם, בפונקציית העלויות, גם הציבור צריך להיות והוא צריך להיות בצורה מודעת. זו התחלה, לבוא ולומר, לשים על השולחן חקיקה שאומרת: רבותי, זה חשוב, וזה חשוב לכולם.

שתיים: בנייה של תורת רגולציה ממשלתית ומוסדות אכיפה. זה אומר כללים של איך צריך לעשות את זה, ודיווח אולי למישהו. אני מפחד פה ואני אומר את זה בנוכחות אבי, ממשפוט יתר של התהליך, שפתאום הכל צריך יהיה להיות בכללים והכל צריך להיות – עוד אין לי פתרון שלא עובר דרך הרבה הרבה ביורוקרטיה. אבל צריך הבניה יותר חזקה של

תהליך הרגולציה גם במובן של המטרות וגם במובן של הדרך, שזו תורת הרגולציה של איך עושים את זה. תגבור האיכות, המומחיות והיכולות של הרגולטורים, זה גל צריך לשמוע. נתחיל מהגבלה של קדנציה, כדי לא להשאיר, בעיה של קדנציה לכולם, לא רק מי שממונה ע"י הממשלה, שלא יישארו בתפקיד יותר מדי זמן. זה יכול לפתח בעיות. גמישות של תעסוקה, שאפשר יהיה לתת לטובים יותר, שאפשר יהיה לקדם יותר, שאפשר יהיה להביא את האנשים הטובים. שחר לפני רגע הציע לחתוך את השכר בבכירים, אנחנו מציעים הפוך. את האנשים האלה, שהם בסוף ישפיעו על יוקר המחיה, אתה צריך את השפיצים הכי טובים ואתה צריך אותם עם גמישות תעסוקה, ואתה צריך את התקנים הנכונים. איפה נציבות שרות המדינה ואגף תקציבים.

חיזוק המעמד של הצרכן בן שלושה ממדים: הראשון, הבניה של מנגנון שיתוף ציבור. היו דברים חכמים, דברים חשובים, דברים נהדרים שהגיעו מהציבור בתוך המסגרת של מה שנעשה כאן. אנחנו חושבים שזה חשוב. הציבור קולו צריך גם להשמע במובן הבלתי אמצעי. הציבור, קולו צריך להשמע גם במובן של ה-institutional ברשות סחר הוגן היא צריכה להיות פה, היא צריכה להיות הרבה יותר חזקה, הרבה יותר משמעותית, הרבה יותר גדולה ממה שהיא היום, כדי שתוכל לייצג בתוך המערכות ובתוך ההחלטות את קולם של הצרכנים, וכשאנחנו מדברים על הגברת שקיפות, אנחנו רוצים הגברה של שקיפות ייעודית, כלומר, מידע, לא להגיד זה על האינטרנט, תמצאו את זה. לא. אלא מידע שאומר, אני עשיתי ככה וככה שיישלח גם למועצה לצרכן וגם לרשות הסחר ההוגן, בצורה שהצרכנים

יוכלו להבין איך זה השפיע עליהם. לא בצורה כזאת אמורפית, עשיתי ככה, ומה ההשפעה על הציבור – לא יודע. לא, עשיתי ככה וההשפעה שלו על הציבור זה ככה וככה. מידע שהוא מידע ייעודי כדי לשים מנגנוני אכיפה על הרגולטורים, ודבר שאנחנו מרגישים שחסר ברמת המוסד, בניית מנגנונים בני קיימא לקידום ושימור רמת התחרות במשק, וזה בפרט הקמה של חטיבה של תחרותיות ברשות ההגבלים ואת זה אני רוצה לפרט.

חוק ההגבלים היום הוא מאד ראקטיבי. כלומר, מגיע מיזוג – פינג, אתה מגיב. מגיע הסדר כובל – אתה מגיב. יש קושי של רשות ההגבלים העסקיים, שאנחנו שמים אותו בשולחן על השולחן בדו"ח, בפקוח על מונופולים וההתנהגות שלהם. קשה, למה? כי זה מאד דומה לרגולציה ענפית, כמות המשאבים שזה דורש, כמות המומחיות שזה דורש בכל אחד מהענפים, כרגע לא מבוצע בצורה אופטימאלית ברשות, חד משמעית וזה נכתב בתוך הדו"ח.

הרעיון או ההצעה שלנו זה הקמה של חטיבת שווקים ברשות ההגבלים העסקיים, שתהיה האבא, זה אומר תקנים ותקצוב – איפה גל?

אבי ליכט : נגמרו התקנים.

שלומי פריזט : אז רק תקצוב. אם נגמרו התקנים, רק תקצוב. שמישהו יהיה האבא של התחרות במערכת, שיהיה מעקב מסודר אחרי שווקים מרכזיים, שיהיה מידע כל הזמן, אם המחירים עולים אנחנו רוצים לדעת, אם האיכות נפגעת, אם יש כניסה או אין כניסה, אם היבוא מצליח להוריד או לא מצליח להוריד את המחירים – דברים שאפשר יהיה לזהות את הכשלים בזמן,

בשוטף ובאופן יזום, לא שנחכה כל פעם שהרשות מגיעה אליה בקשה למיזוג ואז היא אומרת: אה, ותקשיבו, בשוק הגפ"ס יש בעיה. זה מגיע דרך דברים שאנחנו מטפלים בהם. תוציא דוחות על מצב התחרות לציבור, שיהיה בחוץ, בדקתי השנה ככה וככה וככה, הממצאים שלי היו 1,2,3. תעביר הבחנה והמלצות לפעולה למשרד הרלוונטי שאחראי על התחרות בכל ענף, פלוס משרד האוצר, על מנת ששינויים מבניים בוודאי לא צריכים להיעשות במסגרת של רשות ההגבלים. התוספת של הסמכות, טיפול וחיזוק הטיפול במבנים קיימים, היכולת לתת עיצומים כספיים, להקל את הטיפול במונופולים, בהשאלת נכסים, כמובן בפיקוח משפטי ובפיקוח שיפוטי, לא משפטי, לטפל בתנאים מבניים בקבוצות ריכוז, שאפשר יהיה לתת אותם, לא רק תנאים התנהגותיים, ושקילה או מחשבה על ביטול הפטור ההדדי, כלומר, היום התחייבות הדדית כמו שיש ברכב, אני אספק רק לאי ואי יקנה רק ממני, פטור על פי דין. אי אפשר לטפל בזה בכלל במסגרת חוק ההגבלים העסקיים. אם זה בריכוזיות נוריד את זה. הכל מתואם עם דייוויד.

אבי ליכט: היום אתם מגישים את זה,

שלומי פריזט: בסדר, הפיקוח על המחירים, מהבחינה או ההרגשה, או הניתוח שאנחנו הסתכלנו, מנגנון הפיקוח על המחירים לא עובד כמו שצריך. יש הרבה מה לשפר אותו. אחד, האמירה צריכה להיות פיקוח זה לא ה-easy way out לשום דבר, זה לא הפתרון לכלום. זה גם פתרון, ככל הנראה פתרון של אין ברירה. אבל זה לא הפתרון, הפתרון הוא תחרות, הוא צריך להיות מופעל בטווח קצר, גם על מוצרי בסיס בשווקים שהם לא תחרותיים, צריך להדק את התהליך, בפרט דו"ח סוארי, עד

היום נותן תשואות מאד גבוהות כי הוא נכתב בשנה שהאינפלציה, סליחה, שהריבית במשק היתה 15%. אז מערכת התשואות שהוא נותן היא מאד גבוהה. עדכון של סלי התשומות – לא מעודכנים באופן שוטף. המומחיות של כוח האדם והיכולות לעקוב אחרי – לדוגמא נשר. מי שמפוקח בהון פעיל היום, נשר נמצאת ב-14%. 14% תשואה על הון פעיל. זה היה אולי נכון ב-96', האינפלציה והמחירים היו, אתה יודע, הריבית היתה 15% או סדר גודל, או 14. דו"ח סוארי גם מבקש להגיש דוחות מותאמים לאינפלציה. מי מגיש דוחות מותאמים לאינפלציה היום? דו"ח סוארי לא מטפל ב-IFRS הון פעיל, מי קבע כמה זה ההון הפעיל? הכלכלן ההוא. או.קי.

יוג'ין קנדל: על מה הדו"ח,

שלומי פריזט: במסגרת הזו זה הידוק התהליך. אנחנו כותבים את זה במפורש שם. יש מקומות שבנק ישראל צריך לפקח ותכף אני אראה את זה, לדעתי, לדעת הצוות. פרסום מדדי מחירים ותשומות ע"י הלמ"ס, שיהיה מידע שוטף בשווקים המרכזיים, הלמ"ס אוסף את הנתונים גם ככה, יש את היכולת לפרסם אותם ברמה אגרטיבית, שהמידע יהיה שם. יהיה מעקב אחרי מוצרים שיצאו מפיקוח. כדי שלא יהיה מה שקרה לנו בסולר ומה שקרה לנו אפילו בקוטג' שברח לנו. התעוררנו יום אחד והמחירים של הסולר לא איפה שחשבנו שהם. ושיהיה תהליך של הסלמה, כלומר בפעם הראשונה יקבל אזהרה מי שמעלה מחיר ומי שככה מזהים אותו, יחויב בדיווח, לחייב אותו לפרסם דוחות כספיים, אם על מוצר מסוים או אם על סה"כ, כדי שלא יהיה מצב של תנובה שהממשלה תעבוד איך שהיא

רוצה, אבל דוחות כספיים של תנובה היא לא תקבל. ובסופו של התהליך הטלת פיקוח, אם וכאשר צריך. לגבי חסמי יבוא, אלה ההצעות למוסדות הבסיסיים שמכניסים את יוקר המחיה למערכת שהיא א. במודעות וב. בביצוע השוטף של הממשלה. לגבי חסמי יבוא, דיברנו, זה השקף שכבר דיברנו עליו ואני רץ הלאה.

הגבלת השימוש בהיטלי סחר בתעשיות מונופוליסטיות ריכוזיות או יצואניות. יש הרבה מקרים, ההערכות שלנו זה ש-600 מליון שקל בשנים האחרונות הלכו בגלל היטלי סחר לא מוצדקים. הותרה רק של היטלי היצף. ז"א במקרה הקיצון, בלי היטלי הגנה, היטלי בטחה, וכאלה דברים, ואיסור להטיל היטל לתקופה ארוכה. לא יותר מחמש שנים. יש יצרן, ברכי פלדה בכרמיאל, שאנחנו מגנים עליו לדעתי משנת 98' באמצעות היטלים. עכשיו, אם מ-98' הוא עדיין לא מצליח להתמודד עם היבוא, יכול להיות שהוא לא יעיל. אולי אני לא אומר את זה כממצא, אני אומר שיכול להיות שאנחנו מגנים עליו יותר מדי באמצעות הכלי הזה. תקינה, במכון התקנים יש הרבה תקנים ישראלים מקוריים. שזה אומר שאם אתה מייצר למס market לא ברור שתתאים את קווי הייצור שלך לתקן הישראלי, שזה אומר שלא יהיה יבוא. כי זו עבירה פלילית להביא ולשווק לא לפי התקן. אנחנו מציעים את האימוץ הבינלאומי המלא, זה דברים שנמצאים בתהליך כבר עכשיו, להאיץ את התהליך, להכניס גם עדכון

יוגקין קנדל: מידי. כשאתה אומר בתהליך, כשאתה אומר אימוץ –

שלומי פריזט: זה כבר נמצא בתהליך, אבי אומר שזה כבר קרוב לקצה.

גל הרשקוביץ: אבל צריך מייד, זו החלטה. אימוץ התקינה, כל מה שיש בארה"ב או באירופה. אני לא יודע מה זה האצה, אני יודע שצריכה להתקבל המלצה, החלטה שבאופן מייד, אני לא יודע מה זה מדיניות, אני רוצה שתהיה המלצה פה שלומי פריזט: אנחנו לא נתנגש להגיד מיידית, בכפוף לייעוץ משפטי שאמר אבי.

גל הרשקוביץ: מה זה קשור לזה? שלומי פריזט: לא נתנגד לזה. לנו אין בעיה. אני לוקח את החופש לדבר פה, לא מתנגד. גמרנו. מוכסים.

אייל גבאי: אני רוצה להגיד מה אמרתי ליועץ המשפטי לממשלה, זה נושא שיעלה גם במקומות אחרים. זאת וועדה ציבורית. אחרי זה שהממשלה כשהיא באה ליישם את המסקנות, לא צריכים ללכת כאן ולעשות דברים שהם על פניהם בלתי חוקיים. אבל זאת וועדה ציבורית, הממשלה הרי תבוא לתרגם את זה על חקיקה וכו', אם יהיו מקומות שהיועץ המשפטי לממשלה יגיד לו שזה בלתי חוקי בעליל – שלא תעשה. עכשיו, אני אומר ככה: זה גם הכוח של וועדה ציבורית, זה לשנות את המציאות החוקית.

אבי ליכט: זה הפרומו ליום שלישי, אני מבין. אייל גבאי: בטח. יש דברים, ועוד איך, ואתה עוד תראה אותי פה על בריקדות, יש דברים שבעולם אחד,

אבי ליכט: לא, אני אחסוך לעצמי את מופע האימים הזה, אז אני רוצה לשמוע את הפרומו.

אייל גבאי: יש דברים שבעולם רגיל התנהלות ממשלה היא לא, אי אפשר והיזונים. ויש מקומות שבאה הממשלה, הרי אין חוק נגד התקינה, או אין חוק נגד העדפה ליוצאי צבא. אבל שבאה

הוועדה ואומרת דברים בהיבט כולל, אז אני חושב שיהיה גם יותר קל להעביר אותם אח"כ מבחינה משפטית. אם אנחנו נגביל את עצמנו למה מותר ולמה אסור, שלומי פריזט: מקובל לחלוטין עלינו.

אבי ליכט: פרופ' טרכטנברג, מתי תהיה לי זכות התגובה להשתלחות הזאת?

גל הרשקוביץ: זאת לא היתה השתלחות.

שלומי פריזט: ממש לא השתלחות. טוב שהפרקליטות לא פה כדי לעצור אותי תכף. מה קרה?

מנואל טרכטנברג: אבי, אני מאשר לך.

אבי ליכט: דובר: אני רק רוצה להעיר שבנושא התקינה, אני רוצה להסביר, ולא השתמשנו במונח משפטי ופה צריך לדייק, מה שלנו היו הערות בתקינה, זה שהתחושה שלנו, שמי שמכירים את נושא התקינה, שאין תאימות בין המדיניות של מה שהם עושים ממילא, לבין מה שהוועדה יורדת עליהם. וזה הערות שאחרי זה אני אשמח מאד להעיר. הוועדה, יש גוף מסוים שעושה משהו. ואז באה הוועדה ואומרת: תעשה משהו כאילו שהוא לא עושה. הוא ממילא עושה את זה, אבל כבר יש לו תוכנית.

גל, קשיב, זה לא בהיבט משפטי שאני אומר לו ולא קרה שאני אומר לו שמה שאתה עושה זה לא חוקי. אני רק אומר, בן אדם,

שלומי פריזט: אבי, זה בסדר גמור.

מנואל טרכטנברג: הכוח של הוועדה הזאת הוא שהיא יכולה להרשות לעצמה להגיד אמירות יותר חדות מאשר התהליכים שקורים בזמנים כתיקונם. זה הכל.

שלומי פריזט : ואני מכבד את זה, אין בינינו וויכוח.
מנואל טרכטנברג: האמירה של הוועדה באמת יכולה לזרז את זה, וזו
הכוונה.

אבי ליכט : אנחנו מברכים על מה שנעשה, אבל בואו נעשה את זה מחר.

שלומי פריזט: בדיוק, יש מעבר לזה, האופן שבה נקבע

גל הרשקוביץ: אני לא מבין מה הבעיה

שלומי פריזט: האופן שבו נקבעו תהליכי הייצוג, מי יושב בתוך הוועדות של
המכון. כמה הייצוג של התעשייה לעומת הייצוג של היבוא, כמה
מותר לסטות מתקן ולהגיד: אימצתי, אבל עם עדכון קטן. דבר
נוסף, יבוא אישי באמצעות האינטרנט. זה tribute חשוב,
למערכות הסחר הבינלאומיות. היום אנחנו מבקשים מרשות
המסים ורשות המסים בעניין, למצוא פתרון טכנולוגי לכך
שאני יושב בבית, מזמין פריט עד סדר גודל משמעותי של מאות
דולרים, כמה מאות דולרים, מקבל אותו, מע"מ אני משלם על
האינטרנט, פטור ממכס, פטור מהכל, הולך לדואר פעם אחת
מביא את החבילה ובזה נגמור הסיפור. בלי טפסים, אני רוצה
להגיע למצב שבו מזמין, משלם כל מה שצריך לשלם, פטור
ממכס, פטור מזה, הולך, לוקח את החבילה – הבאתי, יבוא
אישי,

רפי מלניק: סליחה, החבילה צריכה להגיע אליך הביתה.

שלומי פריזט: יכולה, תשלם עוד, אין בעיה.

רפי מלניק: לא, אין, אין, היא צריכה להגיע אליך הביתה.

שלומי פריזט: כולם עושים את זה, הדואר ישמח, הדואר עושה את זה, אין
בעיה. אין בעיה. (ראובן, אתה יכול לעזור לי? כי יעל זנחה
אותי לטובת וועדי עובדים, בוא שב שניה לידי). פרק השווקים
מתבסס על שני היבטים. הראשון, קודם כל זה ברמה של

דוגמאות. זה לא המדריך השלם למקומות חוסר תחרות בישראל. אין לנו מספיק זמן כדי לעשות אותו, על בסיס ניתוח יוקר המחיה ועל בסיס מקומות שבהם ההשפעה הממשלתית היא מאז'ורית. ענף המזון, להגיד לכם שאנחנו נביא את הסוף בהתחלה, להגיד לכם שאנחנו מביאים בשורה בקצב הזמן, או בקוצר הזמן שעומד לרשותנו בענף המזון – התשובה היא לא. אנחנו יודעים להצביע על הבעיה, על איפה זה נמצא, על הריכוזיות הגבוהה של הייצור והיבוא, על האינדיקציות של העדר תחרות, על זה שיש הגנות של מכס ושל משרד הבריאות בהרבה מאד היבטים, שהם כמובן קשורים לבטיחות הציבור, אבל תמיד יש trade off בין היקף הבטחון שאפשר לספק לציבור, גם בטיחות וגם בטחון. בטיחות, מקבל. לבין המחירים שבסוף משלמים. האופן שבו מוקצות המכסות של היבוא בין היצרנים והגופים השונים במשק, וכמובן זה שהגידול והשיווק הסיטונאי בישראל הוא בפטור מהסדר כובל טוטאלית. זה קרטילים בדיל. יכול להיות שזה בסדר ויכול להיות שלא, אבל זה חלק מהבעיות בשווקים האלה, אי אפשר להתעלם מזה.

שחר כהן: יש כאן בעיה, שיש זהות אינטרסים עמוקה והסכמים שהם על גבול מתחת לשולחן בין שטראוס לבין שופרסל, בין היצרן לבין המשווק. והאינטרס של שניהם זה לבצע העלאת מחירים ובסופו של דבר זה גובר על הכל. שום דבר הוא לא חוקי, אבל איכשהו, זו הבעיה שם.

שלומי פריזט: סתם אני אשאל, לדעתך, כששטראוס מעלה מחירים, היא מעלה מחירים יותר לשופרסל או יותר למכולת ליד הבי שלי?
שחר כהן: היא מעלה מחירים יותר למכולת שליד הבית שלך.

שלומי פריזט: אז מאיפה מגיע האינטרס הזה? אם אינטרס, היית צריך לראות, סתם אני אומר כאמירה, היית צריך לראות עליות מחירים יותר גבוהות בשופרסל.

שחר כהן: ולכן המכולת ליד הבית הולכת ונעלמת, הם הולכים ונסגרים, בדיוק בגלל זה. הם יושבים ונסגרים.

שלומי פריזט: אבל זה קרה גם בענף הספרים, ובענף הספרים אין טענה, להפך, היצרנים אמרו שזה לא יעלה על הדעת.

שחר כהן: תנובה אני חייב לקנות, ספרים אני לא חייב.

שלומי פריזט: תסביר לי אח"כ את האינטרס הזה, אני מוכן לזה. הכיוון כרגע, מכיוון שאנחנו לא יודעים בלוי"ז שלנו, לא יודעים לא לפרק את תנובה לחתיכות לא לעשות MVNO בתנובה, כלומר, להכריח אותה לייצר, כמו שעושים בסלקום, להכריח אותו לייצר עבור מתחרה. אפשרויות: חשיפה ליבוא זה הפתרון שאנחנו רואים שהוא פתרון כאן, שאפשר לדבר עליו. יכול להיות שגם פיקוח על חלק מהמחירים הוא חלק מהפתרון. הגבלה של יבוא שלא תורם להפחתת הריכוזיות. זה חד משמעית, אם תנובה הולכת לבקש רשיון לייבא מוצרים שבהם היא נתח שוק מאד משמעותי, התשובה של המדינה צריכה להיות לא, לדעתנו. אין סיבה שזה יקרה, אם זה לא תורם להפחתת הריכוזיות, זה לא טוב לנו. הביצוע צריך להיות באמצעות וועדת קדמי שישב ויבחן כל פריט, איך מטפלים בנושא הבריאות ואיך מאזנים את הנושא של בטיחות הציבור למות המחירים, ויש לצאת בהנחיה למשרד החקלאות כדי להגיד שהמכסות צריכות להיות מוקצות כך שיפחיתו ריכוזיות.

לגבי תחבורה ציבורית, שזו דוגמא יותר לבעיה במשילות וביכולת של המדינה לתפקד מול גופים ריכוזיים. זה התחיל ברפורמה של 2002 ועד היום אנחנו סוחבים את אגד ודן, אני אגיד על הגב וזה באמת על הגב של הציבור. האומדנים, האומדנים שלנו מדברים על 720 מליון שקל עודף מעל המחירים התחרותיים שמשלמים למפעילים שזכו במכרזים, שניתנים לאגד ולדן. כל שנה. ההמלצות שנו לאור זה וזה פשוט עניין שהמדינה חתמה את ההסכמים לא מזמן, המדינה יכולה לא לעשות את זה, אבל היא פשוט לא מצליחה לעמוד מול העצמות האלה, וזה מה שזה. לצערי, אני אומר את זה, לדעתנו. לאחר 2015 לא יהיו מפעילים שלא פועלים בתנאי תחרות. זה אומר יצאו למכרז על הקווים. זה אומר יצאו למכרז על ירושלים, ויצאו למכרז על הBRP שניתן ללא מכרז בירושלים, ועל עוטף ירושלים וכו'. והמלצה חד משמעית: אסור יהיה לממשלה לחתום על חוזים שהמחירים שלהם לשעת מנוע בסופו של יום הם מחירים מעל המחירים שמתקבלים בתחרות. אין סיבה שזה יקרה. וזה קורה וזה קורה הרבה בגלל שהמדינה לא מצליחה לעמוד מול העצמה של דן ואגד בסוף היום.

אפשרות לרישוי קווים מקבילים במקומות עתירה נסועה – זה פתרון של טווח קצר עד 2015, שייתן את האפשרות במקומות שבהם אפשר להפעיל מפעיל נוסף על אותו קו, זה לא כל כך מקובל בתחבורה, גם להוריד מחירים שם ולצמצם עלויות. ברכב: הבעיות מוכרות, אני אגיד מהצד הזה, יש בעיה של ריכוזיות, אנחנו מזהים עוד פעם, בזמן המוגבל שלנו, שבמקומות שבהם חברות הליסינג מהוות נתח ניכר מהשוק,

מערכת האינטרסים שלהם מכיוון שזה מוצר שהן גם קונות אותו וגם מוכרות אותו אח"כ, מערכת האינטרסים שלהם, שיישמר מחיר גבוה בשוק היד השניה, היא כזו שמאפשרת להם להשפיע, מכיוון שהם קניינים גדולים, ובסופו של דבר גם מוכרים הלאה את אותו מוצר ומממנים את הפחת. אנחנו ממליצים לצמצם את החלק של חברות הליסינג היום בתוך השוק, הם היום, אם אני זוכר נכון את המספרים, סדר גודל של 70-80% מהרכבים בשוק היד השניה, הם רכבים שהיו רכבי תאגיד בתוך המערכת.

אבי שמחון: איך אתה מצמצם את חלקן של חברות הליסינג?

שלומי פריזט: לדעתי הפתרון הנכון הוא כלי מיסוי. צריך לטפל בזה בהסדר של מיסוי. צריך לגרום לאנשים או לנסוע ברכב פרטי שהם קנו אותו, או שהתאגידים עצמם, ייקחו את מעטפת השרותים מחברות הליסינג, אבל תנתק את הקשר בין חברות הליסינג לבין ערך הרכב בסופו של דבר, שהם לא יקנו ויתנו את המימון, שזה לא יהיה כדאי לעשות. תן לי את הביטוח, תן לי את הטיפולים, תן לי את השרותים, תן לי את כל המעטפת של כל הHASEL שאני לא רוצה כבנק לאומי שיבלבלו את המוח עם הרכב, אם הוא כן בסדר או לא בסדר, אם לקנות צמיגים, לקנות מגבים.

אייל גבאי: אין להם אבל את הוועדה של משרד התחבורה לעניין הזה?

שלומי פריזט: משרד התחבורה הציג בפנינו את העמדה שלו. מה שאני אומר כאן, לגבי צמצום של חברות הליסינג, כן, זה על דעת משרד התחבורה. הדבר השני שאני אומר כאן, לגבי ניתוק היבואן למוסך מורשה ומעקב אחרי חלפים, הפתרון שלנו יבוא דרך משרד התחבורה וזה דבר שהם לא כל כך שמחו לשמוע. ואנחנו

סבורים שהוועדה שקמה במשרד התחבורה, חסרה חלק מהאנשים המרכזיים שחייבים להיות שם, כי חלק מהפתרונות יבואו מעולם המס, ואי אפשר שזה ייפתר בראיה שהיא לא ראייה רחבה של כל המשק, צריכים להיות גם אנשי האוצר בפנים.

אייל גבאי: אני שמעתי שהיו"ר אמר שאנחנו צריכים ללמוד ממנו איך עוברים שוק שוק ולעשות אותו דבר.

שומי פריזט: לא ראיתי את זה כביקורת, ראיתי את זה, גל הרשקוביץ: היו"ר כבר אמר את ההמלצות שלו, הוא אמר, לפרק את זה והוא כבר נתן את כל ההמלצות ואת המסקנות, עוד לפני שבכלל הוועדה עשתה דיון אחד. לנתק את כל השרשרת, ישר למסור המלצות.

אייל גבאי: תראה, מי שמוכשר, יודע לעשות את זה מהר. שלומי פריזט: אז אנחנו חושבים שבקונטקסט הזה צריך ראייה יותר רחבה, ולכן חשוב משרד התחבורה, אבל חשוב גם שמשד האוצר והיבטי המס יהיו בפנים, כחלק מהפתרונות ורשות ההגבלים העסקיים, אבל זה חציו אומרים בפניו. ענף הסולר לתחבורה, פשוט ברח. ארבע חברות מחזיקות כ-90% מהשוק, הסרת הפיקוח בתחנות התדלוק היה ב-93', בשער בז"ן ב-2007, אם עושים את המספרים, מכפילים זה כפול זה פחות היחס שאנחנו מאמינים שהוא המחיר התחרותי,

אבי ליכט: שלומי למה רק לתחבורה? מה עם סולר לחימום? כל הירושלמים סובלים קשות מעליית מחיר הסולר. זה יוקר המחיה. זה ממש יוקר המחיה.

מנואל טרכטנברג: התחממות כדור הארץ,

יוג'ין קנדל: נעביר אותם לחשמל

שלומי פריזט : בגז הירושלמים משלמים הכי פחות.

אבי ליכט : הוא תכף מגיע לגז.

שלומי פריזט : ירושלמים בגז הם משלמים הכי פחות.

אבי ליכט : לא, אבל עכשיו ברצינות, למה סולר לתחבורה, למה לא סולר כסולר.

שלומי פריזט : אין לי נתונים להגיד לך על המערכות של סולר להסקה וסולר לתעשייה. אני לא חושב, אין לי את היכולת לשים את המספר, את ה-400 מליון הזה, לבוא ולהגיד כמה זה שווה. זו הסיבה שאני לא ממליץ. אני לא אומר שזה לא בעייתי. בשוק המוסדי יש הבדל גדול בין זה שמפעל מזמין משאית סולר, שאז התחרות יכולה להיות אדירה פשוט, לבין זה שתחנות התדלוק עובדות גם על ציי הרכב וההיבט הגיאוגרפי הוא מאד חשוב כאן. וזה שצד הביקוש הוא אטומיסטי ובד.

גל הרשקוביץ : אני לא מבין את זה, זו אמירה.

שלומי פריזט : בסדר, אני לא אומר שזה לא בעייתי. אני רק אומר, אין לי את העובדות. ההמלצות שלנו בטווח הזה זה לפקח על מחיר הסולר, או שנקים עוד בית זיקוק.

רפי מלניק : זה אותו השוק,

שלומי פריזט : לא לא, שחררנו, עזבנו את זה ב-2007, ב-93 הפסקנו לפקח בתחנות.

קרנית פלוג : ובכמה עלה מאז המחיר של הסולר ביחס למחיר הבינלאומי? שלומי פריזט : אני אומר, אם אנחנו מסתכלים על מה שהיה הפיקוח, אם היינו לוקחים את מה שהיה צריך להיות, כל פעם הפיקוח מתעדכן על פי המחיר הבינלאומי, לפי סעיף לברה ולא לפי פוב "לברה" מאיזושהי סיבה, אבל ניחא, הפער כפול הכמויות זה 400 מליון שקל. ההבדל בין המחיר שהיה, אם היה פיקוח

לעומת המחיר שיש היום במוצע, ממדגמים שעשה משרד התחבורה. מנהל הדלק, סליחה.

גדי פראנק: אבל שלומי, אם אתה מכין פיקוח ואתה חוזר אחורה, אתה תקבל את המחיר הקיים למעשה.

שלומי פריזט: לא, מה זאת אומרת, אתה עושה סעיף לברה, המחיר יורד, אין לו מה לעשות. זה לא שעורי שינוי. לבל.

גדי פראנק: פיקוח משמעותו, מבחינתך כרגע, הוא הורדת מחיר שלומי פריזט: כן, 400 מליון שקל. הכל נמצא בתוך הדו"ח. יש את כל הטבלאות ואת כל המספרים. אני לא זוכר בע"פ. אני מתנצל.

יהודה אמר שאני משתפר, אבל ככל הנראה יש לי עוד הרבה לאן להתקדם. יש לי עוד הרבה לאן.

רפי מלניק: השיפור הוא חיובי, אבל הנגזרת השניה – שלומי פריזט: ענף תחנות התדלוק. העדר תחרות באזורים רבים, התחרות הגיאוגרפית בתחנות תדלוק היא בעלת משמעות רבה. יש לנו, הראיתי את הגרף לגבי מה קורה כשנכנסת תחנה חדשה ועצמאית. הריכוזיות הגיאוגרפית היא חשובה, וזה שיש כמה חברות שפוגשות אחת את השניה בהרבה מאד שווקים, שזה המולטי – multi market contact. ההמלצות שלנו, אבי, יש עמדת יועץ ואנחנו רוצים להגיד: רבותי, מכיוון שעמדת המדינה ב-93' היתה שמדובר בהסדרים כובלים, שלא צריכים להתקיים, או לפחות צריכים לקבל אישור, מכיוון שעמדת היועץ היום בעליון היא שזה הסדרים כובלים, צריך להעביר את זה בחקיקה, שמדובר בהסדרים כובלים ולשחרר את התחנות האלה. זה נכי צה"ל ברובם, וזה פוטנציאל לכניסה גם לתוך המרכזים האורבניים וגם לתוך מקומות נוספים, פשוט צריך לשחרר אותם, אנחנו יודעים את זה מ-93'. להנחות את

המנהל לתכנון קרקעות ל-40 תחנות תדלוק חדשות לעצמאיים בתוך שנתיים, אם אפשר. אני אומר עדיפות למרכזי הערים, אבל גם על כביש זה בסדר, לדעתי. ויישום כחלק מהמערכת, יישום של התקן תדלוק אוניברסלי, ככה שהתחנות העצמאיות יוכלו להצטרף להסכמים של חוזי ציי הרכב השונים. כי אחרת, רק על המזדמנים זה מסובך. ז"א אם הם ירצו לחתום עם מישהו יוכלו לחתום מולו, וההתקן ידבר אתם, שלא יצטרכו להתחיל למכור את כרטיסי התדלוק, וכן לקחו לי, שפשוט הטכנולוגיה תדבר. אני לא צריך שיתנו לי את המחירים ואת ההסכם, רק שאני אוכל להתקשר עם אמדוקס, באופן טכנולוגי שתהיה לי אפשרות לעשות את זה.

גז לבישול. ריכוזיות במקטע השיווק, קרטלים בעבר, חוסר תחרות טוטאלי בהווה, זה פשוט מה שיש כאן. Target לחברות קטנות, האומדן שלנו לעלות העודפת של העדר התחרות כ-150 מליון שקל בשנה. בטווח הקצר אין לי פתרון לדבר הזה. אנחנו נציע פיקוח. באמת, חשבנו על כל מיני מודלים, הנושא של הצוברים סבוך בצורה בלתי רגילה. הנושא של וועד הבית והדיירים סבור בצורה בלתי רגילה. אין לי פתרון שאני מאמין בו.

גדי פראנק: אז למה אתה כותב את הפתרונות האלה? שלומי פריזט: אנחנו מציעים צוות ייעודי שיעשה עוד רפורמה, אולי נצליח להבקיע את זה. לא יודע מאיפה.

גדי פראנק: מה המשמעות של ההצעות האלה? שלומי פריזט: הראשון לטווח קצר לעשות פיקוח. בטווח הבינוני אנחנו צריכים לשבת עוד פעם כממשלה ולחשוב איך אנחנו מפצחים

את הענף הזה. זה כבר אני לא יודע ממתני, זה מ-88', אנחנו לא מצליחים להבקיע.

ענף המים, בקצרה אני אגיד: ממש בקצרה. המים עלו הרבה. המטרה בסוף יש הסתייגויות בתוך הצוות ואבי הוא ראש וראשון להם, שאין הוכחות לכך שהתשתית הפנים עירונית, ואני מייצג את עמדתך, שאין הוכחות לכך שהתשתית הבין עירונית היא באמת לא בסדר, באמת הוזנחה ובאמת בעיתית.

גדי פראנק עירונית או בין עירונית?

שלומי פריזט: עירונית, עירונית. מה אמרתי? כך הוא אמר, הוא אמר שאין.

אבי ליכט: אין עדויות לכך שהתאגידים היום לא עושים את זה.

שלומי פריזט: אבל לא נכנס לזה עכשיו. ישנה הצעה, רבותי, ישנם תאגידי מים רווחיים מאד, ישנם כאלה שאפשר להאיץ עבורם, זה לא רפורמה תחרותית, זה שוק שהוא מוסדר מהתחלה ועד הסוף שלו, אבל ישנם תאגידי שניתן להאיץ עבורם את יעדי הגבייה ויעדי הפחת ולהפחית את המים לכל הציבור, זה נראה לנו דבר ראוי ללכת עליו, במסגרת של יוקר המחיה, לא בקידום תחרות, אלא בגלל שהמים נמצאים ברביע הלא נכון שלנו ומכיוון שיש לממשלה השפעה גדולה על השוק הזה בסופו של יום.

בבנקאות: המערכת היא ריכוזית, המוצר הוא מסובך, הצרכנים לא מתמודדים אתו כמו שצריך, המרווחים על מגזר משקי הבית מאד גבוהים בהשוואה למקומות אחרים, וגם על העסקים הקטנים, שם יש גם פריבילגיות, העסקים הקטנים באמת מסוכנים יש גם הצדקה לזה שייקחו מהם יותר כסף. האומדנים של חוסר היעילות התפעולית בתוך המערכת, הם של 2 מיליארד שקל בשנה. זה מספרים, אני אגיד, לקחנו מתוך

דו"ח שלדעתי מקובל על המפקח על הבנקים. הדברים שאני אומר כאן בגדול, גם מקובלים, בצד שמאל בוודאי מקובל על המפקח. אני מקווה מאד. ללכת למערכת של קידום התחרות במערכת הבנקאית, לוועדה שתטפל בנושא הזה, עם דגש על משקי הבית, עם דגש על פישוט המוצר הבנקאי, עם הקמה של קרדיט בירו שהיה בעיה בזמנו במשרד המשפטים לגבי הנושא הזה, איך ומה נותנים, ומה נותנים,

אייל גבאי: מה זה, חברת נתוני אשראי?

שלומי פריזט: כן חברת נתוני אשראי שעובדת אבל. כן, לא כזאת שלא עובדת.

אייל גבאי: תמיד היה וויכוח בין זה לבין פרטיות.

שלומי פריזט: נכון, אבל בדיוק הוויכוח בין זה לבין פרטיות, תראה, יש את זה בעולם, בהרבה מקומות. אני לא יודע אם יש פחות פרטיות בעולם או יותר פרטיות בעולם, בסוף ישנם אומדנים על השולחן לכמה כסף זה עולה לנו. יכול שיבוא משרד המשפטים ויאמר רבותי, הפרטיות שווה. עמדה לגיטימית לגמרי. אין בעיה. אם שווה 2 מיליארד שקל או אולי 1.5 מיליארד. לא יודע כמה היא שווה. חברים הפיקוח משפטי שחייבים שיהיה בפנים, משרד האוצר שצריך בסוף לפרוע שם איזה צ'ק לדעתי, הגבלים וסחר הוגן, כדי לבוא ולפשט את המוצר, לאפשר לצרכנים להשוות ולתת גם לצד ההיצע להשתכלל, להוציא את בעיית ה-lemon מהסיפור הזה.

קרנית פלוג: ההמלצות האלה מקובלות על הפיקוח על הבנקים?

שלומי פריזט: כן, למיטב הבנתי כן, אני לא רוצה, אפשר לדבר עם דודו. כן, דיברתי עם הפיקוח על הבנקים. העברתי את הנייר, קיבלתי עליו הערות, חוץ מה-120 יום הכל מקובל.

קרנית פלוג : אה, חוץ מה-120 יום.
שלומי פריזט : זה יכול להיות אישי.
יוג'ין קנדל : למה אנחנו לא הולכים לכיוון של לעזור לצרכנים להתאגד, כי אתה רואה שקבוצות גדולות מקבלות הנחות מאד מאד משמעותיות מול הבנקים.
שלומי פריזט : כי אני לא יודע לטפל בזה. לא יודע, לא חשבתי על זה, הצעה שאני מוכן לשקול. לא יודע איך המכניזם הזה עובד, אני אומר, אני לא יודע איך המכניזם הזה עובד, צריך – יוג'ין קנדל : למשל, אני לא משלם עמלות בבנק.
גדי פרנק : אבל יוג'ין, זה קצת קשור למה שהוא דיבר על הקבוצות שמתאגדות לקבוצות שבעצם ההתאגדות שלהם, אנחנו כעובדי מדינה, יש לך איזשהו מידע על יכולת החזר שלנו. אתה יודע שהוא עובד במקום קבוע, יציב, אולי חיים מהמשכורת, אם זה צבא, מדינה וכו'.

יוג'ין קנדל : אין קשר למשכורת, אני מדבר על העמלות.
גדי פרנק : לא, אבל בעצם העובדה שאני יודע שאתה כלקוח יש לי ממך איזשהו ידע על היכולת החזר שלך, עם יכולת אשראי וכו', זה נותן לי הרבה הרבה יתרון בתור מוסד בנקאי. בממוצע אני יודע עליך הרבה יותר, ולכן יש לך כוח. תסתכל עוד פעם.

יוג'ין קנדל : אבל אני יכול לעשות לך, למשל, איגוד של 8 חברות גדולות של היי-טק ויהיה לך עליהם מידע לא פחות טוב.
גדי פרנק : בסדר, אבל אתה עדיין מתנהל בשוק, שלומי פריזט : אני לא בטוח שזה אסור, יכול להיות שאפשר. טוב, ענף החסכון הפנסיוני. יש מגמה של התרכזות, בוודאי אחרי שנפלה פריזמה בעניין הזה, בטח בפרטיים, יש עליה של דמי הניהול מאז בכר, יש שאלה, האם הבנקים סבסדו או לא סבסדו את

קופות הגמל ואת החסכון הפנסיוני, אבל אני אגיד, ההתרשמות בסופו של יום, זה שהעליה בדמי הניהול, אם מסתכלים עליה, היא לא מגלמת עליה מקבילה בתשואה המתוכננת בסוף היום. ויש קופות מפעליות שאפשר להגיד שהן מנוהלות פחות טוב, או מנוהלות יותר טוב, אבל הן גובות בשעורים, אתה מדבר על התאגדות הזו, רואים שם שעורי גבייה מאד מאד נמוכים, עד כדי פי ארבע לדמי הניהול. זה"ל זה הסמן הימני של כל דבר כמעט. זה כמו שתגיד לי המחיר של הדלק, תיקח את ה-bench mark שהמדינה קיבלה. אנחנו חושבים שזה קונסיסטנטי.

(מדברים יחד)

שלומי פריזט: הטריק זה במילה אפקטיבי. אני יכול לקבוע גם שלא יותר מ-500%. אז תהיה תקרה, אבל היא לא תהיה אפקטיבית. זה צריך להיות אפקטיבי, זו המשמעות של אפקטיבי, שהוא ישפיע על המחיר בשוק.

יוגין קנדל: כעיקרון, מי שמקבל את האחוז הזה, זה אנשים שלא שמים לב. אלה ששמים לב, הם גם ככה מקבלים.

מנואל טרכטנברג: זה בערך 8 עשיריות.

יוגין קנדל: יש דרך אחרת לעשות את זה ויש אפילו הצעה, אני מציע שתדבר עם עודד שריג, יש שם הצעה שבעצם מקשרת את החזקים, אתה בעצם מגדיל את הפער.

שלומי פריזט: אני לא דיברתי על טכניקה. אין בעיה, אם הפיקוח חושב שלקשור את המיודעים ללא מיודעים ולעשות העדר אפליה זה בסדר. כל עוד המטרה צריכה להיות הפחתה של דמי הניהול בטווח הקצר, כי אנחנו מזהים שזה עולה יותר ממה שהסיכון בסופו של דבר, מאז שהתשואה המתוקנת נותנת לך, והעמדה

היא לא עמדה שלנו, היא עמדה שמקובלת גם על הפיקוח, על שוק ההון.

הנושא של המיומנות הפיננסית והעמקת הייעוץ הפנסיוני בבנקים של עצמאיים, זו שאלה שצריכה להיות נדונה גם מעבר לכיתה, האם המדינה רוצה באופן אקטיבי ליזום דבר כזה שאנשים ילכו ויהיה לנס וואוצ'ר ראשון חינם לייעוץ פנסיוני? שילכו לפחות, שיפגשו בן אדם, שזה המקצוע שלו, שיעשה עם זה משהו. אנשים לא הולכים לייעוץ פנסיוני, וזה אחת ההחלטות הכי גדולות של החיים שלהם, ופשוט, מכיוון שהם לא מקבלים אותה בשום נקודת זמן, כמו לקנות אוטו, its fo away

מנואל טרכטנברג: יש תוכנית עכשיו שדנים כבר כמה שבועות עם משרד האוצר.

שלומי פריזט: או.קי. כמובן הנושא של אגף, יש כמה נושאים שצריך להגיד את זה, זה נמצא בטיפול, זה לא דבר שאנחנו מגלים אותו פה. לא, זה נמצא, זה בראדאר. מלט – כל מילה מיותרת. גם בחינה והידוק של הפיקוח. זה אחד. חשבתי על 1.5, אבל אתה לארגי. עידוד יבוא באמצעות הטור התפעולי. זה דבר בעייתי. זה דבר קשה, כי קשה להכניס אניות, אם אתה מכניס אניות קדימה בתור התפעולי, זה אומר שמישהו אחר נשאר החוצה. צריך, אנחנו נמצאים עוד לראות האם ועד כמה הדבר הזה הוא אפקטיבי, כלומר, לתת ליבוא את הקדימות בתפעול, בתור התפעולי של הרציפים. כי ברגע שאתה מחכה, בתור התפעולי, אם אתה לא באחת הקדימויות, זה עכשיו roller coaster אתה עולה על ה-roller coaster אין לך מושג כמה זמן ייקח לך. אתה לא יודע כמה זמן יגיע לך המלט.

יוג'ין קנדל: אבל אם אתה יוצר "בפטר" bafter, שלומי פריזט: אבל אתה לא יוצר בפטר, כי מלא לא מחזיק מעמד הרבה זמן. אין סטטיסטית, תראה, אתה צריך את היכולת בסוף העולם יותר מסובך מ-steady state בטח העולם של המלט.

יוג'ין קנדל: הם מביאים את זה בשקיות או בתפוזות? שלומי פריזט: לא, בתפוזות.

יוג'ין קנדל: ומי אורז?

שלומי פריזט: גם לא אורזים. הרוב זה לבטון מובא, זה לכאלה שקונים את זה לאספקה ישירה לתוך המשאיות הגדולות, שהולך לתוך מערבלי בטון ורץ לתוך היציקות של הבניינים. איתור קרקע ומתן מענק ממשלתי בתוך שנה או למפעל טחינה, בניגוד למה שניתן היה לחשוב, כלומר, להביא קלינקר שהוא חומר הרבה יותר עמיד לזמן, הרבה יותר עמיד לגשם ולמים, וחוף מזה, אפשר לשים אותו בחוף, ושום דבר לא קורה לו ואתה טוחן אותו לפי הצורך. ואז הבאפר עובד, כי ממילא הוא פחות עובד, צריך להגיד את האמת. או לאתר מחצבה מתאימה, וזה בלגן, זה לא דבר פשוט, ישנם כאלה, אבל המחצבות בישראל, איך אומרים, גם שיקולי תחרות היו יכולים לעזור, פעם בכמה זמן. או לאתר קרקע מתאימה למחצבות למפעל מלט. אבל לדעתי, המפעל בטחינה הוא הרבה יותר feasibly ושר האוצר מסכים לתפישה.

אבי שמחון: למה הממשלה צריכה לתת מענק?

שלומי פריזט: מכיוון שרמת הסיכון היא מאד גבוהה. אחד. כי תנסה אתה להתחרות בנשר. אין בעיה, אבי, יש בזה כסף. אתה מקים? ענף נמלי הים. את נמלי הים אנחנו מביאים כדוגמא למצב שבו המדינה יודעת לאן היא רוצה להגיע, היא מכירה בעלויות

הגבוהות שנגרמות לכל המשק, מזה שהסחורות או לא נכנסות בזמן, או התפוקות לא מספיק גבוהות בהשוואה בינלאומית. המדינה יודעת הכל. היא פשוט לא מסוגלת לגרום לזה לקרות. אני אגיד, זה מסכם הרבה מאד דברים. זה דבר, לדעתנו, נגיד, שהוא קריטי. יש 2500 איש שעובדים בנמלים, רבותי, הם עולים לנו הרבה מאד כסף בשנה כל אחד, ואני לא מדבר על סחר. התפוקות הן לא במקום שהן יכולות להיות, התחרות היא לא במקום שהיא יכולה להיות, הפיתוח של לא במקום שהוא יכול להיות, כי זה הכל תקוע. וזה תקוע כי הממשלה לא מסוגלת לקחת את ההחלטה לבצע את זה, ניסו לעשות את זה בעבר, זה פשוט לא מצליח.

אנחנו בכל זאת נתקע את הראש בקיר ונזרוק את עצמנו מהמזח, ונגיד שהמדינה צריכה לקבוע, היא כבר קבעה, אבל היא תקבע עוד פעם, אולי הפעם יצליח, יעד לתחרות בתוך הנמלים, כמו שמקובל בעולם, ולוחות זמנים לסיום הסטטוטוריקה של המסופים החדשים, כדי שאפשר יהיה כבר להתחרות. אבי, אליך. אמרת שני שקפים יש לך.

אבי שמחון: או.קי. אני חושב שזה שקף מדהים ואם אתם לא חושבים ככה, אז כנראה שמאוחר מדי. תסתכלו בבקשה על קטצ'ופ 400 גרם, ומי שחושב שהבעיה היא מכסים וזה, קטצ'ופ 400 גרם עולה בנמל שלנו, לא בנמל שם, 2.18 שקל,

קרנית פלוג: מאיפה זה?

אבי שמחון: ערן נתן לי את זה, ערן שישב פה עד שיהודה גרר אותו, כי מה אתם חושבים, יש לו עכשיו חתונה, אז מה הוא יגיד: אני הולך לחתונה? לא. הוא עשה פה, אתם צריכים ללמוד ממנו איך עושים את זה. הוא לקח את ערן, אבל זה נתונים של ערן.

שלומי פריזט : אני אגיד את הבנתי המקצועית.
גל הרשקוביץ : זה שקף מטעה, כי אתה לא מראה פה איך השמן זית מגיע,
באיזה מכולה, מה המשמעות שצריך לעשות את זה, זה כאילו
מודבק.

שלומי פריזט : לא רק זה, גם נתוני הכמויות, יש בעיות קשות עם נתוני
המכס בכמויות.

גל הרשקוביץ : זה שקף מאד מטעה.
שלומי פריזט : זה ב-under statement יש בעיות קשות עם נתוני המכס
בכמויות.

גל הרשקוביץ : אסור להראות שקפים, זה מלכודת פה.
אבי שמחון : השקף שמגיע עולה 2.18 נמכר לצרכן ב-9.91.
מנואל טרכטנברג : זה ברור לגמרי.

אבי שמחון : טונה – רגע, נעזוב את הטונה, שמן זית, אתם רואים שמן זית,
ועכשיו זה שקף נורא מטעה עם השמן זית, איך הוא מגיע פה
שם, אבל אם אתה תסתכל על ההשוואה הבינלאומית שעשו
לנו, אז תראה שהמחיר של שמן זית בישראל הוא הכי יקר
בעולם. לא בעולם במדינות שהלמ"ס בחר להשוות אליהן.
שלומי פריזט : חצי עולם.

אבי שמחון : אתם רואים מה קורה פה. אני חושב שזה מדהים. אתה יכול
להראות את השקף השני, שזה פחות או יותר אותו דבר, יש פה
סלמון ופילה אמנון, ה-15 שקלים מכס שקודם דיברתי עליהם
כי יש שני קיבוצים שמגדלים את זה, אבל לא חשוב, בסדר,
אתה יכול לחזור רגע? אני חושב שהשקף הזה אומר משהו פה
לא בסדר, צריך לעשות משהו, צריך לעשות מעשה.

יוג'ין קנדל : כל העניין הזה הוא מאד מעניין, וזו אינפורמציה שאני לא יכול
להגיב לזה, אבל בגדול, חוץ מזה שלא הבנתי, עדיין לא

קיבלתי תשובה על המכסים, למה צריך על טלפונים כן להחליט היום להוריד והאם זה כן עובר או לא עובר, אבל זה משהו אחר. מה שאני לא ראיתי שום דבר, כל מוצרי הצריכה היום יומיים שאנחנו משתמשים בהם, משחת שיניים ודברים כאלה, שעולים 50 עד 100 אחוז יותר מכפי שהם עולים, טואלטיקה ודברים כאלה שעולים פשוט גם הפערים שלהם בין רשתות השיווק הם אדירים, וגם פערים בין המדינות הם אדירים. לא ראיתי התייחסות לזה. הייתי שמח לראות.

מנואל טרכטנברג: עוד הערות?

קרנית פלוג: לגבי ההמלצות אני מוכרחה להגיד, שיש המון המלצות, והיה קצת קשה לי לפחות לעכל את ההמלצות ולשפוט אותן. חלק נראות לי קצת כלליות, אבל בסה"כ יש פה סקירה גדולה ומרשימה של הרבה מאד נושאים. אני חושבת שצריך ללמוד אותם עוד קצת, ככה להרגיש יותר בטוח לגבי ההמלצות. לגבי שני השקפים שאבי הראה, האמת היא שראינו אותם באיזושהי מצגת של רשות המסים, זה נראה מאד מרשים, קשה לי קצת לשפוט את הנתונים האלה, ובמיוחד משהו שלא קרה מאז שראינו את השקף הזה שרשות המסים הביאה, לא זוכרת לאיזה פורום, בעצם השקף הזה מעלה יותר שאלות מאשר הוא נותן תשובות. לי לא ברור, קודם כל אני לא מספיק מבינה מאיפה הנתונים והאם הם באמת ברי השוואה. מעבר לזה, מאיפה הפערים? אז אנחנו רואים פערים של מאות אחוזים, ואני עדיין נשארת עם השאלה, זה כנראה לא מכסים, כי ראינו שהמכסים הם יחסית נמוכים, על מוצרי מזון אולי,

מנואל טרכטנברג: כמעט ולא.

קרנית פלוג: והאם זה פערי שיווק? מה זה? אני הייתי מקווה שבשלב הזה של הדיונים יהיו גם קצת תשובות, מעבר למידע שכשלעצמו נראה משהו שצריך לעשות אתו משהו.

רפי מלניק: בהמשך לדברים של קרנית, אנחנו נמצאים בשלב מאד מאד מתקדם בעבודת הוועדה, ואני חושב שכאן יש לנו בעיה. אני ראיתי את הסקירה הרחבה, אבל לא ראיתי שורה של המלצות קונקרטיות, עם מה אנחנו באים לציבור. אנחנו באים עם איזה ניתוח, בחלקו צריך ללמוד אותו, צריך להבין אותו, חלק מהניתוח האמפירי, לדעתי לא משכנע, לפחות מה שהספקתי לראות, ולכן אני חושב שצריך לעשות עבודה יחסית מאומצת עד יום שלישי, ולהביא רשימה של המלצות קונקרטיות בתחום הזה. זה תחום חשוב ביותר. זה תחום חשוב ביותר. כלומר, בקטע של המכסים ושל המסים שאנחנו נתנו לזה תקציב והחלטנו החלטות, אני חושב שיש פה מסר חד וזה בסדר. אבל כל היתר, כל השווקים וכו', אני לא הצלחתי לרדת לשורה התחתונה של מה ששמעתי כרגע. לחלק מזה אני מסכים ולחלק מזה אולי אני לא מסכים. אני לא יודע. יש לי בעיה עם מה שיש כאן.

אסתר דומיניסיני: אני אומרת שצריך לקבוע סדרי עדיפויות ולדון, בסוף צריך לקבוע מה הכי משפיע, והיום אנחנו נבוא לעשות סדר בנמלים? וזה באמת לא עניין למחר בבוקר, אלא לעוד כמה שנים. הערה עקרונית אחרת, אני לא יודעת אם וכאשר, הרי בסופו של דבר לחלק מההמלצות יהיו השפעות על שוק העבודה, עוד לא יודעים מתי וכיו"ב, אבל אני חושבת שלפני שיתקפו אותנו, כדאי לטפל בביטוח אבטלה, להגיד מילה, אם לנושא של חוסר היעילות, אם לנושא של הסרת מכסים, ואם

נושא אחר שיכול להשפיע על שוק העבודה, כבר לתת איזושהו מענה בשיפור ביטוח האבטלה, כי ביטוח אבטלה תמיד זוכה לביקורת מאד גדולה, כי זה לא נותן מספיק מענים ובטח לא כשהשוק מתהווה ויש סיכוי שהרבה אנשים ייפלטו משוק העבודה, ואז אחת הטענות שיבוא שרגא ברוש ויגיד מה עם האבטלה וכו', מיד לבוא עם הצעה לשיפור המבנה של ענף האבטלה, כדי שיהיו לנו הגנות שלנו להתמודדות עם ההבטחות האלה של ההשלכות על שוק העבודה.

טלי רגב: נדמה לי שיש כאן שתי המלצות מרכזיות. אחת להוריד את המכסים, שזה מייד וזה עכשיו, והשעיה, שיהיה גוף פרו אקטיבי, שבעצם יטפל בכל הדברים האלה שהצגתם עכשיו. אני לא יודעת עד כמה אפשר בדו"ח כמו שלנו להכנס לכל שוק ושוק, אבל בתור דוגמאות זה בסדר, בתור כיוונים להמלצות זה בסדר, אבל נראה לי שכל העבודה הזאת, הגוף הזה יצטרך לעשות.

שתי שאלות קצת ספציפיות. אני לא מבינה מה עושים עם פערי התיווך, אם יש. ז"א זה רכיב מאד גדול ואני לא יודעת מה הולכים לעשות אתו. האם יש לכם איזושהי תשובה. ועוד נקודה, לגבי המזון אמרתם, תהיה המלצה לחשיפה ליבוא. זה אומר בעצם המכס כן או לא מכס על מוצרי חקלאות? עכשיו שתי הערות כלליות. מה שאני התרשמתי, כל מה שהיה ברביע העליון האחרון, או רוב הדברים הם שרותים כמו בריאות, דיור ודברים שהממשלה בעצם אחראית על האספקה שלהם. ולא היתה לזה התייחסות.

טלי רגב : זה צריך להיאמר גם פה. הדבר השני שאתה כן הצגת, היה לגבי איזשהו מדד של תפוקה של רווחה של הצרכן שהיית רוצה לראות. אני חושבת שזה-

מנואל טרכטנברג : שמה?

טלי רגב : איזשהו מדד לרווחה של הצרכן במובן הזה של יוקר המחיה שהוא רוצה לראות, שתהיה אחריות לגבי יוקר המחיה. אני חושבת שזה משהו שצריך לעבור בכל הצוותים ובכל ההמלצות שלנו, שתהיה איזושהי אחריות של הממשלה של *accountability* שיהיה בכל, אם זה לגבי החינוך או הבריאות, שיהיה איזשהו מדד מסוים שאנחנו נמליץ שהממשלה תהיה אחראית להגיד אותו בסוף, אני חושבת שזה יכול לעבור כחוט השני בכל ההמלצות שלנו וגם בשורה התחתונה.

שחר כהן : תפשתי שיחה עם דרור שטרום. (קודם כל אני מבקש שאם עפה עלי נעל עם שרוך כתום מהכיוון הזה, נא שיהיה מישהו שישמש כחוצץ). כמה הצעות שמגיעות מדרור : אחת, לגבי מנהל מקרקעי ישראל, הוא טוען שפה זה גם מטפל – דרור הוא חבר צוות שלנו, ובתור חבר וועדה, אני מרגיש צורך לשקף לוועדה גם את היועץ של הוועדה, ואני יודע שהיה סיכום של מנהל מקרקעי ישראל לגבי המונופול שלו יטופל במסגרת הצוות הזה.

שלומי פריזט : איזה צוות?

שחר כהן : שלכם.

שלומי פריזט : חד משמעית לא נכון. היה סיכום הפוך בדיוק. חד משמעית לא נכון, אנחנו מציגים את הבעיה, אנחנו מציגים ניתוח, וצוות הדיוור מטפל בזה. חד משמעית לא נכון.

מנואל טרכטנברג : זה קצת תמוה, אתה מייצג את הוועדה?

שחר כהן: לא, אני בתור חבר וועדה הלכתי לאנשים שאני תופש כמומחים ודיברתי אתם. אז יש לי דעות לעוד כמה מהלכים שאני רוצה להעלות. בלי דרור. בסדר. יבוא מלט, או בכלל היתרי יבוא, למה לא לתת מצב שבו אנחנו נותנים היתר יבוא בהיצף so cold עד למצב שיבואן מגיע לנתח שוק של 20-25%, למשל במלט?

שלומי פריזט: זה נמצא בהמלצות הכלליות לגבי שימוש בהיטלי היצף בתעשיות מונופוליסטיות או ריכוזיות.

שחר כהן: או.קי. מונופולים אזוריים, האם יש בהמלצות כוונה להכריח, נגיד, גוף מסוים, תחנות דלק או רשת שיווק?

שלומי פריזט: לא לא, זה לא למכור, אני אחדד,

שחר כהן: למכור נכס.

שלומי פריזט: יש העצמה של סמכויות הממונה בקשר לטיפול במונופולים אזוריים דרך סעיף 31, מה שמוריד את הצורך בלהראות שאין תנאים התנהגותיים שיכולים להביא לתוצאה דומה, וזה נותן את האפשרות לעשות השאלת נכסים במסגרת חוק ההגבלים העסקיים בצורה יותר פשוטה. זה אחד. כרגע אין המלצה,

מנואל טרכטנברג: אני לא רוצה להפסיק אותך, תראה, לא מוצא חן בעיני להגיד כיו"ר, לא מקובל עלי, ממש לא. דרור שטרום היה חבר פעיל וחשוב בצוות.

שלומי פריזט: הוא עדיין חלק מהצוות.

מנואל טרכטנברג: עדיין חבר צוות. אז מה זה, לעשות עוד סיבוב? אני לא מבין את זה.

שחר כהן: יש לי הצעה שגם העליתי בפעם הקודמת. וזה מתחבר לנקודה עם ההסתדרות, זה צמצום זכות השביתה במונופולים ציבוריים. בעיני, אם בכל מקרה ההסתדרות תהיה נגדנו, בואו

נוציא אותה מהארון. בואו נוציא אותה מהארון! בואו נרשום צמצום זכות השביתה, מונופולים ציבוריים בכל מקרה יתקפו אותנו, בואו נגיד חזרה, הם תוקפים אותנו בגלל ששמנו את זה על השולחן.

גל הרשקוביץ: הוא יגיד לך עכשיו שאתה לא יכול לעשות את זה.

שחר כהן: אז אני אביא את אייל.

שלומי פריזט: שחר, אנחנו מראים במסגרת הדו"ח, יש לי הערה לעניין הזה.

אנחנו במסגרת הדו"ח עשינו עמדה אקונומטריה פשוטה, לא משהו fancy מדי, לגבי פרמיית השכר. כלומר, מה התוספת שמקבל עובד במונופול ממשלתי ביחס לאותו עובד באותו סט של כישורים בשוק הפרטי. הגענו לסדר גודל בחמישה מונופולים ממשלתיים. חברת חשמל, מקורות, נמלי היס, נמלי האוויר ורכבת, סדר גודל של מיליארד שקל בשנה. סדר גודל של מיליארד בעלות רק בעלות שכר ברוטו. את זה תגיד להסתדרות. וזה נמצא בתוך הדו"ח.

שחר כהן: אני לא מבין מה אתה עונה לי.

שלומי פריזט: באמת לא עשית את זה עד עכשיו.

אייל גבאי: בוא נבדוק ברשות המסים ובבנק ישראל, שזה המונופולים

שאנחנו לא רואים, אבל הם מונופולים דרמטיים, וראינו אחד

מהם כאן היום בפעולה, בוא נראה שם מה קורה.

שלומי פריזט: יש לנו אומדן גם לגבי סה"כ העודף במגזר הציבורי,

אייל גבאי: בוא נראה מה קורה שם, הרי אלה מונופולים שאתה אפילו לא

יכול ליצור להם שום עולם של תחרות ושום כלום. אתה יודע

כמה שילמנו ברשות המסים בשביל שהם ילכו לגבות ויתנפלו

על ארגוני הפשע? הם החזיקו אותנו בגרון, אני שנה וחצי

ליוויתי את הסיפור הזה, כולם זחלו אצלם על הרצפה.

מנואל טרכטנברג: זה וועד עובדים.
אייל גבאי: וועד עובדים, מונופול. זה מונופול טבעי שאין עליו. אני חושב
שההצעה של שחר ראוייה לדיון.
שחר כהן: צמצום זכות השביתה במונופולים ציבוריים.
שלומי פריזט: מה עם אכיפה? איך אוכפים את זה? זו אחלה הצעה. אני
הולך אתך. הלכתי אתך. אני אתך. איך אוכפים? איך אוכפים?
(מדברים יחד)

מנואל טרכטנברג: חברים, היתה הצעה לגיטימית. בבקשה, גל.
גל הרשקוביץ: אני יכול לשחרר לך את ההצעה. כיוון שאבי יגיד לך שאתה
לא יכול, אני אתן לך עצה. תגיד איסור שביתה תמורת בוררות
חובה, ואז הוא יגיד לך שזה בסדר. נכון, אבי? תמורת בוררות
איסור שביתה. אפשר, נכון? זה אפשר.
מנואל טרכטנברג: לא בקלות אפשר למצוא בורר.
גל הרשקוביץ: אבל אז זה מאוזן, כי מצד אחד אתה אומר: אני אוסר את
זכות השביתה, ומצד שני, זו לא חכמה, אני מנהל אתך מו"מ
ואתה בידיים קשורות. לכן זה לא חכמה. אבל אני נותן לך
בוררות חובה.

אייל גבאי: אחד מסיפורי כיבוי האש הגדולים, למה לא היתה רשות כיבוי
אש וכוח כיבוי אש? כי רבו על הסעיף הזה מול ההסתדרות, על
איסור שביתה או לא איסור שביתה במשך חמש שנים.
גל הרשקוביץ: תעשה בוררות חובה.
שחר כהן: אין את זה גם בכבאים.

גל הרשקוביץ: אני חושב שאם 80% ממה שפה ייושם, זו דרמה גדולה ואני
גם אסביר. קודם כל אבל הערה לגבי השקף הדרמתי שהצגת,
אבי, אני רוצה טיפה לחדד מספר נקודות. הצגת פה את עלויות

התיווך. כשמישהו רואה תיווך, מבחינתו זה קופון שקניתי ב-10 ומכרתי ב-20. ויש לי תיווך של 10. זה לא תיווך,

מנואל טרכטנברג: וגבית 10%

גל הרשקוביץ: אז סליחה, השמן הזה שעובר שם מגיע במכליות. כשהוא מגיע במכליות, אני לא יודע, אבל יכול להיות שדרך החסמים הלא מכסיים, יכול מאד להיות שהוא צריך לעבור שם איזה אלף בדיקות כיוון שמכון התקנים הוא בכלל ומונופול וצריך לחכות שם ולהחזיק מלאי מאד מאד גדול בנמל, ויש לזה עלויות. ואחרי זה הוא צריך להעביר את זה למיכלים והוא צריך להסיע את זה ולזקק את זה, ואז פתאום תגלה שאולי גם יש איזה גוף ממשלתי הגנת הצומח או הגנת הזה, או הגנת השפנים, והגנת מפה שעושה לו איזה אלף בדיקות, ואתה תבדוק ותראה פתאום שמוטלים עליו אלף אגרות ואלף רישויים עבור כל דבר, ופתאום תראה איך זה גדל רובד אחרי רובד, ותראה את עמלת התיווך.

שלומי פריזט: גל, ואז תגלה שזו תוצרת חקלאית ולכן אפשר לעשות מזה קרטל.

גל הרשקוביץ: ולא לבוא ולהציג איזה משהו הופס, פתאום 200%. בואו נהיה, בהמשך למה שאמרה קרנית, אני בהחלט מצטרף למה שהיא אמרה, ובואו נהיה קצת זהירים. זה פעם ראשונה. עכשיו, מה יש לנו פה? יש לנו פה למעשה שלושה דברים. הייתי מחלק את כל ההצעות האלה לשלוש קבוצות. יש קבוצה אחת, וכל הזמן אומרים מכסים מכסים, מכסים זה נכון, אבל יש רגל אחת שלדעתי היא הרבה יותר חשובה מהמכסים, ובדיוק איפה שזה עבר ככה מתחת לראדאר, אבל יש שם שורה של שינויים שמטפלים בכל נושא החסמים שהם לא מכסיים ולא רק שהם

מונעים חלקם אפס סיווג, אבל אפס, תעשה מכס אפס, לא יהיה לך שום יבוא, הם מייקרים בצורה משמעותית את העלויות באלף צורות מגוונות ושונות של חסמים. אם זה דרך מכון התקנים, והתקינה ואלף ואחד צורות ובדיקות, ואצלנו בארץ ותמיד יודעים להמציא את הדברים הייחודיים. הצהרת יצרן מסודרת של יצרן רציני, לא מספיקה. אצלנו צריך לבדוק, ואז פתאום אתה מגלה למה בודקים, כי אצלנו המקום היחידי בעולם, זה מה שאני ראיתי במכון התקינה, גם ההכנסות שלו הן גם מהבדיקות. אז הוא פעם אחת יש לו הכנסות מהבדיקות והוא גם מונופול. פעם שניה, זה גם מי מחזיק במכון התקנים, זה אותם התעשיינים שיש להם אינטרס – ממש, יש פה שורה מאד מאד גדולה, שלדעתי תהיה פה מנואל, תדע, תהיה פה צעקה גדולה של התעשיינים, לאו דווקא על המכסים, על החסמים הנוספים שאני מאד מקווה ומאמין שתהיה פה ההזמנות להסיר אותם. זה פרק א' והוא אפקטיבי והוא לא רק המכסים. פרק ב',

אבי שמחון: שרגא יעטוף את זה בנימוקים אחרים, הוא יתנפל עלינו מזוויות אחרות.

גל הרשקוביץ: כן, מחר כולם יפוטרו וכל המפעלי, ואז אתה פתאום תראה לו את המפעל הזה, שגיליתם, ש-70% מהפעילות שלו היא ביצוא, והוא מוגן בהיטל היצף או 70% הוא בכלל מייצא, ויש לו בכלל, אתה מבין, הוא מוגן פה בארץ מפני יבוא. אז מחר יבואו ויסבירו לנו, זה ברור, עם כל הלוביסטים ושכל המפעלים יקרו וכל העובדים ילכו הביתה, ותסריטי אימה וכיו"ב והתעשיינים יקרו, וכל התעשייה המקומית תקרוס, זה מה שיהיה, ופה נצטרך לבוא ובהחלט לעמוד, כי זה הדבר

הנכון והצודק בהקשר הזה. זה פרק א', ואם הוא יבוא הוא בפני עצמו, שינוי מאד מאד משמעותי.

דבר שני, בניתוח הענפי בעצם יש מספר מסלולים. מבחן התוצאה. פעם אחת יש מספר תחומים שאו שאין מה לעשות בטווח המיידני, או שחלקם כנראה גם לא יהיה מה לעשות בטווח הארוך, ואז יש הכנסה של מספר לא מועט של מוצרים לפיקוח. אז נכון, אני גם מסכים שזה הרע במיעוטו, זה לא דבר טוב, זה לא משיג את אותו אפקט של התחרות, אבל ביחס למצב שזה לא בפיקוח והמחיר משתולל, אם זה בסולר ראינו, ככה זה עבר ועוד מספר ענפים, זה אפקט מיידני, כיוון שזה ייכנס לפיקוח והמחיר ירד והוא ירד באופן מיידני, וזו קבוצה של מוצרים שראינו אותם ולא הייתי מקל ראש בכלל בקבוצה הזאת.

אחרי זה יש מספר נושאים נוספים ואמרו: או.קי. עוד פעם, אז תרשום אסתי את הנמלים ואת הרציפים. אז נכון, כתוצאה מההמלצה מחר בבוקר של הוועדה להגברת התחרות בתוך הנמלים באמצעות הרציפים וכיו"ב, זה לא שמחר בבוקר זה הולך לקרות, אבל כיוון שזאת וועדה, והיא וועדה ציבורית והיא צריכה כן להתייחס ולהגיד את האמירה, איך אמרת? אמירה לפעמים שווה הרבה, אמירה לפעמים יוצרת תהליך, ואמירה בסופו של יום יהיה איזה משהו שיגיע היום ויבוא איזה רכז או תווצר הסיטואציה שאפשר יהיה להוליך תהליך כזה, אז יהיה משקל של וועדת טרכטנברג, הוועדה הציבורית שבדקה את נושא התחרותיות, כן, גם הי המליצה ואמרה שצריך לעשות את א.ב.ג. יש לזה משקל. נכון שזה לא משהו לביצוע מחר בבוקר, אי אפשר לעשות הכל ועכשיו ומחר

בבוקר, אבל יש לזה משקל מבחינת פתיחת הדלת, רוח גבית וכיו"ב, וזה בעצם אותן אמירות, מספרים, נתונים ששמים את הדברים בפרצוף ויוצרים תהליך.

מעבר לזה, אני כן חושב שגם ההיבט בעיקר הרגולטיבי, אבל בהיבט הצרכני, של העצמת כוחו של הצרכן, אני חושב שאפשר לעשות הרבה בזה, ראינו מה קורה בדבר שהוא לא מאורגן מבחינת קבוצות של צרכנים, מה מסוגלות לעשות, ואני כן חושב שאם זה ייעשה בצורה נכונה ועם המשאבים הנדרשים לביצוע רציני, אני חושב שלצרכן, וראינו את זה, אם נותנים את הכלים ונותנים את המשאבים ואת הידע, הוא יכול לעשות הרבה, ראינו את זה, זה הוכח בהקשר הזה. אני אומר, זה לא היה מאורגן ולא ביד מכוונת, ולא מוסדר, ובכל זאת תראה מה זה עשה, ובכל זאת אני אומר, על אחת קל וחומר כשאתה יכול לעשות את זה באופן מוסדר ובאופן מסודר, ובהחלט לחזק את זה, ובהחלט יכול להיות, תחשוב מה זה יכול לעשות בכיוון הזה, וזה בהחלט גם ערוץ או כיוון שהמלצות הולכות בהן, לכן אני חושב שבסה"כ כשמסתכלים בכל החבילה הזאת, גם בצעדים שהם בטווח מיידי, אפקטיביות וגם צעדים לטווח ארוך, אני חושב שזה יפה ונכון.

יוג'ין קנדל: לפני שאבי ידבר, יש את ההצעה של שחר, אני חשבתי על זה קצת. זה לא מונופולים ציבוריים, אלא תשתיות חיוניות שאין להן תחליף. היכולת, העילה לשפוט מה שעושים היום בנמלים, שמישהו לא יצא לארוחת צהרים, לא נתנו לו לצאת לארוחת צהרים למסעדה שהוא רוצה, משביתים את הנמל – זה הזוי לחלוטין. ולכן אני חושב שדווקא אמירה מפה, שהקלות שבה, בהנתן במיוחד שבמיליארד שקלים, זה צריך להיות מספר

גדול, בהנתן שבמיליארד שקלים פלוס כל היעילות שנובעת מהשבתות ומחוסר יעילות, אני חושב שדווקא להכניס תנאים להמליץ למחוקק להקשות תנאים בחוק דיני העבודה, של איך מאשרים שביתה למפעל כזה, או לגוף כזה, כולל שביתות איטלקיות, אני חושב שזה מאד חשוב.

גל הרשקוביץ: אבי, תגייד לי, אפשר לקבוע בחוק, אם אתה אומר מצד אחד איסור שביתה בגין תשתיות חיוניות ומצד שני, אבל על מנת לשמור, בוררות חובה.

שלומי פריזט: עכשיו יש לך את כל הקואליציה יחד, את עופר ואת שרגא ביחד. אני צוחק, גם ככה תקבל את זה.

גל הרשקוביץ: תשתיות חיוניות, בוררות חובה מול איסור שביתה, זה מאוזן.

שלומי פריזט: אני חושב שבדברים האלה צריך ללכת הכי רחוק, שהפוליטיקה תרסן אותך.

אבי שמחון: למה הראיתי לך את המחיר של הקטשופ וכל זה? כי אני חושב שאנחנו צריכים לעשות שני דברים. עכשיו, לא סגרנו את זה גמרי עד הסוף, אני ושלומי, אז מה שאני אומר, שלומי פריזט: אוהו, אני הולך להיות מופתע לגמרי עכשיו.

אבי שמחון: לא לא,

גל הרשקוביץ: לא דיברתם על מכסות. אתה הסתכלת על מכסים, ושמתם את השורה של המכסים. אולי חלק שם יש מכסות, מאיפה אתה יודע? נכון, אבי? אתה לא יודע?

אבי שמחון: תנו לי רגע להגייד שלושה משפטים ואז תקרע אותי. אני חושב שהדגם של מה שאנחנו חושבים נכון. דבר אחד אנחנו רוצים שיהיה מישהו, שאנחנו נדע מי זה, ובמקרה שלנו זה יהיה הממונה על האיגודים העסקיים, ויהיה מישהו שהתפקיד שלו

יהיה לעקוב אחרי מוצרים שנמכרים בשווקים שהם לא חרותיים. הוא יעקב אחריהם. יעקב אחריהם ויבדוק את מחיר הקטשופ, הוא יודע שאבי שמחון הוא סתם אחד מתלהם שמראה מספרים תלושים, הוא דמגוג. בגלל זה יהיה מישהו מקצוען, לא דמגוג, מישהו שיודע, שלומי פריזט: אבל יש לך את זה בתוך המערכת. אבי שמחון: מישהו שידע איך מגדירים שוק, שלומי פריזט: בשביל מה אתה עושה חטיבה של תחרותיות אם לא בשביל, אבי שמחון: עוד לא אמרתי, אני חושב. מישהו שיודע איך מגדירים שוק ויראה שאם השוק הזה הוא שוק לא תחרותי, הוא יבדוק את המחיר של הקטשופ והקטשופ הוא בשוק לא תחרותי, יבדוק את המחיר של הקטשופ ויגיד: כן, זה מאד הגיוני, 2.81, כמה שהוא משלם שם. 1.82 בנמל אבל עולה לו ככה וככה וככה, כל הדברים שגל אמר, ולכן זה הגיוני שזה יימכר ב-9 שקלים. בסדר, אבל אם זה לא הגיוני, אז מישהו צריך לבדוק את זה. ולכן אנחנו מציעים שיהיה מישהו סוף כל סוף שיבדוק את הדברים. זה דבר ראשון. הדבר השני שאנחנו גם מציעים, זה שנספק יותר אינפורמציה לציבור. בואו נמסור את האינפורמציה הזאת לציבור, ועכשיו הציבור יתנפל על יבואנים ויגיד להם: מה, זה עולה לכם 1.82 שקל ואתם מוכרים את זה ב-10 שקלים, והם יבואו ויגידו לו: מה קרה לך, זה מגיע בבלט, אנחנו אורזים את זה, אנחנו מבררים את זה, אנחנו צריכים להסיע את זה, אנחנו זה – תנו לציבור את האינפורמציה ושהציבור ישפוט. אני חושב שאם היבואנים והמונופולים ידעו שהאינפורמציה תעמוד בפני הציבור, הם

ילמדו לפחד מהציבור, הם יפחדו וזה כשלעצמו יפעל באופן כזה שגם לא נצטרך לעשות פיקוח.

אבי ליכט : סליחה, יש לי הערות באופן כללי וגם לגבי פרטים, אתה יכול לשים את השקפים? קודם כל לגבי הצורך שלכם בהמלצות קונקרטיות בצוות הזה, אני אומר לכם שהוא קצת בעייתי. כי להבדיל מהצוותים האחרים שהיו מאד ממוקדים, הצוות הזה פעל על מגוון מאד רחב של שווקים בטווח מאד קצר, ולכן החשש שלי שאם תרצו עכשיו לרדת באופן מיידי לשורות תחתונות שתוכלו לצאת לציבור, שכרכם יצא בהפסדכם במובן הזה שיהיה קשה מאד לבסס מבחינה עובדתית מהלכים מאד גדולים של רפורמות, שבשגרה נעשים בוועדות ציבוריות שלוקחות כמה חודשים ולא בשלושה שבועות שמתפרסים על כל השוק. לכן אני ממש מבקש שלא תנסו ללחוץ את שלומי לבוא עם משהו קונקרטי, להגיד תעשו את זה עכשיו מיד, אני חושב שזה לא בדיוק מועיל.

לכן אני חושב שהיתרון של הצוות הזה, זה באמת ב-over view שהוא נותן בתשתית הבסיסית, ובעצם ברוח גבית שהוא נותן לשיגור של עבודות מטה שהוא יהיה הבסיס שלהם, להבדיל מהמלצות קונקרטיות שמהן אני קצת חושש. אולי תוכלו להסתכל על זה ככה אסטרטגית, שזה אולי יוכל לעזור לכם. זה דבר אחד.

דבר שני, המלצה קונקרטית לגבי זכות השביתה שכאן עלתה, אני קצת הופתעתי מזה, גם תחום ההתמחות שלי הוא לא דיני עבודה, אבל זכות השביתה היום, נחשבת במשפט הישראלי לזכות יסוד. ויש לבוא עכשיו ולשבור בעצם את הכוח הארגוני, זה לא מהלך טריוויאלי, אני לא רוצה עכשיו סתם לשלוף מן

המותן, אני חושב שזה גם לא רציני, ההצעה שאתם מעלים היא דרמתית במובן יחסי העבודה. אני רק רוצה להזכיר שיש היום כלים להתמודד עם שביתות, כלומר, יש מה שנקרא צווי מניעה והמדינה משתמשת בהם בצורה תקופה, וגם אף אחד עוד לא ממש עשה את זה, אבל ברגע שיש מישהו שרוצה להשבית את חברת חשמל או את מקורות או אפילו את הרכבת או אפילו את מערכת החינוך, אז הולכים לבית הדין לעבודה ואם יש צורך חיוני אז השביתה הזאת לא מאושרת. ובית הדין לעבודה עושה איזונים בין זכות השביתה מצד אחד לבין הצורך של הציבור בשרות החיוני. לכן אני לא בטוח שנכון עכשיו ללכת על המהלך הזה. אם אתם רוצים, אני אוכל להביא הנה ביום שלישי את המומחית לדיני עבודה שגם מלווה את הצוות של שרותים חברתיים, שבכל מקרה יציג והיא תוכל להתייחס לזה, אורית קורן, ביתר פירוט.

אייל גבאי: אבי, אבל לא אמרת על הנמלים.

שלומי פריזט: אם אנחנו יכולים להביא את אורית קורן, בוא נעשה עסק.

אבי ליכט: לגבי בוררות חובה, אל תכנסו, המהלך של בוררות חובה, גל לא סתם מעלה אותו, הוא עלה עכשיו בייחוד, בצורה מאד מאד חדה בסכסוך הרופאים וגם בסכסוך הפרקליטים,

אייל גבאי: נו, ובית המשפט העליון כמעט מרט את שערות ראשו שלא היה לו אפשרות להכריח אותם ללכת לבוררות.

אבי ליכט: בסדר, אני רק אומר שזאת סוגיה סופר רצינית. אז רק שתדעו, זה דבר אחד.

שלומי פריזט: אבי, לא אמרת נמלי הים בצווי מניעה.

אבי ליכט: גם נמלי הים אפשר להוציא צווי מניעה.

שלומי פריזט: הוציאו פעם?

אבי ליכט : אני אומר לך, לא עומדים בזה, אבל תאורטית אפשר. שלומי פריזט : אף פעם לא יצא צו מניעה לנמלים. אני גם יודע שלא יקבלו את זה.

אבי ליכט : עכשיו, כמה דגשים לגבי ההמלצות. יש שני דברים שאני חושב שצריך להוסיף לשקף ההמלצות של שלומי. אחד, זה לגבי עצמאות הרגולטורים, היה על זה דיון בוועדה. הצורך של הרגולטורים להיות עצמאיים, עם סוג של בקרה של הדרג הפוליטי על תהליך קבלת ההחלטות, זה ירד,

שלומי פריזט : אתה צודק, טעות שלי. אבי הזכיר לי אותה ושכחתי.

אבי ליכט : בסדר, אני רק מבקש, נראה לי שזה חשוב, ביחוד על רקע השיח שיש, וזה משהו שיכול לעזור לרוח גבית לתהליכים שקורים היום בממשלה. דבר שני שלא דיברו עליו ולדעתי כן חשוב לדבר עליו, זה נושא הצינון. אחד הדברים שגורמים לפגיעה באמון הציבור במערכת הציבורית, נובע מהעובדה שחלק גדול מהמונופולים ומהטייקונים מאוישים ע"י אנשים,

(מדברים יחד)

אבי ליכט : לא לא, התחולה, מי שפותח את הפה שלו על המשפטנים משלם ביוקר. אייל גבאי התחיל, עכשיו אין לו תעסוקה בשלב הבא. אני מציע להפעיל את זה באופן מיידי על מנכ"לי משרד ראש הממשלה. אבל אני חושב, ואנחנו רואים את זה גם בימים האחרונים, ופה לדעתי גיא רולניק יש צדק מסוים בטענות שלו, אם מסתכלים לאן הולכים בוגרי אגף תקציבים וכל האנשים הכלכליים, הם הולכים לעבוד אצל הטייקונים,

אייל גבאי : הם הולכים לעבוד במשק הישראלי. לא יאומן, חברה, תתחילו לשלם.

אבי ליכט : אני ידעתי שתצקו, לא מעניין אותי,

אייל גבאי: הם לא הולכים לחברות שמייצאות בכלל, הם הולכים לחברות של השוק הפרטי.

שלומי פריזט: כי הם מכירים את המשק הישראלי. מישהו מהם בוגר הייטק? הם לא בוגרי הייטק. הוא לא מבין בהייטק, למה? כי הוא התעסק במשק הישראלי. זה מה שהוא מבין.

אבי ליכט: אני ידעתי שזה מה שיהיה, אני עדיין חושב שהוועדה צריכה לתת לזה ביטוי כי יש כאן בעיה של אמון הציבור במערכת,

אייל גבאי: אם אתם לא תלכו לבית המשפט, אז אנחנו לא נלך למשק הישראלי. זה לא חל עליכם. אתם, כל בוגרי הפרקליטות וכולם מתמנים למחרת לשיפוט, מה אני אומר, שמכרתם אותי בבית המשפט? שהתחנפתם כשהצגתם את המדינה? אני לא אומר את זה, אני רואה את זה בעיניים, אבל אתם יכולים ללכת, והפרופסורים יכולים ללכת לאקדמיה, אבל אגף תקציבים והכלכלנים זה אלה שעושים מסחרה. חברה בואו נפתח את כל המגזר הציבורי לאן הוא הולך. בואו נפתח את זה. רשות ניירות ערך שלושה חודשים צינון, אגף תקציבים זה הבעיה.

אבי ליכט: אני רוצה לשמור על חופש הביטוי שלי להגיד את מה שאני חושב. אתם וועדה ציבורית, אתם לא רוצים אל תכתבו, מה הבעיה, אין לי שום בעיה. זה דבר אחד. דבר נוסף, לגבי התחרותיות ברשות הגבלים עסקיים. זה משתלב גם עם הדברים שאנחנו כותבים בוועדת הריכוזיות לגבי הצורך של הממונה על הגבלים עסקיים להרחיב את הסקופ שלו ולבדוק גם תחרות ענפית ומעבר לזה גם בוועדת הריכוזיות יש המלצה להקים וועדה מייעצת שתבחן הפרטות והענקת רשיונות ברמה כלל משקית. הבעיה המרכזית של הוועדה הזאת תהיה שאין לה בסיס עובדתי. אין לה איך לאסוף נתונים על כלל המשק

ואני חושב שזה רעיון לא רע בכלל לשלב את זה בדבר הזה. אני רק אומר לכם, שאני לא בטוח שהמיקום הנכון הוא דווקא בהגבלים עסקיים. אני יודע שלמשל היתה כתיבה אקדמית די בוטה נגד הרחבת סמכות של הממונה על הגבלים עסקיים לגבי קבוצות ריכוז שטענו שזה לא ה-core business שלו, והעובדה שהוא מתפרס על יותר מדי דברים, יכולה לפגוע בליבת העיסוק של דיני ההגבלים העסקיים. יכול להיות שצריך להקים אולי רשות נפרדת, אבל זו כבר המלצה, זה לא משפטי, אבל רק שתדעו שיש וויכוח על האם זה צריך להיות – זה לגבי זה.

ככה: לגבי המנגנון של הפיקוח על המחירים, דובר שם על מוצרי עוגן שישפיעו על סביבתם. אני לא ראיתי התייחסות למוצרי יסוד. אני חושב שאחד הקריטריונים צריכים להיות לא רק מוצר עוגן, אלא גם מוצר יסוד שזה בעצם נראה לי לא פחות חשוב.

לגבי חסמי יבוא דיברתי כבר, אני לא אטריד אתכם. לגבי תקינה, זה לא עניין משפטי פה, אבל אני חש שיש פה קצת עליהם על מכון התקנים, וצריך להיות הגון אתם. למשל, העובדה שכבר היום 80% מהתקנים, אני בררתי את זה לפני שבאתי, 80% מהתקנים שמכון התקנים עובד אתם הם תקנים בינלאומיים, ויש להם – וחשוב שהצוות ידע, וגם שעד 2012 יש להם תוכנית עבודה שכל התקנים יהיו תקנים בינלאומיים. זה דבר אחד. 2012, סוף השנה, הבנתי.

עכשיו, עוד משהו שחשוב מאד להבין, הבדיקות שעורך מכון התקנים בנמל, שעל זה עיקר הקצף של הוועדה, זה לא גזירת גורל. מי שמוסמך לבדוק בנמל זה משרד התמ"ת. משרד התמ"ת הוא זה שמינה את מכון התקנים לעשות את הבדיקות.

עכשיו, אם משרד המ"ת חושב שמשרד התקנים חושב שלא צריך לעשות את העבודה, פשוט צריך לקחת את הסמכות. זה לא גזירת גורל, ולכן לבוא ולהפיל על מכון התקנים את כל הנזק, זו החלטה של משרד התמ"ת. תעזבו את מכון התקנים. הם לא כאלה נוראים. זה דבר אחד.

שלומי פריזט: זה הממונה על התקינה במשרד התמ"ת? בסדר.

אבי ליכט: כן. אז גם חשוב להבין שלא צריך להפיל את הכל עליהם. עוד משהו שקצת מטריד אותי ופחות כתוב בדו"ח וגם דיברתי על זה עם שלומי. שלומי כתב את הדו"ח שלו בצורה מאד פסקנית וזה לגיטימי. שוב, אתם וועדה ציבורית, וזו זכותכם ואני לא מתערב. יש לי כמה קשיים עם הדבר הזה. א. במישור הפנימי כזה דבר, אמירה פסקנית של וועדה ציבורית יכולה לחשוף את המדינה לתביעות נזיקין בכל מיני היבטים. כלומר, להגיד הרגולטור רשון, הרגולטור זה, מחר מישהו יכל –

שלומי פריזט: לא כתבתי רשון.

אבי ליכט: לא, אני רק מדגים לך איך כזה דבר. א. במישור הבינלאומי גם צריך להזהר מאד, כיוון שאם אתה אומר המדינה מגינה בחסות חוק היצף או היטלי סחר מגינה על משהו כזה, על הייצור המקומי, זה יכול לחשוף אותנו לתביעות בינלאומיות ואמירות בארגונים בינלאומיים, על זה שהמדינה מנצלת לרעה את החוקים הפנימיים שלה בניגוד להסכמי הסחר. לכן הייתי מאד מאד מבקש להיות זהיר בדו"ח הזה. בסדר? זה דבר אחד. שלומי פריזט: צריך לתפקד בין ההמלצות הכלליות של רפי לבין השפה הפסקנית שלי.

אבי ליכט: בסדר. אני מציע לך מה לעשות.

מנואל טרכטנברג: זה נורא קשה, לכאורה.

אבי ליכט : טוב. על פניו. אני קופץ רגע לגבי ענף התחבורה הציבורית. אני לא הייתי בקטע שהצגת את השקף הזה, כתבת שם, מה שיש לי, שלאחר 2015 לא יהיו מפעילים שלא פועלים בתנאי תחרות. שים לב שיש שני סוגים של הסכמים. יש את ההסכם שנעשה אתם הסכם לסובסידיה והסכם תחרות. מה שנגמר ב-2015 זה הסכם הסובסידיה, לא הסכם התחרות. אני חושב,

גל הרשקוביץ : ב-2020,

אבי ליכט : נדמה לי. אז תבדוק את הנתון הזה, כי אני חושב שבשקף הוא קצת –

שלומי פריזט : אין בעיה, אבל אז אתה תסגור את זה דרך הסכם הסובסידיה ותעשה הפחתה למקור.

אבי ליכט : אם לזה התכוונת – אז תבדוק את זה. עכשיו ככה, לגבי ענף חנות התדלוק, נשאר לי רק לבדוק את הפינה של עמדת היועץ המשפטי לממשלה, זה אני כבר אעביר אליך. אני לא מכיר מספיק, אז זה נגמור. לגבי הגפ"ם, יש שם המלצות, אתה אמרת שאתה לא יודע מה לעשות ואתה רוצה להקים צוות ייעודי לבחינת הרפורמה. אתה שמת על השולחן, למשל, החלפת ספק בהסכמת 33% מהדיירים. פה אפשר להגיע אתך לאיזשהו סוג ש פשרה, וכבר התחלתי עכשיו לבדוק, אתה צריך להבין שיש פה בעיה של זכות הקניין. אתה בעצם אומר שמיעוט מקרב הדיירים יכול לגרום לרוב להחליף ספק. שזה לא פשוט. יכול להיות ש-66% כן רוצים. פה יכולה להיות,

שלומי פריזט : כן, הם קשורים רגשית למחיר הגבוה שהם משלמים.

מנואל טרכטנברג : לא לא,

שלומי פריזט : בסדר, זה יכול להיות.

אבי ליכט : פה יכולה להיות לך בעיה משפטית. אם אתה רוצה לסגור את זה עד סוף הדו"ח, אני מוכן לסייע לך. אם אתה רוצה להשאר ברמה עמומה, אתה פשוט פותח את עצמך לתקיפה ולדעתי זה מיותר.

שלומי פריזט : פשוט אנחנו לא מבקיעים את השוק הזה מ-88'.

אבי ליכט : רגע, אני רואה שהחברה איבדו את הסבלנות. יש לי עוד שני שקפים. בענף המים, אתם כל הזמן מדברים על ההמלצות ועל עליית המחירים. אני לא יודע אם אתם רוצים להתייחס לזה, אבל הטענה שלנו כל השנים היתה שהבעיה במים, שהמחיר היה נמוך ולא שיקף באופן ריאלי את מחיר המים. ולכן כשאתה מציג את הגרפים שלך שהמחיר של המים עלה, זה לא אומר שיש בעיה. יכול להיות שהוא היה נמוך ריאלי, כי הוא לא שיקף למשל את עלויות הטיפול בביוב ואת כל הנזילות וכל ההשקאה. ולכן להשתמש במים ואז –

שלומי פריזט : זו המלצה.

אבי ליכט : גם אני חושב שבמים צריך קצת להזהר.

גל הרשקוביץ : תראה את התשתיות, אבי, איך הן נראו.

אבי ליכט : דבר אחרון לגבי נמלי הים ופה זו המלצה מאד חשובה שמתייחסת גם לנושא ההפרטה. גם דיברתי אתך על זה. הרעיון שאנחנו ממשיכים היום במתווה ההפרטה, שבסוף נמצא את עצמנו עם מונופול פרטי עם וועד עובדים אגרסיבי, זו תקלה היסטורית ואם אתם חושבים שנראה לי שיש מקום להגיד שקודם כל תפתחו לתחרות ואז תפריטו. אל תלכו במתווה ההפרטה שהמשמעות שלו שנקבל וועד עובדים אגרסיבי מאד, עם מונופול פרטי. עד כאן.

גל הרשקוביץ: קודם כל לגבי הנושא הזה שבאמת הצינון, אני רוצה לומר שני דברים.

מנואל טרכטנברג: לא, עזוב, אנחנו לא נכנס לזה, באמת. שחר כהן: איזה הצוות כן נכנס לזה. באיזה צוות זה נמצא? אתה אמרת שזה נמצא בצוות.

גל הרשקוביץ: אז אני רוצה להתייחס. אני לא מבין שני דברים. מנואל טרכטנברג: לא לא, יש אמירה לגבי זה.

גל הרשקוביץ: אני רוצה לומר שני דברים ויש לי גם ביקורת על משהו אחד. אני לא מבין מה כולם מצפים שמישהו שהוא כלכלן ילך להיות כבאי או ילך להיות שוטר אחרי העבודה שלו כשזה התפקיד שלו? אני לא מבין מה החשיבה הזאת. אני כן מסכים לכך שצריכה להיות תקופת צינון ושצריך לכבד אותה. אני מאד לא אוהב לראות הרבה מאד בקשות של הרבה מאד גורמים לקיצורים כאלה ואחרים, צריך לכבד אותה, לשמור אותה, היא ארוכה, היא לא קצרה, אבל שנה שתהיה שנה. לא חצי, לא שלושה, לא וועדה כזאת, לא וועדת שפאניץ ולא מאני, בדיוק שנה. אבל מצד שני, צריך להסתכל ולומר once מישהו יושב בבית שנה מתקופת צינון, הוא לא יוכל להשאר ללא פֶּרְנֶסָה, יש את חופש העיסוק. לכן הוא צריך להשתכר והמדינה צריכה לשלם לו עבור הזמן של השנה שהוא יושב בבית ואסור לו לעבוד.

שלומי פריזט: אתה צודק, אין מחלוקת על כך. גל הרשקוביץ: אבל מה רוצים? שגם ישב בבית, גם לא יקבל שכר ואולי יישאר גם בשנתיים. זה לא הגיוני.

שלומי פריזט: אין לך כסף לשלם את זה אבל. אני שנתיים מנהל את הוויכוח הזה, הפסקתי בשלושה חודשים האחרונים.

גל הרשקוביץ: כשלמעשה מנהל עוזב, ואתה אוסר עליו אחרי זה שנה להשתכר, אתה אמור לשלם לו עבור השכר שאתה לא רוצה שהוא יעבוד אצל המתחרה שלך. זה ברור.

שלומי פריזט: אנחנו בעד. ירום אריאב הבטיח שהוא יגמור את זה.

(מדברים יחד)

גל הרשקוביץ: נוצרה פה איזו תחושה אל מול היקף ההמלצות וכיו"ב, איך יכול להיות שהספיקו פתאום להקים ולנתח את כל הענפים, אז בואו אני רוצה להרגיע: הרי חלק גדול, בואו לא נתמס, חלק גדול מהענפים בנושאים האלה זה לא בדיוק נושאים שעכשיו פתאום מישהו אמר: רגע, יש וועדה, בואו נתחיל לחפש מידע, ללמוד וכיו"ב. ז"א מה שאני בא ואומר,

שלומי פריזט: גל, מה אתה חושב, שנולדתי אתמול? אני לא מבין. מה המשמעות של מה שאתה אומר?

גל הרשקוביץ: לא, להפך, אני אומר, אתה לא, אבל חברי הוועדה,

שלומי פריזט: סליחה, רבותי המושבעים, אין ענף שלא ניתן לחבר אותו לתוך יוקר המחיה או לתוך המערכת הרגולטיבית. מה שלא ניתן היה, לפי הנחיה של היו"ר טס החוצה. תאמין לי, במגירות שלי יש עוד הרבה דברים.

גל הרשקוביץ: אתם רואים פה כמה שקפים, כאילו מישהו עכשיו עזב והכין כמה שקפים. יש פה תשתית מספרית עובדתית מאד מאד מקיפה שהיא חלק מהדו"ח. זה לא איזה משהו שעכשיו פתאום יוצאים עם איזה הרגשות,

אבי ליכט: גל, אני רק רוצה להגיד לך שאחת מדרישות המחאה זה לבטל את חוק ההסדרים. אם נקיים את וועדת טרכטנברג, זה יהיה לא חוק הסדרים, אלא האם-אמא של חוק ההסדרים.

גל הרשקוביץ: קודם כל אמרתי שכל אחד מוזמן. אמר מנואל,

שלומי פריזט: אפשר בחוק ההסדרים שמעביר את הכל גם לבטל את חוק ההסדרים.

גל הרשקוביץ: לפני שיוצאים בסיסמאות, אני מזמין כל אחד ללכת מפה עשר שנים אחורה, לבדוק את כל השינויים שעוד בחוק ההסדרים ולבדוק עד כמה הם קשורים ומה הם עשו בדיעבד, לבדוק את מבחן התוצאה וכמה הם היו קשורים ליוקר המחיה.

שלומי פריזט: יש אנשים עם שער לבן ליד השולחן, גל.

אייל גבאי: אפשר שני משפטים?

מנואל טרכטנברג: על צינור לא.

אייל גבאי: לא על צינור. אני חושב שהצוות עשה עבודה יפה.

שלומי פריזט: גם אני חושב.

אייל גבאי: זה המלצות טובות ובהנחה שהממשלה תיקח, כי זה למעשה העברת כדור לממשלה לביצוע, אם הממשלה תיקח את זה ברצינות, זה יכול להביא תוצאות יפות בטווח זמן בינוני קצר.

מנואל טרכטנברג: טוב, אז חסכת לי. באמת כל הכבוד על העבודה המאומצת והיוצאת מן הכלל. התמונה שאתם מציגים כשלעצמה, היא מאד חשובה. אני חושב שחלק מאתנו חשבנו ככה, אבל כשאתה רואה את התמונה בכללותה, כולל כל מה שקרה בעשור האחרון, זה מאיר עיניים ומתווה את הכיוונים שצריך ללכת אליהם. יש לטעמי, חמש שש המלצות מרכזיות ואני רוצה למנות אותן. קודם כל התחום של המכסים, יש שם חשיפה אחת רצינית. שנית, ההתאמה של רשות התחרותיות, שההצעה שלכם שזה יהיה במסגרת ההעצמה של הרשות להגבלים עסקיים, זו שאלה אם צריך או לא, בכל אופן אני חושב שאנחנו צריכים לשים את הפונקציה הזאת, במלוא עצמתה שם, זה דרמטי כשלעצמו. כלומר, זה שינוי תפישה, זה

לא משהו שיקרה מנטלית, פה מוגדרת פונקציה אחרת שיכולה לעשות לאורך זמן רבה. דבר שלישי, שימת יוקר המחיה בפונקציה המטרה של כל אחד מהרגולטורים במשק, זה אקט שצריך לראות איך עושים אותו, ומעין רגולציה על. כלומר, לפתח גם תורת רגולציה, דיווח וכו' וכו', אני חייב להגיד שזה הקטע שדורש עדיין ליטוש. כלומר, אין לנו כרגע אמירה ברורה של איך זה צריך להיות מבחינה מדינית להיעשות, אלא מה צריך להיעשות אבל מהות הערך המוסדי.

אבי ליכט: אני מציע להקים וועדה ציבורית לתורת רגולציה. אני לא צוחק. באמת. וועדה ציבורית.

מנואל טרכטנברג: יכול להיות. הלאה. יש את הנושא של פיקוח מחירים, וזה כאילו עבר מהר, אבל שם יש כמה וכמה אמירות על פיקוח מחירים, שהאפקט שלהם באמת יכול להיות מיידי ומשמעותי, ואני העדפתי כמוד, מחיר הסולר לא מפוקח, כלומר, מה קרה כאן. אז יש גם את זה. יש העברת מסרים לוועדה לשרותים חברתיים על מה קרה ברביע העליון מצד ימין, שהיתה הוצאה יותר גדולה של הפרט וזה בעצם אמירות מאד חזקות. ויש בסוף אמירות על ענפים ספציפיים. בענפים הספציפיים זה באמת עניין שיש פה יותר אי נוחות, כי יש שונות מאד גדולה גם בעיסוק הענפים ומה ההצעות, מה עצמת ההצעות וכו', אבל אני חושב שכמו שאמרת, אין ספק שיתנגדו, שמת שורה של ענפים שאין מאחוריהם איזו מתודה של איך יפעלו ואי אפשר פה לשים מתודה, אין ספק שחלקם הגדול הם ענפים חשובים והשאלה היא מי יציג את הבעייתיות בכל אחד מהם ואז לשים הצעות מאד קונקרטיות. העצמה של הצרכן.

אני חושב שזה ה-package והוא package באמת, כשאתה חושב על זה, הוא package דרמטי. ואם באמת נצליח לקדם את הדברים האלה, נתעסק בלהתאים את המשק לצרכן, אני חושב שמבחינת החולשות כרגע, אז ככה, קודם כל צורת ההצגה צריכה איכשהו להעביר את המסרים האלה, מה שרפי אמר, הוא שיקף יותר את צורת ההצגה, שהוא כאילו לא העביר את האגרוף מספיק חזק, האגרוף ישנו.

שלומי פריזט: אני עם רפי וקרנית הול לדבר, כי שמעתי דברים שמטרידים אותי ואני רוצה לשמוע יותר. אחרי.

מנואל טרכטנברג: אז זו בעיה שיווקית. במהות אני חושב ככה: מה שנשאר עדיין דורש ליטוש, כפי שאמרתי, והתאמה לרגולציה, כלומר, רגולציה על, ופה התהליך לתת אמירות יותר ברורות וצריך לעשות סדר באיך מציגים את ההמלצות בגלל השונות הגדולה שיש ביניהם וזה עניין לציפיות כשאתה רואה את הדברים האלה, אבל סה"כ אני חושב שיש לנו הסכמה כאן שההמלצות ראויות מאד, בנושא המדים הוצעו דברים אחרים. אני לא יודע להגיד, אבי, שחר, על העניין של זכות השביתה וכו', כמה שאני רותח כל פעם שיש שביתה ברשות שדות התעופה, זה אחד הדברים, אני דווקא אוסיף למה שאתה אמרת, תראה, אחד הדברים שאני חושב שהם מאד מאד בעייתיים, שאתה עושה שביתה, העיקרון של השביתה במגזר הציבורי, הרי זה מה? שאתה בעצם מעניש את הצרכן האזרח, על מנת שיפעיל לחץ על הממשלה שלו. כשאתה עושה שביתה בשרות שדות תעופה ועשרות אלפי אנשים זרים, אזרחים זרים, נוסעים זרים נתקעים בחו"ל, הם לא יכולים להפעיל לחץ על

ממשלת ישראל. כלומר, יש פה משהו, איזה חוסר סימטריות בדברים האלה, ואני מוסיף לך עוד ארגומנט. יוג'ין קנדל: כלומר, אותנו זה בסדר.

מנואל טרכטנברג: לא, הלוגיקה היא שאתה יכול, לכאורה, להשפיע על הממשלה שלך.

יוג'ין קנדל: אני מציע, במקום לשבות כל עובד של רשות שדות התעופה יכול לכל נוסע לדרוך לו על הרגל מאד חזק, זה עולה הרבה יותר.

מנואל טרכטנברג: לא חשוב, זה נושא מאד בעייתי. יחד עם זאת, אני לא יודע להגיד, לתת תשובה למה שאבי אמר, כלומר, זכות השביתה זאת זכות מוקנית זכות יסוד ואני לא יודע, כמה שאני מזדהה עם זה, כמה שאני כועס כשזה קורה, אני לא מעמדה או במצב שאני יכול לתת על זה אמירה, שאני יכול להגן עליה מקצועית. לא במובן של אזרח שכואב. אני לא נמצא פה בעמדה של אזרח שכואב.

גדי פראנק: זו אמירה שצריך לבחון מה הכלים.

יוג'ין קנדל: צריך לבדוק איך נותנים, רבותי.

שחר כהן: אני רואה שהפרות הקדושות נשארות פה שלמות וממשיכות ללחך עשב, עם אני לא אתן לשבות – הוא נפגע, ואם זה ההסתדרות – הלקוח שלו נפגע, ובוא נראה מה יקרה לשרותים החברתיים אם נעשה שכוח התעסוקה לא ייפגע, אז מה, הפרות פה רק משמינות מנחת. וזה הפרות הגדולות.

אז ככה, ביום שלישי ב-12 אנחנו נתחיל וזה גם יהיה open ended וזה יהיה open ended על אמת, אז תתכוננו להביא שקי שנה וכו'. אנחנו חייבים לסיים את כל הדיון ביום שלישי בלילה. את כל הדיונים. עבודת הכתיבה ממשיכה במלוא

הקצב, שם אנחנו במצב לא כל כך טוב, אני חייב להגיד. מה שאני מציע לראשי הצוותים, תתחילו כבר במקביל לחשוב על המצגת למסיבת העיתונאים. זה יהיה קריטי איך הדברים יוצגו. יהיה זמן לכל צוות מכסימום 7 דקות. 7 דקות ויש 6 צוותים, ואתם יודעים, היינו אמורים בעצם בחמש דקות כדי שזה יהיה חצי שעה, אבל זה יהיה 45 דקות.

שלומי פריזט: אני מוותר על זכותי להציג אם כך. איך אפשר להציג את הדברים האלה ב-7 דקות, אם כך? חברה, המצב לא טוב, יש לי רעיונות, נדבר אח"כ.

מנואל טרכטנברג: זה לא נכון, שלומי, אני אומר לכם שאפשר. תתחילו לחשוב על המסרים האלה ב-7 דקות.

שלומי פריזט: אני הולך להשקפה ומסקנות ומוותר על כל המצגת. מנואל טרכטנברג: אז להתראות בחדר הזה.

תמה הישיבה.